

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK

Allmän Hälso- och Sjukvård 1968

SOCIALSTYRELSEN · STOCKHOLM

INLEDNING

TILL

Allmän hälso- och sjukvård / Socialstyrelsen. – Stockholm, 1913-1982. - (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1911-1979.

1911-1967 utgiven av Kungl. Medicinalstyrelsen.

1911-1950 med innehållsförteckning på franska. 1913-1950 med fransk parallelltitel: Hygiène et service sanitaire en Suède.

1951-1979 med innehållsförteckning och parallelltitel på engelska: 1951-1956: Public health and sick care in Sweden ; 1957-1979: Public health in Sweden . 1960-1979 även med sammanfattning på engelska.

Föregångare:

Bidrag till Sveriges officiella statistik. K, Hälso- och sjukvården. 1, Sundhetskollégii underdåniga berättelse för år ... – Stockholm : Norstedt, 1864-1912. - Sundhetskollégium ersattes 1879 av Medicinalstyrelsen. Täckningsår: 1861-1910 = Ny följd 1-50.

Sinnessjukvården i riket /Kungl. Medicinalstyrelsen. – Stockholm, 1913-1939. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1911-1939.

Efterföljare:

Hälsan i Sverige: hälsostatistisk årsbok / Statistiska centralbyrån. – Stockholm : 1988–1992. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1987/88-1991/92.

Det civila veterinärväsendet / av Kungl. Veterinärstyrelsen. – Stockholm, 1918-1951. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1916-1949.

Översiktspublikation:

Historisk statistik för Sverige. Statistiska översiktstabeller : utöver i del I och del II publicerade t.o.m. år 1950 / Statistiska centralbyrån. – Stockholm, 1960

Allmän hälso- och sjukvård. 1968. – (Sveriges officiella statistik).

Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) 2011.

Vid digitaliseringen har en tabellförteckning skapats och lagts till.

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK

Allmän Hälso- och Sjukvård 1968

SOCIALSTYRELSEN · STOCKHOLM

OFFICIAL STATISTICS
OF SWEDEN

Public Health in Sweden 1968

STATISTISKA CENTRALBUREÅN

1968:11 1071

2100077

Form för hänvisning. Allmän hälso- och sjukvård 1968 (SOS).

Socialstyrelsen. Stockholm 1971.

Årspublikationen Allmän hälso- och sjukvård har av medicinalstyrelsen för årgångarna 1911–1967 utgivits under samma namn inom serien Sveriges officiella statistik: Hälso- och Sjukvård.

Published by
the National
Board of Health and Welfare
S 105 30 Stockholm

Printed in Sweden
AB Fälths Tryckeri
Värnamo 1971
ALLF 113 2042

Suggested citation. Public health in Sweden 1968 (SOS). The National Board of Health and Welfare. Stockholm 1968.

The annual report on Public Health in Sweden has been published by the National Board of Health within the series of *Official Statistics of Sweden: Public health*. Earlier editions: 1911–1967.

Förord

Preface

Socialstyrelsen får härmed överlämna den statistiska redogörelsen "Allmän hälso- och sjukvård" för år 1968.

Liksom föregående år presenteras såvitt möjligt varje tabell med sin förklarande kommentar i omedelbar anslutning, varigenom tabellavdelning av vedertagen typ undvikits.

Tidigare har styrelsen till landsting och övriga intressenter utsänt en tryckt detaljerad tabellarisk sammanställning över lasarettens personal och förvaltningsekonomi. En motsvarande, ehuru icke fullt så omfattande tabell har utarbetats för övriga sjukhus och förvaras i manuskript i socialstyrelsen.

Vissa ändringar i redovisningen har genomförts jämfört med 1967 års redogörelse. Så har t ex tillkommit en översikt av vårdplatserna fördelade efter sjukvårdsområde, sjukhustyp och vårdform. I vissa översiktstabeller har uppgifter om kroppssjukvård och psykiatrisk vård sammanförts och redovisats för olika sjukhustyper — lasarett resp sjukhem.

Byrådirektör Erik Salwén har närmast svarat för arbetet med föreliggande redogörelse.

Stockholm i april 1970

BROR REXED

Åke Sjöström

INNEHÅLL

	Sida
Sammanfattning på engelska språket	9
Kap A. Hälso- och sjukvårdens organ	18
a. Översikt av organisationen	18
b. Översikt av den slutna och öppna vården	51
c. Vissa organ och verksamheter	64
Tjänsteläkarna	64
Distriktsvården m m	65
Mödra- och barnhälsovården	67
Förlossningsvården	69
Lungsjukvården	71
Vården av veneriskt sjuka	73
Den abortförebyggande verksamheten	74
Skyddsympningarna	75
Karantänsväsendet	75
d. Folk tandvården	76
e. Apoteken	80
f. Åtgärder med anledning av läkemedels biverkningar	83
Kap B. Hälso- och sjukvårdens personal	85
Kap C. Kostnader för hälso- och sjukvård	93
Kap D. Hälсотillstånd, sjukdomar, förlossningar m m	99
a. Infektionssjukdomar	99
b. Maligna tumörer 1965 enligt anmälningar till cancerregistret	110
c. Karies hos sjuåringar	114
d. Förlossningar	115
e. Legala aborter, steriliseringar, kastreringar	119
f. Psykiska sjukdomar	126
Bilaga 1. Vårdplatserna inom den slutna kroppssjukvården fördelade efter vårdform	128
» 2. Specifikation av landstingens och storstädernas lasarett för psykiatrisk vård	138
» 3. Läkartjänster vid undervisningssjukhus, lasarett, sanatorier, epidemisjukhus och specialsjukhus för psykiskt utvecklingsstörda	143
» 4. Läkare och tandläkare med specialistbehörighet	146
» 5. Befolkningsstatistik	148
Karta 1. Sjukvårdsområden	62
» 2. Hälso- och sjukvårdsregionerna	63

Alfabetisk innehållsförteckning

- Aborter 119
 Abortförebyggande 74
 Anstalter för epileptiker 27, 28, 49, 56
 Apotek 80—82
 Barnadödlighet 149
 Barnmorskor 69, 70, 87, 92
 Barnsjukvård (översikt) 52
 Befintliga vid lasarett för psykiatrisk vård 126, 138
 Befolkningsstatistik 148
 Beläggning 24, 27
 Bäckkvoter 48
 Cancerregister 110
 Centraldispensärerna 72
 Dagkostnad, se Driftkostnader
 Diagnoser 101, 111, 124
 Dispensärer 20, 22, 71, 72
 Distriktsbarnmorskorna 70, 92
 Distriktsköterskorna 65, 66, 92
 Driftkostnader 79, 96—98, 138
 Dödsorsaker 150
 Ekonomipersonal 59, 60, 61, 87, 138
 Enskilda sjukhem 27, 28, 136, 137
 Epidemiska sjukdomar 99 ff
 Epileptikervård, se Anstalter
 Familjevård 57, 138
 Folkmängd 148
 Folkvandvård 76—79, 114
 Födda 115—118, 149
 Födda, definitioner 115
 Förebyggande mödra- och barnavård 67—70
 Förlossningar 115—118
 Förlossningsvård 69, 70
 Försäkringskassornas kostnader 94
 Förvaltningspersonal 59, 60, 61, 87, 138
 Gonnorré 105—107
 Halvöppen vård 57
 Huvudmän 19, 25
 Infektionssjukdomar 99
 Inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda 24, 27, 28, 55
 Intagna på nybörjarkurs 90
 Intagningar på sjukhus 24, 27, 48, 49, 138
 Intagningsområden 62
 Karantänsväsen 75
 Karies 114
 Kastreringar 123
 Kliniker vid sjukhus 50, 128
 Kontorspersonal, se Förvaltningspersonal
 Konvalescenthem 54
 Kostnader för hälso- och sjukvård 93—98
 Kostnader per vård dag, per intagning, se Driftkostnader
 Kropssjukhus 27, 28, 47, 48, 51, 128
 Könspolikliniker 73
 Könssjukdomar, se veneriska sjukdomar
 Lagstiftning 23
 Landstingsområden 62
 Lasarett 22, 24, 25, 27, 28, 51, 128
 Levande födda, se Födda
 Livslängd 149
 Lungsjukvård 71
 Långvarigt kroppssjuka (översikt) 53, 54
 Läkare 59, 61, 65, 85—90, 138, 143
 Läkarärthet 59, 88
 Länsläkarorganisationen 64
 Medicinalpersonal 85
 Mentalsjukhus — se Psykisk vård
 Mödra- och barnavård 67—70
 Nationalföreningen mot hjärt- och lungsjukdomar 73
 Nämnden för internationella hälsovårdsärenden 16
 Organisation, central, lokal 18—21
 Organisation, öppen vård 22, 56, 58
 Organisation, slutet vård 21, 22, 24, 48, 51
 Personal, allmänt 87
 Personal 59, 60, 61
 Platser, se Vårdplatser
 Polikliniker 22, 58
 Polio 99—104
 Polioympningar 75
 Provinsialläkarna 64
 Psykisk barn- och ungdomsvård 57
 Psykisk vård, slutet 26, 27, 28, 55, 138
 Psykisk vård, öppen 56, 57
 Psykiska sjukdomar 126
 Psykiskt utvecklingsstörda 24, 25, 27, 28, 55
 Regionsjukvård 63
 Rättspsykiatriska stationer 142
 Röntgenarbeten 58, 72, 108
 Sekundärplatser 142
 Sexualrådgivning 74
 Sjukgymnaster 87
 Sjukhus 22, 24, 25, 27, 28
 Sjukhus av lasarettskaraktär 52, 136
 Sjukhustyper—vårdformer 22, 25, 28
 Sjuksköterskor 59, 60, 61, 87, 91, 92
 Sjukvårdsområden 62
 Sjukvårdsstyrelser 16, 19
 Skyddsympning 75
 Skärmbildscentral, socialstyrelsens 71, 108
 Slutet vård 19, 21, 51
 Socialstyrelsen 16, 18
 Specialister 146
 Stadsläkarna 64, 65
 Statens bakteriologiska laboratorium 16, 18
 Statens institut för folkhälsan 16, 18
 Sterilisering 122, 123
 Tandläkare 76—78, 87—89
 Tandläkarärthet 88
 Teckenförklaring 15
 Tjänsteläkare 64
 Tjänster, barnmorske- 92
 Tjänster, läkar- 60, 143
 Tjänster, sjuksköterske- 60, 92
 Tuberkulos 107—109
 Tuberkulosvård 71, 72
 Utgifter, se Driftkostnader resp Kostnader
 Utskrivna, psykiatrisk vård 124
 Utveckling i tiden, vårdplatser m m 48, 50
 Utveckling i tiden, personal 87, 90, 91
 Vaccination 75
 Vakanser 61, 65, 92
 Veneriska sjukdomar 73, 100, 105—107
 Veterinärer 88
 Vård dagar 24, 27, 47, 48
 Vårdformer—sjukhustyper 21, 27, 28
 Vårdplatser 24—28, 48, 50, 128, 138
 Vårdplatser per 100 000 invånare 48
 Öppen vård 19, 22, 56, 58

CONTENTS

	Page
Summary in English	9
Chapter A. Health and sick care	18
a. Organization of Health Services	18
b. Hospital care	51
c. Certain independent institutions and activities.	64
Medical officers	64
Public Health Nurses	65
Maternity and Child Welfare	67
Maternity Care	69
Care of lung diseases	71
Care of venereal diseases	73
Consultation bureaux for sexual hygien	74
Vaccinations and inoculations	75
Quarantine organization	75
d. Public dental care	76
e. Pharmacies	80
f. Prevention of adverse effects of drugs	83
Chapter B. Health personnel	85
Chapter C. Cost of Health and Medical care	93
Chapter D. Sanitary conditions, diseases, deliveries etc.	99
a. Infectious diseases	99
b. Malignant tumours reported to the Cancer Registry	110
c. Dental caries in seven year old children	114
d. Deliveries	115
e. Abortions, sterilizations and castrations on medical or legal indications	119
f. Mental diseases	126
Annex	
1. Beds in somatic hospitals according to type of care	128
» 2. Detailed information on the mental hospitals of the counties and the three largest cities.	138
» 3. Posts for doctors at teaching hospitals, general hospitals, sanatoria, epidemic hospitals and hospitals for mentally retarded	143
» 4. Physicians and dentists with specialist competence	146
» 5. Vital statistics	148
Map	
1. Principal districts for health and sick care	62
» 2. Regions for health and sick care	63

Alphabetical index

- Abortions 13, 119
 Admissions to hospitals 10, 24, 27, 48, 49, 138
 Ambulatory care 11, 12
 Bed ratios 10, 48
 Birth order 117
 Births 14, 115—118
 Births, definitions 116
 (foot notes)
 Cancer registry 13, 110
 Castrations 13, 123
 Causes of death 150
 Central TB dispensaries 11, 72
 City M.O.s, 12, 64
 Convalescent homes 10, 54
 County Council districts 62
 Days of treatment 24, 27, 47, 48
 Deliveries 13, 115—118
 Delivery care 11
 Dental caries 114
 Dental surgeons 13, 76—78, 87—89
 Dental surgeons' density 88
 Departments in hospitals 50, 128
 Discharges from mental hospitals 124
 District midwifery 12, 92
 Districts, health and sick care 62
 Domestic staff 59, 60, 61, 87, 138
 Epidemic diseases 13, 99—104
 Epileptic care 27, 28, 49, 56
 Expenses out of public funds 13, 93—98
 Family planning 12
 Gonorrhoea 105—107
 Health Boards of local authorities 8
 Hospital specialized departments 50, 128
 Hospitals 9, 24, 25, 27, 28
 Hospitals, chronic sick 53, 54
 Hospitals, development 50
 Hospitals, for children 52
 Hospitals, general 27, 28, 128
 Hospitals, mental 10, 27, 28, 138
 Hospitals, physical diseases 10, 27, 128
 Hospitals, type of 10
 Insurance, sickness 8, 9, 94
 Infant mortality 149
 Infectious diseases 13, 99—104
 Investments 95
 Life expectancy 149
 Live births, *see* Births
 MCH 11, 67, 68
 Medical officers 12, 64
 Medical students 90
 Mental care, ambulatory 12, 13
 Mental care, in hospital 10, 11, 138
 Mental diseases 14, 124
 Mental hospital population 27
 Mentally retarded 24, 27, 28, 55
 Midwives 11, 69, 70, 87, 92
 National Bacteriological Laboratory 8, 9
 National Board of Health and Welfare 8, 9
 National Institute of Public Health 8, 9
 Nurses 13, 59, 60, 61, 87, 91, 92
 Occupancy 24, 27
 Office personnel 59—61, 87, 138
 Organization 8, 9—12
 Patient days 24, 27, 47, 48
 Personnel 59—61, 85—92
 Pharmacies 80—82
 Physicians 59, 61, 85—90, 138, 143
 Physicians, density 59, 88
 Physiotherapists 87
 Polyclinics 12, 58
 Polio 99—104
 Polio, inoculations 12, 75
 Population 14, 148
 Posts at hospitals 60, 143
 Private nursing homes 9, 27, 136, 137
 Psychiatry, child and youth 12
 Public Dental care 13, 76—79, 114
 Public Health Nurses 11, 60, 61, 66, 70, 92
 Quarantine organization 75
 Radiofluorography 108
 Ratio, hospital beds 10, 48
 Ratio, personnel 59, 88
 Regional hospital organization 63
 Responsible authorities 8, 9, 25
 Running cost 79, 96—98, 138
 Specialist doctors 146
 Sterilizations 13, 122, 123
 Stillbirths, *see* Births
 Swedish Planning and Rationalization Institute for Health and Social services (SPRI) 9
 TB care 12, 71, 72
 TB dispensaries 12, 72
 Trends, hospital beds etc 49, 50
 Trends, personnel 87, 90, 91
 Tuberculosis 107—109
 Vacant posts 61, 92
 Vaccinations 12, 75
 Venereal diseases 105—107
 Veterinaries 88
 Vital statistics 148
 X-ray activities 11, 58, 72, 108

Public health administration in Sweden in 1968

MINISTRY OF SOCIAL AFFAIRS

THE NATIONAL BOARD OF HEALTH AND WELFARE

Associated Services and Advisory Bodies

National Institute of Public Health
National Bacteriological Laboratory
Institute of Occupational Health
Committee on Hospital and Social Welfare Buildings
Committee on International Health Relations
Pharmacopoeia Commission
Pharmacy Contributions Committee
Swedish Institute for the Handicapped

HB Department of Health Protection and Promotion

Divisions:
HB 1: Environmental Health and Preventive Medicine.
HB 2: Social Care of Children and Adolescents
HB 3: Dental Health

SN Department of Medical Services

Divisions:
Sn 1: Ambulatory Medical Services and Social Medicine
SN 2: Somatic Hospital Services
SN 3: Mental Health
SN 4: Drug Dependence and Care of Alcoholics

LÄ Department of Long-term Care

Divisions:
LÄ 1: Somatic Long-term Care and Rehabilitation
LÄ 2: Care of Mentally Retarded
LÄ 3: Forensic and Social Psychiatry
LÄ 4: Care of the Aged and Social Aid

PB Department of General Planning and War Emergency Planning

Divisions:
PB 1: Planning of Man-power and Training
PB 2: Planning of Medical and Social Services
PB 3: Collection and Processing of Planning Data (Statistics)
PB 4: War Emergency Planning of Medical and Social Services
PB 5: War Emergency Planning of Man-power and Training

A Department of Administration

Divisions:
A 1: Legal Matters
A 2: Pharmacies and Pharmacopoeia
A 3: Office and Staff Management
A 4: Budget and Finance
A 5: Public Information and International Cooperation

Taking independent decisions:

Council of Forensic Medicine
Social Psychiatry Committee
Medical Services Liability Council
Drug Council
Competence Committee for Dentists
Committee on Foreign Medical Personnel

Advisory Councils:

Scientific Council
War Emergency Council
Committees on Assignment of Pharmacists
Committee on the Evaluation of Adverse Reactions to Drugs

Associated Authorities concerned with Health Services

1. Authorities exclusively concerned with Health and Medical Care
Karolinska Hospital Board of Directors
Swedish Planning and Rationalization Institute for Health and Social Services (SPRI)
Medical Board of Swedish Armed Forces
National Veterinary Board
Committee on Post-graduate Training of Doctors
Mental Hospital Supervision Committee
National Institute of Radiation Protection
National Poisons and Pesticides Board
National Board of Industrial Safety

2. Other authorities concerned with Health Services
National Social Insurance Board
Labour Accidents Insurance Court
National Correctional Administration
National Board of Education
Civil Defence Board
Board of Trade
National Administration of Shipping and Navigation
National Civil Aviation Administration
National Environment Protection Board
Committee for the Extension of Teaching Hospitals

The National Board of Health and Welfare is active as:

Responsible authority for	National Laboratory for Forensic Chemistry National Pharmaceutical Laboratory National Centres for Forensic Medicine National Centres and Departments for Forensic Psychiatry County Medical Officers and certain Rural Medical Officers on Government Service
Central chief authority for	Youth Welfare Schools (and attached boarding facilities) Public and Private Institutions for Alcoholics
Supervisory authority for	County Temperance Boards
Conducting	County Social Welfare Advisers

Local, autonomous bodies:

Health Boards of Counties and County Boroughs

Central Boards for Care of Mentally retarded

Local Health Committees

Private Agencies
Health Associations of Communes (cum advisers)

SUMMARY

Organization (chapter Aa)

All the activities in the field of public health in Sweden (including medical care) are either operated or controlled by public authorities.

Public health is under the *Ministry of Social Affairs*, the chief of which is a member of the cabinet.

Up to 1968 health and sick care on the one hand and social welfare on the other were governed at the national level by separate directorates called the National Board of Health and the National Social Board respectively, but from that year on the two administrations were joined into one body.

Thus the *National Board of Health and Welfare* is nowadays the name of the principal instrument of the state for governing and superintending the activities pertaining to the field under review in this publication.

The main part of the field work of the health and sick care rests with local authorities. The county councils, 25 in number, and the 3 county boroughs shall see to it that the sick receive the care required. The county council districts correspond to the 24 counties, one of which is divided into two districts (see map 1, page 62). The state is the responsible authority for the senior county medical officers' organization, whereas the county councils and county boroughs are responsible for the services of the local medical officers, the district public health nurses, district midwives, the public dental care etc.

The *National Institute of Public Health* is an independent body outside the jurisdiction of the National Board of Health and Welfare. It conducts inquiries into health matters submitted by public authorities, corporations and private individuals, but is also engaged in independent research in the field of general, industrial and food hygiene. It is also engaged in teaching and in spreading of public health information. The *Swedish Planning and Rationalization Institute for Health and Social Services* (SPRI) and the *National Bacteriological Laboratory* are two other independent bodies.

The sickness insurance scheme is supervised by the *National Social Insurance Board*. Insurance is compulsory. Benefits include free care for hospitalized patients, and doctors services and medicine at a reduced cost for out-patients. Dental care is not included.

Hospitals (chapter Aa—Ab)

A conspicuous feature of the Swedish hospital system is that the main part of the establishments is owned and operated by public authorities. 3,5 % of the beds available belong to the State, 88,3% to counties or county boroughs, 1,5 % to local authorities (small towns, parishes), 5,5 % to private enterprises and 1,2 % to funds, associations etc. (table A 2, bottom line). The last group may for practical purposes be added to the State institutions, the difference being merely formal since these enterprises, although built up as foundations etc., are operated in close collaboration with the government which has representatives in their administrative committees and pay grants towards their expenses. In some cases the State owns all the shares in the enterprise. Some children's hospitals, orthopedic hospitals, hospitals for bone, joint and glandular TB and one hospital for TB of the lungs belong to this category (code letter F, see annex 1).

A distinction is made between type of care and type of hospital. As far as in-patients are concerned, the correlation between the two concepts is illustrated in the table below. The main part of the care of physically sick is concentrated in the general hospitals and similar institutions, whereas independent hospitals for special kinds of diseases are becoming rare. On the other hand the general hospitals are more and more split up on specialized departments. The specialization of hospitals for physical diseases (the "somatic" hospitals) is illustrated in detail by annex 1.

Table A 1 gives a survey of beds, admissions and patient-days (bed-days) of all hospitals, including establishments for the mentally retarded.

*Survey of hospitals, showing combination of type of hospital and type of care
(Cfr. table A 4)*

Counties, county boroughs and type of hospital	No. of hospitals	No. of beds								Total
		Care of lung- diseases	Epidemic care	Maternity care	Care of chronic sick	Other somatic care	Care of mental diseases	Care of epileptics	Care of mentally retarded	
1 General hospitals etc. ¹										
Type 1	8	413	517	691	1 067	9 793	1 573	—	—	14 054
Type 2	24	875	1 443	1 057	2 532	12 694	2 012	—	—	20 613
Type 3	102	1 637	994	1 589	6 324	14 112	1 081	—	—	25 737
2 Other hospitals of similar character	17	—	—	—	—	1 957	32	—	—	1 989
3 Mental hospitals	28	—	—	—	—	—	23 955	—	—	23 955
4 Cottage hospitals and somatic nursing homes										
1 under health authority	220	—	—	183	11 853	1 128	250	—	—	13 414
2 under social authority	58	—	—	—	4 366	—	—	—	—	4 366
3 Private	71	—	—	—	1 919	663	—	—	—	2 582
5 Mental nursing homes										
1 under health authority	85	—	—	—	—	—	5 959	—	—	5 959
2 Private	103	—	—	—	—	—	1 900	—	—	1 900
6 Institutions for epileptics	9	—	—	—	—	—	—	821	—	821
7 Institutions for mentally retarded	165	—	—	—	—	—	—	—	12 934	12 934
Total	890	2 925	2 954	3 520	28 061	40 347	36 762	821	12 934	128 324
per 100 000 inhabitants		37	37	44	355	510	465	10	163	1 622

¹ Type 1 = General hospitals for somatic care with 1 000 beds (or more) for acute care.

Type 2 = General hospitals for somatic care with 500—999 beds.

Type 3 = General hospitals for somatic care, sanatoria for TB of the lungs and hospitals for epidemic care with less than 500 beds.

Convalescent homes are not included in any tables, except the one on page 54.

The general increase of in-patient care, as measured by the number of beds, was 29,3 % from 1950 to 1968 (table A 5). For the care of physically sick it was 34,3 % and for care of mentally diseased 27,1 %. At the same time the number of admissions for physical care rose by 45,6 %, mental hospital care 305,4 %, to give some examples. Beds for chronic sick increased by 205,8 % and admissions by 240,4 %.

To return to table A 1, it will be seen that 107 427 in-patients were treated per day in all hospitals added together, which corresponds to 1,4 % of the population of Sweden.

At general hospitals and similar the number of in-patients per day was 45 024 (table A 3). The same hospitals were also visited by 2,9 million out-patients paying 7,7 million visits (patients at X-ray departments not included), (table A 7). These were treated at out-patient departments organized either by those responsible for the in-patients' care, which is often the case in the county boroughs, or by the physicians following an agreement between them and the authorities of the hospital, an arrangement which is prevailing in the counties.

The personnel of the hospitals for physical diseases is calculated at about 86 000 individuals, of whom about 4 800 were doctors, and the per-

sonnel of the institutions for mental diseases and epileptics to about 19 600 individuals, whereof about 450 doctors (table A 8). Some of these doctors have been counted more than once, because, under certain circumstances the local medical officer may at the same time be the chief of a small cottage hospital, an epidemic cottage hospital or a home for chronic sick in his district. Similarly most of the doctors of homes for mentally diseased have their main occupation in one of the large mental hospitals.

The density of the hospital personnel appears from the statement that 123 persons per 100 beds were employed in somatic hospitals, 78 in cottage hospitals, and 65 in homes for chronic sick, physicians included (table A 8). These figures comprise all categories of personnel, even the administrative and domestic staffs. The nursing personnel, physicians excluded, amounted to 92 at somatic hospitals, and the physicians alone to 8,0. A concrete impression is derived from the fact that the personnel of all categories working in somatic hospitals amounted to 1,6 individuals per in-patient per day. It ought, however, to be kept in mind, that the same staff also took care of a considerable number of out-patients.

The personnel density of the mental hospitals is lower than that of the hospitals for physically sick. Calculated per 100 beds the nursing personnel (physicians excluded) amounts to 49 at mental hospitals. These figures are found in table A 8.

The total running costs of somatic and mental hospitals including superannuation and depreciations is estimated at 5 076 million kronor, 4 214 million of which are referable to somatic hospitals and homes (table C 4). The average cost per patient-day amounted to 223,5 kr at the general hospitals, 138,8 at the hospitals for TB of the lungs and 94,6 at homes for chronic diseases (table C 5). On the whole these figures signify that the cost per patient-day has increased more than seven times since 1950. The cost per admission has not risen in the same proportion. The running cost per patient-day in 1968 was 79,2 kr at the mental hospitals.

Salaries constitute the predominant part of the running costs of the hospitals and is the main lever of the increase of this cost during the last years. The increase is partly due to a general raise of the wages, partly to a shortening of the work-

ing day of the bedside personnel, in its turn causing increased recruitment. The salaries are responsible for 71,0 % of the running costs of the general hospitals (including superannuation).

The cost of hospital care in a public ward is completely compensated by public funds and the health insurance. Also medicine and doctors fees are thus covered. If the patient has a private room or goes to a private hospital, he is reimbursed for that part of the costs which corresponds to the price charged in a public ward at the hospital in his home district.

The adjoining table presents a survey of the local services for ambulatory care and environmental sanitation.

Public Health Services outside the hospitals (chapter Ac)

There were 1 028 (rural and city) *medical officers'* posts at the beginning of 1969, 151 of them, however, were vacant, the activity being maintained by the officer of an adjoining district. In each county there is a senior county medical officer, appointed by the government, and a deputy county medical officer. As there are 24 counties, these two categories make 48 doctors. In the three largest cities there were three senior medical officers of the county boroughs. (Cf. also diagram, chapter Ac.)

There were 1 866 posts for *public health nurses* in general service in rural districts and small towns at the end of 1968 (table B 5), but 70 of these were vacant.

The *midwifery districts* numbered 343. The activity is concentrated on prenatal care of pregnant women, since more than 99 % of all deliveries take place in hospitals. The midwives assist, however, to a considerable extent at deliveries in maternity homes, cottage hospitals etc.

The *maternity and child welfare* organization with 1 445 working units (clinics, centres and branches) is illustrated by table A 13.

53 *TB dispensaries* were working in 1968, where 707 582 X-ray examinations were made (table A 19).

Medical *treatment for venereal diseases* was given free of charge in 28 of the largest towns at special polyclinics. The number of visits to these polyclinics, amounted to 205 000, 142 000 of which had reference to the disease in its contagious phase.

Survey of the local services for Public Health and medical, ambulatory care

Service	Type of care	Number of units
Senior County Medical Officers	Supervision of environmental sanitation and of preventive and curative care	27 posts in counties and county boroughs
Medical Officers	Preventive and curative care	69 districts (urban) and 779 stations (rural)
Public Health Nurses	Preventive and curative care	1845 districts (certain nurses in towns not included)
Out-patients departments at hospitals	Preventive and curative care	200 somatic and mental hospitals
Policlinics in certain cities	Preventive and curative care	15 policlinics
District midwifery	Maternal antenatal care; deliveries	343 districts for midwifery
MCH centres, stations etc.	Maternal and Child Welfare	1445 centres, stations and branch offices.
TB dispensaries	TB ambulatory care	53 TB dispensaries.
Policlinics for venereal diseases	VD ambulatory care	28 policlinics.
Bureaus for Sexual Hygiene	Consultation on sexual matters, including use of contraceptives and prevention of abortions	22 bureaus
Quarantine organization	Preventive epidemic care	10 main stations
Bureaus of the State mental hospitals for family care and assistance	Mental sick care and assistance to discharged patients	bureaus at 15 hospitals
Centres for children and youth mental care	Child and adolescent psychiatric care	45 centres
Public Dental Service	Dental care	929 dental clinics
Local Public Health Committees	Environmental sanitation; preventive epidemic care	848 municipalities (local communes)

22 consultation *bureaus for sexual hygiene and abortion cases* subsidized by the State were in operation at the end of the year, the number of ruled cases amounting to 8 591. At least one physician and two or three social workers were attached to each bureau.

Until the end of 1968 about 5.5 million persons of the total population (7.9 million) have received basic protection against poliomyelitis.

Mental care of children and youth was given at 45 child guidance centres (22 clinics with beds for observation and care) (chapter Ab).

At the end of the year the *Public Dental Service* included all counties and county boroughs. The activity was carried on in 31 central dental policlinics, mostly situated in the premises of a general hospital, and 839 district policlinics (table A 21).

1 968 dental surgeons were employed in the service, i. e. 31 % of the total number in the country. 1744 dental surgeons attached to the district policlinics worked in all 2 669 000 hours; 60 % of this time was reserved for children.

A *standing committee for observation of adverse effects of drugs* and a *congenital malformation index* have been working since 1965 (page 83). According to the standards of the latter the average rate of malformations in the newborn (stillborn included) is unchanged at about 1.1 %

Medical personnel (chapter B)

A survey covering all kinds of medical personnel is found in table B 1. There were 9 840 active physicians at the end of 1968. The number inclu-

des 400 foreign physicians working in Sweden on a limited license. The active dental surgeons were 6 300 in number. The number of fully licensed dental surgeons, active and non active, appears from the comments to table B 1. There were 27 770 active nurses, 1 210 nurse-midwives and 650 midwives. The total of the medical personnel excluding personnel at institutions for mentally retarded amounted to 150 800, administrative and domestic staff at hospitals included.

Expenses out of public funds for health and medical care (chapter C)

The total expense of the State, the counties, the county boroughs, other local communes and the public insurance funds amounts to 8 403 million kr, i. e. 1 060 kr per inhabitant (equivalent to about 86 pounds sterling) (table C 2). The share of the State in the total cost, including the expenses of the sickness funds, amounts to 34 %, corresponding to 17 % of the State income tax for the same year.

Diseases, deliveries etc. (chapter D)

The *epidemic diseases* with individual notification are listed in table D 1. The sum of cases amounted to 13 944 (176 per 100 000 inh.) in 1968. They are listed in the following table.

International Classification (seventh revision) number	Number of clinical cases
040 Typhoid fever	18
041 Paratyphoid fever	77
042 Other salmonella infections	1 170
044 Brucellosis	3
045 Bacillary dysentery	109
046 Amoebic dysentery	10
050 Scarlet fever	9 764
057 Meningococcal meningitis	118
059 Tularemia	15
064,4 Listeriose	2
092 Infectious hepatitis	1 803
096,2 Psittacosis	47
096,9 Meningo-encephalitis	712
116 Malaria	24
571,0, 764,0 Gastro-enteritis	72
Total	13 944

The amoebic dysentery and malaria were contracted abroad.

The *TB morbidity* was characterized by the figures 3,6 per 1 000 inhabitants, which stands for the number of persons suffering from the disease and registered at the TB central dispensaries, 0,2 which stands for persons with contagious TB of the lungs, 0,3 for new findings during 1968 of all forms of TB, and 0,05 for fatal cases of tuberculosis (all forms) (table D 9). Since 1946 the mass-radiofluorography unit of the National Board of Health and Welfare has made 9,0 million examinations (thereof 295 014 in 1968).

Starting 1958 new diagnoses of cancer have to be reported to the *cancer registry* of the National Board of Health. Notifiable are malignant neoplasms including leukaemia and malignant lymphoma, all intracranial tumors and all neoplasms with endocrine activity.

The number of cases reported in 1965 (latest figure) was 24 775, corresponding to about 313 per 100 000 inhabitants. A booklet called "Cancer incidence in Sweden 1965" has been issued on the subject by the National Board of Health and Welfare.

Table D 12 shows that the percentage of permanent teeth with non treated *caries* in seven-year-old children was 20,6 % in 1968, before treatment by the Public Dental Care. It would have been even higher, had not a number of counties introduced public dental care also for preschool children (6 years old).

According to the population registers the number of *children born* in 1968 was 114 059. In the statistics of the National Board of Health and Welfare, based upon the annual reports of the hospitals and midwives, 112 437 newborn children are reported. Only 0,1 % of the deliveries took place in the patient's home with a midwife in charge (67 out of 111 273, see table D 13).

When *abortion, sterilization or castration for legal indications* has been accomplished, the operating doctor has to send a report to the National Board of Health and Welfare within one month. During 1968 10 940 such reports on legal abortions were registered. In 1945, the year prior to an extension of the legal indications, the number was 1 623. The majority of the abortions were authorized by the National Board of Health and Welfare (6 499), the remainder being carried out on the responsi-

bility of two collaborating physicians. See tables D 16—D 17.

Exact data regarding the annual number of individuals falling sick with *mental disease* are not available. At the mental hospitals of the county councils districts and the three largest cities—where the most effective and qualified treatment is given—24 679 patients were on the files at the end of 1968 (annex 2, line 15). Of these 97 % were in the hospitals and 3 % in private homes supervised by the hospitals. The distribution of the patients according to type of disease is presented in table D 19.

Population (annex 5)

The *population* of Sweden amounted to 7 931 659 at the end of 1968. During the same year 114 059 children were born (113 033 live born and 1 026 stillborn) and 82 532 persons died. The general death rate was 10,43 per 1 000 of the mean population, the rate of live birth 14,28. The infant mortality rate as measured by the number of dead during the first year per 1 000 live birth was 13,0 and during the period 1963/67 the mean expectation of life was 71,72 years at birth for men and 76,13 for women. Vital statistics are not the concern of the National Board of Health and Welfare, but some data on the subject are given in the annex. (Reference: Statistical abstract of Sweden—Statistisk årsbok.)

Teckenförklaring Codes

- = Intet finns att redovisa. *Magnitude nil.*
- 0 eller 0,0 = Mindre än 0,5 (eller 0,05) av enheten. *Magnitude less than half of unit.*
- .. = Uppgift saknas. *Data not available.*
- . = Uppgift kan icke förekomma. *Category not applicable.*
- * = Preliminär uppgift. *Provisional figure.*
- † = Rikspatser = vårdplatser upplåtna för samma kostnad oberoende av patientens hemort. *Beds available for same cost irrespective of patient's domicile.*
- MF = Samling av författningar och cirkulär m m angående medicinalväsendet. *Code of statutes in the field of health and sick care.*
- SFS = Svensk författningssamling. *Swedish code of statutes.*
- SOS = Sveriges officiella statistik. *Official statistics of Sweden.*
- SOU = Statens offentliga utredningar. *Swedish government official reports.*

Översikt av organisationen för hälso-, sjuk- och socialvården från den 1 januari 1968

KUNGL. MAJ:T (SOCIALDEPARTEMENTET)

SOCIALSTYRELSEN

Med Socialstyrelsen
sidoordnade serviceorgan

Statens institut för
folkhälsan
Statens bakteriologiska
laboratorium
Arbetsmedicinska institutet
Nämnden för sjukvårds- och
socialvårdsbyggnader
Nämnden för internationella
hälsovårdsärenden (NIH)
Farmakopékommittén
Apotekens avgiftsnämnd
Handikappinstitutet

Avd HB: Hälsovård, social-, barna- och
ungdomsvård m m

HB 1: Omgivningshygien och annan allmän hälso-
vård
HB 2: Social barna- och ungdomsvård
HB 3: Tandvård

Avd SN: Akutsjukvård, nykterhetsvård m m

SN 1: Somatisk vård utanför sjukhus m m
SN 2: Sluten somatisk sjukvård m m
SN 3: Psykiatrisk vård
SN 4: Nykterhetsvård, narkomanvård

Avd LÅ: Långtidsvård, äldreomsorg m m

LÅ 1: Långtidssjukvård, rehabilitering,
handikappvård
LÅ 2: Vård av psykiskt utvecklingsstörda
LÅ 3: Social- och rättspsykiatri
LÅ 4: Äldreomsorg, socialhjälp m m

Avd PB: Planerings- och beredskaps-
avdelningen

PB 1: Personal- och utbildningsplanering
PB 2: Allmän vårdplanering
PB 3: Statistik
PB 4: Beredskapsplanering m m
PB 5: Krigssjukvårdsutbildning, krigsplacering

Avd A: Administrativa avdelningen

A 1: Juridiska ärenden
A 2: Läkemedelsärenden
A 3: Kansli- och personalärenden m m
A 4: Ekonomiska och kamerala ärenden m m
A 5: Information

Beslutande nämnder:

Rättsläkarråd (3 sektioner)
Socialpsykiatrisk nämnd
Medicinalväsendets ansvars-
nämnd
Läkemedelsnämnd
Specialistbehörighetsnämnden
för tandläkare
Nämnden för utländsk medicinal-
personal (3 sektioner)

Rådgivande organ:

Vetenskapliga rådet
Beredskapsrådet
Apotekarbefordrings-
nämnden
Nämnden för utredning av
läkemedelsbiverkningar

Sidoordnade myndigheter
med administrativa uppgifter

1. Myndigheter med enbart
hälso-, sjuk- och social-
vårdande uppgifter:
Karolinska sjukhusets
direktion
Sjukvårdens och social-
vårdens planerings- och
rationaliseringsinstitut (SPRI)
Försvarets sjukvårdsstyrelse
Veterinärstyrelsen
Nämnden för läkares
vidareutbildning
Psykiatriska nämnden
Statens strålskyddsinstitut
Giftnämnden
Arbetsarkivstyrelsen

2. Övriga myndigheter med
hälso-, sjuk- och social-
vårdande uppgifter:
Riksförsäkringsverket
Försäkringsdomstolen
Kriminalvårdsstyrelsen
Skolöverstyrelsen
Civilförsvarsstyrelsen
Kommerskollegium
Sjöfartsstyrelsen
Luffartsverket
Statens naturvårdsverk
Nämnden för undervisnings-
sjukhusens utbyggande

Socialstyrelsen är:

chefsmyndighet för

statens rättskemiska laboratorium
statens farmaceutiska laboratorium
statens rättsläkarstationer
statens rättspsykiatriska stationer och kliniker
länsläkarväsendet och i statens tjänst anställda provinsialläkare

central myndighet för

ungdomsvårdsskolorna (och de i samband med verksamheten vid nämnda skolor upprättade
särskilda inackorderingshemmen)
allmänna och statsunderstödda enskilda vårdanstalter för alkoholmissbrukare (i den mån
sådan anstalt ej lyder under annan statlig myndighet)

tillsyningsmyndighet för

länsnykterhetsnämnderna

Styrelsen har inseeende över

statens socialvårdskonsulenter
Styrelsen leder den forskning och utbildning i öppen hälso- och sjukvård som bedrivs vid
läkarstationen i Dalby

Lokala självstyrande organ:

Landstings (städens
utom landsting)
sjukvårdsstyrelser

Styrelser för
omsorger om psykiskt
utvecklingsstörda

Primärkommuners
hälsovårdsnämnder,
socialnämnder,
barnavårdsnämnder
och nykterhets-
nämnder

Enskilda organ

Hälsovårdsförbund
(med hälsovårds-
konsulenter)

Översikt av organisationen för hälso-, sjuk- och socialvården från 1 januari 1968

KUNGL. MAJ:T (SOCIALDEPARTEMENTET)

SOCIALSTYRELSEN

Med Socialstyrelsen sidoordnade serviceorgan

Statens institut för
folkhälsan
Statens bakteriologiska
laboratorium
Arbetsmedicinska institutet
Nämnden för sjukvårds- och
socialvårdsbyggnader
Nämnden för internationella
hälsovårdsärenden (NIH)
Farmakopékommittén
Apotekens avgiftsnämnd
Händikappinstitutet (fr 1/7)

Avd HB: Hälsovård, social-, barna- och ungdomsvård m m

HB 1: Omgivningshygien och hälsovård
HB 2: Social barna- och ungdomsvård
HB 3: Tandvård

Avd SN: Akutsjukvård, nykterhetsvård m m

SN 1: Somatisk vård utanför sjukhus m m
SN 2: Sluten somatisk sjukvård m m
SN 3: Psykiatrisk vård
SN 4: Nykterhetsvård, narkomanvård

Avd LA: Långtidsvård, äldringsvård m m

LA 1: Långtidssjukvård, rehabilitering och
händikappvård
LA 2: Vård av psykiskt utvecklingsstörda m m
LA 3: Social- och rättspsykiatri
LA 4: Äldringvård, socialhjälp m m

Avd PB: Planerings- och beredskaps- avdelningen

PB 1: Personal- och utbildningsplanering
PB 2: Allmän vårdplanering
PB 3: Statistik
PB 4: Beredskapsplanering m m
PB 5: Krigssjukvårdsutbildning, krigs-
placering

Avd A: Administrativa avdelningen

A 1: Juridiska ärenden
A 2: Apoteks- och läkemedelsärenden
A 3: Kansli- och personalärenden m m
A 4: Ekonomiska och kamerala ärenden m m

Bestående nämnder:

Rättsläkarråd
Socialpsykiatrisk nämnd
Medicinalväsendets ansvars-
nämnd
Läkemedelsnämnd
Specialistbehörighetsnämnden
för läkare
Specialistbehörighetsnämnden
för tandläkare
Nämnden för utländska läkare
Nämnden för utländska
tandläkare

Rådgivande organ:

Vetenskapliga rådet
Beredskapsrådet
Apotekarbefordrings-
nämnden
Nämnden för utredning av
läkemedelsbiverkningar

Sidoordnade myndigheter med administrativa uppgifter

1. Myndigheter med enbart
hälso-, sjuk- och social-
vårdande uppgifter:
Karolinska sjukhusets
direktion
Sjukvårdens och social-
vårdens planerings- och
rationaliseringsinstitut (SPRI)
Försvarets sjukvårdsstyrelse
Veterinärstyrelsen
Psykiatriska nämnden
Statens strålskyddsinstitut
Giftnämnden
Arbetskyddsstyrelsen

2. Övriga myndigheter med
hälso-, sjuk- och social-
vårdande uppgifter:
Riksförsäkringsverket
Försäkringsdomstolen
Kriminalvårdsstyrelsen
Skolöverstyrelsen
Civilförsvarsstyrelsen
Kommerskollegium
Sjöfartsstyrelsen
Luftfartsverket
Statens naturvårdsverk
Nämnden för undervisnings-
sjukhusens utbyggande

Socialstyrelsen är:

överstyrelse för
chefsmyndighet för

central myndighet för

tillsyningsmyndighet för

Styrelsen har inseeende över

Vipeholms sjukhus (t o m 1969)

statens rättskemiska laboratorium
statens farmaceutiska laboratorium
statens rättsläkarstationer
statens rättspsykiatriska stationer
länsläkarväsendet och i statens tjänst anställda provinsialläkare
socialstyrelsens skärmbildscentral

ungdomsvårdsskolorna (och de i samband med verksamheten vid nämnda skolor
upprättade särskilda inackorderingshemmen)
allmänna och statsunderstödda enskilda vårdanstalter för alkoholmissbrukare (i den
mån sådan anstalt ej lyder under annan statlig myndighet)

länsnykterhetsnämnderna

statens socialvårdskonsulenter

Styrelsen leder den forskning och utbildning i öppen hälso- och sjukvård som be-
drives vid läkarstationen i Dalby

Lokala självstyrande organ:

Landstings (städers
utom landsting)
sjukvårdsstyrelser

Centralstyrelser
för undervisning
och vård av vissa
psykiskt utvecklings-
störda
(Ersätts fr o m
1/7 1968 av styrelser
för omsorger om
psykiskt utvecklings-
störda)

Primärkommuners
hälsovårdsnämnder,
socialnämnder,
barnvårdsnämnder
och nykterhets-
nämnder

Enskilda organ

Hälsovårdsförbund
(med hälsovårds-
konsulenter)

Den centrala organisationen från 1 januari 1968.

Högsta administrativa organ för hälso- och sjukvården är fr. o. m. år 1968 den nya socialstyrelsen, som bildades genom en sammanslagning av medicinalstyrelsen och gamla socialstyrelsen. Styrelsen är central förvaltningsmyndighet för ärenden som rör socialvården, hälso- och sjukvården samt läkemedelsförsörjningen, i den mån det icke ankommer på annan statlig myndighet att handlägga sådana ärenden och är därjämte chefsmyndighet för ett flertal institutioner (se diagram på omstående sida). Socialstyrelsen är organiserad på fem avdelningar med tillsammans tjugo byråer. Vid sin sida har socialstyrelsen diverse rådgivande organ och nämnder för speciella frågor. Vid sidan av socialstyrelsen verkar vissa andra centrala institutioner på den allmänna hälso-, sjuk- och socialvårdens område, nämligen *statens institut för folkhälsan*, *statens bakteriologiska laboratorium* och den nyinrättade *nämnden för sjukvårds- och socialvårdsbyggnader* med huvudsaklig uppgift att granska och godkänna byggnadsritningar för sjukvårds- och socialvårdsbyggnader.

Den 1 januari 1968 inrättades *sjukvårdens och socialvårdens planerings- och rationaliseringsinstitut (SPRI)* med uppgift bl. a. att främja, samordna och medverka i huvudmännens planerings- och rationaliseringsverksamhet inom hälso- och sjukvården samt socialvården samt att verka för en samordning mellan medicin och socialvård. I samband med detta instituts tillkomst har bl. a. Centrala sjukvårdsberedningen och Rådet för sjukhusdriftens rationalisering avvecklats. CSB:s uppgift att granska och godkänna byggnadsritningar har övertagits av ovannämnda nämnd för sjukvårds- och socialvårdsbyggnader.

KAP. A

HÄLSO- OCH SJUKVÅRDENS ORGAN

a. Översikt av organisationen

Med allmän *hälso- och sjukvård* menas i denna publikation hälso- och sjukvårdande verksamhet, som bedrivs av det allmänna eller med dess sanktion och som är tillgänglig för allmänheten. Den militära hälso- och sjukvården, såsom huvudsakligen avsedd för militärpersonal, hör följaktligen icke till den *allmänna* sjukvården sålunda fattad, ej heller sjukavdelningar inom anstalter för fångvård, ungdomsvård o dyl. Institut för blinda och döva är icke medräknade, enär de har huvudkaraktär av skola.

Hälsovården befattar sig med förebyggande verksamhet i form av t ex omgivningshygieniska åtgärder, hälsofostran och rådgivning riktad till allmänheten eller enskilda jämte profylaktisk individuell undersökning och behandling, medan *sjukvården* befattar sig med personer som vid sjukdom, skada, kroppsfel eller förlossning söker vård (diagnostik och terapi). I praktiken går dock dessa verksamheter ofta hand i hand och någon åtskillnad göres icke mellan dem i dispositionen av denna publikation.

Den centrala organisationen

All för allmänheten avsedd hälso- och sjukvårdande verksamhet i Sverige är underkastad statlig kontroll. Övervägande delen bedrivs av eller understödes av det allmänna. Fr o m 1968 har den centrala ledningen av hälso- och sjukvården, vilken dittills ankommit på medicinalstyrelsen, omorganiserats så att samma ämbetsverk fått ledningen även av socialvården, tidigare handhavd av socialstyrelsen. Därvid har det nya ämbetsverket givits benämningen socialstyrelsen och är underställt socialdepartementet. Den nya socialstyrelsen är organiserad på 21 byråer, fördelade på 5 avdelningar. Inom styrelsen finns 6 råd eller nämnder för handläggning av särskilda frågor och dessutom biträdes styrelsen av ett antal rådgivande organ (se diagrammet på sidan 16).

Vid sidan av socialstyrelsen verkar vissa andra centrala institutioner på den allmänna hälso- och sjukvårdens område. *Statens institut för folkhälsan* har till huvudsaklig uppgift att utföra vetenskapligt-praktiska undersökningar och idka forskningsverksamhet på den allmänna hygienens, födoämneshygienens och yrkeshygienens områden och att därvid utgöra centralt undersökningsorgan för livsmedelskontrollen enligt livsmedelsstadgan. Institutet har också att meddela viss undervisning. Frågor om yrkesarbetshygien handlägges av *Arbetsmediciniska institutet*. *Statens bakteriologiska laboratorium* har till uppgift att inom den humana medicinens bakteriologiska, virologiska och epidemiologiska områden utreda, forska, framställa sera, ympämnen m m.

Den nyinrättade *nämnden för sjukvårds- och socialvårdsbyggnader* har till huvudsaklig uppgift att granska och godkänna byggnadsritningar för sjukvårds- och socialvårdsbyggnader.

Vidare inrättades 1968 *sjukvårdens och socialvårdens planerings- och rationaliseringsinstitut (SPRI)* med uppgift bl a att främja, samordna och medverka i huvudmännens planerings- och rationaliseringsverksamhet inom hälso- och sjukvården samt socialvården samt att verka för en samordning mellan medicin och socialvård. I samband med detta instituts tillkomst har bl a Centrala sjukvårdsberedningen och Rådet för sjukhusdriftens rationalisering avvecklats. CSB:s uppgift att granska och godkänna byggnadsritningar har övertagits av ovannämnda nämnd för sjukvårds- och socialvårdsbyggnader.

Slutligen må nämnas, att de statliga undervisningssjukhusen intager en i förhållande till Socialstyrelsen självständig ställning.

Den lokala organisationen

I sjukvårdslagen, som trädde i kraft den 1 juli 1963, är stadgat, att landstingskommun och stad, som ej tillhör sådan kommun, har skyldighet »ombesörja såväl öppen som sluten vård för sjukdom, skada, kroppsfel och barnsbörd, i den mån icke annan drager försorg härom».

Med *öppen* vård menas vård av patient, som icke är intagen på sjukhus; med *sluten* vård avses vård av intagen patient. Beträffande begreppet sjukhus hänvisas till »Översikt av den slutna vården» nedan i detta kapitel.

Landstingskommunerna är 25 till antalet, vartill kommer 3 städer, som icke deltagar i landsting. Landstingens områden sammanfaller i regel med länens. Undantag utgör

Kalmar län, som delats på två landsting (Kalmar läns norra och Kalmar läns södra landsting), och naturligtvis de län, ur vilka landstingsfri stad utbrutits. De tre städerna är Stockholm, som icke ingår i något län, och de ur län utbrutna Göteborg och Malmö. (Se koden på karta 1.)

I landstingskommun eller stad som ej tillhör landstingskommun utövas ledningen av den sjukvårdande verksamheten av en sjukvårdsstyrelse.

Att staten, landstingen och motsvarande städer uppbär huvudmannaskapet för den slutna vården och faktiskt är huvudmän också för betydande delar av den öppna, hindrar icke att även andra — primärkommuner, allmännyttiga stiftelser och enskilda personer — i viss omfattning svarar för delar av sjukvården, vilket framgår av följande översikt. De där förekommande bokstäverna S, L osv är huvudmännens kodbeteckningar.

(S) Staten är huvudman för:

Länsläkarorganisationen

2 undervisningssjukhus: Karolinska sjukhuset och Akademiska sjukhuset.

(L) Landstingen är huvudmän för:

Sjukhusvård i allmänhet — inkl. öppen vård vid sjukhus (alltså för driften av lasarett¹, sjukstugor, förlossningshem, sanatorier¹, epidemisjukhus¹, sjukhem för långvarigt kroppssjuka, epilepsisjukhus, sjukhem för lättskötta psykiskt sjuka, anstalter för psykiskt utvecklingsstörda, konvalescenthem).

Provinsialläkarväsendet

Förlossningsvård (öppen genom distriktsbarnmorskorna och slutna genom sjukhus)

Distriktsvård (distriktsköterskorna)

Mödrhälsövård

Barnhälsövård

Abortförebyggande verksamhet

Familjerådgivning

Tuberkulosdispensärer

Psykisk barna- och ungdomsvård

Folktandvård

(U) Städerna utom landsting är huvudmän för samma vårdgrenar som landstingen. Länsläkarna motsvaras hos dem av förste stadsläkarna och provinsialläkarna av stadsdistriktsläkarna. Dessutom har dessa städer:

Hälsövnämnader

Fristående polikliniker

Viss anstaltsvård i Stockholm

Stadssjukhusköterskor

Skolhälsövård

¹ Sanatorier och epidemisjukhus benämnes lasarett för lungsjukvård och infektionssjukvård fr o m 1969 och har i denna publikation inräknats bland lasaretten.

- (K) Primärkommuner (andra än städer utom landsting) är huvudmän för:
- Hälsövnärdsnämnder
 - Stadsläkare (kan förekomma i stad med minst 15 000 och skall finnas i stad med minst 40 000 invånare) och kommunalt anställda sjuksköterskor
 - Sjukhem för långvarigt kroppssjuka i vissa fall
 - Skoltandvård ej tillhörande folktandvården (i några kommuner)
 - Skolhälsovård
- (F) Föreningar, stiftelser o dyl, i vilkas styrelser det allmänna är representerat, förekommer såsom huvudmän för:
- Vissa specialsjukhus av lasarettskaraktär (barnsjukhus, reumatikersjukhus, ortopediska sjukhus, riksförsäkringsverkets sjukhus)
 - Epileptikerhem m m.
- (P) Privata personer eller företag förekommer såsom huvudmän för:
- Enskilda sjukhem
 - Epileptikerhem
 - Inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda

Härtill kommer privatpraktiserande läkare och tandläkare.

En preciserad översikt av huvudmannaskapet för den slutna sjukvården lämnas i tab A 2 och bilaga 1.

Det har framgått av ovanstående, att riket är indelat i 28 sjukvårdsområden. Dessa är emellertid för små för vissa vårdformer, och därför inrättades enligt riksdagsbeslut år 1960 den s k regionsjukvården. Denna innebär, att man indelat riket i sju sjukvårdsregioner så tilltagna, att var och en för sig lämnar ett befolkningsunderlag stort nog att motivera kliniker för varje slag av specialistvård, även av mera sällsynta sjukdomar. Kartan på sidan 63 visar regionernas gränser, namn och läge för de s k regionsjukhusen, dvs de lasarett — ett i varje region — till vilket den mest specialiserade vården förlagts, befolkningsunderlaget m m. Det framgår, att regionernas gränser i några fall korsar sjukvårdsområdenas.

Som komplettering till uppgiften om huvudmännen må nämnas, att stat, landsting och primärkommuner i viss utsträckning understödjer vård, för vilken de själva icke är huvudmän. Sålunda utgår på vissa villkor statsbidrag till driften och i allmänhet också till anläggningen av sjukvårdsanstalter, där det bedrivs radioterapi, vanförevård, psykiatri, epileptikervård och vård av psykiskt utvecklingsstörda. Till folktandvårdens drift och utrustning utgår likaledes statsbidrag. Landstingsbidrag utgår till vissa primärkommuner och enskilda, som driver vård av långvarigt kroppssjuka, vård av psykiskt sjuka, epileptikervård och vård av psykiskt utvecklingsstörda m m. Även bidrag till allmän kroppssjukvård förekommer undantagsvis, liksom till konvalescentvård.

Vårdformer och anstaltstyper

Man brukar skilja mellan vårdformer och typer av anstalter. Vårdformen bestäms närmast av de sjukdomar eller det klientel, som vårdas; så erhåller t ex tuberkulösa, psykiskt sjuka och gravida kvinnor resp. tuberkulosvård, psykiatrisk vård och mödrhälsovård. Man talar även om akut vård, vård av långvarigt sjuka osv. Anstaltens typ, däremot, avser den driftenhet, som lämnar vården, t ex lasarett, sjukhem, poliklinik osv.

Vårdformer och anstaltstyper sammanfaller vanligen men icke alltid. Tab A 4 visar, hur dessa förhållanden för närvarande ställer sig inom den slutna vården. Man ser, hur kroppssjukvården i det väsentliga bestrides av lasarett, men att sådan kroppssjukvård som avser vård av långvarigt kroppssjuka förekommer i stor utsträckning vid särskilda sjukhustyper. En mera ingående beskrivning av dessa förhållanden lämnas i kommentaren till tabellen och i textavsnitten b och c nedan i detta kapitel. Vad därefter angår den öppna vården, har specialorgan inrättats för mödra- och barnhälsovård, förlossningsvård, lungtuberkulosvård, venerisk sjukvård och abortförebyggande verksamhet, vilket allt närmare beskrives i särskilda avsnitt under d nedan. Tjänsteläkarna (provinsialläkarna och stadsdistriktsläkarna), liksom distriktssköterskorna, deltar i dylik specialiserad vård i egenskap av anställda vid ifrågavarande organ, men ingår i övrigt i organ för öppen hälso- och sjukvård i allmänhet (tjänsteläkarväsendet resp distriktsvården).

Utvecklingen går mot en minskning av antalet anstaltstyper men ökning av vårdformerna. Sälunda låter huvudmännen lasaretten överta de uppgifter som hafts om hand av de fristående sjukhusen för speciella vårdformer, antingen genom att öppna nya avdelningar eller genom att ansluta de fristående sjukhusen till lasaretten. Detta har sedan länge skett med förlossningsvården, på senare tid med tuberkulos- och epidemivården, därefter med den psykiatriska vården och under de senaste åren med vården av långvarigt kroppssjuka. Så länge man har specialistsjukhus för visst klientel, är likväl distinktionen mellan anstaltstyp och vårdform nödvändig att upprätthålla.

Det må tillfogas, att även vårdformernas inbördes förhållanden ändras. Samtidigt som en allt finare uppdelning på specialkliniker inom lasaretten äger rum, utjämnas gränserna mellan vissa vårdformer, såsom mellan kroppssjukvård och psykiatrisk vård och i viss mån också mellan akut och kronisk vård.

Översikt av den slutna vården

Sjukvårdslagen upptog 1968 följande typer av sjukhus (6§):

Lasarett (för somatisk och/eller psykiatrisk vård)	Epidemisjukstuga ¹
Sjukstuga	Förlossningshem
Sanatorium ¹	Sjukhem för
Tuberkulosjukstuga ¹	a) långvarigt kroppssjuka
Epidemisjukhus ¹	b) lättskötta psykiskt sjuka
	c) konvalescenter

¹ Fr o m 1969 har dessa sjukhustyper utgått ur lagen.

Anstalter för psykiskt utvecklingsstörda utgör ytterligare en typ, som dock icke uppräknats ovan, beroende på att vårdformen icke räknas till den egentliga sjukvården och därför icke innefattas i sjukvårdslagen utan regleras genom särskild författning. (Se ytterligare beträffande anstalter för psykiskt sjuka och psykiskt utvecklingsstörda sidan 27.)

Översikt av den av det allmänna drivna öppna vården

Den öppna hälso- och sjukvården regleras genom en rad specialförfattningar, vilka omnämnes i de olika textavsnitten nedan. Vårdorganen presenteras i korthet i nedanstående översikt.

Syftet med översikten är att redovisa de särskilda organ, som meddelar öppen hälso- och sjukvård, icke att ge en uttömmande beskrivning av hur olika vårdbehov tillgodoses genom öppen vård. Vad det sistnämnda angår, bör observeras, att de organ, som bedriver hälso- och sjukvård, i allmänhet också kan lämna sådan vård som ett specialorgan.

Organ för öppen hälso- och sjukvård	Vårdform	Antal organ
Tjänsteläkarna	Hälso- o. sjukvård i allmänhet	779 provinsialläkarstationer ¹ o. 69 stadsdistriktsläkardistrikt
Distriktsvård på landsbygd och i städer	Hälso- o. sjukvård i allmänhet	² 1 845 distriktssköterskedistrikt
Öppen vård vid sjukhus	Hälso- o. sjukvård i allmänhet	ca 200 kroppssjukhus
Polikliniker i Stockholm o. Göteborg	Hälso- o. sjukvård i allmänhet	³ 15 polikliniker
Distriktsbarnmorskorna	Mödrahälsovård. Förlossningsvård	343 barnmorskeområden
Mödra- och barnvårdscentraler, -stationer o. s. v.	Mödra- och barnhälsovård	429 centraler och 1 016 stationer o. filialer
Tuberkulosdispensärer	Lungsjukvård	53 tuberkulosdispensärer
Socialstyrelsens skärmbildscentral med patruller		15 patruller (för civilt klientel)
Polikliniker för könssjukvård	Vård av veneriska sjukdomar	28 polikliniker
Byråer för sexualrådgivning	Abortförebyggande m. m.	22 byråer
Karantänsväsendet	Förebyggande epidemivård	10 karantänsstationer
Hjälpsamhet o. familjevård knutna till lasarett för psykiatrisk vård	Psykisk hälso- o. sjukvård	15 sjukhus
Centraler för psykisk barn- och ungdomsvård	Barn- o. ungdomspsykiatri	45 centraler
Folk tandvården	Tandvård	929 tandpolikliniker

Lagstiftning

Sjukvårdslagen av den 6 juni 1962 och den med stöd av denna lag den 29 mars 1963 utfärdade sjukvårdsstadgan trädde i kraft den 1 juli 1963. Lagen upptager, såsom framgår av föregående översikt av den slutna vården, vissa typer av sjukhus. I fråga om de på anstalter av olika typ förekommande vårdformerna innebär de nya författning-

¹ Varav enläkar- 658, tvåläkar- 90, treläkar- 24, fyrläkar- 6 och femläkarstationer 1.

² Dessutom ett antal tjänster för likartade uppgifter i städer, jfr under Kap. A, c, distriktsvården m. m. —

³ Polikliniker som verkat under samma adress har räknats som en.

arna betydelsefulla ändringar. Ett epidemisjukhus kan sålunda ersättas av en infektionsklinik på lasarett och långvarigt kroppssjuka kan vårdas på lasarett, antingen på särskild klinik för dylika sjuka eller ock på avdelning ansluten till befintlig klinik (vanligen den medicinska kliniken). Vidare kan sanatorium införlivas med ett angränsande lasarett och ingå i detta såsom en lungklinik. »Sjukhem» har vidare fastställts såsom benämning på fristående sjukhus för långvarigt kroppssjuka, lättskötta psykiskt sjuka och konvalercenter. Fr o m 1967 har begreppet mentalsjukhus utgått ur lagstiftningen, vilket innebär att dessa sjukhus numera klassificeras som lasarett ehuru specialiserade för psykiatrisk vård. (Motsvarande ändring har fr o m 1969 genomförts beträffande sanatorier och epidemisjukhus).

Ledning av landstingskommuns sjukvårdande verksamhet skall enligt sjukvårdslagen (9§) utövas av sjukvårdsstyrelse och detsamma gäller för stad som icke tillhör landstingskommun.

Enligt Kungl. Maj:ts instruktion för länsläkarväsendet den 3 december 1965 skall i varje län finnas en länsläkarorganisation. En redogörelse för denna återfinnes på sidan 64.

Lag om beredande av sluten psykiatrisk vård i vissa fall den 16 juni 1966 trädde i kraft den 1 januari 1967, då sinnessjuklagen den 19 september 1929 upphörde att gälla.

Tab A 1. Översikt av den slutna vården år 1968 *Survey of in-patient services*

Källa: Sjukhusens årsberättelser.

Sjukhusstyp <i>Hospital type</i>	Antal sjukhus <i>No. of hospitals</i>	Vårdplatser (fast- ställt antal) <i>Beds</i>	fast- i medeltal under året <i>Average during year</i>	Intagningar <i>Admissions</i>	Vård dagar, 1 000-tal <i>Beddays, 1 000</i>	Patienter i medeltal per dag <i>No. of patients per day</i>	Beläggning, % <i>Occupancy, %</i>	
		den 31/12						
Lasarett för somatisk och/eller psykiatrisk vård ¹ <i>Somatic and mental hospitals</i>	179	86 348	85 864	1 231 881	25 457	69 554	81	
Sjukhem för somatisk och/ eller psykiatrisk vård ² <i>Somatic and mental nursing homes</i>	546	29 042	28 560	56 653	9 488	25 923	91	
Specialsjukhus och vårdhem för psykiskt utvecklingsstörda ³ <i>Establishments for mentally retarded</i>	165	12 934	12 664	2 910	4 374	11 950	94	
Hela den slutna vården <i>Total</i>	1968	890	128 324	127 088	1 291 444	39 319	107 427	85
	1967	900	126 010	124 663	1 206 019	38 403	105 215	84
	1966	904	126 922	126 259	1 165 663	38 537	105 580	84
	1965	902	125 667	125 187	1 132 160	38 243	104 775	84
	1964	910	124 697	123 541	1 100 494	37 942	103 662	84
	1963	913	122 233	120 460	1 069 342	37 535	102 836	85
	1962	924	120 624	120 117	1 032 759	37 472	102 666	85
	1961	955	119 609	118 181	1 013 135	37 080	101 590	86
	1960	928	116 681	114 899	1 001 203	37 670	100 465	87
	1955	963	105 108	104 703	916 784	34 861	95 510	91
	1950	996	99 232	98 670	..	..	..	..

¹ Lasarett, typ 1, 2 och 3 (se not till tab. A 4), andra sjukhus av lasarettskaraktär och lasarett för psykiatrisk vård.² Sjukstugor, förlossningshem, sjukhem och epileptikeranstalter. — ³ Före 1967 ingick särskolor

Tabell A 1

Översikten omfattar samtliga sjukhus utom sjukhem för konvalescentvård, såvida dessa icke ingår som avdelningar av annat sjukhus. Se vidare angående slutna konvalescentvård sidan 54.

Sjukhus typerna har i tabellen indelats i tre grupper nämligen, lasarett, sjukhem och inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda. För lasarett och sjukhem redovisas kroppssjukvård och psykiatrisk vård sammanslagna.

Vårdplatser. Uppgifterna om antalet platser i medeltal under året är beräknade som medeltal av antalen vid två på varandra följande årsskiftet.

Intagningar. Patienter, som intagits mer än en gång, är dubbelräknade.

Vård dagar. In- och utskrivningsdagen har tillhoppa alltid räknats som en. Vård dagar för barn, i den mån de vistats på sjukhuset endast i egenskap av där nyfödda, är icke medräknade.

Patienter i medeltal per dag = antalet vård dagar dividerat med 365 (366). Antalet i medeltal per dag vårdade personer år 1968 motsvarar 1,4 % av medelfolkmängden.

Beläggning = antalet patienter i medeltal per dag i procent av det fastställda antalet vårdplatser i medeltal under året. Om alternativt det tillgängliga platsantalet (efter avdrag av eventuellt stängda platser) får ingå i beräkningen, stiger beläggnings-talen. Det bör observeras, att ju kortare vårdtider-na är, desto svårare är det att hålla full beläggning.

För specifikation av tabellen se närmast tabell A 3.

Tab A 2. Översikt av sjukhus och vårdplatser för slutna sjukvård den 31/12 1968 fördelade efter huvudmannakategori

Survey of hospitals and beds. Type of hospital and responsible authority

Källa: Sjukhusens årsberättelser.

Sjukhus typ <i>Type of hospital</i>	Huvudman <i>Responsible authority</i>						Summa <i>Total</i>
	Staten (S) <i>The State</i>	Landsting (L) <i>County councils</i>	Städer utom landsting (U) <i>County boroughs</i>	Övriga kommuner (K, Kf) <i>Local authorities</i>	Vissa fonder, stiftelser o dyl (F) <i>Funds etc</i>	Privata företag (P) <i>Private</i>	
Antal sjukhus <i>No. of hospitals</i>							
Lasarett för somatisk och/eller psykiatrisk vård ¹ <i>Somatic and mental hospitals</i>	5	132	25	—	10	7	179
Sjukhem mfl för somatisk och/ eller psykiatrisk vård ² <i>Somatic and mental nursing homes</i>	—	287	28	49	2	180	546
Specialsjukhus och vårdhem för psykiskt utvecklingsstörda <i>Establishments for mentally retarded</i>	1	108	14	—	—	42	165
Hela den slutna vården <i>Total</i>	6	527	67	49	12	229	890
Fastställt antal vårdplatser <i>No. of beds</i>							
Lasarett för somatisk och/ eller psykiatrisk vård <i>Somatic and mental hospitals</i>	3 700	64 087	16 723	—	1 245	593	86 348
Sjukhem för somatisk och /eller psykiatrisk vård <i>Somatic and mental nursing homes</i>	—	16 442	5 538	1 951	289	4 822	29 042
Specialsjukhus och vårdhem för psykiskt utvecklingsstörda <i>Establishments for mentally retarded</i>	752	9 611	934	—	—	1 637	12 934
Hela den slutna vården <i>Total</i>	4 452	90 140	23 195	1 951	1 534	7 052	128 324
Procentuell fördelning av vårdplatserna 1968 <i>Beds per cent</i>							
Lasarett för somatisk och/ eller psykiatrisk vård <i>Somatic and mental hospitals</i>	4,3	74,2	19,4	—	1,4	0,7	100,0
Sjukhem för somatisk och /eller psykiatrisk vård <i>Somatic and mental nursing homes</i>	—	56,6	19,1	6,7	1,0	16,6	100,0
Specialsjukhus och vårdhem för psykiskt utvecklingsstörda <i>Establishments for mentallyretarded</i>	5,8	74,3	7,2	—	—	12,7	100,0
Hela den slutna vården <i>Total</i>	3,5	70,2	18,1	1,5	1,2	5,5	100,0

¹ Lasarett, typ 1, 2 och 3 (se not till tabell A 4), andra sjukhus av lasarettskaraktär och lasarett för psykiatrisk vård.

² Sjukstugor, förlossningshem, sjukhem och epileptikeranstalter.

Tabell A 2

Tabellen omfattar, liksom tabellerna A 1, A 3 m fl, samtliga rikets sjukhus med undantag av fristående konvalescenthem. Dock ingår ett fåtal konvalescentplatser, som anslutits såsom avdelningar till andra sjukhus (se närmare i texten).

Hänsyn har inte tagits till förekommande avtal, genom vilka viss huvudman fått använda vissa vårdplatser på annan huvudmans sjukhus.

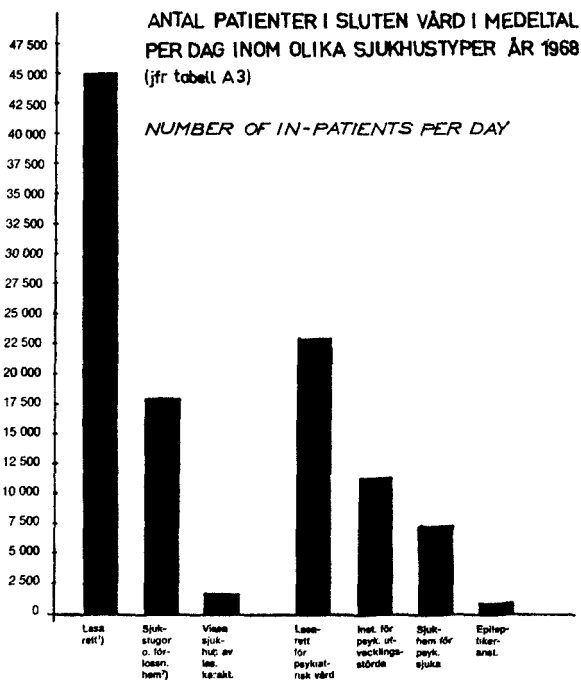
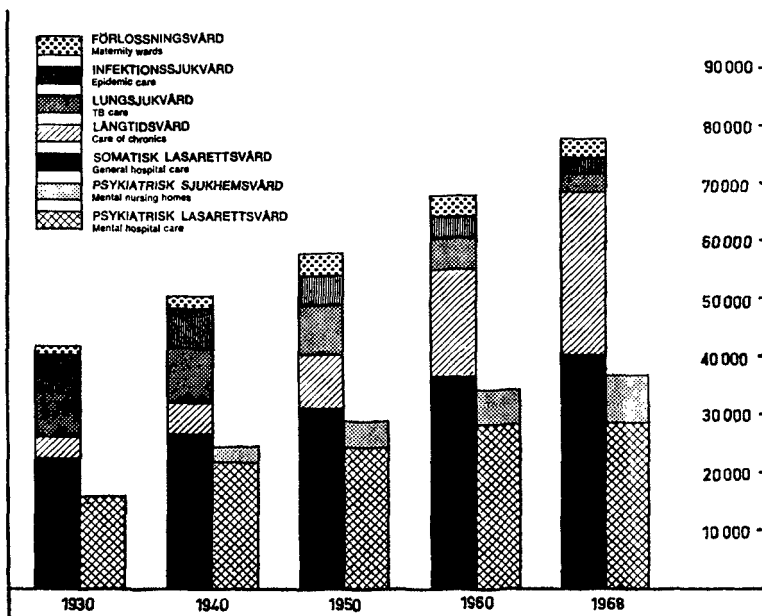
Tabellen avser endast sjukhus som var i verksam-

het vid årets slut. Vårdplatsantalet gäller det officiella, av respektive sjukhusdirektion fastställda antalet

I kolumnen »Städer utom landsting (U)» har upptagits 5 538 sjukhemsplatser men endast 3 123 av dessa tillhörde sjukhem drivna av sjukvårdsstyrelse, medan resten drevs av socialnämnd och alltså var av samma typ som de anstalter, vilkas platser redovisas i kolumnen till höger därom, d v s anstalter tillhöriga primärkommuner inom landstingsområden.

Vårdplatser i sluten kroppssjukvård och psykiatrisk vård 1930—1968 (exkl. anstalter för psykiskt utvecklingsstörda)

Beds for in-patients in somatic and mental care (institutions for mentally retarded excluded)

¹ Se not under tabell A 4. — ² Samt sjukhem för somatisk vård.

Tab A 3. Sjukhusen år 1968, deras vårdplatser, intagningar, vård dagar och beläggning
Hospitals, beds, admissions, patient days and occupancy

Källa: Sjukhusens årsberättelser.

Sjukhustyp <i>Hospital type</i>	Antal sjukhus <i>No. of hospitals</i>	Vårdplatser (fastställt antal) <i>Beds</i>		Intagningar <i>Admissions</i>	Vård dagar 1 000-tal <i>Patient-days, 1 000</i>	Patienter i medeltal per dag <i>No. of patients per day</i>	Beläggning, % <i>Occupancy %</i>
		den 31/12	i medeltal under året <i>Average during year</i>				
Hela riket <i>Total</i>	890	128 324	127 088	1 291 444	39 319	107 427	85
1 Lasarett ¹ typ 1	8	14 054	59 683	264 508	3 776	10 317	75
Lasarett typ 2	24	20 613		434 378	5 705	15 587	
Lasarett m fl typ 3 <i>General hospitals etc</i>	102	25 737		466 696	6 998	19 120	
2 Andra sjukhus av lasarettskarakter <i>Other hospitals of similar character</i>	17	1 989	1 978	17 406	594	1 623	82
3 Lasarett för psykiatrisk vård <i>Mental hospitals</i>	28	23 955	24 203	48 893	8 384	22 907	96
4 Sjukstugor och sjukhem för somatisk vård ^a drivna av: <i>Cottage hospitals and somatic nursing homes:</i>							
1 Landsting och motsvarande städer <i>Under health authority</i>	220	13 414	12 994	38 503	4 189	11 445	88
2 Kommuns socialnämnd <i>Under social authority</i>	58	4 366	4 377	4 430	1 517	4 145	95
3 Enskilda <i>Private</i>	71	2 582	2 626	9 244	848	2 317	88
5 Sjukhem för lättskötta psykiskt sjuka drivna av: <i>Mental nursing homes</i>							
1 Landsting och motsvarande städer <i>Under health authority</i>	85	5 959	5 870	3 630	2 038	5 568	93
2 Enskilda <i>Private</i>	103	1 900	1 844	618	611	1 669	88
6 Epileptikeranstalter <i>Institutions for epileptics</i>	9	821	849	228	285	779	92
7 Inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda <i>Institutions for mentally retarded</i>							
1 Specialsjukhus	6	2 290	2 228	957	775	2 117	95
2 Vårdhem	159	10 644	10 436	1 953	3 599	9 833	94

¹ Se not under tabell A 4. — ^a Inkl förlossningshem

Tabell A 3

Som framgår av tabellens rubrik omfattar tabellen rikets samtliga sjukhus. Sjukhusen har i denna tabell och i tabell A 4 indelats i 7 huvudgrupper. En närmare specifikation av de större sjukhusen finns i bilaga 1 och 2.

Det i medeltal för året fastställda platsantalet är här ovan, liksom i tabell A 1 beräknat som medeltal mellan platsantalet vid två på varandra följande årsskiften. Det kan sålunda icke göra anspråk på

att vara exakt. Det varnas mot att använda talen för att belysa platstillgångens utveckling i tiden (se nedan).

Genom den nya indelningen av sjukhusen är det i många fall omöjligt att jämföra siffrorna med tidigare års uppgifter. En bild av hur olika vårdformer utvecklats under de senaste årtiondena kan erhållas av tabell A 5.

Tab A4. Översikt av de fastställda vårdplatserna den 31/12 1968 fördelade efter sjukvårdsområde, sjukhustyp och vårdform

Survey of hospital beds according to type of hospital and type of care

Källa: Sjukhusens årsberättelser.

Sjukvårdsområde och sjukhustyp <i>Counties, county boroughs and type of hospital</i>	Antal sjukhus <i>No. of hospitals</i>	Antal vårdplatser								Summa <i>Total</i>
		Lung- sjuk- vård <i>Care of lung- diseases</i>	Epidemi- vård <i>Epidemi- care</i>	Förlös- nings- vård <i>Maternity care</i>	Vård av lång- varigt kroppss- sjuka <i>Care of chronic sick</i>	Övrig somatisk vård <i>Other somatic care</i>	Psykia- risk vård <i>Care of mental diseases</i>	Vård av epilep- tiker <i>Care of epileptics</i>	Vård av psykiskt utveck- lings- störda <i>Care of mentally retarded</i>	
Hela riket <i>Total</i>	890	2 925	2 954	3 520	28 061	40 347	36 762	821	12 934	128 324
1 Lasarett ¹ typ 1 <i>Gen. hosp.</i>	8	413	517	691	1 067	9 793	1 573	—	—	14 054
Lasarett typ 2 <i>Gen. hosp.</i>	24	875	1 443	1 057	2 532	12 694	2 012	—	—	20 613
Lasarett mfl typ 3 <i>General hospitals etc.</i>	102	1 637	994	1 589	6 324	14 112	1 081	—	—	25 737
2 Andra sjukhus av lasarettsskarakter <i>Other hospitals of similar character</i>	17	—	—	—	—	1 957	32	—	—	1 989
3 Lasarett för psykiatrisk vård <i>Mental hospitals</i>	28	—	—	—	—	—	23 955	—	—	23 955
4 Sjukstugor och sjukhem för somatisk vård drivna av: <i>Cottage hospitals and somatic nursing homes</i>										
1 Landsting och motsvarande städer <i>under health authority</i>	220	—	—	183	11 853	1 128	250	—	—	13 414
2 Kommuns socialnämnd <i>under social authority</i>	58	—	—	—	4 366	—	—	—	—	4 366
3 Enskilda <i>Private</i>	71	—	—	—	1 919	663	—	—	—	2 582
5 Sjukhem för psykiatrisk vård drivna av: <i>Mental nursing homes</i>										
1 Landsting och motsvarande städer <i>under health authority</i>	85	—	—	—	—	—	5 959	—	—	5 959
2 Enskilda <i>Private</i>	103	—	—	—	—	—	1 900	—	—	1 900
6 Epileptikersjukhus och -hem <i>Institutions for epileptics</i>	9	—	—	—	—	—	—	821	—	821
7 Inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda <i>Institutions for mentally retarded</i>										
1 Specialsjukhus	6	—	—	—	—	—	—	—	2 290	2 290
2 Vårdhem	159	—	—	—	—	—	—	—	10 644	10 644

¹ fördelade på 3 grupper: Typ 1 = Lasarett med 1 000 vårdplatser och fler för somatisk akutvård.

Typ 2 = Lasarett med 500—999 sådana vårdplatser.

Typ 3 = Lasarett, sanatorier och epidemisjukhus med mindre än 500 sådana vårdplatser. Vårdplatser för somatisk akutvård avser fastställda vårdplatsantalet vid sjukhuset minskat med vårdplatser för psykiatri och för långvarigt kroppssjuka.

Sjukvårdsområde och sjukhus typ	Antal sjukhus	Antal vårdplatser								Summa
		Lung- sjuk- vård	Epi- demi- vård	Förloss- nings- vård	Vård av lång- varigt kroppss- sjuka	Övrig somatisk vård	Psykia- risk vård	Vård av epilep- tiker	Vård av psykiatri- utveck- lings- störda	
Stockholms stad	71	326	426	400	4 945	4 217	4 194	249	776	15 533
1 Lasarett typ 1	1	—	12	109	210	1 167	84	—	—	1 582
Lasarett typ 2	3	108	—	126	113	1 747	81	—	—	2 175
Lasarett mfl typ 3	8	218	414	165	138	726	20	—	—	1 681
2 Andra sjukhus av lasarettskaraktär	6	—	—	—	—	557	32	—	—	589
3 Lasarett för psykiatrisk vård	5	—	—	—	—	—	3 758	—	—	3 758
4 Sjukstugor och sjukhem för somatisk vård drivna av:										
1 Landsting och mot- svarande städer	5	—	—	—	1 326	—	—	—	—	1 326
2 Kommuns socialnämnd	10	—	—	—	2 565	—	—	—	—	2 565
3 Enskilda	17	—	—	—	593	20	—	—	—	613
5 Sjukhem för psykiatrisk vård drivna av:										
1 Landsting och mot- svarande städer	6	—	—	—	—	—	197	—	—	197
2 Enskilda	1	—	—	—	—	—	22	—	—	22
6 Epileptikersjukhus och -hem	1	—	—	—	—	—	—	249	—	249
7 Inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda										
1 Specialsjukhus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2 Vårdhem	8	—	—	—	—	—	—	—	776	776
Stockholms län	78	204	132	275	1 671	3 066	1 159	98	585	7 190
1 Lasarett typ 1	1	120	—	80	—	1 373	160	—	—	1 733
Lasarett typ 2	1	—	132	82	44	482	97	—	—	837
Lasarett mfl typ 3	7	84	—	106	674	863	—	—	—	1 727
2 Andra sjukhus av lasarettskaraktär	2	—	—	—	—	286	—	—	—	286
3 Lasarett för psykiatrisk vård	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4 Sjukstugor och sjukhem för somatisk vård drivna av:										
1 Landsting och mot- svarande städer	10	—	—	7	610	20	—	—	—	637
2 Kommuns socialnämnd	2	—	—	—	62	—	—	—	—	62
3 Enskilda	16	—	—	—	281	42	—	—	—	323

Sjukvårdsområde och sjukhusstyp	Antal sjukhus	Antal vårdplatser								Summa
		Lung- sjuk- vård	Epi- demi- vård	Förlös- nings- vård	Vård av lång- varigt kropps- sjuka	Övrig somatisk vård	Psykia- risk vård	Vård av epilep- tiker	Vård av psykiat- utveck- lings- störda	
Södermanlands län	27	60	131	114	966	1 178	1 601	—	590	4 640
1 Lasarett typ 1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lasarett typ 2	1	60	131	51	185	489	58	—	—	974
Lasarett mfl typ 3	2	—	—	63	320	565	—	—	—	948
2 Andra sjukhus av lasarettskaraktär	1	—	—	—	—	97	—	—	—	97
3 Lasarett för psykiatrisk vård	3	—	—	—	—	—	1 346	—	—	1 346
4 Sjukstugor och sjukhem för somatisk vård drivna av:										
1 Landsting och mot- svarande städer	3	—	—	—	191	27	—	—	—	218
2 Kommuns socialnämnd	2	—	—	—	227	—	—	—	—	227
3 Enskilda	2	—	—	—	43	—	—	—	—	43
5 Sjukhem för psykiatrisk vård drivna av:										
1 Landsting och mot- svarande städer	4	—	—	—	—	—	148	—	—	148
2 Enskilda	3	—	—	—	—	—	49	—	—	49
6 Epileptikersjukhus och -hem	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7 Inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda										
1 Specialsjukhus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2 Vårdhem	6	—	—	—	—	—	—	—	590	590
Östergötlands län	38	120	155	155	1 388	1 866	1 595	—	840	6 119
1 Lasarett typ 1	1	—	84	66	333	907	74	—	—	1 464
Lasarett typ 2	1	—	71	47	234	427	27	—	—	806
Lasarett mfl typ 3	6	120	—	42	296	505	—	—	—	963
2 Andra sjukhus av lasarettskaraktär	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3 Lasarett för psykiatrisk vård	1	—	—	—	—	—	1 127	—	—	1 127
4 Sjukstugor och sjukhem för somatisk vård drivna av:										
1 Landsting och mot- svarande städer	4	—	—	—	219	27	15	—	—	261
2 Kommuns socialnämnd	6	—	—	—	225	—	—	—	—	225
3 Enskilda	2	—	—	—	81	—	—	—	—	81

Sjukvårdsområde och sjukhus	Antal sjukhus	Antal vårdplatser								Summa
		Lung- sjuk- vård	Epi- demi- vård	Förlo- snings- vård	Vård av lång- varigt kropp- sjuka	Övrig somatisk vård	Psykisk- vård	Vård av epilep- tiker	Vård av psykiatrisk utveck- lings- störda	
Kronobergs län	35	—	71	50	587	686	1 194	—	382	2 970
1 Lasarett typ 1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lasarett typ 2	1	—	71	29	100	465	12	—	—	677
Lasarett mfl typ 3	1	—	—	15	—	174	—	—	—	189
2 Andra sjukhus av lasarettskaraktär	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3 Lasarett för psykiatrisk vård	1	—	—	—	—	—	881	—	—	881
4 Sjukstugor och sjukhem för somatisk vård drivna av:										
1 Landsting och mot- svarande städer	8	—	—	6	437	47	—	—	—	490
2 Kommuns socialnämnd	2	—	—	—	50	—	—	—	—	50
3 Enskilda	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5 Sjukhem för psykiatrisk vård drivna av:										
1 Landsting och mot- svarande städer	3	—	—	—	—	—	179	—	—	179
2 Enskilda	8	—	—	—	—	—	122	—	—	122
6 Epileptikersjukhus och -hem	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7 Inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda										
1 Specialsjukhus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2 Vårdhem	11	—	—	—	—	—	—	—	382	382
Kalmar län	42	131	69	105	958	1 073	1 525	—	201	4 062
1 Lasarett typ 1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lasarett typ 2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lasarett mfl typ 3	5	131	69	99	401	973	49	—	—	1 722
2 Andra sjukhus av lasarettskaraktär	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3 Lasarett för psykiatrisk vård	1	—	—	—	—	—	945	—	—	945
4 Sjukstugor och sjukhem för somatisk vård drivna av:										
1 Landsting och mot- svarande städer	10	—	—	6	525	30	61	—	—	622
2 Kommuns socialnämnd	1	—	—	—	12	—	—	—	—	12
3 Enskilda	2	—	—	—	20	70	—	—	—	90

Sjukvårdsområde och sjukhus typ	Antal sjukhus	Antal vårdplatser								Summa
		Lung- sjuk- vård	Epi- demi- vård	Förloss- nings- vård	Vård av lång- varigt kroppss- sjuka	Övrig somatisk vård	Psykia- risk vård	Vård av epilep- tiker	Vård av psykiskt utveck- lings- störda	
Blekinge län	12	116	74	54	383	673	1 027	—	192	2 519
1 Lasarett typ 1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lasarett typ 2	1	—	74	35	97	443	—	—	—	649
Lasarett mfl typ 3	2	116	—	19	79	230	—	—	—	444
2 Andra sjukhus av lasarettskaraktär	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3 Lasarett för psykiatrisk vård	1	—	—	—	—	—	773	—	—	773
4 Sjukstugor och sjukhem för somatisk vård drivna av:										
1 Landsting och mot- svarande städer	4	—	—	—	180	—	—	—	—	180
2 Kommuns socialnämnd	1	—	—	—	27	—	—	—	—	27
3 Enskilda	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5 Sjukhem för psykiatrisk vård drivna av:										
1 Landsting och mot- svarande städer	1	—	—	—	—	—	228	—	—	228
2 Enskilda	1	—	—	—	—	—	26	—	—	26
6 Epileptikersjukhus och -hem	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7 Inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda										
1 Specialsjukhus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2 Vårdhem	1	—	—	—	—	—	—	—	192	192
Kristianstads län	31	113	64	93	634	1 225	426	65	651	3 271
1 Lasarett typ 1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lasarett typ 2	1	—	64	31	34	529	96	—	—	754
Lasarett mfl typ 3	4	113	—	62	223	696	—	—	—	1 094
2 Andra sjukhus av lasarettskaraktär	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3 Lasarett för psykiatrisk vård	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4 Sjukstugor och sjukhem för somatisk vård drivna av:										
1 Landsting och mot- svarande städer	8	—	—	—	328	—	—	—	—	328
2 Kommuns socialnämnd	1	—	—	—	8	—	—	—	—	8
3 Enskilda	1	—	—	—	41	—	—	—	—	41

Sjukvårdsområde och sjukhustyp	Antal sjukhus	Antal vårdplatser								Summa
		Lung- sjuk- vård	Epi- demi- vård	Förloss- nings- vård	Vård av lång- varigt kroppss- sjuka	Övrig somatisk vård	Psykia- trisk vård	Vård av epilep- tiker	Vård av psykiatrisk utveck- lingsstörda	
Malmöhus län	64	126	209	162	1 564	2 445	3 368	125	1 617	9 616
1 Lasarett typ 1	1	66	90	67	—	1 319	125	—	—	1 667
Lasarett typ 2	1	—	119	39	42	407	—	—	—	607
Lasarett mfl typ 3	5	60	—	56	281	654	—	—	—	1 051
2 Andra sjukhus av lasarettskaraktär	1	—	—	—	—	65	—	—	—	65
3 Lasarett för psykiatrisk vård	2	—	—	—	—	—	2 604	—	—	2 604
4 Sjukstugor och sjukhem för somatisk vård drivna av:										
1 Landsting och mot- svarande städer	13	—	—	—	798	—	—	—	—	798
2 Kommuns socialnämnd	5	—	—	—	208	—	—	—	—	208
3 Enskilda	6	—	—	—	235	—	—	—	—	235
5 Sjukhem för psykiatrisk vård drivna av:										
1 Landsting och mot- svarande städer	8	—	—	—	—	—	518	—	—	518
2 Enskilda	8	—	—	—	—	—	121	—	—	121
6 Epileptikersjukhus och -hem	2	—	—	—	—	—	—	125	—	125
7 Inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda										
1 Specialsjukhus	1	—	—	—	—	—	—	—	752	752
2 Vårdhem	11	—	—	—	—	—	—	—	865	865
Hallands län	22	44	44	66	447	1 062	247	—	123	2 033
1 Lasarett typ 1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lasarett typ 2	1	44	44	28	163	421	42	—	—	742
Lasarett mfl typ 3	2	—	—	28	—	218	—	—	—	246
2 Andra sjukhus av lasarettskaraktär	2	—	—	—	—	374	—	—	—	374
3 Lasarett för psykiatrisk vård	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4 Sjukstugor och sjukhem för somatisk vård drivna av:										
1 Landsting och mot- svarande städer	7	—	—	10	229	49	—	—	—	288
2 Kommuns socialnämnd	2	—	—	—	45	—	—	—	—	45
3 Enskilda	1	—	—	—	10	—	—	—	—	10

Sjukvårdsområde och sjukhus	Antal sjukhus	Antal vårdplatser							Vård av epilep- tiker	Vård av psykiat- risk utveck- lings- störda	Summa
		Lung- sjuk- vård	Epi- demi- vård	Förlösnings- vård	Vård av lång- varigt kroppss- sjuka	Övrig somatic vård	Psykiat- risk vård				
Göteborgs o Bohus län	28	70	50	135	793	1 093	1 077	—	750	3 968	
1 Lasarett typ 1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Lasarett typ 2	1	—	50	38	118	476	54	—	—	736	
Lasarett mfl typ 3	6	70	—	97	319	617	—	—	—	1 103	
2 Andra sjukhus av lasarettskaraktär	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
3 Lasarett för psykiatrisk vård	1	—	—	—	—	—	771	—	—	771	
4 Sjukstugor och sjukhem för somatisk vård drivna av:											
1 Landsting och mot- svarande städer	4	—	—	—	276	—	—	—	—	276	
2 Kommuns socialnämnd	3	—	—	—	64	—	—	—	—	64	
3 Enskilda	1	—	—	—	16	—	—	—	—	16	
5 Sjukhem för psykiatrisk vård drivna av:											
1 Landsting och mot- svarande städer	1	—	—	—	—	—	129	—	—	129	
2 Enskilda	5	—	—	—	—	—	123	—	—	123	
6 Epileptikersjukhus och -hem	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
7 Inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda											
1 Specialsjukhus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
2 Vårdhem	6	—	—	—	—	—	—	—	750	750	
Älvsborgs län	49	183	74	137	1 181	2 004	2 143	—	1 080	6 802	
1 Lasarett typ 1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Lasarett typ 2	2	61	74	95	120	1 314	184	—	—	1 848	
Lasarett mfl typ 3	4	122	—	42	163	495	—	—	—	822	
2 Andra sjukhus av lasarettskaraktär	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
3 Lasarett för psykiatrisk vård	2	—	—	—	—	—	1 602	—	—	1 602	
4 Sjukstugor och sjukhem för somatisk vård drivna av:											
1 Landsting och mot- svarande städer	17	—	—	—	734	40	30	—	—	804	
2 Kommuns socialnämnd	3	—	—	—	129	—	—	—	—	129	
3 Enskilda	2	—	—	—	35	155	—	—	—	190	

Sjukvårdsområde och sjukhus	Antal sjukhus	Antal vårdplatser								Summa
		Lung- sjuk- vård	Epi- demi- vård	Förloss- nings- vård	Vård av lång- varigt kroppss- sjuka	Övrig somatisk vård	Psykia- risk vård	Vård av epilep- tiker	Vård av psykiatrisk utveck- lings- störda	
Värmlands län	22	90	126	160	880	1 349	1 200	—	370	4 175
1 Lasarett typ 1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lasarett typ 2	1	—	79	65	220	507	76	—	—	947
Lasarett mfl typ 3	6	90	47	81	341	794	—	—	—	1 353
2 Andra sjukhus av lasarettskaraktär	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3 Lasarett för psykiatrisk vård	1	—	—	—	—	—	972	—	—	972
4 Sjukstugor och sjukhem för somatisk vård drivna av:										
1 Landsting och mot- svarande städer	6	—	—	14	245	48	—	—	—	307
2 Kommuns socialnämnd	5	—	—	—	74	—	—	—	—	74
3 Enskilda	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5 Sjukhem för psykiatrisk vård drivna av:										
1 Landsting och mot- svarande städer	1	—	—	—	—	—	152	—	—	152
2 Enskilda	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6 Epileptikersjukhus och -hem	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7 Inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda										
1 Specialsjukhus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2 Vårdhem	2	—	—	—	—	—	—	—	370	370
Örebro län	33	57	72	97	984	1 508	1 227	62	653	4 660
1 Lasarett typ 1	1	57	72	55	322	932	752	—	—	2 190
Lasarett typ 2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lasarett mfl typ 3	2	—	—	35	104	402	—	—	—	541
2 Andra sjukhus av lasarettskaraktär	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3 Lasarett för psykiatrisk vård	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4 Sjukstugor och sjukhem för somatisk vård drivna av:										
1 Landsting och mot- svarande städer	12	—	—	7	489	57	18	—	—	571
2 Kommuns socialnämnd	3	—	—	—	69	—	—	—	—	69
3 Enskilda	1	—	—	—	—	117	—	—	—	117

Sjukvårdsområde och sjukhus	Antal sjukhus	Antal vårdplatser								Summa
		Lung- sjuk- vård	Epi- demi- vård	Förloss- nings- vård	Vård av lång- varigt kroppss- sjuka	Övrig somatisk vård	Psykia- risk vård	Vård av epilep- tiker	Vård av psykiskt utveck- lings- störda	
Kopparbergs län	36	149	91	114	1 008	1 276	1 643	22	247	4 550
1 Lasarett typ 1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lasarett typ 2	1	149	91	55	142	532	92	—	—	1 061
Lasarett mfl typ 3	3	—	—	50	131	536	—	—	—	717
2 Andra sjukhus av lasarettskaraktär	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3 Lasarett för psykiatrisk vård	1	—	—	—	—	—	1 362	—	—	1 326
4 Sjukstugor och sjukhem för somatisk vård drivna av:										
1 Landsting och mot- svarande städer	23	—	—	9	713	208	—	—	—	930
2 Kommuns socialnämnd	1	—	—	—	22	—	—	—	—	22
3 Enskilda	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5 Sjukhem för psykiatrisk vård drivna av:										
1 Landsting och mot- svarande städer	2	—	—	—	—	—	143	—	—	143
2 Enskilda	2	—	—	—	—	—	46	—	—	46
6 Epileptikersjukhus och -hem	1	—	—	—	—	—	—	22	—	22
7 Inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda										
1 Specialsjukhus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2 Vårdhem	2	—	—	—	—	—	—	—	247	247
Gävleborgs län	29	54	101	125	828	1 314	1 032	—	281	3 735
1 Lasarett typ 1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lasarett typ 2	1	54	61	33	74	476	85	—	—	783
Lasarett mfl typ 3	5	—	40	92	263	838	705	—	—	1 938
2 Andra sjukhus av lasarettskaraktär	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3 Lasarett för psykiatrisk vård	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4 Sjukstugor och sjukhem för somatisk vård drivna av:										
1 Landsting och mot- svarande städer	9	—	—	—	421	—	—	—	—	421
2 Kommuns socialnämnd	1	—	—	—	26	—	—	—	—	26
3 Enskilda	3	—	—	—	44	—	—	—	—	44

Sjukvårdsområde och sjukhustyp	Antal sjukhus	Antal vårdplatser								Summa
		Lung- sjuk- vård	Epi- demi- vård	Förlos- nings- vård	Vård av lång- varigt kroppss- sjuka	Övrig somatisk vård	Psykisk vård	Vård av epilep- tiker	Vård av psykiatrisk utveck- lings- störda	
Västerbottens län (forts)										
5 Sjukhem för psykiatrisk vård drivna av:										
1 Landsting och mot- svarande städer	2	—	—	—	—	—	162	—	—	162
2 Enskilda	1	—	—	—	—	—	16	—	—	16
6 Epileptikersjukhus och -hem	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7 Inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda										
1 Specialsjukhus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2 Vårdhem	3	—	—	—	—	—	—	—	254	254
Norrbottnens län	22	90	24	173	819	1 485	1 203	—	392	4 186
1 Lasarett typ 1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lasarett typ 2	1	90	24	26	126	479	55	—	—	800
Lasarett mfl typ 3	6	—	—	108	447	911	—	—	—	1 466
2 Andra sjukhus av lasarettskaraktär	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3 Lasarett för psykiatrisk vård	1	—	—	—	—	—	772	—	—	772
4 Sjukstugor och sjukhem för somatisk vård drivna av:										
1 Landsting och mot- svarande städer	10	—	—	39	246	95	—	—	—	380
2 Kommuns socialnämnd	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3 Enskilda	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5 Sjukhem för psykiatrisk vård drivna av:										
1 Landsting och mot- svarande städer	1	—	—	—	—	—	376	—	—	376
2 Enskilda	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6 Epileptikersjukhus och -hem	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7 Inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda										
1 Specialsjukhus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2 Vårdhem	3	—	—	—	—	—	—	—	392	392

Tabell A 4

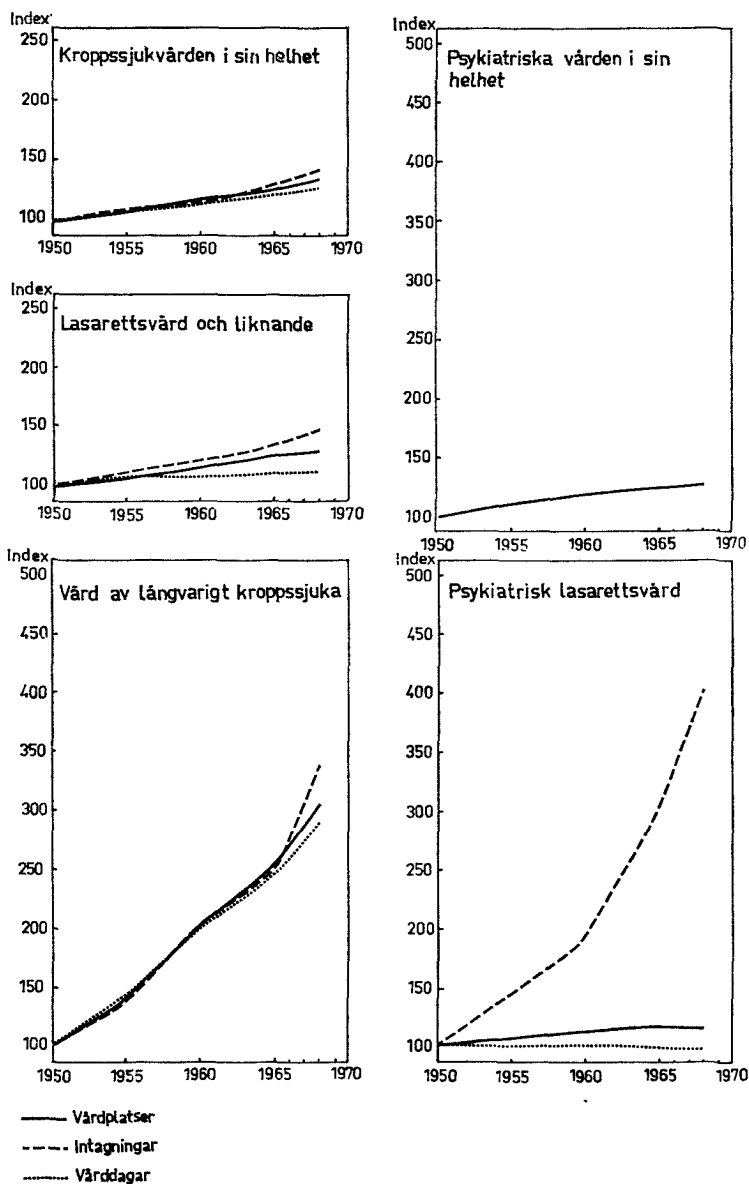
Tabellen utgör en översikt av samtliga fastställda vårdplatser i riket fördelade på sjukhustyper, vårdformer och sjukvårdsområden. Fördelningen av sjukhusens vårdplatser på olika sjukvårdsområden har som regel skett med ledning av vilka som varit huvudmän (landsting, stad utom landsting) för sjukhusen. Sjukhus för vilka staten varit huvudman, primärkommunala och enskilda anstalter har förts till det sjukvårdsområde där de varit belägna.

Omsorgsstyrelsernas sjukvårdsområden för psykiatrisk utvecklingsstörda skiljer sig från kroppssjukvårdens och psykiatriska vårdens sjukvårdsområden vad beträffar Göteborgs stad och Göteborgs och Bohus läns landsting samt Älvsborgs och Skaraborgs läns landsting som bildar särskilda sjukvårdsområden. Vårdplatserna för psykiskt utvecklingsstörda inom nämnda områden har dock förts till de landstingsområden där de varit belägna.

Vidare har hänsyn inte tagits till separatavtal mellan huvudmän om rätt för den ena att disponera den andres vårdplatser.

Olika vårdformers utveckling 1950–1968 (diagram till indextalen sid 49)

Development of certain types of care (see index figures page 49)

Tab A 5. Översikt av den slutna vårdens utveckling åren 1920—1968

Källa: Sjukhusens årsberättelser.

År Year	Kropps sjukvård <i>Care of somatic diseases</i>						Psykiatrisk vård <i>Care of mental diseases</i>		
	Lasarettsvård o liknande <i>General hospital and similar care</i>	Lungsjukvård <i>Care of lung diseases</i>	Epidemivård <i>Epidemic care</i>	Förelösningsvård <i>Maternity care</i>	Vård av långvarigt kropps sjukvård <i>Care of chronic sick</i>	Summa kropps sjukvård <i>Total, somatic care</i>	Lasarettsvård <i>Mental hospital</i>	Sjukhemsvård <i>Mental nursing homes</i>	Summa psykiatrisk vård <i>Total, mental care</i>
Vårdplatser (fastställt antal i slutet av året) <i>Beds (official number at end of year)</i>									
1920	16 084 ¹	5 162	6 327	599 ²	..	..	..	..	..
1930	22 670	7 414	6 753	1 228 ²	3 902	41 967	15 743	..	..
1940	27 002	9 286	6 779	2 674 ²	5 332	51 073	22 272	2 401	24 673
1950	31 351	8 546	5 131	3 733	9 175	57 936	24 720	4 206	28 926
1960	36 755	5 528	3 524	3 532	18 647	67 986	28 054	6 354	34 408
1967	39 308	3 319	3 045	3 527	26 604	75 803	28 978	7 958	36 936
1968	40 347	2 925	2 954	3 520	28 061	77 807	28 653	8 109	36 762
Antal intagningar <i>Admissions</i>									
1920	175 363 ¹	11 649	33 203	23 100 ²	..	..	..	..	..
1930	273 369	15 322	21 765	31 954 ²	..	..	7 154	..	..
1940	387 579	19 257	32 393	78 035 ²	..	..	8 416	(955) ²	..
1950	620 870	15 626	56 204	121 097	13 295	827 092	19 756	(1 320) ²	..
1960	760 082	15 730	42 769	111 353	27 151	957 085	37 603	3 983	41 586
1967	888 991	16 973	40 378	136 611	41 038	1 123 991	75 449	3 810	79 259
1968	923 502	17 280	41 443	127 070	45 250	1 203 888	80 091	4 327	84 418
Vård dagar (1000-tal) <i>Patient-days (1 000)</i>									
1920	5 219 ¹	1 715	811	218 ²	..	..	..	..	..
1930	7 201	2 546	1 010	387 ²	1 219	12 363	..	..	..
1940	8 608	3 054	1 135	807 ²	1 747	15 351	9 381	(536) ²	..
1950	9 714	2 420	781	1 013	3 054	16 982	10 051	(1 224) ²	..
1960	10 499	1 160	660	850	6 139	19 308	10 305	2 141	12 446
1967	10 723	767	572	916	8 431	21 409	9 892	2 722	12 614
1968	10 989	700	582	875	8 901	22 047	9 874	2 739	12 613
Per 100 000 av folkmängden <i>Per 100 000 population</i>									
Vårdplatser <i>Beds</i>									
1920	272 ¹	87	107	10 ²	..	..	..	..	..
1930	369	121	110	20 ²	63	683	256	..	..
1940	424	146	106	42 ²	84	802	349	38	387
1950	445	121	73	53	130	822	350	60	410
1960	490	74	47	47	249	907	375	84	459
1967	498	42	39	45	336	960	367	101	468
1968	509	37	37	44	354	981	361	102	463
Antal intagningar <i>Admissions</i>									
1920	2 970 ¹	197	562	391 ²	..	..	..	..	..
1930	4 45	250	354	520 ²	..	..	116	..	..
1940	6 083	302	509	1 225 ²	..	..	132	15 ²	..
1950	8 811	222	797	1 718	189	11 737	281	19 ²	..
1960	10 136	210	570	1 485	362	12 763	502	53	555
1967	11 263	215	512	1 731	520	14 241	956	48	1 004
1968	11 643	218	523	1 602	570	15 178	1 009	55	1 064
Vård dagar (1 000-tal) <i>Patient-days (1 000)</i>									
1920	88,4 ¹	-29,0	13,7	3,7 ²	..	..	..	..	..
1930	117,2	41,5	16,4	6,3 ²	19,8	201,2	..	..	..
1940	135,1	47,9	17,8	12,7 ²	27,4	240,9	147,2	8,4 ²	..
1950	137,9	34,3	11,0	14,4	43,3	241,0	142,8	17,4 ²	..
1960	140,0	15,5	8,8	11,3	81,9	257,4	137,4	28,6	166,0
1967	135,9	9,7	7,2	11,6	106,8	271,2	125,3	34,5	159,8
1968	138,5	8,8	7,3	11,1	112,2	278,0	124,5	34,5	159,0

¹ För de ingående enskilda sjukhemmen har samma platsantal, intagningar och vård dagar som 1930 insatts. — anstalter. — ² Avser specialsjukhus och vårdhem.

Survey of development of in-patient care

Vård av psykiatri utvecklings- störda <i>Care of mental- ly retarded</i>	Epileptiker- vård <i>Care of epileptics</i>	All sluten sjukvård <i>All in-patient care</i>
--	---	--

..	..	..
..	..	..
..	..	..
11 417	953	99 232
13 318	969	116 681
12 394	877	126 010
12 934 ⁴	821	128 324

..	..	..
..	..	..
..	..	..
1 635	157	(849 960)
..	..	(1 001 203)
2 412	357	1 206 019
2 910	228	1 291 444
..	..	..
..	..	..
..	..	..
..	..	..
4 669	347	36 770
4 096	283	38 402
4 374 ⁴	285	39 319

..	..	..
..	..	..
..	..	..
..	..	..
162	14	1 408
178	13	1 557
157	11	1 596
163 ⁴	10	1 618

..	..	..
..	..	..
..	..	..
..	..	..
23	2	(12 061)
..	..	..
31	4	15 280
37 ⁴	3	16 282

..	..	..
..	..	..
..	..	..
..	..	..
..	..	..
62,3	4,6	490,3
51,9	3,6	486,5
55,1 ⁴	3,6	495,7

Tabell A 5

Vårdplatser, intagningar, vård dagar. Tabellen visar antalet platser, som enligt huvudmännens beslut avsetts för de angivna vårdformerna vid slutet av året. Uppgifterna om intagningar och vård dagar avser verksamheten under året och svarar alltså icke helt mot platsantalet. De relativa talen i tabellens undre del har samtliga beräknats på folkmängden vid slutet av året.

Utvecklingen 1950—1968, Åskådliggjord genom indextal beräknade på de absoluta talen i tabellens övre hälft, ställer sig sålunda.

	Indextal (<i>Index numbers</i>)			
Vårdplatser (<i>Bed-trend</i>)	1950	1960	1967	1968
Kroppssjukvård (summa)	100	117,3	130,7	134,3
Lasarettsvård o liknande	100	117,2	125,3	128,7
Lungsjukvård	100	64,7	38,8	34,2
Epidemiavård	100	68,7	59,3	57,6
Förlossningsvård	100	94,6	94,5	94,3
Vård av långvarigt kropps- sjuka	100	203,3	290,0	305,8
Psykiatrisk vård (summa)	100	119,0	127,7	127,1
Psykiatrisk lasarettsvård	100	113,5	117,2	115,9
Sjukhem för psyk. vård	100	151,1	189,2	192,8
Vård av psykiskt utveck- lingsstörda	100	116,7	108,6	110,6
Epileptikervård	100	101,7	92,0	86,1
All sluten sjukvård	100	117,6	127,0	129,3

Intagningar (*Admissions*)

Kroppssjukvård (summa)	100	115,7	135,9	145,6
Lasarettsvård o liknande	100	122,4	143,2	148,7
Vård av långvarigt kropps- sjuka	100	204,2	308,7	340,4
Psykiatrisk lasarettsvård	100	190,3	381,9	405,4

Vård dagar (*Patient-days*)

Kroppssjukvård (summa)	100	113,7	126,1	126,8
Lasarettsvård o liknande	100	108,1	110,0	113,1
Vård av långvarigt kropps- sjuka	100	201,0	276,1	291,5
Psykiatrisk lasarettsvård	100	102,5	98,4	98,2

Medelvårdtid dgr *Mean patient-days per admission, days*

År	Lasarettsvård och liknande	Lungsjuk- vård	Epidemi- vård	Förlossnings- vård
1920	29,8	147,2	24,4	9,4
1930	26,3	166,2	46,4	12,1
1940	22,2	158,6	35,0	10,3
1950	15,8	154,8	13,9	8,4
1960	13,8	73,7	15,4	7,6
1967	12,1	45,2	14,2	6,7
1968	11,9	40,5	14,0	6,9

² Ett mindre antal platser för gynecologi har icke kunnat urskiljas här. — ³ Inbegriper icke enskilda

4 — Allmän hälso- och sjukvård 1968

Tab A 6. Vårdplatsantalets förändringar vid samtliga sjukhus åren 1950—1968

Development of bed-strength of all hospitals 1950—1968

Vårdform <i>Type of care</i>	Fästställt antal vårdplatser vid årets slut <i>Authorized number of beds at end of year</i>				
	1950	1955	1960	1967	1968
Kliniker med egen specialläkare <i>Departments with a specialist doctor of its own</i>	61 229	63 549	74 603	81 060	82 591
Invärtes medicin	7 555	7 773	8 980	10 210	10 485
Medicinsk barnsjukvård	1 724	2 131	2 328	2 471	2 512
Medicinsk lungsjukvård	8 570	7 368	5 437	3 248	2 854
Epidemivård	—	—	3 176	2 879	2 788
Reumatologi	1 011	1 155	1 191	1 126	1 183
Hud- och könssjukdomar	718	667	710	768	760
Neurologi	158	133	368	422	463
Allergologi	—	—	125	126	120
Geriatrisk o kliniker för långvarigt kropps- sjuka	—	—	1 934	5 834	6 947
Psykatri (vuxen)	698	786	1 334	1 709	1 742
Psykatri (vissa f d mentalsjukhus)	—	—	—	2 364	2 360
Lasarett för psykiatrisk vård	24 022	24 525	26 586	24 451	23 937
Barn- och ungdomspsykiatri	—	23	134	470	495
Specialsjukhus för psykiskt utvecklingsstörda	1 759	1 800	2 102	2 166	2 290
Kirurgi	7 577	8 823	10 204	10 568	10 415
Barnkirurgi	—	—	281	299	299
Ortopedi	1 872	1 786	1 896	2 207	2 399
Neurokirurgi	157	182	245	316	319
Thoraxkirurgi	—	—	274	321	323
Plastikkirurgi	—	—	170	258	344
Urologi	—	—	86	268	412
Obstetrik	2 017	2 170	2 252	2 528	2 622
Gynekologi	1 037	1 592	1 836	2 215	2 471
Ögonsjukdomar	748	822	876	958	953
Öron-, näs- o halssjukdomar	1 220	1 356	1 431	1 481	1 503
Rehabilitering	—	—	17	219	246
Röntgen- och röntgendiagnostisk avd	} 386	457	568	766	{ 25 697 87
Radioterapeutisk klinik, allmän					
Radioterapeutisk klinik, gynekologisk					
Medicinsk njurklinik	—	—	48	52	50
Endokrinologisk klinik	—	—	14	33	33
Kardiologisk klinik	—	—	—	16	41
Extremitetskirurgisk klinik	—	—	—	133	133
Anestesiavdelning	—	—	—	118	175
Klinik/avdelning för alkoholsjukdomar	—	—	—	60	108
<i>Annan sluten vård Other departments without a specialist doctor of its own</i>					
Lungtuberkulosvård	—	—	91	71	71
Epidemivård	5 131	3 888	348	166	166
Förlossningsvård	1 726	1 504	1 280	999	898
Vård av långvarigt kroppsjsuka	9 175	12 926	16 713	20 770	21 114
Övrig somatisk vård	7 154	6 848	5 107	3 881	3 899
Vård av lättskötta psykiskt sjuka	4 206	5 254	6 354	7 958	8 120
Epileptikervård	953	980	969	877	821
Vård av psykiskt utvecklingsstörda	9 658	10 159	11 216	10 228	10 644
Summa Total	99 232	105 108	116 681	126 010	128 324

b. Översikt av den slutna och öppna vården

Sluten vård

I flertalet tabeller som innehåller uppgifter om vårdplatser, intagningar, beläggning m m samt personal och kostnader ingår såväl kroppssjukvårdens som den psykiatriska vårdens sjukhus. I översiktstabellerna A 1 och A 2 har uppdelning skett på sjukhustyperna lasarett och sjukhem — med kroppssjukvård och psykiatrisk vård sammanslagna — samt institutioner för psykiskt utvecklingsstörda. För uppgifter om särskilda sjukhus hänvisas till bilaga 1 och 2 där de större sjukhusen redovisas individuellt.

Socialstyrelsen har med början år 1960 lagt upp register över sjukhusen på grundval av dels anmälningar som gjorts av landsting och primärkommuner enligt sjukvårdsstadgan, dels infordrade eller tillgängliga uppgifter från statliga och enskilda sjukvårdsanstalter samt från specialistsjukhus för psykiskt utvecklingsstörda. Driften av de sistnämnda regleras genom 1967 års lag angående omsorger om vissa psykiskt utvecklingsstörda. Den senaste tryckta förteckningen av registrets sjukhus utgavs i serien Samling av författningar och cirkulär m m angående medicinalväsendet (MF) 1969:1. Uppgifterna i förteckningen hänför sig till förhållandena vid 1969 års ingång.

Införandet av dessa officiella sjukhusregister har medfört viss inbördes omgruppering av sjukhusen jämfört med tiden före 1960 och uteslutning av några anstalter, som tidigare räknats som sjukhus i »Allmän hälso- och sjukvård». Vidare har åtskilliga andra anstalter, som förut icke räknats med i statistiken, fått erkännande som sjukhus och tagits med. Därav följer en viss ojämnhet i de statistiska serierna över antal anstalter, vårdplatser, intagna, vård dagar m m, något som påpekas på flera ställen i det följande.

Även före 1960 har viss omflyttning av anstalterna mellan skilda grupper ägt rum och detta påverkar de trender som framträder, vilket bör hållas i minnet, då man jämför utvecklingen från år till år.

Lasaretten har i några översiktstabeller (tabell A 1 och A 2) redovisats med kroppssjukvård och psykiatrisk vård sammanslagna. I andra tabeller (tabell A 3 och A 4) med större specificering av sjukhustyperna har lasaretten för huvudsakligen kroppssjukvård fördelats på tre grupper efter storleksordning som framgår av not till tabell A 4. Sanatorier och epidemisjukhus ingår bland lasaretten och benämnes lasarett för lungsjukvård resp lasarett för infektionssjukvård.

För att åstadkomma jämförbarhet med tidigare år har den förutvarande indelningen av lasarett för huvudsakligen kroppssjukvård i fyra huvudgrupper bibehållits i vissa tabeller som bl a redovisar personal och ekonomi och även i bilaga 1. Dessa fyra huvudgrupper är undervisningslasarett, övriga delade lasarett, speciallasarett och odelade lasarett. Som delade lasarett har räknats lasarett uppdelade på kliniker med egna specialläkare för åtminstone invärtes medicin och kirurgi. Speciallasaretten är specialiserade men antingen på endast ett slags klinik eller också på annat än medicin och kirurgi. Lasaretten för lungsjukvård och infektionssjukvård borde enligt denna definition tillhöra gruppen speciallasarett men då de först år 1968 klassificerats som lasarett har de i tabellerna för personal och ekonomi m fl redovisats särskilda.

De barnsjukhus som upptages bland lasaretten, har kliniker för medicinsk barnsjukvård, kirurgisk barnsjukvård och barnpsykiatri. Specialsjukhus för barn med vissa kroppssjukdomar ingår bland »andra sjukhus av lasarettskaraktär», sjukhem för lång-

Anstalter för barnsjukvård den 31/12 1968	Antal anstalter	Antal vårdplatser
Lasarettskliniker för barnsjukdomar (och barnsjukhus)		
medicinsk barnsjukvård	44	2 512
barnkirurgi	5	299
barn- och ungdomspsykiatri	25	495
Eugeniahemmet (vanförestalt)	1	49
Bräcke Östergård (för barn och ungdom med rörelsehinder)	1	94
Solsticégården, Täby (för astmasjuka barn)	1	20
Rävlanda hemmet (för barn med medfödda missbildningar)	1	20
Linde sjukhem (för långvarigt kroppssjuka)	1	20
CP-Hemmet Dungen, Säffle	1	8
Summa	80	3 517

varigt kroppssjuka m fl i bl a tabell A 3 och A 4. En sammanfattning lämnas ovan av kroppssjukhus och lasarettskliniker särskilt avsedda för barn. Det bör observeras, att barnavdelningar (barnsalar) på lasarett utan egen specialläkare icke medräknats där och att även vuxna patienter förekommer på en del av de uppräknade sjukhusen.

Andra sjukhus av lasarettskaraktär, som i översiktstabeller för den slutna vården redovisats bland lasaretten är vanförestalter, kustsanatorium, riksförsäkringsverkets sjukhus, reumatikersjukhus och vissa större enskilda sjukhem. Även sjukstugorna kunde nämnas i sammanhanget, då deras klientel är av samma typ som lasarettens. De är emellertid enligt sjukvårdslagen avsedda för »mindre krävande vård» än lasaretten och har för den skull placerats i en särskild grupp eller i vissa tabeller tillsammans med sjukhem.

Vanförestalternas och kustsanatoriets huvudmän är föreningar, men staten, som bestrider större delen av kostnaderna, har ett avgörande inflytande på driften.

Riksförsäkringsverkets fristående sjukhus kan betraktas som statliga, ehuru formellt drivna av en privat organisation. Dessa anstalter har i bilaga 1 upptagits som anstalter för reumatologi. Det bör dock nämnas, att de delvis och tidvis övervägande är belagda med icke reumatiskt klientel, såsom psykiatriska fall, astmapatienter o dyl. På dessa anstalter fanns 589 platser. Huvudmannaskapet för riksförsäkringsverkets till lasaretten anslutna avdelningar får anses vara delat mellan staten och vederbörande landsting, men i tabellerna har avdelningarna helt tillräknats landstingen. På dessa avdelningar fanns sammanlagt 264 platser. De flesta av dessa mottager i första hand reumatiskt sjuka men även psykiatriskt klientel, om därtill finnes plats. I översikten i bilaga 1 har avdelningarna upptagits som reumatiska avdelningar utom en avdelning på 24 platser vid Lunds lasarett, som är ortopedisk.

Förlossningsanstalterna finns i en sammanfattande översikt på sidan 69. De tre barnbördshusen räknas bland lasaretten och de små fristående förlossningshemmen är i ett flertal tabeller redovisade bland sjukhemmen. En specifikation av vårdplatserna ges i bilaga 1.

Sjukhemmen har liksom lasaretten i översiktstabeller av den slutna vården redovisats med kroppssjukvård och psykiatrisk vård sammanslagna. I gruppen sjukhem ingår inte de större enskilda sjukhemmen som räknats bland »andra sjukhus av lasarettskaraktär» emedan vården ansetts jämförlig med lasarettens. Till sjukhem för somatisk vård har hänförs dels sjukhem för långvarigt kroppssjuka — under sjukvårdsstyrelse, under socialnämnd och enskilda, se tablå nedan — dels mindre enskilda sjukhem huvudsakligen belagda med akut sjuka.

Somatisk långtidsvård. Förutom vid de fristående sjukhemmen förekommer långtidsvård på specialkliniker och avdelningar vid lasarett och sjukstugor som framgår av bilaga 1. Sammanfattningsvis kan följande uppgifter lämnas.

Anstalter för långvarigt kroppssjuka	Antal anstalter		Vårdplatser	
	1967	1968	1967	1968
Specialkliniker vid lasarett (inkl Vasa sjukhus, 1 006 vårdpl)	48	56	5 834	6 947
Avdelningar anslutna till lasarett (inkl Sophiahemmet)	42	42	2 256	2 352
Avdelningar anslutna till lasarett för lungsjukvård	10	9	788	627
Avdelningar anslutna till sjukstugor	35	34	1 099	1 032
Sjukhem under sjukvårdsstyrelse	176	173	10 241	10 821
Sjukhem under socialnämnd	59	58	4 386	4 366
Sjukhem, enskilda (inkl föreningars och stiftelsers)	59	60	2 000	1 916
Summa	429	432	26 604	28 061

Dessutom förekommer mera tillfälligt vård av långvarigt kroppssjuka på vissa tuberkulos- och epidemivårdanstalter, som icke kan inräknas i statistiken. Intagna och vårddagar, svarande mot ovanstående summa vårdplatser, återfinns i tabell A 5.

I tablå nedan finner man platsantalet fördelat dels efter anstaltstyp dels efter lands- tingsområde. Avdelningar för långvarigt kroppssjuka på lasarett för lungsjukvård har här för jämförbarhet med tidigare år sammanförts med landstingens (sjukvårdsstyrelsernas) sjukhem och sjukstugor.

Översikt av antal vårdplatser vid anstalter för långvarigt kroppssjuka.

	Lasarett		Sjukhem			Summa
	Kliniker	Andra avdelningar	Sjukvårdsstyrelsers ^a	Socialnämnders	Enskilda	
Stockholms stad	323	15 ¹	1 464	2 415	578	4 795
Stockholms län	437	221	658	212	293	1 821
Uppsala län	112	—	590	223	—	925
Södermanlands län	505	—	191	227	43	966
Östergötlands län	567	230	285	225	81	1 388
Jönköpings län	100	236	422	67	94	919
Kronobergs län	100	—	437	50	—	587
Kalmar läns norra	86	—	296	—	—	382
Kalmar läns södra	140	103	301	12	20	576
Gotlands län	—	—	178	—	31	209
Blekinge län	97	40	219	27	—	383
Kristianstads län	34	163	388	8	41	634
Malmö stad	202	—	872	—	26	1 100
Malmöhus län i övrigt	—	248	873	208	235	1 564
Hallands län	163	—	229	45	10	447
Göteborgs stad	1 006	—	425	—	334	1 765
Göteb o Bohus län i övr	256	127	330	64	16	793
Älvsborgs län	253	30	734	129	35	1 181
Skaraborgs län	60	147	206	18	—	431
Värmlands län	388	173	245	74	—	880
Örebro län	426	—	489	69	—	984
Västmanlands län	91	106	229	158	5	589
Kopparbergs län	121	152	713	22	—	1 008
Gävleborgs län	297	40	421	26	44	828
Västernorrlands län	173	126	533	67	30	929
Jämtlands län	166	44	164	—	—	374
Västerbottens län	422	—	342	20	—	784
Norrbottnens län	422	151	246	—	—	819
Summa	6 947	2 352	12 480	4 366	1 916	28 061

¹ Sophiahemmet. — ^a Inkl avdelningar belägna på lasarett för lungsjukvård och sjukstugor.

Konvalescenthemmen ingår icke i några här redovisade tabeller, i annan mån än de är avdelningar på lasarett och som sådana icke kunnat skiljas ut från den förvaltnings-ekonomiska enheten, med undantag av nedanstående tablå, som är komplett. Den avser slutet av år 1968.

Konvalescenthem	Antal anstalter	Antal vårdplatser	Antal intagningar	Antal vård dagar, 1 000-tal
Avd vid lasarett (inkl lätt- och eftervårdsavd)	11	378	6 235	77
Sjukhem under sjukvårdsstyrelse	20	688	8 229	183
Sjukhem, enskilda	60	1 564	12 355	390
Summa	91	2 630	26 819	650

Sjukhus för psykiatrisk vård

Den av riksdagen år 1963 beslutade mentalvårdsreformen trädde i kraft den 1 januari 1967, då de statliga mentalsjukhusen övertogs av landstingen. Numera är landstingskommunerna och de tre storstäderna huvudmän för vårdformen. Sjukhusen betecknas *lasarett för psykiatrisk vård*. *Sjukhem för lättsköta psykiskt sjuka* är avsedda för vård av sådana patienter, som ej är i behov av de psykiatriska sjukhusens kvalificerade resurser. Dessa hem är dels sådana, som drives av *landsting och städer utom landsting*, dels *enskilda*. De förra har statsbidrag. Som nämnts i början av avsnitt b redovisas kroppssjukvårdens och psykiatriska vårdens sjukhus ofta i samma tabeller och i vissa översikter av sjukvården utan uppdelning på vårdform. En specifikation av lasaretten för psykiatrisk vård finns i bilaga 2.

Gränsen mellan psykiatrisk sjukvård och vård av psykiskt utvecklingsstörda är i organisatoriskt hänseende oklar. Även på lasaretten för psykiatrisk vård vårdas en del psykiskt utvecklingsstörda. På Källshagens sjukhus finns en särskild avdelning inrättad för ändamålet som i statistiken såvitt möjligt är räknad till vården av psykiskt utvecklingsstörda.

En ny lag angående omsorger om vissa *psykiskt utvecklingsstörda* trädde i kraft den 1 juli 1968. Landstingen och städerna utom landstingen är nu i större utsträckning än tidigare huvudmän och ansvariga för att utvecklingsstörda som är bosatta inom landstingskommunen bereds undervisning, vård och övriga omsorger. Staten sörjer endast för viss undervisning av utvecklingsstörda med syn- eller hörselskada. Nämda huvudmän upprättar en plan för ordnandet av omsorgerna om psykiskt utvecklingsstörda inom sitt område. Planen skall upptaga de inrättningar för utvecklingsstörda som behövs, bl a särskolor, vårdhem och specialsjukhus. För i planen upptagna vårdhem, s k plananstalter, är huvudmannen ekonomiskt ansvarig.

Vissa enskilda vårdhem är icke upptagna i respektive huvudmans plan utan i särskild ordning godkända som s k riksanstalter, vilka efter förmedling och bekostnad av omsorgsstyrelserna mottar utvecklingsstörda från hela riket.

För vården av *psykiskt utvecklingsstörda* redovisas nedan skilda slag av inrättningar och vårdplatser. (Jämför tabell A 3.)

År	Antal vårdplatser vid slutet av åren 1955—1968				
	Särskola	Vårdhem Plan- anstalter ^a	Riks- anstalter ^a	Special- sjukhus	Summa ¹
1968	..	9 131	1 513	2 290	12 934
1967	..	8 569	1 659	2 166	12 394
1965	2 633	8 032	1 597	2 360	11 989
1960	2 931	6 350	1 875	2 102	10 327
1955	2 226	7 650		2 083	9 733

¹ Exkl särskolplatser. — ^a 1967 och tidigare inkl arbetshemplatser.

Epileptikeranstalterna är drivna av föreningar och enskilda utom en — epilepsisjukhuset Vilhelmsro — som är drivet av landsting.

Sammanhanget mellan sjukhustyper och vårdformer inom såväl den psykiatriska som den somatiska vården framgår av tabell A 4. De olika vårdformernas utveckling i tiden belyses av tabell A 5.

Personalen vid sjukhus för somatisk och psykiatrisk vård redovisas i tabellerna A 8—A 10.

Ekonomiska uppgifter för olika sjukhustyper återfinns i tabellerna C 4—C 6 och bilaga 2.

Öppen vård

En översikt av organen i öppen hälso- och sjukvård (kropps- såväl som mental-) har lämnats ovan sidan 22. En sammanfattning av allt känt material, som hänför sig till öppen läkarvård tillhörande kroppssjukhus eller fristående organ för kroppssjukvård meddelas i tabell A 7. Förutom öppen läkarvård meddelas öppen sjukvård av distrikts-sköterskor och motsvarande sjuksköterskor i städer och öppen förlossningsvård av distriktsbarnmorskor, vilket allt nedan närmare beskrives i avsnitt c. Där redovisas också viss förebyggande vård, främst den som meddelas av mödra- och barnavårdsorganen (tabell A 15, sidan 68).

Den psykiska hälsovården för vuxna är till största delen knuten till den sjukvårdande verksamheten, främst vid de psykiatriska lasarettssjukhusen. Vid lasaretten för psykiatrisk vård utövar organ för hjälpverksamhet viss rådgivning till enskilda personer och därutöver till olika organ inom socialvård och nykterhetsvård. Sedan 1962 bedrivs även vid vissa sjukhus försöksverksamhet omfattande bl a öppen vård och halvöppen vård i form av dag- och nattsjukhusvård. Liknande verksamhet utövas vid storstädernas polikliniker och av vissa socialläkare.

Mentalvårdsbyrån i Stockholm har till huvudsaklig uppgift att bedriva abortförebyggande verksamhet. Rådgivning i mentalhygieniska frågor ingår dock även i byråns verksamhet.

Familjerådgivning i föräktenskapliga, samlevnads- och socialekonomiska frågor har senare år fått ökad betydelse som en mentalhygienisk rådgivningsform vid sidan av till sjukvården ansluten öppen vård.

Redan 1951 inrättades i Stockholms stad en familjerådgivningsbyrå och sedermera har på andra orter ett antal dylika byråer kommit till stånd i kommunal regi. Även vissa ideellt inriktade organisationer har länge bedrivit familjerådgivning i samband med annan mentalhygienisk verksamhet. Hit hör S:t Lucasstiftelsen i Stockholm samt Svenska föreningen för psykisk hälsovård. Sedan år 1962 har försöksvis anordnats familjerådgivning med statsbidrag (SFS nr 710/1960) funnits, och år 1968 förekommer sådan familjerådgivning inom 18 sjukvårdsområden. Rådgivningen kan, förutom familjeärenden, även omfatta rådgivning i sexualfrågor och även förenas med abortrådgivning (byrå av typ IA och IB). Byråerna kan ledas av läkare eller kurator och skall författningsenligt ha konsulter med psykiatrisk och gynekologisk sakkunskap (MF 1962:93).

Den psykiska barna- och ungdomsvården (PBU) regleras genom kungörelsen den 4 november 1960. Till landstingskommun eller stad, som icke tillhör landstingskommun, utgår statsbidrag för sådan psykisk barna- och ungdomsvård, som anordnas enligt av socialstyrelsen godkänd plan och utövas vid central, ansluten till barn- och ungdomspsykiatrisk klinik, eller vid fristående central eller filial. All undersökning, rådgivning och behandling, som ingår i verksamheten, lämnas avgiftsfritt.

Vid utgången av år 1968 fanns lasaretsanknutna centraler i samtliga landstingskommuner med undantag för Blekinges, Jämtlands och Gotlands läns landstingskommuner där sådana centraler avses tagas i bruk under år 1969. Härutöver fanns 23 fristående centraler samt 9 behandlingshem för eftervård.

Inom den psykiska barna- och ungdomsvården fanns vid slutet av år 1968 154 läkartjänster, 16 psykologtjänster, 120 biträdande psykologtjänster, 137 kuratorstjänster samt 28 tjänster som pedagogassistent.

Hjälpverksamhet. Inom sjukvårdsområdena utövas tillsyn och lämnas hjälp åt från sjukhusen försöksutskrivna och exspektanter. Denna organisation fungerar även såsom psykiatrisk, rådgivande instans inom resp sjukhusområde. Kostnaderna för denna verksamhet utgörs huvudsakligen av avlöningar och reseersättningar till den personal, som sköter densamma.

Familjevård. Förutom de psykiskt sjuka, som vårdas på sjukhusen, finns ett antal, som under sjukhusens överinseende omhänderhas i familjevård. I Stockholm och Göteborg är denna vård icke ansluten till sjukhusen och redovisas icke i denna publikation, utan ingår som en del av stadens öppna vård av psykiskt sjuka, för vilken finnes en fristående organisation.

Tab A 7. Patienter i öppen vård och röntgenarbeten i öppen och slutna kroppssjukvård år 1968 *Out-patient care*

Källa: Anstaltarnas årsberättelser; Stockholms och Göteborgs sjukvårdsstyrelser årsberättelser.

Anstaltstyp <i>Type of institution</i>	Antal organ <i>No. of services</i>	Öppen vård <i>Out-patients</i>			Öppen o slutna vård <i>In and out-patients</i>	
		Antal patienter <i>No. of patients</i>	Antal besök, 1 000-tal <i>No. of visits, 1 000</i>	Besök per patient <i>Visits per patient</i>	Antal röntgenundersökningar, 1 000-tal <i>X-ray examinations, 1 000</i>	Antal röntgenbehandlingsfall, 1 000-tal <i>X-ray treatments, 1000</i>
Undervisningslasarett <i>Teaching hospitals</i>	9	584 254	1 929	3,3	859	194
Övriga delade lasarett <i>Other specialized general hospitals</i>	85	2 182 878	5 545	2,5	2 531	499
Speciallasarett <i>Single-clinic and maternity hospitals</i>	5	21 512	61	2,8	34	—
Odelade lasarett <i>Non specialized general hospitals</i>	15	70 879	148	2,1	82	—
Summa lasarett* <i>Total 1968</i>	114	2 859 523	7 683	2,7	3 506	693
» » » 1967	114	2 790 526	7 177	2,6	3 213	692
» » » 1960	111	2 006 945	5 075	2,5	2 175	670
» » » 1955	104	1 685 237	4 271	2,6	..	..
Lasarett för infektionssjukvård <i>Epidemic hospitals</i>	3	7 101	21	2,9	27	—
Andra sjukhus av lasarettskaraktär <i>Other hospitals of equal character</i>	17	32 615 ¹	99 ¹	3,0	45	27
Sjukstugor <i>Cottage hospitals</i>	43	84 695	185	2,2	19	—
Fristående polikliniker <i>Independent polyclinics</i>						
Stockholm	5	20 691	139	6,7	—	—
Göteborg	10	106 500	259	2,4	—	—
Könspolikliniker i vissa städer <i>Venereal polyclinics in certain cities</i>	28	128 000 ¹	205	1,6	—	—
Centraldispensärerna <i>Centraldispensaries of TB</i>	53	301 411	345 ²	1,1	345	—
Totalsumma <i>Grand total 1968</i>	273	3 540 536	8 936	2,5	—	—
Därav vid psykiatriska kliniker <i>Thereof mental polyclinics</i>	58	74 523	263	3,5	—	—

¹ Ofullständiga uppgifter. — ² Antal undersökningar *No. of examinations*. — ³ Exkl lasarett för lungsjukvård och infektionssjukvård.

Tabell A 7

Tabellen omfattar icke organ, som övervägande meddelar hälsovård, såsom de förebyggande mödra- och barnavårdsorganen (jämför härom tabell A 14). Ej heller ingår besök hos (eller av) sjuksköterska eller barnmorska, utan endast i av läkare ledd öppen vård.

Även så begränsad är sammanställningen icke komplett. Helt felande delar är tjänsteläkarväsens och de privatpraktiserande läkarnas öppna vård, varöver inga uppgifter föreligger. Industri-läkarväsens är uteslutet, då det icke hör till den allmänna sjukvården. Inräknat besök vid röntgen-

avdelningar i öppen vård beräknade Riksför-säkringsverket på grundval av försäkringskasse-material, att år 1968 avlades ca 20 000 000 besök hos läkare (vid anstalt och hos tjänsteläkare och privatpraktiker). I de redovisade talen finns dessutom luckor, trots att vissa av dem har fyllts genom beräknade tal, och materialets kvalitet i övrigt är icke alltid tillfredsställande.

Lasarettens tal omfattar öppen vård vare sig den meddelats i sjukhusets regi eller på sjukhuset i läkarnas regi.

Personnel at somatic and mental hospitals 1968

Källa: Vakansrapporter per 1/10 och sjukhusens årsberättelser.

Personal Personnel	Lasarett för huvudsak- ligen soma- tisk vård ¹ <i>Somatic hospitals</i>	Andra sjukhus av lasarett- karaktär <i>Other hospi- tals of simi- lar character</i>	Sjukatugor, förlös- ningshem, och mindre enkilda sjukhem <i>Cottage hos- pitals, ma- ternity homes and private nur- sing homes</i>	Sjukhus och sjuk- hem för långvarigt kroppss- sjuka <i>Homes for the chronic sick</i>	Lasarett för psyki- atrisk vård ² <i>Mental hospitals</i>	Sjukhem för lätt- skötta psykiatri- ska <i>Mental nur- sing homes</i>	Sjukhus och sjuk- hem för epileptiker- vård <i>Institutions for epileptics</i>	Samtliga sjukhus <i>Total</i>
Absoluta tal <i>Absolute figures</i>								
Vårdpersonal d 1/10								
Läkare <i>Physicians</i>	4 574	60	(69)	(375)	410	(195)	(15)	(5 698)
Sjuksköterskor <i>Nurses</i>	11 858	293	270	1 388	740	252	12	14 813
Barnmorskor <i>Midwives</i>	750	—	42	—	—	—	—	792
Sjukgymnaster <i>Physiotherapists</i>	650	53	22	170	50	3½	2	950
Sysselsättnings- och arbetsterapeu- ter <i>Occupational therapists</i>	362	23	21	158	.. ³	.. ³	.. ³	(564)
Kuratorer <i>Social workers</i>	442	13	1½	31½	107	10	2	578
Undersköterskor o barn- sköterkor <i>Enrolled nurses and infant nurses</i>	8 329	128	98	959	12	—	—	9 526
Vårdpersonal i övrigt ⁵ <i>Auxiliary nursing personnel</i>	29 939	774	1 008	6 514	12 009	1 810	291 ⁴	52 345
Summa vårdpersonal <i>Total nursing personnel</i>	56 904	1 344	(1 530)	(9 568)	13 328	(2 270)	(322)	(85 266)
Förvaltn o ekonomi personal d 31/12 <i>Administrative and domestic staff 31/12</i>								
Förvaltningspersonal <i>Administrative staff</i>	2 198	74	55	251	(510) ⁵	80	20	(3 188)
Ekonomipersonal <i>Domestic staff</i>	10 782	536	509	2 302	(2 306)	683	117	(17 235)
Summa <i>Total</i>	69 884	1 954	(2 094)	(12 121)	(16 144)	(3 033)	(459)	(105 689)
Motsvarande antal vård- platser 31/12—68 <i>Correspon- ding no. of beds 31/12—68</i>	57 019	1 989	2 680	18 618	26 315	7 859	821	115 301
Per 100 vårdplatser <i>Per 100 beds</i>								
Läkare <i>Physicians</i>	8,02	3,02	2,57	2,01	1,56	2,48	1,83	
Sjuksköterskor o barnmorskor <i>Nurses and midwives</i>	22,11	14,73	11,64	7,46	2,81	3,21	1,46	
Vårdpersonal i övrigt <i>Auxiliary nursing personnel</i>	69,66	49,82	42,88	41,92	46,28	23,19	35,93	
Förvaltningspersonal <i>Administrative staff</i>	3,85	3,72	2,05	1,35	1,94	1,02	2,44	
Ekonomipersonal <i>Domestic staff</i>	18,91	26,95	18,99	12,36	8,76	8,69	14,25	
Summa <i>Total</i>	122,55	98,24	78,13	65,10	61,35	38,59	55,91	

¹ Inkluderar sjukhus för lungsjukvård och epidemivård.² Vårdpersonal på psykiatriska kliniker (f d mentalsjukhus) redovisas i tabellen på »lasarett för psykiatrisk vård».³ Osäkra uppgifter som inräknats i »vårdpersonal i övrigt».⁴ Inkluderar 14 lärare.⁵ Inkl laboratorie- och röntgenpersonal, läkarsekreterare och skrivbiträden.

Tabell A 8

Tabellen omfattar den verkamma personalen vid sjukhus och sjukhem för kroppssjukvård, psykiatrisk vård och epileptikervård. Uppgifter om vårdpersonalen är hämtade från vakansrapporter per den 1 oktober. Läkarnas summatal har satts

inom parentes, emedan viss dubbelräkning ägt rum när samma läkare tjänstgjort vid mer än en anstalt. Förvaltnings- och ekonomipersonalen vid lasaretten har i viss utsträckning arbetat också för andra, smärre anstalters räkning. Tabellens kvoter över vårdpersonal uttrycker antalet anställda per 100 vårdplatser.

Tab A 9. Tjänster för personal vid kroppssjukhus och sjukhus för psykiatrisk vård 1968

Posts for personnel at somatic and mental hospitals 1968

Källa: Vakansrapporter per 1/10 och sjukhusens årsberättelser.

Tjänster Posts	Under- visnings- lasarett <i>Teaching hospitals</i>	Övriga delade lasarett ¹ <i>Other spe- cialized gen. hosp.</i>	Special- lasarett <i>Single clinic hospitals</i>	Odelade lasarett <i>Non-spe- cialized gen. hosp.</i>	Lasarett för infektions- sjukvård <i>Epidemic hospitals</i>	Lasarett för lun- gssjuk- vård <i>TB hospitals</i>	Övriga sjukhus för somatisk vård <i>Other somatic hospitals</i>	Summa kroppss- sjukhus <i>All somatic hospitals</i>	Lasarett ¹ för psykia- trisk vård <i>Mental hospitals</i>	Sjukhem för lättskötta psykiiskt sjuka <i>Mental nursing homes</i>
Vårdpersonal den 1/10										
Nursing personnel										
Läkare Physicians	1 609	3 168	54	53	36	51	(493)	(5 464)	554	(195)
Sjuksköterskor i admini- stration Registered nurses in nursing service admini- stration	85	301	5	14	4½	13	318	740	785 ^a	252
Övriga sjuksköterskor Other registered nurses	3 036	8 522	161	267	101	201	1 935	14 223		
Barnmorskor Midwives	88	602	52	29	—	1	58	830		—
Assistenten, lab-, op-, etc Laboratory and operating room technicians	810	1 078	4	16	36	30	—	1 974	12 756 ^a	10
Sjukgymnaster Physio- therapists	175	557	4	19	8	23½	288	1 075		
Terapeuter Occupational therapists	65	327	2	7	4	24	223	652		
Kuratorer Social workers	131	344	4	4	2½	10½	21	517		
Undersköterskor Enrolled nurses	1 859	3 886	50	142	62	149	1 198	7 346		
Barnsköterskor Infant nurses	858	1 520	140	6	13	—	85	2 622		
Läkarsekreterare o skriv- biträden Doctors' secretaries and typists	758	1 971	22	34	9	28	76	2 898		
Vårdpersonal i övrigt Auxiliary nursing personnel	5 486	18 056	254	670	217	708	8 011	33 402		1 809
Summa vårdpersonal Total nursing personnel	14 960	40 332	752	1 261	493	1 239	(12 706)	(71 743)	14 095	(2 270)
Förvaltn.- och ekonomi- personal den 31/12 Administrative and domestic staff 31/12										
Förvaltningspersonal Administrative staff	621	1 440	36	41	14	49	406	2 607	523 ^a	80
Ekonomipersonal Domestic staff	2 643	7 104	158	324	121	435	3 363	14 148	2 366 ^a	683
Summa tjänster Total	18 224	48 876	946	1 626	628	1 723	(16 475)	(88 498)	16 984	(3 033)

¹ Psykiatriska kliniker, som tidigare utgjort fristående mentalsjukhus redovisas under lasarett för psykiatrisk vård. —² Personal vid S:t Eriks sjukhus mentalklinik redovisas under »Övriga delade lasarett». — ³ Osäkra tal på grund av bristfällig rapportering.

Tabell A 9 och A 10

I tabellerna redovisas till skillnad mot tidigare även tjänster och vakanser vid sjukhus för psykiatrisk vård. Uppgifterna om vårdpersonalen hämtas från vakansrapporter per den 1 oktober. Tjänster och vakanser som i rapporterna redovisats som deltid har här omräknats till heltid. Med vakans menas tjänst, som saknar tjänstgörande personal och för vilken vikarie ansetts erforderlig. Uppgifterna om förvaltnings- och ekonomipersonal

har sammanställts från årsberättelserna och avser den 31 december.

Läkartjänster vid »övriga sjukhus för somatisk vård» har satts inom parentes då dessa till flertalet är deltidstjänster och uppehålls av tjänsteläkare i de flesta fall. Summan för läkare och vårdpersonal har därför också satts inom parentes. Detsamma är förhållandet med läkartjänster knutna till sjukhem för lättskötta psykiiskt sjuka. En del av dessa innehas av läkare vid lasarett för psykiatrisk vård.

Tab A 10. Vakanser bland personalen vid kroppssjukhus och sjukhus för psykiatrisk vård 1968

Vacancies among personnel at somatic and mental hospitals 1968

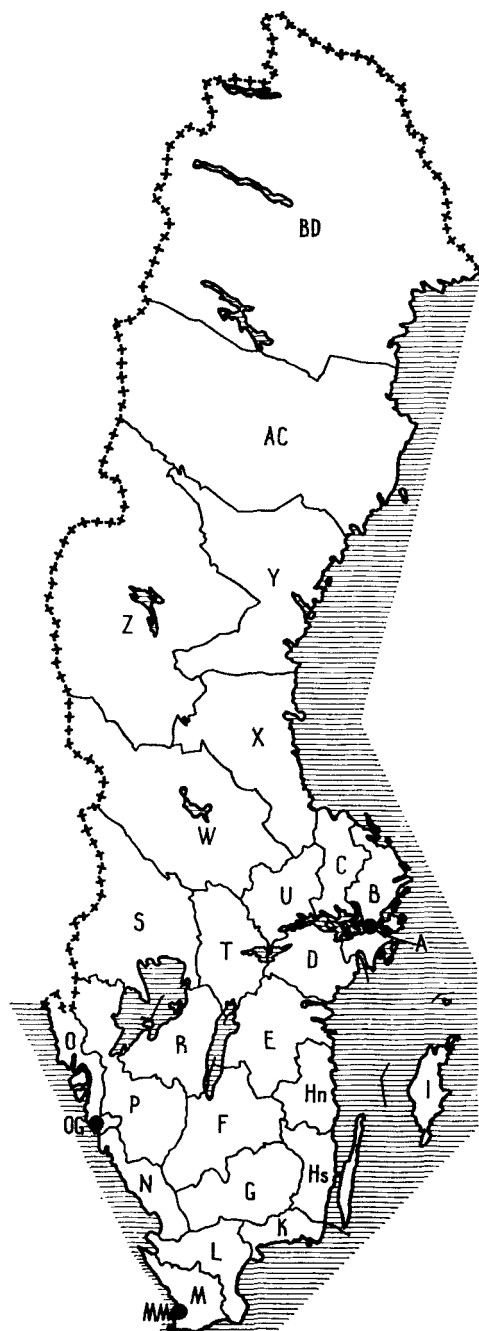
Källa: Vakansrapporter per 1/10 och sjukhusens årsberättelser

Tjänster <i>Posts (English translation, see table A 9)</i>	Undervisningslasarett <i>Teaching hospitals</i>	Övriga delade lasarett ¹ <i>Other specialized gen. hosp.</i>	Special-lasarett <i>Single clinic hospitals</i>	Odelade lasarett <i>Non-specialized gen. hosp.</i>	Lasarett för infektions-sjukvård <i>Epidemic hospitals</i>	Lasarett för lungsjukvård TB <i>hospitals</i>	Övriga sjukhus för somatisk vård <i>Other somatic hospitals</i>	Summa kroppssjukhus <i>All somatic hospitals</i>	Lasarett för psykiatrisk vård ² <i>Mental hospitals</i>	Sjukhem för länskötta psykiiskt sjuka <i>Mental nursing homes</i>
Vakanta tjänster i behov av vikarie 1/10 <i>Vacancies</i>										
Läkare	35	280	1	9	1	6	25	357	134	—
Sjuksköterskor i administration	3	19	—	—	—	2	2	26	32 ³	5
Övriga sjuksköterskor	173	289	6	12	4 ^{1/2}	13 ^{1/2}	112	610		
Barnmorskor	3	18	1	2	—	1 ^{1/2}	12	36	—	—
Assistenter, lab-, op-, etc	56	51	—	1	—	—	—	108	—	—
Sjukgymnaster	8	90	—	4	—	3 ^{1/2}	31	137	702 ³	1 ^{1/2}
Terapeuter	9	40	—	2	1	—	14	66		1
Kuratorer	3	42	—	1	—	—	—	46		1
Undersköterskor	48	84	8	3	1	7 ^{1/2}	65	216	702 ³	—
Barnsköterskor	4	11	—	—	—	—	2	17		—
Läkarsekreterare o skrivbiträden	16	18	—	—	—	4	—	38	—	—
Vårdpersonal i övrigt	119	114	—	—	1	5	70	309	—	18
Summa vakanser för vårdpersonal	477	1 056	16	34	8 ^{1/2}	42	333	1 966	868	26 ^{1/2}
Vakanser utan vikarie bland förvaltnings- och ekonomipersonal 31/12										
Förvaltningspersonal	—	4	1	—	—	—	—	5	10 ³	1
Ekonomipersonal	2	9	2	—	—	5	5	18	60 ³	9 ^{1/2}
Vakanta tjänster i % av tjänster 1/10 <i>Vacancies in per cent of posts</i>										
Läkare	2,2	8,8	1,9	17,0	2,8	11,8	5,1	6,5	24,2	
Sjuksköterskor (samtliga)	5,6	3,5	3,6	4,3	4,3	7,2	5,1	4,3	4,1	
Barnmorskor	3,4	3,0	1,9	6,9	—	50,0	20,7	4,3		
Assistenter, lab-, op-, etc	6,9	4,7	—	6,3	—	—	—	5,5		
Sjukgymnaster	4,6	16,2	—	21,1	—	14,9	10,8	12,7		
Terapeuter	13,8	12,2	—	28,6	25,0	—	6,3	10,1		
Kuratorer	2,3	12,2	—	25,0	—	—	—	8,9	5,5	
Läkarsekreterare och skrivbiträden	2,1	0,9	—	—	—	14,3	—	1,3		
Vårdpersonal i övrigt ⁴	2,1	0,9	1,8	0,4	0,7	1,5	1,5	1,2		
31/12										
Förvaltningspersonal	—	0,3	2,8	—	—	—	—	0,2	1,9	
Ekonomipersonal	0,1	0,1	1,3	—	—	1,1	0,1	0,1	2,5	

¹ Psykiatriska kliniker, som tidigare utgjort fristående mentalsjukhus redovisas under lasarett för psykiatrisk vård. —² Personal vid S:t Eriks sjukhus mentalklinik redovisas under »Övriga delade lasarett». — ³ Osäkra tal på grund av bristfälliga rapportering. — ⁴ Inkl undersköterskor och barnsköterskor.

Karta 1. Sjukvårdsområden.

Principal districts for health and sick care

Landstingsområden *County councils' districts*

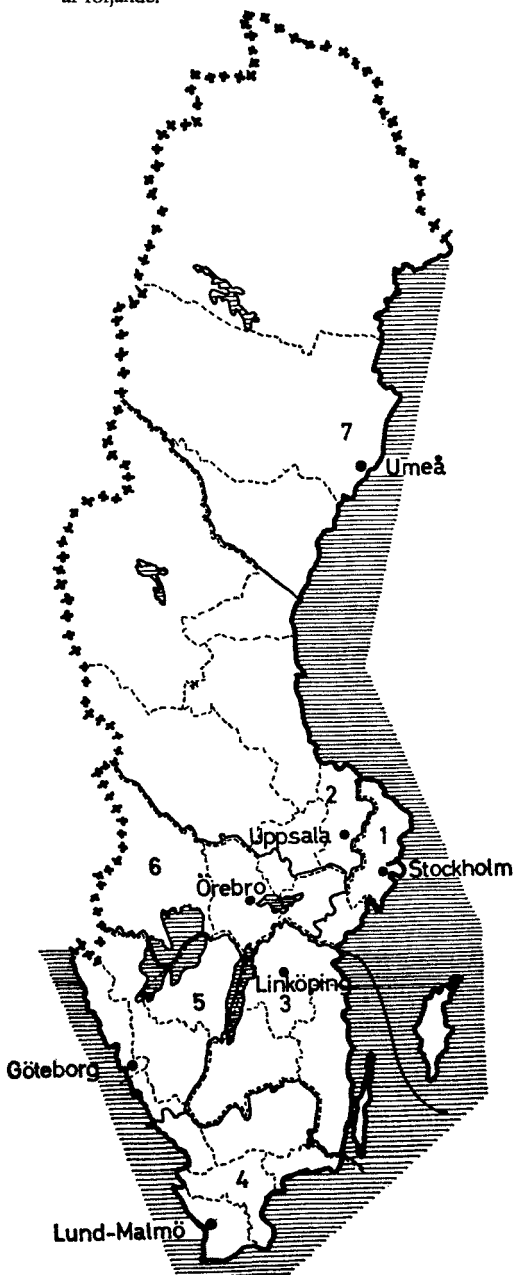
	län	landstings
B	= Stockholms	»
C	= Uppsala	»
D	= Södermanlands	»
E	= Östergötlands	»
F	= Jönköpings	»
G	= Kronobergs	»
Hn	= Kalmar läns norra	»
Hs	= Kalmar läns södra	»
I	= Gotlands	»
K	= Blekinge	»
L	= Kristianstads	»
M	= Malmöhus	»
N	= Hallands	»
O	= Göteborgs o Bohus	»
P	= Älvsborgs	»
R	= Skaraborgs	»
S	= Värmlands	»
T	= Örebro	»
U	= Västmanlands	»
W	= Kopparbergs	»
X	= Gävleborgs	»
Y	= Västernorrlands	»
Z	= Jämtlands	»
AC	= Västerbottens	»
BD	= Norrbottens	»

Städer utom landsting *County boroughs*

A	= Stockholm
MM	= Malmö
OG	= Göteborg

Omsorgsstyrelsernas sjukvårdsområden för psykiskt utvecklingsstörda skiljer sig från kroppssjukvårdens och psykiatriska vårdens sjukvårdsområden vad beträffar dels Göteborg och Göteborgs och Bohus läns landsting och dels Älvsborgs och Skaraborgs läns landsting, som bildar särskilda sjukvårdsområden.

Enligt riksdagens beslut år 1960 skall riket vara indelat i 7 sjukvårdsregioner för specialiserade vårdgrenar, som kräver så stort upptagningsområde, att de vanliga sjukvårdsområdena (landstingens resp städers utom landsting upptagningsområden) är för små att ensamma uppbära kliniker här för. Regionerna, som benämnas efter den ort där *regionsjukhuset* (eller sjukhusen) är beläget, är följande.

Folkmängd 31/12 1968 (prel uppg)

1 Stockholmsregionen	1 565 017 inv
2 Uppsalaregionen	1 226 140 »
3 Linköpingsregionen	915 682 »
4 Lund-Malmöregionen	1 396 290 »
5 Göteborgsregionen	1 410 300 »
6 Örebroregionen	780 424 »
7 Umeåregionen	647 708 »

Summa 7 941 561 »

Inom varje region finns en lokal regionsjukvårdsnämnd.

De heldragna linjerna på kartan anger regionerna, de streckade länsgränserna. (Jfr SOU 1958:26). Punkterna markerar regionsjukhusen.

Vid 1969 års ingång var följande regionkliniker m m i verksamhet enligt avtal mellan sjukvårdsstyrelserna:

Region, sjukhus och specialitet.

1 *S:t Eriks sjukhus*: Njurklirik.

2 *Akademiska sjukhuset*: Kliniker för neurologi, dermatologi, radioterapi (allmän), radioterapi (gynekologisk), neuro-, thorax- och plastikkirurgi; vårdplatser för kardiologi, reumatologi och medicinsk urologi vid medicinska kliniken, barnkirurgi och urologi vid kirurgiska kliniken samt medicinska barnkliniken avdelning för barn med rörelsehinder (Folke Bernadotte-hemmet, Valsätra).

3 *Regionsjukhuset Linköping*: Kliniker för njursjukdomar, neurologi, radioterapi (allmän), radioterapi (gynekologisk), neurokirurgi och plastikkirurgi; vårdplatser för kardiologi; audiologisk och foniatrisk avdelning och ett kliniskt-neurofysiologiskt laboratorium.

4 *Lunds lasarett*: Kliniker för njursjukdomar, reumatologi, neurologi, kardiologi, dermatologi, radioterapi (allmän), radioterapi (gynekologisk), neurokirurgi (2 st), thoraxkirurgi och urologi. *Malmö allmänna sjukhus*: Kliniker för thoraxkirurgi och plastikkirurgi.

5 *Sablgrenska sjukhuset*: Kliniker för neurologi, dermatologi, radioterapi (Konung Gustaf V:s jubileumsklinik, allmän), radioterapi (Konung Gustaf V:s jubileumsklinik, gynekologisk), neuro-, thorax- och plastikkirurgi; vårdplatser för medicinsk och kirurgisk (2 st) urologi. *Göteborgs barnsjukhus*: Klinik för barnkirurgi och röntgendiagnostisk avdelning.

6 *Regionsjukhuset Örebro*: Kliniker för reumatologi, dermatologi, neurologi, thorax-, plastikkirurgi, urologi och radioterapi (allmän); avdelning för kardiologi vid medicinska kliniken; barnavdelning för kirurgi vid kirurgiska kliniken.

7 *Umeå lasarett*: Kliniker för neurologi, dermatologi, neuro-, thorax-, plastikkirurgi och urologi; radioterapi (allmän) och radioterapi (gynekologisk); vårdplatser för konstgjord njure vid medicinska kliniken.

In conformity with a parliamentary decision in 1960 the country is divided into 7 regions for such specialized care for which the county councils and county boroughs are not large enough to support a clinic of their own. The regions and their population are listed above.

At the beginning of 1969 about 60 such regional clinics and 1 laboratory had been opened in accordance with agreements between the pertinent authorities. These were clinics for kidney diseases, neurology, neurosurgery, dermatology, thoracic surgery, plastic surgery, radiotherapy, urology, child surgery etc.

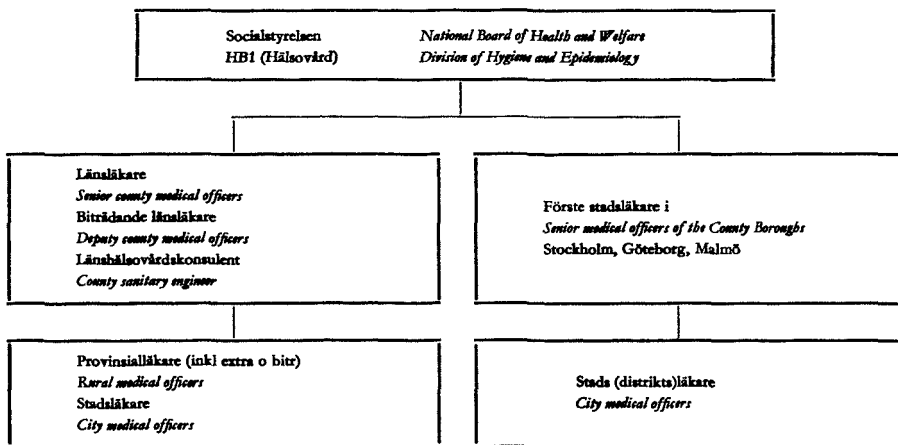
c. Vissa fristående organ och verksamheter

Tjänsteläkarna

Allmänna läkarinstruktionen 1963 samt sjukvårdslagen, som trädde i kraft den 1 juli 1963 och hälsovårdsstadgan av 1958 med senare ändringar reglerar nuvarande tjänsteläkare väsende. Med tjänsteläkare förstås provinsialläkare, biträdande och extra provinsialläkare samt stadsdistriktsläkare. Huvudmän för provinsialläkarna (ordinarie, biträdande och extra) är sedan den 1 juli 1963 landstingskommunerna. Från den 1 juli 1968 har stadsdistriktsläkartjänsterna i städer under landsting överförs från den kommunala huvudmannen till landstingen och benämnes provinsialläkartjänster.

Enligt läkarinstruktionen skall stadsläkare under hälsovårdsnämnden öva tillsyn över allmänna hälsovården i staden. I stad, som ej tillhör landstingskommun, fullgör förste stadsläkare även de uppgifter som ankommer på länsläkare.

LÄNS-, PROVINSIAL- och STADSLÄKARVÄSENDET MEDICAL OFFICERS' SERVICE

Den 1 juli 1962 upphörde förste provinsialläkarinstitutionen. I dess ställe trädde den av 1961 års höstriktsdag antagna länsläkarorganisationen (instruktion från år 1965). Länsläkarna har bl a inseeende över tjänsteläkarna och annan medicinalpersonal samt har att ägna tillsyn åt hälso- och sjukvårdande verksamhet inom länet. Utöver länsläkare (förut förste provinsialläkare) har den nya organisationen tillförts ytterligare kvalificerade läkarkrafter genom att befintliga arvodestjänster som biträdande förste provinsialläkare successivt utbytes mot heltidstjänster som biträdande länsläkare. Som framgår

nedan fanns 14 sådana tjänster den 1 oktober 1968. Avsikten är att i de flesta länen efter hand skall inrättas biträdande länsläkartjänster. I länsläkarorganisationen ingår också för varje län en länshälsovårdskonsulent, under år 1968 fanns sammanlagt 22. För befattningshavare inom länsläkarorganisationen är staten huvudman.

I nedanstående tabell redovisas tjänsteläkarna med uppgifter om antal tjänster och hur dessa tjänster uppehölls den 1 oktober 1968. Vid undersökningstillfället fanns 90 tvåläkarstationer, 24 treläkarstationer, 6 fyrläkarstationer och 1 femläkarstation.

Tab A 11. Länsläkar-, stadsläkar-, stadsdistriktsläkar- och provinsialläkartjänster vid slutet av år 1968. *Posts for medical officers 1968.*

Källa: Vakansrapporter den 1 oktober 1968.

Befattning	Antal tjänster	Därav samma dag uppehållna av				Vikarie saknas ¹
		läkare med svensk leg	svenak med kand	utländska läkare utan svensk legitimation		
				med tidsbegränsad behörighet	övriga	
Länsläkare	24	24	—	—	—	—
Bitr länsläkare	14	12	—	—	—	2
1:e stadsläkare	3	3	—	—	—	—
Stadsläkare	35	35	—	—	—	—
Stadsdistriktsläkare	69	64	1	—	—	4
Provinsialläkare ²	946	676	28	9	45	188
Summa provinsialläkare och stadsdistriktsläkare	1 015	740	29	9	45	192

¹ Inkl uppehållna medelst dubbelförordnande. — ² Ordinarie, extra och biträdande.

Distriktsvården m m

Distriktssköterskornas verksamhet är till stor del förlagd till landsbygden. Den skall svara för sjukvård i hemmen, bedriva hälsoupplysning samt i övrigt medverka inom hälsovårdens olika grenar såsom skolhälsovård och dispensärvård. Verksamheten regleras genom normalinstruktion för distriktssköterska (30 juli 1964). Se vidare tabellerna A 12, A 13 och B 5.

Antal yrkesverksamma sjuksköterskor i september 1968 med tjänstgöring motsvarande distriktssköterskornas och verksamheten företrädesvis förlagd till städer var följande: Vid barnavårds- och mödravårdscentraler 420, skolhälsovård 910, industrihälsovård 410, dispensärer och skärmbildscentral 90 och vid stadssjukvård 100. Härtill kommer ca 1 000 sjuksköterskor vid fristående polikliniker, läkarmottagningar och i församlingsvård.

Tab. A 12. Distriktssköterskornas verksamhet

Public Health Nurses' activity

Källa: Årsberättelser från landsting

År Year	Antal distriktssköterskor No. of nurses	Hembesök per distriktssköterska <i>Home visits per nurse</i>	I sjukvård <i>Curative care</i>	I hälsovård <i>Health care</i>	Biträdd vid läkarmottagning i hälsovård ¹ Ggr per sjuk- sköterska <i>Assisted doctor in health clinics Times per nurse</i>
1950	1 264	699	468	43	
1955	1 502	799	374	35	
1960	1 598	825	304	35	
1961	1 620	785	293	29	
1962	1 609	830	281	29	
1963	1 651	840	266	28	
1964	1 664	852	264	30	
1965	1 697	862	251	28	
1966	1 718	820	265	30 ^a	
1967	1 764	896	255	23 ^a	
1968	1 774	919	245	25 ^a	

I antalet distriktssköterskor ingår vikarier men icke första och bitr. första distriktssköterskor. Distriktsskötersketjänsternas antal inom olika sjukvårdsområden redovisas i tabell B 5.

¹ Barn- mödra- och skolhälsovård. — ^a Beräknat på de landsting som lämnat fullständiga uppgifter.

Tab A 13. Specifikation av tab A 12 för år 1968

	Inom stadsdistrikt	Inom övr distrikt	Samtliga distrikt
<i>Antal distriktssköterskor</i>	270	1 504	1 774
Antal hembesök:			
<i>Sjukvård exkl långtidsvård per distriktssköterska</i>	322 732 1 195	1 030 848 685	1 353 580 .
<i>Långtidsvård per distriktssköterska</i>	82 467 305	194 843 130	277 310 .
<i>Hälsovård per distriktssköterska</i>	11 169 41	423 540 282	434 709 .
Därav barnavård	—	341 352	341 352
Antal besök av patienter i distriktssköterskans egen mottagning:			
Sjukvård exkl långtidsvård	211 284	1 150 013	1 361 297
Långtidsvård	7 965	19 618	27 583
Hälsovård	28 665	515 557	544 222

Mödra- och barnhälsovården

Bland de befolkningspolitiska åtgärderna under 1930-talet i anledning av den sjunkande nativiteten ingick, fr o m år 1938, statsbidrag till »förebyggande mödra- och barnavård».

Mödra- och barnhälsovård är en organisation för kostnadsfri hälsokontroll av blivande och nyblivna mödrar och av barn i förskoleåldern i landstings och städers utom lands-
ting regi. Centraler av typ I är oftast anknutna till kvinno- eller barnklinik vid lasarett
och står under ledning av specialist vid kliniken medan central av typ II sköts av icke-
(Forts. på sidan 69)

Tab A 14. Hälsovårdsorgan inom den förebyggande mödra- och barnavården år 1968 *Maternity and child welfare services*

Källa: Förteckning från sjukvårdsstyrelser.

Län, städer <i>Counties, county boroughs</i>	Antal hälsovårdsorgan <i>Services</i>							
	Mödravårdscentraler, typ I <i>Type I Maternal Welfare Centres</i>	Barnavårdscentraler, typ I <i>Type I Children's Welfare Centres</i>	Mödravårdscentraler, typ II	Barnavårdscentraler, typ II	Mödra- och barnavårdscentraler, typ II	Barnavårdsstationer <i>Child welfare stations</i>	Mödra- och barnavårdsstationer	Mödra- och barnavårdsfilialer <i>Mat. and child welfare branches</i>
1 Stockholms stad	16	76	—	—	—	—	—	—
2 Stockholms län	11	15	3	6	—	22	21	48
3 Uppsala län	1	6	2	1	—	2	10	3
4 Södermanlands län	3	9	—	3	—	7	6	27
5 Östergötlands län	7	7	—	—	—	3	18	19
6 Jönköpings län	2	4	6	5	—	3	11	31
7 Kronobergs län	1	1	1	—	—	3	15	17
8 Kalmar läns norra	2	1	1	—	—	5	8	12
9 Kalmar läns södra	1	2	2	1	1	3	9	12
10 Gotlands län	—	1	1	—	—	—	7	3
11 Blekinge län	1	2	—	—	—	2	13	14
12 Kristianstads län	2	2	2	1	—	9	18	18
13 Malmö stad	1	12	—	—	—	—	—	—
14 Malmöhus län i övrigt	2	11	4	—	2	3	18	23
15 Hallands län	2	3	2	1	—	4	11	19
16 Göteborgs stad	8	56	—	—	—	—	—	2
17 Göteb o Bohus län i övr	2	4	1	—	—	3	20	32
18 Älvsborgs län	6	8	3	1	—	2	33	21
19 Skaraborgs län	3	3	—	—	—	4	21	6
20 Värmlands län	1	3	4	2	—	7	23	23
21 Örebro län	1	3	3	4	—	6	15	25
22 Västmanlands län	2	5	2	3	—	12	9	12
23 Kopparbergs län	2	2	—	—	4	3	25	14
24 Gävleborgs län	2	5	4	3	—	11	17	18
25 Västernorrlands län	4	4	1	—	—	9	22	11
26 Jämtlands län	1	2	1	—	—	1	20	20
27 Västerbottens län	2	2	1	—	—	1	26	24
28 Norrbottens län	5	5	2	—	—	5	20	16
29 Summa Total	91	254	46	31	7	130	416	470

Tab A 15. Den förebyggande mödra- och barnvården år 1968 *Maternity and child welfare*

Källa: Mödra- och barnvårdsorganens årsberättelser.

Län, städer <i>Counties, county boroughs</i>	Barnaföderskor <i>Mothers</i>			Spädbarn <i>Infants</i>			Småbarn <i>Pre-school children</i>			
	Hela antalet ¹ <i>Total number of mothers</i>	Över- vakade ² <i>Supervised</i>	Medeltal besök per barn- föderska ³ <i>Visits per mother</i>	Antal levande födda ⁴ <i>Number of live born</i>	Antal övervakade ² <i>Number supervised</i>	Medeltal besök per spädbarn ³ <i>Visits per infant</i>	Antal över- vakade ett- åringar <i>Number supervised one year old children</i>	Medeltal besök per ettåring ³ <i>Visits per one year old child</i>	Antal över- vakade 2-7 åringar <i>Number supervised 2-7 years</i>	Medeltal besök per 2-7 åring ³ <i>Visits per 2-7 year old child</i>
1 Stockholms stad	18 161	7 990	10,7	7 716	6 708	13,5	7 234	3,4	30 619	2,1
2 Stockholms län		10 312	12,1	12 410	13 017	9,9	12 582	2,5	36 013	1,6
3 Uppsala län	4 184	3 403	11,1	3 433	3 418	10,0	3 431	2,7	8 807	1,4
4 Södermanlands län	3 401	3 242	12,4	3 639	3 836	9,6	3 914	2,6	14 791	1,6
5 Östergötlands län	5 128	5 093	12,2	5 156	5 274	10,2	5 559	2,3	17 754	1,3
6 Jönköpings län	4 531	4 282	10,9	4 459	4 432	8,4	4 456	2,7	14 699	1,4
7 Kronobergs län	2 519	2 125	13,7	2 523	2 497	8,5	2 377	3,1	8 867	1,5
8 Kalmar läns norra	1 063	1 076	12,3	1 067	1 059	10,4	1 120	3,0	5 067	1,7
9 Kalmar läns södra	2 060	2 198	12,4	2 063	1 987	10,0	2 099	3,3	8 914	1,6
10 Gotlands län	755	767	10,5	752	735	10,2	838	2,1	3 794	1,6
11 Blekinge län	2 183	1 865	9,2	2 182	2 140	10,2	2 204	2,8	7 959	1,7
12 Kristianstads län	4 077	3 357	12,4	3 723	3 690	8,5	3 737	3,1	13 546	1,6
13 Malmö stad	3 523	1 700	11,3	3 514	3 424	15,8	3 563	3,8	16 076	2,4
14 Malmöhus län i övr	6 024	4 205	10,9	6 359	6 692	11,9	7 047	3,5	22 411	2,0
15 Hallands län	2 553	2 078	9,4	2 636	2 672	9,3	2 814	2,5	10 787	1,5
16 Göteborgs stad	6 552	5 570	12,0	6 657	6 221	13,1	6 398	2,9	26 933	1,8
17 Göteb o Bohus län i övrigt	4 089	3 662	11,3	3 763	3 793	11,8	3 943	3,1	15 992	1,7
18 Älvsborgs län	5 367	4 910	12,2	5 758	5 771	10,0	5 726	3,4	17 327	1,7
19 Skaraborgs län	3 591	3 076	11,2	3 649	4 022	9,9	4 073	2,2	13 604	1,6
20 Värmlands län	3 899	3 436	12,0	3 658	3 579	9,7	3 865	2,9	13 990	1,6
21 Örebro län	3 596	3 815	13,9	3 755	3 713	10,6	3 880	2,7	16 144	1,7
22 Västmanlands län	4 012	4 141	11,1	4 123	4 159	9,4	4 384	2,7	17 441	1,5
23 Kopparbergs län	3 695	3 576	11,5	3 673	3 797	9,2	3 943	3,0	9 908	1,6
24 Gävleborgs län	3 773	4 187	12,7	3 822	3 926	10,7	4 214	2,7	16 697	1,5
25 Västernorrlands län	3 640	3 862	12,5	3 643	3 709	9,6	4 010	2,9	15 639	1,4
26 Jämtlands län	1 478	1 573	11,8	1 511	1 468	10,5	1 598	3,4	8 449	1,8
27 Västerbottens län	3 415	3 411	10,2	3 390	3 323	9,0	3 417	3,5	13 797	1,8
28 Norrbottens län	4 004	4 396	10,9	3 999	3 861	7,8	4 172	5,4	17 545	2,3
29 Summa ⁵ Total	111 273	103 308	11,7	113 033	112 923	10,4	116 598	3,0	423 570	1,7

¹ Uppgifterna om hela antalet barnaföderskor avser förlösta mödrar enligt tabell D 13, sidan 117. — ² Inbegriper graviditeter som avslutats före 28:e havandeskapsveckan. — ³ Inkluderar besök hos läkaren, besök hos barnmorskan/sjuksköterskan och hembesök av barnmorskan/sjuksköterskan. Se not 6 nedan. — ⁴ Definitiv uppgift ur »Befolkningsförändringar» 1968. — ⁵ Antalet övervakade spädbarn tenderar att vara något för högt beräknat i jämförelse med antalet levande födda barn under året därför att en del barn som förts under föregående år medräknats.

* Besök hos läkaren, barnmorskan/sjuksköterskan och hembesök av barnmorskan/sjuksköterskan.

Medeltal besök avseende hela riket per	hos läkaren	hos barnmorskan/ sjuksköterskan	hembesök av barnmorskan/sjuk- sköterskan	Totalt
barnaföderska	3,8	7,5	0,4	11,7
spädbarn	4,4	2,8	3,2	10,4
1-åring	1,5	0,9	0,6	3,0
2-7 åring	0,8	0,5	0,4	1,7

(Forts. från sidan 67)

specialist, t ex stadsläkare eller provinsialläkare. I det senare fallet användes före 1969 benämningen station. Verksamheten drivs fr. o. m. 1969 i enlighet med »Normalreglemente för mödra- och barnhälsovården» och består främst av mottagningar hos centralernas läkare, barnmorskor och sjuksköterskor samt av besök i hemmet. Mödrarna kan erhålla sådana läkemedel som erfordras för behandling av graviditetskomplikationer och både mödrar och barn erhåller behövliga skyddsläkemedel, såsom vitamin- och järnpreparat osv. Mödraundervisning med mödragymnastik anordnas. Preventivmedelsrådgivning är en särskild uppgift för mödrahälsovården. — Organisationen omfattar hela landet.

Uppgifter om antalet mödra- och barnavårdscentraler och -stationer, övervakade mödrar och barn lämnas i tabellerna A 14—A 17. Medeltal besök per barnaföderska på läkares och barnmorskors mottagningar, som angivits i tabell A 15, har räknats fram genom att sätta antalet besök i förvård och eftervård i förhållande till antalet nyinskrivna gravida inom de olika sjukvårdsområdena.

Barn räknas som övervakat om det kontrollerats på barnavårdscentral, -station eller hembesök därifrån gjorts under året.

Utöver vad som framgår av tabellerna kan nämnas att 53% av de övervakade barnaföderskorna hade inskrivits före fjärde havandeskapsmånadens början. Antalet övervakade som deltagit i mödragymnastik var 27%. Eftervård vid besök hos läkaren hade 58% erhållit och specialistvård (vid mödravårdscentral typ I) 54%.

Barnmorskeväsendet. Enligt sjukvårdslagen är huvudmannen skyldig att ombesörja öppen och sluten förlossningsvård i den mån icke annan drager försorg härom. Verksamheten drivs enligt fastställd normalinstruktion (MF 92:1963). Dess omfattning under ett antal år framgår av tabell A 18.

Antalet tjänster för barnmorskor redovisas i tabell B 5. Beträffande förlossningar m m se i övrigt kap D, d.

Förlossningsvården

Antalet anstalter och vårdplatser för förlossningsvård utgjorde den 31 december 1968:

	Typ I		Typ II		Typ III		Summa	
	Antal anstalter	Antal vårdplatser	Antal anstalter	Antal vårdplatser	Antal anstalter	Antal vårdplatser	Antal anstalter	Antal vårdplatser
Lasarett (inkl bb-hus)	55	2 622	48	715	—	—	103	3 337
Sjukstugor m m	—	—	23	164	1	4	24	168
Fristående förlossningshem	—	—	—	—	3	15	3	15
Summa	55	2 622	71	879	4	19	130	3 520

Typ I = Förlossningsavdelning med egen specialutbildad läkare.

Typ II = Annan förlossningsavdelning än typ I vid lasarett eller förlossningshem vid sjukstuga.

Typ III = Övriga förlossningshem.

Tab A 16. Barnavård 1964—1968. Antal ympade barn i åldern 0—7 år

Källa: Barnavårdsorganens årsberättelser.

	1964		1965		1966		1967		1968	
	Antal	I % ¹	Antal	I % ¹	Antal	I % ¹	Antal	I % ¹	Antal	I % ¹
Totalt antal övervakade barn (0—7 år)	496 038		559 259		602 816		597 109		653 091	
smittkoppsympade	92 559	18,7	111 102	19,9	129 846	21,5	132 392	22,2	121 038	18,5
trippelympade	90 523	18,2	98 780	17,7	106 917	17,7	110 078	18,4	104 043	15,9
polioympade	107 617	21,7	129 245	23,1	126 347	20,9	123 941	20,7	117 342	18,0

Tab A 17. Barnavård 1964—1968. Uppfödning av barn, synprövade och hörselprövade barn

Källa: Barnavårdsorganens årsberättelser och "Befolkningsförändringar".

	1964		1965		1966		1967		1968	
	Antal	I % ²	Antal	I % ²	Antal	I % ²	Antal	I % ²	Antal	I % ²
Totala antalet levande födda barn	122 664		122 806		123 354		121 360		113 033	
Antal kontrollerade barn under första halvåret	104 024		110 826		107 359		109 400		107 868	
Därav barn som fått enbart bröstmjolk										
2 mån eller längre	58 484	56,2	54 470	53,7	56 333	52,5	51 575	47,1	45 830	42,5
4 mån eller längre	31 551	30,3	30 434	27,5	27 865	26,0	24 046	22,0	21 175	19,6
6 mån eller längre	17 278	16,6	16 230	14,6	14 729	13,7	12 180	11,8	9 995	9,3
Antal synprövade barn med synskärpa 5/5 på båda ögonen	31 720	95,4	34 964	85,1	53 911	88,7	69 301	87,9	74 433	86,4
med synskärpa < 5/5 på det ena eller båda ögonen	1 546	4,6	2 357	5,7	4 590	7,5	4 641	5,9	4 928	5,7
Antal hörselprövade barn	14 142		15 393		28 313		36 493		45 151	
Därav remitterade till hörcentral	823	5,8	1 612	10,5	2 748	9,7	2 495	6,8	2 739	6,1

Tab A 18. Barnmorskornas verksamhet inom mödravården åren 1964—1968

Källa: Distriktsbarnmorskornas årsberättelser.

	1964	1965	1966	1967	1968	År
	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal	
Hemförlossning	237	181	129	90	67	
Läkarmottagning						
förebyggande vård	26 500	25 300	25 800	25 100	25 700	
Egen mottagning						
kontroll och rådgivning	468 700	477 800	506 400	523 800	511 200	
Hembesök						
förvård	54 400	49 300	43 300	37 400	36 200	
eftervård	12 100	10 700	8 700	7 400	6 300	
barnavård	700	800	600	1 200		
sjukvård	2 100	3 100	1 800	2 900	950	
Sluten vård						
bitr vid förlossning	2 300	1 700	1 500	900	800	

¹ Av antalet övervakade barn. — ² Av antalet kontrollerade resp syn- och hörselprövade barn.

Lungsjukvården

Den slutna vården. En sammanfattning av den slutna vårdens platstillgång vid slutet av år 1968, vad avser lungsjukvård och kirurgisk tuberkulos, ter sig sålunda:

	Antal anstalter	Antal vårdplatser
Lasarettskliniker för medicinsk lungsjukvård	19	1 536
Thoraxkirurgiska lasarettskliniker	6	323
Lasarett för lungsjukvård	13	1 318
Apelvikens kustsanatorium	1	ca 20
Tbc-avdelningar vid lasarett för psykiatrisk vård	3	ca 150
Tbc-sjukstugor	1	71
Summa	43	(3 418)

På en del av dessa platser vårdas tillfälligt andra långvarigt kroppssjuka än lungsjuka. I den mån särskilda platser är mera varaktigt avdelade för ändamålet är de dock icke medräknade här. Vad angår Apelvikens kustsanatorium skall anmärkas, att vid detta efterbehandlas fall av led-, ben- och körteltuberkulos, poliofall m fl. De tre lasarett för psykiatrisk vård med tuberkulosavdelningar är Ulleråkers, S:t Lars och Umedalens sjukhus. I översikten av vårdformerna i tabell A 4 och i tabell A 5, där också intagningar och vård dagar för tuberkulosvården redovisas, och tabell A 3, har dessa avdelningar räknats till psykiatriska vården. Thoraxkirurgin och Apelvikens sanatorium har i tabellerna A 3, A 4 m fl räknats till »lasarettsvård och liknande».

Dispensärerna. Enligt den år 1937 genomförda dispensärorganisationen är landet indelat i dispensärdistrikt, som i regel förestås av tjänsteläkare.

I tabell A 19 återges i sammandrag vissa statistiska data ur centralsdispensärernas årsberättelser, som bearbetats inom Nationalföreningen mot hjärt- och lungsjukdomar.

Socialstyrelsens skärmbildsundersökningar. Sedan den 1 oktober 1946 har en systematisk undersökning av svenska folket medelst skärmbildsfotografering (röntgenfotografering) pågått i syfte att på ett tidigt stadium upptäcka fall av lungtuberkulos och bringa dessa under behandling.

	Civil allmänhet	Patienter på lasarett för psykiatrisk vård	Militärer	Företag/ skolor m m
År 1946	22 635	—	25 104	—
» 1950	621 091	—	97 232	—
» 1955	526 042	—	138 892	—
» 1960	339 791	—	151 962	—
» 1965	450 597	14 294	140 288	—
» 1966	258 466	22 322	116 075	48 626
» 1967	144 131	12 565	90 128	35 649
» 1968	295 014	8 985	75 646	31 854

Alla personer, som fyllt 10 år, har rätt att bli undersökta, men även en del barn under

(Forts. på sidan 73)

Tab A 19. Verksamheten vid centralsdispensärerna år 1968 *Central dispensaries for TB*

Källa: Centralsdispensärernas årsberättelser bearbetade inom Nationalföreningen mot hjärt- och lungsjukdomar.

Län, städer <i>Counties, county boroughs</i>	Antal central- dispensärer <i>No. of dispensaries</i>	Undersökta nyttill- komna personer <i>New cases examined</i>	Röntgenunder- sökningar <i>No. of X-ray examinations</i>	Calmette- vaccinationer <i>No. of BCG vaccinations</i>	TB- under- sökningar ¹ <i>TB-tests</i>
Stockholms stad	1	4 908	187 258	1 387	5 896
Stockholms län	4	8 363	20 381	23	1 786
Uppsala län	1	3 732	45 369	492	501
Södermanlands län	2	12 685	17 772	16	51
Östergötlands län	3	10 903	20 584	78	379
Jönköpings län	2	6 222	17 602	124	120
Kronobergs län	1	3 731	12 695	153	399
Kalmar län (norra o södra)	3	7 284	10 521	977	235
Gotlands län	1	4 180	5 883	41	108
Blekinge län	2	4 144	8 179	103	512
Kristianstads län	2	5 662	8 008	64	209
Malmö stad	1	10 915	38 468	922	1 512
Malmöhus län i övr	2	34 495	44 400	2 963	333
Hallands län	1	5 970	9 717	288	240
Göteborgs stad	1	18 792	52 621	1 942	954
Göteborgs o Bohus län i övr	3	7 769	12 301	70	387
Älvsborgs län	3	12 629	16 837	3 747	322
Skaraborgs län	1	3 345	5 013	—	183
Värmlands län	2	6 492	12 652	26	298
Örebro län	1	5 373	10 205	35	317
Västmanlands län	1	1 445	9 024	—	146
Kopparbergs län	2	4 970	8 525	210	173
Gävleborgs län	1	5 903	43 573	152	235
Västernorrlands län	3	6 947	18 942	67	625
Jämtlands län	1	3 109	7 456	32	1 494
Västerbottens län	3	9 681	22 565	191	507
Norrbottnens län	5	11 504	41 031	—	526
Summa Total 1968	53	222 153	707 582	14 103	18 448
» » 1967	53	219 446	720 988	15 013	19 537
» » 1966	57	212 557	710 179	12 990	18 571
» » 1965	57	207 226	670 462	12 782	15 500
» » 1960	62	164 650	525 602	17 494	25 590
» » 1955	62	152 737	573 319	..	..
» » 1950	58	136 067	503 865	..	..

¹ Avser provtagningar rörande förekomsten av tuberkelbaciller

Tabell A 19

Enligt den år 1937 genomförda dispensärorganisationen är landet indelat i dispensärdistrikt, som i regel förestås av tjänsteläkare. I varje län finns dessutom en eller flera centralsdispensärer, som förestås av tuberkulosspecialister och är utrustade med röntgenanläggningar. De största städerna och Älvsborgs län har en något avvikande organisation med mer centraliserad dispensärverksamhet. Vid universiteten finns särskilda studentdispensärer.

Distriktsdispensärerna utför det förberedande fältarbetet, varefter säkra eller misstänkta tuberkulosfall remitteras till centralsdispensären för närmare undersökning, bl a medelst röntgen (skärmbildsundersökning). Jämför även översikten sidan 22 och tabell A 7

(Forts. från sidan 71)

denna ålder har medtagits. Vilka län, som besökts, och antalet i dem undersökta civila personer (utom patienter vid sjukhus för psykiatrisk vård) framgår av tabell D 8.

Verksamhetens totala omfattning framgår av ovanstående uppgifter om antalet undersökta personer. För fullständighetens skull har även den inom försvarsväsendet bedrivna verksamheten här medtagits.

De undersökta militärerna torde i en del fall ha blivit undersökta även i egenskap av civila personer och även en del civila har undersökts mer än en gång.

Driftkostnaderna för det civila klientelet uppgick kalenderåret 1968 till 1 611 000 kr. Dessutom bestrider staten ensam kostnaderna för den centrala granskningen m m av skärmbilderna. Denna granskning kostade budgetåret 1967/68 606 100 kr. För nyanaffning av material till skärmbildsverksamheten betalade staten 4 000 kr.

Nationalföreningen mot hjärt- och lungsjukdomar bidrog till dispensärverksamheten med 91 257 kr år 1968.

Till vetenskaplig forskning rörande tuberkulos och lungsjukdomar samt hjärt- och kärlsjukdomar har föreningen utbetalat 2 201 115 kr. För studier och eftervård har till f d sanatoriepatienter utbetalats 276 432 kr.

Uppgifter om tuberkulosens utbredning återfinns i kapitel D, a.

Vården av veneriskt sjuka

Kostnadsfri undersökning och behandling av personer lidande av eller misstänkta för venerisk sjukdom i smittsam skede utföres av vederbörande tjänsteläkare på landsbygden och i mindre städer. I städer med mer än 20 000 invånare meddelas sådan vård i regel på särskilda polikliniker. Under år 1968 var sådana polikliniker anordnade i 28 städer. Poliklinikerna förestås i regel av specialutbildade läkare. Vid dessa har även ett stort antal personer vårdats som lidit av venerisk sjukdom i icke smittsam skede, hudsjukdom etc. Omfattningen av poliklinikernas verksamhet framgår av nedanstående sammanställning.

Det epidemiologiska bekämpandet av de smittsamma veneriska sjukdomarna bedrivs av vederbörande sundhetsinspektör. Sundhetsinspektör är länsläkaren för varje län och 1:e stadsläkaren i Malmö.

	Besök i tusental för:	
	Könssjukdom i smittsam skede etc	Könssjukdom i icke smittsam skede etc
1945	221	89
1950	135	105
1955	104	100
1960	99	89
1965	127	71
1966	135	73
1967	136	68
1968	142	63

I Stockholms stad och län finns en särskild sundhetsinspektör gemensam för staden

och länet. Sundhetsinspektören handhar efterforskan- det av smittkällor och kontroll av sådana personer som avbrutit behandling eller observation innan denna anses slutförd.

Som medhjälpare åt läkarna vid poliklinikerna i 10 städer är sociala kuratorer anställda.

Sundhetsinspektörernas verksamhet framgår av nedanstående uppgifter, som hämtats från deras till socialstyrelsen ingivna rapporter.

Antalet personer, som år 1968 anmälts som misstänkta smittkällor, var 24 996. I fråga om 4 135 fall kunde de anmälda styrka smittfrihet, under det att 13 539 misstänkta smittkällor erhö- ll läkarbehandling.

Antalet personer, som anmälts till sundhetsinspektör på grund av underlåtelse att följa lagens föreskrifter eller för avbrott i behandlingen var 4 940. I 2 925 fall hade behandlingar gjorts efter anmälan till hälsovårds- eller polismyndighet.

Uppgifter om de veneriska sjukdomarnas utbredning återfinnes i kapitel D, b.

Den abortförebyggande verksamheten

avser enligt fastställd normalinstruktion »att på ett personligt sätt taga sig an kvinna, som på grund av ett icke önskat havandeskap vill söka abort. Den skall underlätta för henne att lösa hennes svårigheter. Om indikation för abort kan anses föreligga och kvinnan slutligt önskar sådan, skall hon få biträde med sin ansökan härom». För denna verksamhet utgår statsbidrag enligt kungl kungörelse den 21 december 1945 (SFS 1945:863) till landsting eller stad utom landsting på villkor bl a att verksamheten ingår i av socialstyrelsen godkänd plan, att den utövas vid särskilda rådgivningsbyråer, till vilka skall vara knutna legitimerade läkare och kvinnliga kuratorer, och att avgift icke uttages för meddelande av råd eller i samband därmed utfärdat intyg. Dessutom ger en del av byråerna råd i andra sexualfrågor, bl a rörande preventivmedel. Se även kapitel D, f.

Verksamheten omfattade vid utgången av år 1968 22 byråer samt en filialmottagning inom 13 landstingsområden och 3 städer utom landsting. Dessutom bedrevs abortrådgivning vid 5 byråer för försöksvis anordnad familjerådgivning inom 5 landstingsområden.

Omfattningen av verksamheten vid rådgivningsbyråerna år 1968 var följande. Av under året nyinskrivna var 8 591 abortsökande. Ifrågavarande graviditeter avbröts i 6 995 fall med legal abort. Härtill kommer 1 200 abortsökande och 948 legala aborter vid familjerådgivningsbyråer med abortrådgivning. (Hela antalet aborter enligt lagen om avbrytande av havandeskap redovisas i kapitel D, f.)

Inom de 7 landstingsområden, där huvudmannen icke anordnat särskild abortförebyggande verksamhet eller försöksverksamhet med familjerådgivning innefattande även abortförebyggande verksamhet, har istället det abortsökande klientelet i allmänhet hänvisats till läkare och kuratorer vid lasarettens kvinnoklinik och psykiatriska klinik.

Statens kostnader uppgick budgetåret 1968/69 till 685 000 kr, inräknat medel till kvinnor, som av kuratorer ansetts ha ett omedelbart behov av hjälp, samt ersättning till laboratorier för utförande av graviditetsreaktioner.

Skyddsympningarna

Enligt lagen den 28 juli 1958 om *ympning mot smittkoppor* (2 §) skall barn i regel ympas före utgången av det kalenderår under vilket de fyller fyra år.

Enligt till länsbyråerna för folkbokföringen inkomna uppgifter uppgick antalet ympade barn till följande:

	0—4 år	5—14 år	Summa
År 1960	76 595	58 082	134 677
» 1965	93 713	15 143	108 856
» 1966	106 196	17 497	123 693
» 1967	114 654	18 517	133 171
» 1968	96 250	15 329	111 579

Enligt 7 § i lagen har länsläkare (förste stadsläkare) under år 1968 medgivit undantag från ympningsplikt ifråga om 990 barn, som till följd av sjukdom, sjukdomsanlag eller allmän svaghet befarats erhålla men av ympningen.

Föräldrar, som hyser allvarliga betänkligheter mot ympning, kan under förutsättning, som anges i 8 § i lagen, genom beslut av hälsovårdsnämnd få sina barn befriade från ympningsplikt. Sådan befrielse har under år 1968 meddelats ifråga om 201 barn.

Om hela antalet personer, som ympats mot smittkoppor, har man ingen säker uppfattning, men med ledning av uppgiften om mängden förbrukat vaccin, och med hänsyn tagen till uppkommande svinn i förbrukningen o dyl uppskattas detta antal (inklusive ovan redovisade barn) till ca 250 000 personer.

I fråga om skyddsympning mot polio har konstaterats, att av landets 7,9 miljoner invånare hittills sammanlagt ca 5,5 miljoner eller ca 70 % erhållit minst två injektioner. Antalet personer, som erhållit 3 injektioner torde vara oväsentligt lägre. Anslutningen till vaccinationen varierar inom de olika åldersgrupperna, den har varit särskilt god när det gäller förskole- och skolbarn.

Karantänsväsendet

Enligt 3 § karantänskungörelsen den 24 april 1953 (SFS 1953:222) var år 1968 följande 10 hamnstäder karantänsstationer, nämligen Stockholm, Kalmar, Malmö, Hälsingborg, Göteborg, Gävle, Sundsvall, Umeå, Skelleftehamn och Luleå. Bevis om rättutrotning och om befrielse från rättutrotning fick — förutom av hälsovårdsnämnd i ovan nämnda 10 karantänsstationer — utfärdas av hälsovårdsnämnderna i 39 av socialstyrelsen härför godkända hamnar.

Som tullflygplatser med internationell karaktär fungerade Stockholm-Arlanda, Stockholm-Bromma, Göteborg-Torslanda och Malmö-Bulltofta.

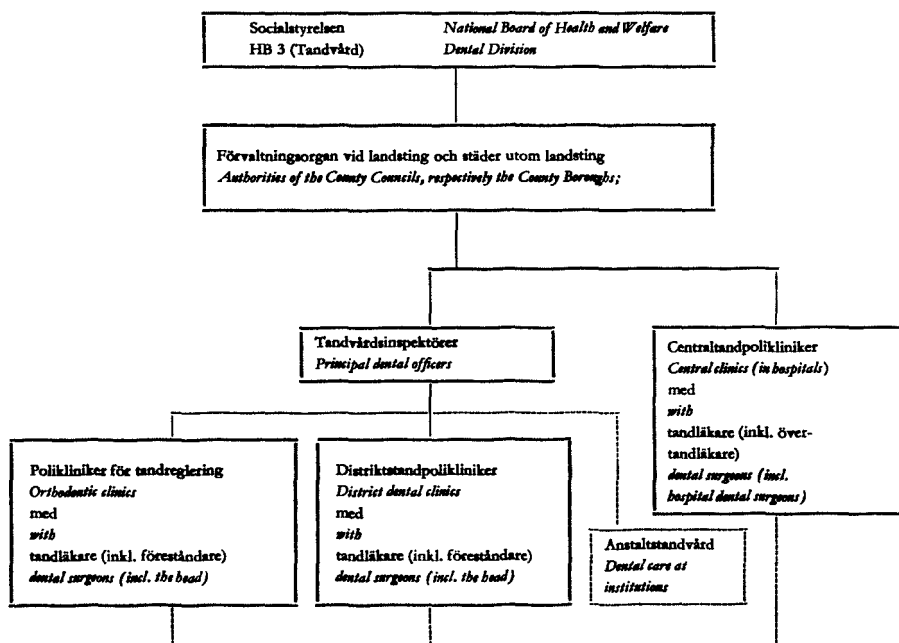
d. Folktandvården

Första kungörelsen angående statsbidrag till folktandvård trädde i kraft den 1 januari 1939. Den har sedermera ersatts av kungl kungörelserna den 1 januari 1951 och den 26 maj 1961 (SFS 1961:278).

Uppgifter rörande verksamhetens omfattning samt utgifter och inkomster för driften lämnas i tabellerna A 20 och A 21 jämte kommentarer.

Den 31 december 1968 fanns 28 tandvårdsinspektörer, en i varje landstingskommun och stad, som ej tillhör landstingskommun. Vidare fanns enligt tandvårdsinspektörernas uppgifter vid 31 centraltandpolikliniker — tandläkarhögskolorna i Stockholm och Umeå inräknade — 104 tandläkare inklusive övertandläkare, vid distriktstandpoliklinikerna 1 744 tandläkare och vid polikliniker för tandreglering 120 (se tab A 20). Deltidstjänstgörande tandläkare har omräknats till heltidstjänstgörande. Antal inrättade tandpolikliniker framgår av tabellen med kommentar. Folktandvårdens organisation framgår av nedanstående diagram.

FOLKTANDVÅRDENS ORGANISATION PUBLIC DENTAL SERVICE

Tab. A 20. Folktandvård. Verksamheten år 1968

Public dental care

Källa: Årlig rapport från huvudmännen (landsting och städer utom landsting).

Huvudman (landsting, städer utom landsting) <i>Responsible authority (counties, county boroughs)</i>	Antal tandpolikliniker den 31/12 1968 <i>Dental clinics</i>			Antal tandl. ¹ den 31/12 1968 vid <i>No. of dental surgeons</i>			Antal vid distriktstandpolikliniker behandlade <i>Number of patients treated at district dental clinics</i>				Arbetsstimmer av tandläkare i tandvård (i distr.) <i>Hours worked at district polyclinics</i>	
	central <i>central</i>	distrikts <i>districts²</i>	för tandreglering <i>for orthodontics³</i>	central- tandpoli- klini- kerna <i>central</i>	dis- trikts- tandpoli- klini- kerna <i>district²</i>	pol. för tandreglering <i>for orthodontics³</i>	barn <i>children</i>		vuxna <i>adults</i>		hela antalet <i>total</i>	därav i org. barn- tandvård <i>thereof org. child dental care</i>
							fullständigt <i>complete treatment</i>	partiellt <i>partial treatment</i>	fullständigt <i>complete treatment</i>	partiellt <i>partial treatment</i>		
Stockholms stad	3	100 ⁴	3	36	169	17	64 571	1 065	7 175	8 085	242 153	144 715
Stockholms län	1	38	5	3	146	11	70 379	3 346	14 327	24 454	204 105	121 201
Uppsala län	1	17	2	4 ^{1/2}	46	2 ^{1/2}	29 301	1 312	10 467	10 778	70 329	39 245
Södermanlands län	1	14	3	3	49	3 ^{1/2}	29 911	2 179	8 694	12 757	73 159	41 552
Östergötlands län	2	21	2	6	70	7	48 253	1 233	11 277	12 670	98 768	60 415
Jönköpings län	1	30	1	2	50	2	36 444	1 628	8 695	13 477	93 990	62 458
Kronobergs län	1	21	2	2	36	4	19 303	903	6 264	6 936	58 192	32 505
Kalmar läns norra	—	14	—	—	18 ^{1/2}	—	9 061	609	3 587	3 752	25 573	14 740
Kalmar läns södra	1	21	2	2	38 ^{1/2}	1 ^{1/2}	20 348	1 048	7 114	7 910	52 275	29 373
Gotlands län	1	9	1	1	12	—	6 344	353	1 608	2 290	20 582	11 841
Blekinge län	1	16	1	2	35	1	13 953	715	4 033	5 860	50 547	29 743
Kristianstads län	1	33	3	2	58	4	32 371	1 261	10 639	8 119	96 591	56 271
Malmö stad	1	27	2	5	79 ^{1/2}	4	27 421	704	3 957	4 713	109 752	81 414
Malmöhus län i övr.	1	43	6	3 ^{1/2}	108	6 ^{1/2}	50 202	2 269	14 905	17 707	178 315	109 519
Hallands län	1	15	2	2	46	6	26 131	795	5 220	5 890	72 452	46 688
Göteborgs stad	1	33 ⁴	2	7	112	9	44 912	1 048	9 540	17 001	166 631	93 261
Göteb. o Bohus län i övrigt	1	27	1	2	53 ^{1/2}	2	25 468	2 863	5 596	8 290	83 213	53 355
Älvsborgs län	2	48	2	—	70 ^{1/2}	5	43 156	1 608	13 198	12 599	117 724	75 158
Skaraborgs län	11	17	2	2	45 ^{1/2}	6	24 655	1 009	5 167	5 301	73 221	47 507
Värmlands län	1	28	1	3 ^{1/2}	71	3 ^{1/2}	30 797	1 592	9 276	14 532	105 363	62 487
Örebro län	1	19	1	3	65	11 ^{1/2}	31 784	1 084	5 416	8 314	87 078	61 326
Västmanlands län	1	22	1	2	37	2 ^{1/2}	25 080	1 653	6 213	9 009	56 523	36 106
Kopparbergs län	1	35	1	3	54	3	34 325	1 222	14 902	12 433	84 913	47 339
Gävleborgs län	1	29	2	2	59 ^{1/2}	—	39 591	1 485	16 780	18 379	104 721	57 582
Västernorrlands län	1	31	1	1	70	2 ^{1/2}	38 542	1 485	15 190	16 676	115 455	58 999
Jämtlands län	1	29	1	2	27	2	14 609	1 643	5 680	6 274	43 525	24 783
Västerbottens län	1	26	1	—	36	1	27 087	2 281	6 267	10 028	63 712	41 786
Norrbottnens län	1	34	1	2	82	2	43 814	3 324	15 600	22 758	119 791	68 850
Summa Total	31	797	52	104	1 744	120	907 813	41 717	246 787	306 992	2 668 653	1 610 219
därav landsting <i>Counties</i>	26	637	45	55 ^{1/2}	1 383	90	770 909	38 900	226 115	277 193	2 150 117	1 290 829
städer utom landsting <i>County boroughs</i>	5	160	7	48	361	30	136 904	2 817	20 672	29 799	518 536	319 390
Summa Total 1967	31	827	56	106	1 630	107	864 003	42 133	227 282	298 630	2 527 742	1 569 447
» » 1966	31	774	47	99	1 576	85	833 579	43 299	209 275	299 304	2 456 122	1 568 336
» » 1965	29	770	45	99	1 559	78 ^{1/2}	783 340	42 201	224 024	315 334	2 558 296	1 620 219
» » 1960	24	742	28	81	1 514	53	719 850	52 400	217 724	281 211	2 516 919	1 596 057
» » 1955	19	596	..	33	1 342	..	608 920	60 487	166 850	235 642	2 056 021	1 296 398
» » 1950	13	401	..	16	664	..	281 702	66 042	85 404	143 147	1 055 345	631 780

¹ Deltidsarbetande, totalt 386, har omräknats till 193 heltidsarbetande. Kommentar, se nästa sida. — ² Exkl tandpolikliniker på anstalt, totalt 42 st kliniker. — ³ Exkl specialtandpolikliniker: 7 kliniker och 17 tandläkare. — ⁴ Inkl tandpolikliniker vid skolor.

Tabell A 20

Tandpoliklinikerna och tandläkarna. Centraltandpoliklinikerna är förlagda till vissa lasarett, utom Eastmaninstitutet i Stockholm, som är fristående. Det senare är samtidigt utbildningsanstalt och även organisatoriskt inlemmat i distriktsvården. Till vissa distriktstandpolikliniker var anslutna annexstandpolikliniker.

De i folktandvården till heltid omräknade tandläkarna (tillhoppa 1985 enligt tabellen) utgör 31 % av samtliga verksamma tandläkare i riket (jfr tab B 1).

Antalet tjänster vid central-, distriktstandpolikliniker och vid polikliniker för tandreglering utgjorde tillsammans 2 430 för heltid och 71 för deltid enligt vakansrapporter per den 1 oktober 1968.

Behandlade personer. Av de sammanlagt 949 530

barn, som redovisas i tabellen hade 934 349 behandlats i organiserad barntandvård, dvs systematisk behandling av vissa grupper, såsom skolklasser, årskullar eller anstaltsklientel, och 903 905 hade därvid erhållit fullständig behandling.—Till tabellens tal skall för folktandvårdens del tilläggas, att vid Eastmaninstitutet behandlades 6 332 barn fullständigt och inga barn partiellt, vid tandläkarhögskolan i Stockholm 288 barn fullständigt och inga partiellt, vid tandläkarhögskolan i Malmö 834 barn fullständigt och 736 partiellt samt vid tandläkarhögskolan i Umeå 432 barn fullständigt och 261 partiellt, allt i organiserad barntandvård.

Arbetstimmar. Av hela antalet timmar vid distriktstandpoliklinikerna utgör de som utförts i organiserad barntandvård 60 %.

Tabell A 21.

Utgifter för driften. Till de redovisade beloppen kommer kostnader för lokaler, städning, värme och lysc. I vissa län bestrides dessa helt eller delvis av huvudmannen men i andra av den primärkommun, där lokalen är belägen, och vad städer utom landsting beträffar förekommer, att de del-

vis går utanför sjukvårdsstyrelsens budget. I intetdera fallet ingår de i tabellen. Dock må nämnas, att de faktiskt av huvudmännen redovisade beloppet uppgick till 23 374 000 kronor, varav 19 431 000 för landstingens och 3 943 000 för städernas del.

Tab A 21. Folktandvårdens utgifter och inkomster för driften år 1968

Distrikts- och centraltandpolikliniker *Public dental care, running cost and receipts*

Källa: Årlig rapport från huvudmännen (landsting och städer utom landsting).

Huvudman (landsting, städer utom landsting) <i>Responsible authority (counties, county boroughs)</i>	Utgifter för driften, 1 000-tal kr <i>Running cost, 1 000 kr</i>				Inkomster att täcka vidstående driftutgifter, 1 000-tal kr <i>Receipts to cover running cost, 1 000 kr</i>				
	Avlöningar <i>Salaries</i>	Läke- medel, förbr.- art m m <i>Drugs, materials etc</i>	Övrigt utom för lokaler, städning, värme, lyse* <i>Other expenses except for premises</i>	Summa <i>Total</i>	Statsbidrag <i>Subsidies from the State</i>	Ärva- gifter av kommuner ² <i>Receipts from local authorities</i>	Vård- avgifter <i>Fees</i>	Vissa övriga in- komster <i>Other sources</i>	Huvud- mannens (lands- tingets, stadens) kostnad <i>Responsible authority</i>
Stockholms stad	24 682	1 728	1 447	27 857	647	2	1 949	145	25 114
Stockholms län	13 211	1 538	1 375	16 124	1 125	313	3 075	—	11 611
Uppsala län	5 559	679	967	7 205	470	149	1 582	—	5 004
Södermanlands län	5 735	727	495	6 957	490	222	1 296	47	4 902
Östergötlands län	9 617	1 109	754	11 480	710	—	2 939	2	7 829
Jönköpings län	7 853	802	1 168	9 823	578	182	1 700	1	7 362
Kronobergs län	5 254	613	751	6 618	227	85	1 386	20	4 900
Kalmar läns norra	2 225	370	213	2 808	145	43	655	21	1 944
Kalmar läns södra	4 442	743	835	6 020	325	84	1 198	—	4 413
Gotlands län	1 883	215	222	2 320	82	31	397	1	1 809
Blekinge län	3 565	262	176	4 003	210	74	836	10	2 873
Kristianstads län	6 914	735	567	8 216	518	169	1 840	22	5 667
Malmö stad	9 069	616	873	10 558	323	—	815	29	9 391
Malmöhus län i övrigt	13 343	1 225	865	15 433	802	255	3 001	30	11 345
Hallands län	5 999	614	388	7 001	418	140	1 090	—	5 353
Göteborgs stad	14 555	1 060	986	16 601	433	—	2 394	50	13 724
Göteborgs o Bohus län i övrigt	5 529	748	1 394	7 671	405	—	1 520	—	5 746
Älvsborgs län	8 732	818	854	10 404	640	—	2 565	2	7 197
Skaraborgs län	6 339	693	1 193	8 225	393	123	1 255	3	6 451
Värmlands län	7 478	1 184	537	9 199	491	158	2 135	—	6 415
Örebro län	8 173	847	742	9 762	504	151	1 574	43	7 490
Västmanlands län	4 622	687	317	5 626	400	125	1 012	—	4 089
Kopparbergs län	6 902	991	782	8 675	546	—	2 607	—	5 522
Gävleborgs län	8 838	1 210	974	11 022	652	—	3 043	76	7 251
Västernorrlands län	9 458	1 448	870	11 776	616	184	2 712	8	8 256
Jämtlands län	3 276	529	804	4 609	233	116	979	1	3 280
Västerbottens län	5 646	549	1 568	7 763	496	142	1 341	4	5 780
Norrbottnens län	11 323	1 557	1 586	14 466	701	219	2 676	51	10 819
Summa Total	220 222	24 297	23 703	268 222	13 580	2 967	49 572	566	201 537
Därav landsting <i>Counties</i>	171 916	20 893	20 397	213 206	12 177	2 965	44 414	342	153 308
Därav städer utom landsting <i>County boroughs</i>	48 306	3 404	3 306	55 016	1 403	2	5 158	224	48 229
Summa Total 1967	195 022	22 182	24 645	241 849	12 714	3 877	45 163	412	179 683
» » 1966	164 844	19 324	23 751	207 919	12 199	3 356	42 485	1 217	148 662
» » 1965	143 952	..	39 713	183 665	11 244	3 428	36 989	1 420	130 584
» » 1960	85 550	..	19 679	105 229	10 255	2 794	30 676	755	60 749
» » 1955	54 318	..	11 393	65 711	8 736	2 300	21 304	437	32 934

¹ För barntandvård. — ² Inkl avskrivningar för vissa landsting.

e. Apoteken

Apoteksinrättningarna utgöres av självständiga apotek, filialapotek och sjukhusapotek. De självständiga apoteken är i princip privata företag, vilka äges och drives av apotekare enligt Kungl Maj:t tilldelade personliga privilegier. Apoteken är sammanslutna i ett kollektiv under myndigheternas överinsende, varigenom bl a den ekonomiska rörelsefriheten begränsats avsevärt.

Filialapoteken är i administrativt och ekonomiskt avseende knutna till självständiga apotek. Verksamheten på filialapoteken bedrivs oftast i nära samarbete med moderapoteket, vilket möjliggjort förenklningar i fråga om utrustning och arbetsuppgifter under bibehållande av en service, som gör dem praktiskt taget likvärda med självständiga apotek ur allmänhetens synpunkt. De har i regel förlagts till platser, där självständiga apotek icke kan beräknas bli ekonomiskt bärkraftiga samt — framför allt på senare tid — inom områden, som är under utbyggnad, till exempel ytterområdena till de större städerna. Vid ändrade förutsättningar omprövas inrättningarnas status, varvid filialapotek kan förändras till självständiga apotek och vice versa. Även sjukhusapoteken fungerar i regel som filialer till självständiga apotek. De är förlagda till de större sjukhusen och företrädesvis inriktade på läkemedelsförsörjningen inom dessa. Såväl filial- som sjukhusapoteken förestås av personer med farmaceutisk examen, vilka förordnats av socialstyrelsen efter förslag av vederbörande apoteksinnehavare.

I enlighet med kungl kungörelsen den 28 juni 1963 (SFS 1963:440) kan sjukhusapotek även drivas av sjukvårdsinrättningens huvudman såsom fristående apotek. Kungl Maj:t har förordnat, att Stockholms stad och Västmanlands läns landsting må inrätta och driva fristående sjukhusapotek vid respektive Södersjukhuset, Sabbatsbergs sjukhus och S:t Eriks sjukhus i Stockholm samt vid lasarettet i Västerås. Verksamheten bedrivs under ledning av en av Kungl Maj:t förordnad chefsapotekare. I apotekens försäljningskostnader, som redovisas i tabell A 22, ingår inte kostnaderna vid nämnda sjukhusapotek.

Som komplement till apoteksinrättningarna finnes speciellt på landsbygden läkemedelsförråd, som tillhandahåller ett begränsat urval av de vanligaste läkemedlen. Förråden fungerar som utlämningsställen för självständiga apotek och förestås av personer utan farmaceutisk examen, vilka förordnats av socialstyrelsen efter förslag av vederbörande apoteksinnehavare.

Personalsituationen på apoteken karakteriserades under tidigare år av ett kännbart underskott av farmaceutiskt utbildad personal. I anledning härav vidtogs åtgärder i syfte att temporärt öka farmaceutiska institutets utbildningskapacitet. Åtgärderna har redan fått effekt.

Antalet apotek, dessas försäljning och personal redovisas i tabell A 22.

Läkemedelsförmåner. Personer som omfattas av den allmänna sjukförsäkringen åtnjuter sedan den 1 januari 1968 större förmåner än tidigare vid inköp av läkemedel, förskrivna vid sjukdom på recept. Sålunda kan ytterligare några medel erhållas kostnadsfritt, medan för andra rabatt utgår med hälften av det belopp, varmed läkemedlens pris överstiger

(Forts. på sidan 82)

Tab A 22. Antal apotek, dessas försäljningsbelopp och personal år 1968

Number of pharmacies, their sale and personnel

Källa: Årliga uppgifter från apoteken jämte »Svensk Farmaceutisk matrikel» utg. av Farmaceutiska föreningen (antal apotek och personal); uppgifter från Apotekarsocieteten (försäljningen).

Län, städer Counties, county boroughs	Antal apotek No. of pharmacies			Läke- medels- förråd Medicine supply	Apotekens försäljning, ^a 1 000 kr Total sale 1 000 kr	Antal invånare per apotek (i 1 000- tal) ^b Inhab- itants per pharmacy	Läke- medels- förbruk- ning per invånare, kr Sale per inhab- itant	Apoteks- inne- havare Pharma- cists, proprie- tors	Apoteks- personal (tjänstgörande) Pharmaceutical personnel	Apote- kare Pharma- cists	Farm. kand ² (recept.) Bachelors	Apoteks- elever Pupils
Stockholms stad	41	28	6	7	133 984	11	135,6	40	103	340	100	
Stockholms län	20	27	1	53	60 856	14		20	23	151	24	
Uppsala län	6	10	1	17	29 762	12	152,3	6	10	54	23	
Södermanlands län	12	6	1	13	28 184	14	115,3	12	11	60	6	
Östergötlands län	16	17	2	18	54 619	11	147,0	15	22	95	19	
Jönköpings län	12	9	—	18	32 959	14	109,3	11	12	65	12	
Kronobergs län	9	5	—	21	18 677	12	114,3	9	7	33	4	
Kalmar län	14	5	—	41	31 555	13	130,8	12	10	48	5	
Gotlands län	3	2	—	15	7 239	11	134,2	3	3	11	2	
Blekinge län	7	2	—	12	18 339	17	121,6	7	8	37	7	
Kristianstads län	16	7	1	15	29 178	11	110,4	14	10	58	13	
Malmö stad	12	2	1	29	41 414	18		12	16	76	25	
Malmöhus län i övrigt	23	5	1		57 417	16	142,2	21	19	107	30	
Hallands län	9	—	—	9	24 235	21	128,2	9	10	40	6	
Göteborgs stad	18	11	1	45	72 947	15		18	34	42	29	
Göteborgs o Bohus län i övr	11	10	1		24 215	12	140,9	11	10	52	13	
Älvsborgs län	17	9	1	36	44 105	15	111,7	15	19	80	9	
Skaraborgs län	14	4	—	9	28 559	14	112,2	13	15	68	14	
Värmlands län	14	12	1	36	36 274	11	127,3	14	17	64	10	
Örebro län	15	6	1	11	34 098	13	125,0	14	13	57	8	
Västmanlands län	12	8	1	15	26 223	13	102,0	11	9	52	12	
Kopparbergs län	19	5	1	54	34 632	12	124,1	17	17	57	12	
Gävleborgs län	11	14	1	36	35 868	12	122,2	11	17	70	15	
Västernorrlands län	13	7	—	45	32 226	14	116,8	13	17	53	8	
Jämtlands län	9	7	1	49	16 889	8	132,0	7	6	29	7	
Västerbottens län	12	13	1	75	27 952	9	119,3	8	6	52	12	
Norrbotens län	12	7	—	94	28 940	14	116,6	11	13	56	5	
Hela riket Total	377	238	24	773	1 011 346	13	127,5	354	457	1 907	430	
» » 1967	395	205	22	767	877 833	13	111,2	363	479	1 865	487	
» » 1965	413	161	20	776	701 459	14	90,2	386	405	1 747	621	
» » 1960	417	126	15	733	413 881	14	55,2	398	375	1 436	43	
» » 1955	414	93	14	572	243 187	14	33,4	398	465	1 147	24	
» » 1950	414	67	12	511	149 192	15	21,2	413	493	962	20	
» » 1930	395	25	—	..	..	15	..	..	865	476	..	

¹ Sjukhusapotek ej medräknade. — ² Inkluderar farmaceuter med utländsk utbildning. Kommentar, se nästa sida.

^a Exkl försäljning vid vissa sjukhusapotek, se texten.

f. Åtgärder med anledning av läkemedels biverkningar

Tillkomsten av nya, ofta mycket potenta läkemedel har medfört ökade risker för skadliga biverkningar. Talidomidkatastrofen visar att hittillsvarande åtgärder att förebygga läkemedelsbiverkningar varit otillräckliga. Behovet av ett rapporteringssystem, varigenom inträffade biverkningar på ett tidigt stadium upptäckes har härigenom aktualiserats. På svenskt initiativ beslutades i 1964 års generalförsamling i WHO att rekommendera medlemsstaterna att för detta ändamål inrätta nationella rapportcentraler. Samtidigt diskuterades även frågan om en internationell rapportcentral. Den beslutade rapportcentralen har erhållit benämningen *Nämnden för utredning av läkemedelsbiverkningar*, och verksamheten startade den 1 oktober 1965. Nämnden har avsett att samtliga biverkningar som antages ha orsakats av läkemedel som varit registrerade i mindre än tre år skall anmälas. För äldre läkemedel skall anmälan göras om alla allvarliga, ovanliga eller tidigare okända biverkningar.

Under 1968 har biverkningsnämnden erhållit 653 anmälningar om läkemedelsbiverkningar. Liksom föregående år dominerades materialet av komplikationer i samband med peroral antikonceptionsbehandling samt analgetika- och psykofarmakaterapi (tabell A 23).

Nämnden har informerat läkarkåren om sin verksamhet i tre meddelanden samt i en översiktsartikel. Härvid har nämnden bland annat riktat uppmärksamheten på risken för

Tab A 23. Anmälningar om läkemedelsbiverkningar år 1968

Läkemedelsgrupp	Antal anmäl- ningar
Medel vid sjukdomar i andningsapparaten	8
Hjärt- och kärlmedel	51
Diuretika	19
Medel för parenteral nutrition och för korrektion av elektrolyt-vätske-balansrubbnings m m	3
Antiallergika	3
Medel vid rubbningar i digestionsapparaten	5
Medel vid blodsjukdomar och maligna tumörer	7
Sulfapreparat	33
Antibiotika	64
Medel vid speciella infektioner	29
Bakteriologiska preparat	7
Glykokortikoider och mineralokortikoider	4
Medel vid tyreoidearubbnings	6
Diabetesmedel	8
Medel vid övriga inre-sekretoriska rubbningar	1
Medel vid psykiska rubbningar, organiska nervsjukdomar m m	105
Analgetika och anestetika	87
Perorala antikonceptionsmedel	189
Medel vid sjukdomar i öron, näsa, munhåla och svalg	2
Medel vid ögonsjukdomar	3
Dermatologiska medel	5
Diagnostiska medel	12
Övriga	2
Summa	653

aplastisk anemi vid kloramfenikolbehandling, struma vid långvarig jodbehandling samt amenorré efter peroral antikonceptionsbehandling. Nämndens utredning om ikterus vid peroral antikonceptionsbehandling har redovisats vid årsmötet i European Society for the Study of Drug Toxicity.

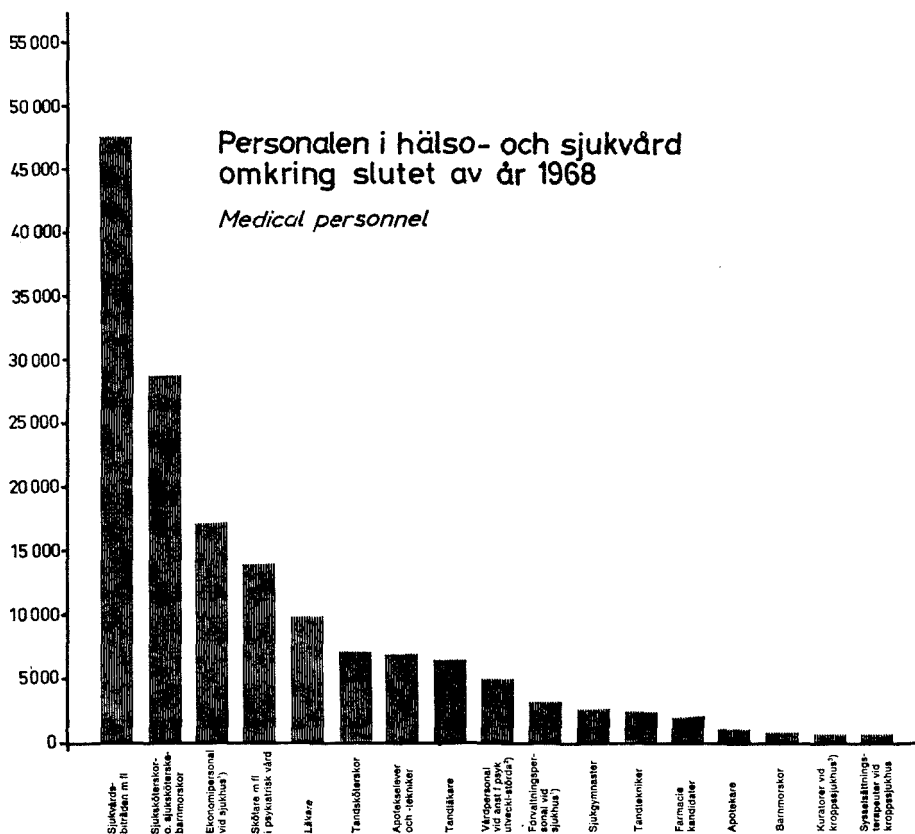
Registrering av medfödda missbildningar. Från april till december 1964 prövades vid 39 sjukhus en särskild, frivillig registrering av missbildningar bland nyfödda, och från 1965 infördes denna registrering som obligatorisk för alla förlossningsanstalter med tillgång till pediatrik expert. Detta innebär, att ca 50 sjukhus med sammanlagt ca 75 000 förlossningar per år (65 % av samtliga i riket) numera deltar. Avsikten med missbildningsregistrering är att denna effektivt skall kunna begränsa omfattningen av en ny missbildningsepidemi framkallad av läkemedel eller andra kemiska substanser. Varje iakttaget fall skall rapporteras med verbal diagnos och rapporteras individuellt, månadsvis till socialstyrelsen. Inkomna rapporter granskas kontinuerligt av experter. Då frekvensen av en viss missbildning närmar sig eller överstiger vissa statistiskt fastställda värden kommer detta att observeras i och för åtgärd.

Under år 1968 har inga förändringar i de registrerade frekvenserna iakttagits, som ger anledning att förmoda att någon ökning av frekvensen missbildade barn av någon speciell typ förelegat. Inga säkra förändringar i registreringsunderlag eller registreringsförfarande har kunnat iaktas under året. En sammanfattning av data för året 1968 lämnas i nedanstående sammanställning:

Förlossningsunderlag:	ca 74 600 födslar
Totalt antal registrerade missbildade barn:	844 (= 11,3 pro mille)
Totalt antal registrerade missbildningar:	1 012
Könsfördelning:	534 pojkar, 305 flickor, 5 okänt eller ej angivet
Dödlighet:	149 döda (=17,7%), därav 126 obducerade (= 85%).
Antal registrerade missbildningar per barn:	1 missbildning — 748 barn 2 missbildningar — 61 barn 3 missbildningar — 14 barn 4—7 missbildningar — 21 barn

KAP. B

HÄLSO- OCH SJUKVÅRDENS PERSONAL

¹ Personal vid inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda ingår ej. — ² För år 1967, uppgifter för 1968 saknas. — ³ och sjukhus för psykiatrisk vård.

Till hälso- och sjukvårdens personal har här räknats dels personer, som erhållit en för hälso- och sjukvårdande verksamhet speciell utbildning, såsom läkare, sjuksköterskor osv, dels också personer som, utan att äga sådan utbildning, är verksamma vid sjukhus antingen som biträdande personal till den första gruppen eller som förvaltnings- eller ekonomipersonal. Veterinärer och deras biträdande personal är icke medräknade.

Naturligtvis är och måste avgränsningen av sjukvårdspersonalen och därvid särskilt den icke sjukvårdsutbildade vara i betydande mån godtycklig. Bland annat är det svårt att avgöra, hur långt man skall sträcka sig i medräkandet av förvaltnings- och ekonomipersonal. Lika väl som sjukhusens kunde man ju räkna med huvudmännens administrativa personal och den centrala medicinalförvaltningen. Vidare kunde man tänka sig medräkna städerskor och annan ekonomipersonal vid apotek och fristående laboratorier. Också i fråga om biträden i direkt hälso- och sjukvård finns godtyckliga luckor. Så t ex har privatpraktiserande läkares mottagningssköterskor icke medräknats, så framt de icke är legitimerade sjuksköterskor eller barnmorskor, och ingått som sådana. Detta, liksom beträffande vissa andra grupper, beror helt enkelt på svårigheten att skaffa uppgifter om dem.

Förvaltnings- och ekonomipersonalen vid sjukhusen verkar indirekt i sjukvården. Så gör emellertid också läkemedelsindustrin och fabrikanter av medicinsk utrustning, ehuru på ett annat sätt. Dessa sistnämnda har dock här lämnats utanför gruppen hälso- och sjukvårdspersonal.

Vad därefter angår den medicinskt utbildade personalen, gäller det att ur totalantalet skilja ut den del, som är yrkesverksam. Detta utgör i en del fall ingen svårighet, emedan årlig anmälningsplikt med angivande av yrkesverksamhet föreligger såsom för tandläkare, sjuksköterskor, barnmorskor och sjukgymnaster, och vidare emedan de flesta övriga grupper är anställda vid sjukhus eller apotek, från vilka summariska uppgifter kan inhämtas.

I tabell B 1 och B 3 har man liksom tidigare beräknat andelen yrkesverksamma svenska läkare till 95 % av de i matrikeln upptagna legitimerade läkarna, vilket ger 9 438 yrkesverksamma. Dessutom fanns 403 utländska läkare utan svensk legitimation, varigenom hela antalet yrkesverksamma läkare skulle utgöra 9 841.

I internationella sammanhang uttryckes stundom relationen läkare—invånare som antalet invånare på en läkare. För Sveriges del blir det med denna metod i genomsnitt 800 invånare år 1968 per legitimerad läkare (även icke yrkesverksamma inräknade), om talet avrundas till närmaste tiotal. År 1950 var motsvarande tal 1 440. Om man som läkare räknar endast de yrkesverksamma men i stället inbegriper utländska läkare enligt tabell B 3 (dvs räknar med totalantalet 9 841) får man för 1968 810.

I den av Förenta Nationerna utgivna publikationen *Statistical Yearbook* finner man uppgifter om medicinalpersonal m m i en rad länder och från denna publikation har de senaste uppgifterna hämtats, som ligger till grund för sammanställningen på sidan 88.

Man bör observera, att talen endast ger en grov bild av verkligheten. Bortsett från att begreppet läkare icke är internationellt entydigt, är metoderna för räkningen av läkarnas antal säkerligen växlande. I en del fall torde man liksom i Sverige ha medräknat endast de yrkesverksamma, i andra fall samtliga läkare med vederbörlig examen. Det är heller icke givet, att endast de läkare medräknats, som är verksamma inom ifrågavarande land. Motsvarande reservationer, som anförts om läkarna, gäller även tandläkarna.

Tab B 1. Den yrkesverksamma personalen i hälso- och sjukvård i slutet av åren 1950—1968 *Active medical personnel at end of year*

Källa: Matrikeln »Läkare och tandläkare», registren över utländska läkare i Sverige, sjuksköterskor, barnmorskor, sjukgymnaster och apotekspersonal; vakansrapporter omkring 1 oktober och sjukhusens årsberättelser.

År Year	1950	1955	1960	1965 ^a	1967 ^a	1968 ^a
Läkare <i>Physicians</i>	4 890	5 700	7 130	8 520	9 240	9 840
Sjuksköterskor <i>Nurses</i> ²	12 600 ¹	16 370	21 410	23 190	25 200	27 770
Sjuksköterskebarnmorskor <i>Nurse-midwives</i>	210	490	640	1 040	1 250	1 210
Barnmorskor <i>Midwives</i>	1 350 ¹	1 290	1 060	720	660	650
Sjukgymnaster <i>Physiotherapists</i>	1 090	1 380	1 790	2 310	2 500	2 560
Sysselsättningsterapeuter vid kroppssjukhus <i>Occupational therapists at somatic hospitals</i>	50	150	210	420	530	560
Kuratorer vid kroppssjukhus <i>Social workers at somatic hospitals</i>	105	150	230	360	420	570 ^b
Sjukvårdsbiträden m fl vid kroppssjukhus <i>Auxiliary nursing personnel in somatic hospitals</i>	21 520 ¹	25 740	32 860	35 790	41 870	47 750
Skötare m fl i psykiatrisk vård <i>Nursing personnel at mental hospitals etc</i>	7 890 ¹	8 930	11 000	12 870	13 050	13 820
Vårdpersonal vid anstalter för psykiskt utvecklingsstörda och epileptiker ³ <i>Ditto at homes for mentally retarded</i>	2 220 ¹	2 670	3 870	5 430	4 910 ^b	290 ¹⁰
Förvaltningspersonal vid sjukhus ⁴ <i>Administrative staff at hospitals</i>	1 350	1 520 ¹	1 870 ¹	2 730	3 120	3 190 ¹⁰
Ekonomipersonal vid sjukhus <i>Domestic staff at hospitals</i>	13 530	14 310	15 200	16 520	17 320	17 240 ¹⁰
Tandläkare <i>Dental surgeons</i>	3 430	4 360	5 090	6 080	6 130 ⁷	6 300
Tandtekniker ⁵ <i>Dental technicians</i>	1 500	1 600	1 850	2 300	2 300	2 400
Tandsköterskor ⁶ <i>Dental chairside assistants</i>	3 400	4 400	5 090	6 800	6 900	7 100
Apotekare <i>Pharmacists</i>	900	860	770	790	840	810
Farm. kand., receptarier <i>Bachelors of pharmacy</i>	960	1 150	1 440	1 750	1 860	1 910
Apotekselever <i>Pupils</i>	20	25	40	620	490	430
Tekniker <i>Technical personnel in pharmacies</i>	4 180	4 575	4 960	5 800	6 200	6 400
Summa Total	81 195	95 670 ¹	116 510 ¹	134 040	144 790	150 800 ¹⁰

¹ Korrigerat tal. — ² Ny beräkning av yrkesverksam fr o m år 1962, se kommentar till tabell B 4. — ³ Fr o m 1963 beräknat på annat material (årsberättelser) än tidigare. — ⁴ Exkl sjuksköterskor och läkar-sekreterare. — ⁵ Uppskattning. — ⁶ Uppgifter om vårdpersonal på kroppssjukhus är hämtade från vakansrapporter omkring 1 oktober, se kommentar till tabell A 8. — ⁷ Fr o m 1966 infördes ny metod vid beräkning av tandläkare *med praktik*, som gav ett lägre tal än tidigare. I överenskommelse härmed har beräkningen av tandsköterskor justerats. — ⁸ Exkl personal vid särskolor. — ⁹ Innefattar även sjukhus för psykiatrisk vård. — ¹⁰ Personal vid inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda ingår ej.

Tabell B 1

Samtliga tal är avrundade. Beträffande beräkningen av antalet läkare och tandläkare, se sammanställning nedan. Uppgifter om sysselsättningsterapeuter och kuratorer avser, som angives, endast dem som verkat vid kroppssjukhus. För år 1968 ingår i talet för kuratorer även de som varit verksamma vid sjukhus för psykiatrisk vård. Terapeuter och kuratorer inom psykiatriska vården ingår eljest bland »skötare m fl» i denna vårdform. Laboratorie- och röntgenpersonal, avdelningsstäderskor, praktiserande sjuksköterskelever, undersköterskor, läkarsekreterare och skrivbiträden ingår i gruppen »Sjukvårdsbiträden m fl vid kroppssjukhus». En närmare specifikation av vårdpersonalen framgår av tabell A 9 och A 10, som avser tjänster och vakanser. Som vårdpersonal vid mentalsjukhus och anstalter för psykiskt utvecklingsstörda har räknats även uppsyningsmän och föreståndarinnor men icke examinerade sjuksköterskor. Antalet yrkesverksamma tandtekniker har uppskattats i en utredning genomförd under år 1966, angående tandteknikernas utbildning. Sedan dess har ca 100 tillkommit. Tandsköterskornas antal är blotta uppskattningar. — Jfr tabell A 8.

Det i tabellen upptagna antalet yrkesverksamma läkare i slutet av år 1968 har beräknats sålunda:

a) Legitimerade läkare enligt matrikel	9 957
Ej legitimerade läkare med utländsk examen	
b) med tidsbegränsad behörighet (tab B 3)	91
c) förordnade av socialstyrelsen som vakansvikarier	312
Avgår:	
d) Läkare i tandvård	32
e) Icke yrkesverksamma (5 % av grupperna a minus d)	497
Nettosumma	9 841

Det i tabellen upptagna antalet yrkesverksamma tandläkare i slutet av år 1968 har beräknats sålunda:

a) Legitimerade tandläkare enl matrikel	6 661
Ej legitimerade tandläkare med utländsk examen	
b) med tillstånd enligt Kungl Maj:ts bemyndigande att arbeta i folk- och tandvården	85
c) med tidsbegränsat förordnande i folk- och tandvården	109
Avgår: ej praktiserande	555
Nettosumma	6 300

Utöver tabellens uppgifter kan nämnas, att antalet yrkesverksamma veterinärer år 1968 var 850.

Antal invånare per läkare i olika länder

Inhabitants per physician

Isreal	(1966)	410
Sovjetunionen	(1966)	460
Tjeckoslovakien	(1966)	530
Österrike	(1966)	560
Danmark	(1966)	570
Italien	(1967)	570
Australien	(1966)	600
Ungern	(1966)	610
Västtyskland (inkl Väst-Berlin)	(1966)	630
USA	(1965)	670
Belgien	(1966)	670
Schweiz	(1966)	680
Grekland	(1966)	700
Island	(1965)	740
Polen	(1966)	770
Sverige	(1968)	810
Sverige	(1967)	850
Sverige	(1966)	890
Canada	(1966)	820
Nya Zeeland	(1967)	830
Norge	(1966)	840
Frankrike	(1966)	850
Nederländerna	(1966)	860
England och Wales	(1966)	870
Japan	(1965)	930
Jugoslavien	(1966)	1 160
Venezuela	(1966)	1 200
Finland	(1966)	1 220
Chile	(1965)	2 100

Antal invånare per tandläkare i olika länder

Inhabitants per dental surgeon

Sverige	(1968)	1 260
Sverige	(1967)	1 290
Sverige	(1966)	1 330
Norge	(1966)	1 360
Danmark	(1966)	1 580
Västtyskland (inkl Väst-Berlin)	(1966)	1 900
Finland	(1966)	2 030
USA	(1965)	2 080
Schweiz	(1966)	2 500
Frankrike	(1966)	2 590
Australien	(1965)	2 820
Nya Zeeland	(1963)	2 820
Canada	(1966)	3 130
Sovjetunionen	(1966)	3 160
Nederländerna	(1966)	4 110
Belgien	(1966)	5 370

Tab B 2. Legitimerade läkare¹ fördelade efter kön och tjänstgöringsområde den 30 november 1968

Physicians according to sex and station

Källa: Socialstyrelsens läkarregister.

Tjänstgöringsområde (län, städer) <i>Station (counties, country boroughs)</i>	Summa <i>Total</i>	Därav		På 1 000 inv (M + Kv) <i>Per 1 000 inh. (M + F)</i>
		Män <i>Male</i>	Kvinnor <i>Female</i>	
Stockholms stad	1 699	1 315	384	2,2
Stockholms län	1 111	882	229	1,6
Uppsala län	526	418	108	2,7
Södermanlands län	197	174	23	0,8
Östergötlands län	363	320	43	1,0
Jönköpings län	219	185	34	0,7
Kronobergs län	119	110	9	0,7
Kalmar län	165	146	19	0,7
Gotlands län	40	34	6	0,7
Blekinge län	118	103	15	0,8
Kristianstads län	212	184	28	0,8
Malmö stad	414	350	64	1,6
Malmöhus län i övr	745	632	113	1,7
Hallands län	141	125	16	0,7
Göteborgs stad	977	797	180	2,2
Göteborgs och Bohus län i övr	210	182	28	0,9
Älvsborgs län	319	278	41	0,8
Skaraborgs län	178	162	16	0,7
Värmlands län	229	199	30	0,8
Örebro län	239	204	35	0,9
Västmanlands län	186	164	22	0,7
Kopparbergs län	200	183	17	0,7
Gävleborgs län	203	180	23	0,7
Västernorrlands län	208	178	30	0,8
Jämtlands län	102	92	10	0,8
Västerbottens län	278	248	30	1,2
Norrbottnens län	165	140	25	0,6
Utomlands <i>Abroad</i>	272	219	53	.
Summa <i>Total</i>	9 835	8 204	1 631	1,2

¹ Innefattar även icke yrkesverksamma. Dessa redovisas på bostadsorten.

Tab B 3. Läkarkårens utveckling 1930—1968 (prel. tal för 1969)

Physicians

Källa: Matrikeln »läkare och tandläkare», 1969 utgiven av socialstyrelsen (nyttillkomna läkare, bestånd och döda); uppgift från universitetskanslersämbetet (intagna på nybörjarkurs).

År Year	Intagna på ny- börjar- kurs <i>Admitted to study course</i>	Nyttillkomna genom <i>New addition through</i>		Därav nyttill- komna kvinnlige leg läk ¹	Döda Dead	Bestånd den 31/12 (leg + resolution) ²		Därav yrkes- verk- samma <i>Thereof active (estimated number)</i>	Tillkommer ut- ländska läkare ⁴		Hela antalet yrkes- verk- samma <i>Total active</i>
		legitime- ring (total) <i>licence (total)</i>	Kungl Maj:ts resolution <i>Royal decree</i>			total	därav kvinnoe ³		utan generell behörig- het ⁵	därav med tids- begränsad behörig- het ⁶	
1930	..	..	—	..	—	2 540	..	2 400	—	—	2 400
1940	194	119	1	..	42	3 436	..	3 242	..	—	..
1945	185	194	—	30	50	4 089	..	3 850	..	—	..
1950	304	218	47	38	52	4 915	445	4 631	263	—	4 894
1951	306	206	73	55	55	5 134	493	4 834	243	—	5 077
1952	310	186	29	40	52	5 285	528	4 978	255	—	5 233
1953	308	166	74	46	62	5 452	572	5 136	148	—	5 284
1954	309	209	34	44	68	5 619	623	5 296	181	—	5 477
1955	363	234	42	44	48	5 840	721	5 508	191	—	5 699
1956	410	259	29	46	59	6 045	671	5 698	167	—	5 865
1957	408	293	58	57	56	6 333	782	5 974	258	—	6 232
1958	410	302	36	56	55	6 602	841	6 229	375	94	6 604
1959	408	298	45	62	67	6 870	908	6 484	413	184	6 897
1960	431	252	45	56	67	7 095	967	6 694	433	218	7 127
legitimering											
1961	457	250	130	63	62	7 413	1 024	6 997	380	183	7 377
1962	524	280	98	83	68	7 721	1 108	7 289	342	126	7 631
1963	566	309	88	85	74	8 044	1 188	7 628	339	121	7 967
1964	586	323	75	84	83	8 347	1 267	7 915	306	111	8 221
1965	652	343	72	96	73	8 696	1 332	8 240	274	83	8 514
1966	728	347	73	89	92	9 013	1 418	8 548	287	82	8 835
1967	801	394	70	97	81	9 406	1 530	8 921	317	94	9 238
1968	845	512	99*	124	77	9 957	1 627	9 438	403	91	9 841
1969	896	531	121		90	10 519*	1 765*	9 975*		80*	

¹ Thereof licenced female physicians.

² Number of physicians (licence and decree).

³ Thereof female

⁴ Foreign physicians (to be added).

⁵ Uppgifterna om utländska läkare, som saknar generell behörighet, är osäkra.

⁶ Not fully licenced.

⁷ Thereof temporary licence.

* Preliminär uppgift.

⁸ Utländska legitimerade läkare uppdelade efter examensland:

Danmark	33	Jugoslavien	4
Finland	3	Korea	1
Island	5	Nederländerna	1
Norge	18	Polen	4
USA	1	Rumänien	3
Argentina	1	Schweiz	2
Egypten	2	Spanien	1
England	1	Tjeckoslovakien	2
Indien	1	Turkiet	1
Irak	1	Tyskland	7
Irland	1	Ungern	3
Israel	1	Österrike	1
Italien	1		

Tabell B 3

Utländska läkare, som önskar arbeta i Sverige, kan göra detta på grund av särskilt, tidsbegränsat förordnande på viss tjänst eller med på annat sätt begränsad behörighet, såvida han icke genom resolution av Kungl Maj:t erhållit generell behörighet. Från och med år 1961 avskaffades sistnämnda form för tillståndsgivande och därtill kvalificerade läkare erhåller i stället legitimation som svenska lä-

kare. Antalet sådana läkare var 99 vilket framgår av tabellen. Talet 512 till vänster därom motsvarar dem, som 1968 legitimerats efter studier i Sverige i vanlig ordning.

Antalet yrkesverksamma läkare har schablonmässigt beräknats som 95 % av hela antalet legitimerade läkare på sätt som framgår av kommentaren till tabell B 1

Tab B 4. Sjuksköterskeåkrens utveckling 1930—1968 *Nurses*

År Year	Eleverplatser den 31/12 Capacity for intake of students	Intagna elever Admitted to study course	Tillskott Addition through		Avgångna på grund av Retired because of			Antal aktiva sjuk- sköt. med svensk legitimation den 1/9 ⁴		Utländska sjuksköter- skor utan svensk legi- timation den 31/12 (uppskatt- ning) ⁵
			Nyut- bildade ¹	Åter- inträdda mfl ²	familje- skäl m m ³	pension pension	döden death	Hela antalet Total	Därav sjuksköt. barn- morskor ⁶	
1930	706	640	556	10	107	60	26	7 077	..	..
1935	654	639	598	6	165	120	24	8 338	..	..
1940	1 024	995	609	27	219	141	40	8 847	..	..
1945	1 172	1 085	889	62	413	213	37	10 293	..	..
1950	1 387	1 382	964	132	347	102	15	12 501	211	314
1951	1 524	1 496	960	115	346	83	19	13 128	257	322
1952	1 549	1 544	1 097	207	282	97	25	14 028	313	305
1953	1 569	1 581	1 243	201	539	81	27	14 825	354	370
1954	1 611	1 596	1 310	227	574	110	18	15 660	410 ⁷	200
1955	1 593	1 600	1 367	197	376	115	29	16 704	430 ⁷	160
1956	1 591	1 624	1 499	193	322	154	26	17 894	450 ⁷	168
1957	1 599	1 618	1 454	502	562	158	31	19 099	525 ⁷	150
1958	1 611	1 657	1 427	474	739	181	32	20 045	603 ⁷	168
1959	1 669	1 734	1 476	361	771	192	34	20 885	668	154
1960	1 857	1 872	1 447	793	1 032	179	28	21 886	645	172
1961	2 015	1 999	1 556	797	1 602	218	30	22 389	693	200
1962	2 323	2 185	1 612	868	1 517	228	30	23 094	750	324
legitimering										
1962 ny										
beräkning	2 323	2 185	1 660	..	..	..	30	20 766	750	324
1963	2 347	2 297	1 823	..	..	..	37	21 614	874	290 ⁷
1964	2 532	2 486	1 945	..	..	..	28	22 559	941	270 ⁷
1965	2 604	2 637	2 142	..	..	..	31	23 970	1 040	260
1966	2 699	2 697	2 242	..	..	..	24	24 637	1 126	350
1967	ca 3 000	2 801	2 585	..	..	..	44	26 203	1 250	250
1968	ca 3 000	2 917	2 925 ⁸	..	..	..	29 ⁹	28 653	1 210	330

¹ Examination. — ² Reinstatement. — ³ Family reasons etc. — ⁴ Active nurses (Swedish licence). — ⁵ Thereof nurse-midwives. — ⁶ Foreign. — ⁷ Korrigerat tal. — ⁸ Därav 65 utländska sjuksköterskor, som fått svensk legitimation. — ⁹ Bland aktiva; i hela kåren 62 avlidna.

Tabell B 4

Definitionen på »aktiv» (yrkesverksam) har ändrats fr o m år 1962 och beräkningen av antalet utförts i enlighet härmed. Med »aktiv» sjuksköterska menas nu sjuksköterska som var yrkesverksam den 1 september (dvs vid tidpunkten för den årliga anmälan) eller som nyexaminerats under kalenderåret, även om hon icke meddelat, att hon inträtt i yrkeslivet. Tidigare räknade man som aktiv sådan sjuksköterska, som arbetat minst två månader under året sedan förra årets anmälan, om hon då räknats som aktiv, eller sex månader, om hon räknats som passiv, plus nyexaminerade som ovan.

Socialstyrelsens sjuksköterskeregister upptog den 31 december 1968 45 061 personer under 66 års ålder. Av de preliminära uppgifter, som lämnats angående yrkesaktivitet under tiden 1/9 1967—1/9

1968 framgår, att av sjuksköterskor under 60 år (exkl de under året legitimerade) hade, vad beträffar ogifta eller förut gifta, 69 % arbetat heltid under mer än 9 månader av det redovisade verksamhetsåret, medan 20 % hade varit yrkesverksamma under kortare tid. 11 % redovisade icke någon yrkesverksamhet. Av de gifta under 60 år hade 23 % arbetat fullt, 44 % haft kortare tids yrkesverksamhet eller deltidverksamhet och 33 % icke redovisat någon yrkesverksamhet. Av samtliga sjuksköterskor under 60 års ålder hade 37 % arbetat heltid under mer än 9 månader av det redovisade verksamhetsåret, medan 37 % hade utövat yrkesverksamhet av mindre omfattning. De som icke redovisat yrkesverksamhet under året utgjorde sålunda 26 % av hela antalet.

Vissa sjukskötersketjänster redovisas i tabell B 5.

Tab B 5. Vissa sjukskötersketjänster och barnmorsketjänster år 1968

Certain posts for nurses and midwives

Källa: Årsberättelser från sjukhus, landsting och barnmorskestyrelser och vakansrapporter per 1/10.

Län eller stad, där tjänsten är stationerad <i>Counties, county boroughs</i>	Sjukskötersketjänster <i>Posts for nurses</i>						Barnmorsketjänster <i>Posts for midwives</i>					
	Vid anstalter för kroppssjukvård hos <i>Somatic hospitals</i>					I distriktsvård P. H.	Summa <i>Total</i>	Vid anstalter <i>Hospitals</i>				Summa <i>Total</i>
	staten	lands- ting etc	övriga	Summa <i>Total</i>	Vakanta med behov av vikarie	Antal	Därav besatta	Distrikts- vård	Öppn- vård <i>Out-pat. care</i>	Före- byggande mödra- vård		
Stockholms stad ¹	762	1 200	284	2 247	120	—	—	2 247	86	2	18	106
Stockholms län	13 ¹ / ₂	668	3 ¹ / ₂	685	13 ¹ / ₂	127	121	812	53 ¹ / ₂	26	6	85 ¹ / ₂
Uppsala län	392	110	28	530	33	48	42	578	23	9	4	36
Södermanlands län	—	367	8	375	13	75	72	450	23 ¹ / ₂	9	3	35 ¹ / ₂
Östergötlands län	—	659	—	659	13	83	78	742	32 ¹ / ₂	13	6	51 ¹ / ₂
Jönköpings län	12 ¹ / ₂	478	1	491	16 ¹ / ₂	77	73	568	31 ¹ / ₂	15	2	48 ¹ / ₂
Kronobergs län	—	166	—	166	47	57	43	223	17 ¹ / ₂	10	2	29 ¹ / ₂
Kalmar läns norra	—	130	—	130	7	32	26	162	8 ¹ / ₂	9	—	17 ¹ / ₂
Kalmar läns södra	—	265	3	268	3	53	47	321	17	6	—	23
Gotlands län	—	90 ¹ / ₂	—	90 ¹ / ₂	4	19	18	110	4	5	—	9
Blekinge län	—	211	—	211	8	43	30	254	13 ¹ / ₂	8	1	22 ¹ / ₂
Kristianstads län	—	346	—	346	18 ¹ / ₂	86	70	432	27 ¹ / ₂	9	2	38 ¹ / ₂
Malmö stad	—	511	—	511	8	—	—	511	14	1	1	16
Malmöhus län i övrigt	—	768	12	780	33	105	93	885	32 ¹ / ₂	12	4	48 ¹ / ₂
Hallands län	—	254	28 ¹ / ₂	282	3	49	47	331	20	6	1	27
Göteborgs stad	—	1 085	25	1 084	75 ¹ / ₂	—	—	1 084	44 ¹ / ₇	—	6	50 ¹ / ₂
Göteborgs o Bohus län i övrigt	—	378	—	378	12	66	50	444	39	13	2	54
Älvsborgs län	—	622	—	622	17 ¹ / ₂	96	86	718	43 ¹ / ₂	22	2	67 ¹ / ₂
Skaraborgs län	—	314	—	314	14 ¹ / ₂	76	61	390	32	11	1	44
Värmlands län	—	468	—	468	9	100	95	568	33	18	2	53
Örebro län	—	524	—	524	16	74	62	598	26 ¹ / ₂	11	2	39 ¹ / ₂
Västmanlands län	—	407	—	407	15 ¹ / ₂	64	59	471	30	10	3	43
Kopparbergs län	—	447	—	447	30 ¹ / ₂	84	65	531	28	16	1	45
Gävleborgs län	—	516	—	516	16	110	104	626	32	19	—	51
Västernorrlands län	—	458	22 ¹ / ₂	480	3 ¹ / ₂	102	94	582	26 ¹ / ₂	21	1	48 ¹ / ₂
Jämtlands län	8	238	—	246	2	60	55	306	10	19	1	30
Västerbottens län	—	424	—	424	12	74	71	498	28 ¹ / ₂	29	—	57 ¹ / ₂
Norrbottnens län	—	502	—	502	15	106	85	608	51 ¹ / ₂	14	—	65 ¹ / ₂
Summa <i>Total</i>	1 188	12 580	416	14 184	580	1 866	1 647	16 050	830	343	71	1 244
Därav vakanta med behov av vikarie <i>Vacant</i>	69 ¹ / ₂	494	17	580	.	70	.	619	35 ¹ / ₂	9	1	45

¹ Inklusive Karolinska sjukhuset, Norrbackainstitutet och Eugeniahemmet (sammanlagt 655 tjänster).

Tabell B 5

Tabellen upptager icke av sjuksköterskor uppehållna tjänster inom mentalsjukvården och — med undantag av distriktsvården — ej heller sjukskötersketjänster i sådan öppen sjukvård, som icke är ansluten till anstalt. Kolumnen »Övriga» anstalter för kroppssjukvård upptager huvudsakligen tjänster hos huvudmän av kategori F (föreningar etc) jämte »Vissa enskilda sjukhus», se bilaga 1, och sjukhemmet Solhöjden och Tranås kuranstalt.

Hem för långvarigt kroppssjuka lydande under socialvårdsmyndighet ingår icke. Detta bör observeras vid jämförelse med tabell A 8. 90 av tjänsterna i distriktsvården för sjukskötersketjänster är kombinerade med distriktsbarnmorsketjänster och benämnes distriktsköterskebarnmorskor. Till de besatta tjänsterna i distriktsvården har räknats 39 vakanta tjänster med kompetent vikarie. Däremot är 149 tjänster, besatta med vikarie utan formell kompetens, ej medräknade. Första distriktskötersketjänster är inräknade.

KAP. C

KOSTNADER FÖR HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

Uppgifterna om *statens* utgifter för hälso- och sjukvårdsändamål har sammanställts efter publikationen Budgetredovisning utgiven av riksräkenskapsverket. Alla poster som kunnat särskiljas som utgifter för hälso- och sjukvård samt för medicinsk forskning och undervisning har medräknats. Poster, som icke kunnat medtagas till följd av redovisningssättet är bl a kostnaderna för de statsanställdas pensionering, för driften av socialdepartementet och landstingens kanslier o dyl, ej heller kostnader för verksläkare och anvisningsläkare eller för byggnadsarbeten vid medicinska fakulteter. Investeringskostnader ingår med hela de belopp, som tagits i anspråk under redovisningsåret, och häruti skiljer sig vår framställning från den eljest brukliga, när det gäller statsutgifterna. Enligt praxis tages nämligen i regel endast en del (vanligen hälften) av de verkliga investeringsutgifterna med bland utgifterna det år medlen tages i anspråk. Genom att ta upp hela beloppet, uppnår man överensstämmelse med landstingens och städernas utom landsting redovisningssätt. Statsbidrag till anläggning och drift av bl a kommunal hälso- och sjukvård ingår bland statens kostnader, men givetvis icke bland landstingens, städernas o s v. I statens utgifter ingår icke statsbidrag till den allmänna sjukförsäkringen. Däremot har i tab C 1 och C 2 försäkringskassornas utgifter för sjukvård redovisats särskilt, och inbegriper därvid statsbidrag.

Uppgifterna rörande *landsting och städer utom landsting* har för åren 1960—1967 hämtats ur publikationen Kommunernas finanser (utgiven av statistiska centralbyrån) och för år 1968 sammanställts inom socialstyrelsen på till centralbyrån inkommet, ehuru icke slutgranskat material till samma publikation. Dessa preliminära uppgifter överensstämmer i regel rätt väl med centralbyråns definitiva. I landstingens och städernas redovisning ingår även kostnaden för de anställdas pensionering. Investeringskostnaderna avser hela utgiften under redovisningsåret, även om de bestritts med lånemedel. Följaktligen ingår icke avskrivningar, ej heller amorteringar på tidigare upptagna lån bland utgifterna. Nettoutgifterna för *övriga primärkommuner* än städer utom landsting för år 1967 var 69,7 miljoner kronor. Senare uppgifter föreligger ej. På socialvårdsmyndighets stat upptagna kostnader för hälso- och sjukvård ingår endast i beloppen för nämnda »övriga primärkommuner».

I tabell C 1 har uppgifter om kostnaderna sammanställts varvid totalbelopp (netto) för det allmännas drift- och investeringsutgifter för hälso- och sjukvård beräknats för åren 1960—1968.

Som ovan nämnts ingår icke vissa förvaltningskostnader m m i ovanstående belopp, som alltså icke är fullt kompletta. Redovisningen av utgifterna påverkas av tidpunkten, då bidragsposter ställts till förfogande av vederbörande myndighet.

(Forts. på sidan 95)

Tab C 1. Statens, allmänna försäkringskassornas, landstingens, städers utom landsting och övriga primärkommuners nettokostnader (drift- och anläggningskostnader) för hälso- och sjukvården åren 1960—1968 (1960/61—1968/69 för staten), miljö kr. *Net expenses for health and sick care (operation and investments), million kronor*

Källa: För staten: Publikationen »Budgetredovisning» (utg. av rikstrevisionsverket); för övriga »Kommunernas finanser» (SOS) och, för sista året, material till denna i statistiska centralbyrån.

	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1967	1968
Staten <i>The State</i>	600,8	660,1	733,2	855,6	982,6	1 097,6	1 959,7	1 814,1
De allmänna försäkringskassorna <i>Public insurance funds</i>	386,5	422,2	455,6	509,4	560,2	624,6	746,7	1 038,9
Landstingen <i>Counties</i>	1 002,0	1 160,6	1 357,7	1 596,4	1 915,7	2 285,7	3 304,0	4 405,5*
Städer utom landsting <i>County boroughs</i>	384,3	423,1	490,4	494,1	581,3	705,5	956,4	1 074,9*
Övriga primärkommuner, andra än städer utom landsting <i>Other local communes</i>	17,7	20,8	21,8	31,8	44,8	38,3	69,7	70,0*
Total	2 391,3	2 686,8	3 058,7	3 487,3	4 084,6	4 751,7	7 036,5	8 403,4
Total i medeltal per invånare, kr <i>Mean cost per inhabitant, kr</i>	319,6	357,2	404,4	458,6	533,1	614,4	894,3	1 060,0*

Tab. C 2. Försäkringskassornas utgifter för sjukvård år 1968

Expenses of the insurance funds for care of the sick

Källa: Riksförsäkringsverkets publikation »Allmän försäkring».

	Milj kr	
Läkarvård och tandvård	407,9	Kassornas totala utgift var 3 858,6 miljö kr.
Resor till och från läkare och tandläkare	60,0	Huvuddelen av skillnaden mot tabellens summa hänför sig till utbetalning av sjukpenning o dyl.
Sjukhusvård	90,8	Förvaltningskostnaderna är icke medräknade i tabellen. De belöpte sig till 257,3 miljö kr.
Resor till och från sjukhus	25,0	
Utgifter enligt 2 kap 6 § AFL	26,3	
Utgifter enligt 2 kap 7 § AFL	32,9	
Läkemedelsutgifter ¹	396,0	
Summa	1 038,9	

¹ Varav 7,0 miljoner bestritts av statsverket.

(Forts. från sidan 93)

Bryter man ur tabell C 1 ut investeringskostnaderna, erhåller man ett resultat, som framgår av tabell C 3.

Då det allmännas kostnader för hälso- och sjukvård till största delen bestrides med skattemedel, kan det vara motiverat att sätta de förra i relation till de senare. Om man gör så, finner man, att statens plus försäkringskassornas utgifter enligt ovan (2 853 milj kr) utgjorde 17% av den år 1968/69 influtna statliga skatten på inkomst och förmögenhet.

Förutom det allmännas drift- och anläggningskostnader för hälso- och sjukvård redovisas i detta kapitel även driftkostnader för olika sjukhus typer dels med totala belopp och dels per vård dag och per intagen. Dessa driftkostnader, som sjukhusen redovisar i sina årsberättelser, skall visa kostnaderna avseende sjukhusens egna patienter. Intäkter som uppstått genom utförda prestationer åt andra än de egna patienterna är frändragna. Där emot avdras inte bidrag och ersättningar från staten och från andra huvudmän och inte heller vårdavgifter för slutna och öppna vård, varför sjukhusens redovisade kostnader kan benämnas bruttoutgifter för driften. Dessa kostnader avser såväl slutna som öppna vård, och när kostnaden per vård dag och per intagen anges, ingår alltså oriktigt den öppna vårdens kostnader i talen, vilket påpekas i kommentar till tabell C 5.

Tab C 3. Det allmännas nettokostnader för nyanläggning och investering (nybyggnader och nyuppsättning av inventarier) åren 1960—1968 (1960/61—1968/69 för staten) milj kr. Investments for health and sick care, million kronor

	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1967	1968
Staten <i>The State</i>	105,56	101,17	98,25	95,01	111,75	99,91	178,27	211,37
Landstingen ¹ <i>County councils</i>	192,77	231,96	251,87	318,06	392,37	477,72	696,48	970,74*
Städer utom landsting <i>County boroughs</i>	39,38	41,81	45,38	45,31	62,72	115,51	223,25	232,78*
Summa <i>Total</i>	337,71	374,94	395,50	458,38	566,84	693,14	1 098,00	1 414,89*

¹ För åren 1960 — 1967 reviderade tal

Tab C 4. Driftkostnader (brutto) avseende sjukhus för somatisk och (eller) psykiatrisk vård

Annual running cost of somatic and mental hospitals

Källa: Sjukhusens årsberättelser

Sjukhusstyp <i>Hospital type</i>	Milj kr			
	1960 ¹	1965 ²	1967 ³	1968 ⁴
Lasarett för huvudsakligen somatisk vård ⁵ <i>General hospitals etc</i>	898,6	2 028,7	2 940,2	3 460,6
Andra sjukhus av lasarettskaraktär ⁵ <i>Other hospitals of general hospital character</i>	29,5	64,0	71,9	85,6
Lasarett för psykiatrisk vård ⁴ <i>Mental hospitals</i>	249,8	447,4	644,3	730,1
Sjukstugor och fristående förlossningshem <i>Cottage hospitals and maternity homes</i>	34,2	55,7	70,7	73,1
Mindre enskilda sjukhem ⁶ <i>Private nursing homes</i>	9,9	20,0	21,2 ⁴	24,1
Sjukhus och sjukhem för långvarigt kroppssjuka ⁵ <i>Homes for chronic sick</i>	153,0	307,0	467,4	570,7
Landstings och städers utom landsting sjukhem för lätt-skötta psykiskt sjuka <i>Mental nursing homes: of county health authorities</i>	26,2	55,7	84,7	99,7
Enskilda sjukhem för lättskötta psykiskt sjuka ⁵ <i>Ditto: private</i>	6,0	16,3	27,8	31,8
Summa	1 407,2	2 994,8	4 328,2	5 075,7

¹ Exkl pensionsavgifter, avskrivningar och interna poster. — ² Inklusiva pensionsavgifter, avskrivningar och interna poster. — ³ Inklusiva lasarett för tbc-vård och epidemivård. — ⁴ Inklusiva familjevård och hjälpverksamhet. — ⁵ Uppskattningar. — ⁶ Korrigerat tal.

Tabell C 4.

Kostnaderna avser sjukhusens bruttoutgifter för driften. Inga avdrag har nämligen gjorts för bl a bidrag och ersättningar från staten eller andra huvudmän eller för vårdavgifter. Från och med år 1964 upptar sjukhus drivna av landsting och städer utom landsting även pensionskostnader, avskrivningar och interna poster bland driftutgifterna.

För enskilda sjukhus och sjukhem och sjukhem för långvarigt kroppssjuka under socialvårdsmyndighet, som icke är skyldiga redovisa sin ekonomi i årsberättelsen, har utgifter uppskattats med ledning av dagkostnaden för likartad vård.

Tabellen omfattar inte driftkostnader avseende inrättningar för psykiskt utvecklingsstörda och epileptiker.

Tab C 5. Driftkostnad per vård dag resp per intagen 1950—1968

Running cost per bed-day and per admission

Källa: Sjukhusens årsberättelser.

Sjukhus Hospitals	Dagkostnad, kr ¹ , *				Föränd- ring 1967— 1968, %	Kostnad per intagen, kr ²				Föränd- ring 1967— 1968, %
	Cost per bed-day					Cost per admission				
	1950	1960	1967	1968		1950	1960	1967	1968	
Undervisningslasarett Teaching hospitals	33,8	91,8	260,2	292,9	+13	554	1 344	3 280	3 628	+11
Städer utom landsting Other specialized gen. hosp. in county boroughs	..	..	215,3	246,1	+14	..	..	3 886	4 246	+ 9
Övriga delade lasarett Other spec. gen. hosp. in county councils districts	..	..	176,7 ⁴	203,4 ⁴	+15	..	..	2 276 ⁴	2 513 ⁴	+10
Speciallasarett Single clinic hospitals	—	—	197,6	247,3	+25	—	—	1 586	1 832	+16
Odelade lasarett Non specialized hospitals	25,5	62,9	130,3	144,2	+11	331	851	3 101	3 668	+18
Summa lasarett för huvud- sakligen kroppssjukvård ³ Total	28,4	71,5	195,9	223,5	+14	409	972	2 601	2 856	+10
Lasarett för lungsjukvård TB hospitals	16,3	45,5	101,5	138,8	+37	2 745	4 032	8 856	10 699	+21
Lasarett för infektionssjuk- domar Epidemic hospitals	21,1	59,3	197,9	231,4	+17	293	1 038	3 246	4 024	+24
Sjukstugor Cottage hospitals	19,8	46,0	103,5	118,1	+14	280	851	2 943	3 492	+19
Sjukhus och sjukhem för långvarigt kroppssjuka under sjukvårdsstyrelse Homes for cronic sick under health authority	12,4	29,0	80,9	94,6	+17	2 752	6 430	16 051	18 912	+18
Lasarett för psykiatrisk vård Mental hospitals	..	25,1	75,5	88,3	+11	.	.	.	.	.
Sjukhem för lättskötta psykiskt sjuka under sjukvårds- styrelse Mental nursing homes	..	15,3	35,5	48,9	+38	.	.	.	.	.

¹ Diagram i 1964 års publikation. — ² Exkl lasarett för lungsjukvård och infektionssjukvård, inkl S:t Eriks sjukhus mentalklinik. — ³ I driftkostnaderna ingår fr o m årgång 1965 pensionskostnader och kostnader för interna poster och avskrivningar. — ⁴ Exkl lasarett vari f d mentalsjukhus ingår.

Tabell C 5

I såväl kostnader per vård dag som per intagen ingår utgifterna för sjukhusens öppna vård, vilket är oegentligt men oundvikligt, då sjukhusens bok-

föring i regel icke medger dessas särskiljande. En specifikation av lasarettens driftkonton framgår av tabell C 6.

Tabell C 6

De olika kostnadskontona i tabellen är uppställda enligt den senaste kontoplanen. I driftkostnaderna ingår även pensionskostnader, interna poster och avskrivningar. För att kunna jämföra med tidigare år finns summor även exklusive dessa nämnda utgiftsposter. Av tabell C 6 framgår att driftkostnaden per vård dag för samtliga lasarett är 214,85

kronor. Frånräknas lasarett vari f d mentalsjukhus ingår blir vård dagskostnaden 223,53 kronor. Detaljerade uppgifter om de särskilda lasarettens utgifter m m lämnas i den årliga redogörelsen »Sjukhusens förvaltningsekonomiska statistik» (utgiven av socialstyrelsen).

Tab C 6. Lasarettens¹ driftkonton år 1968 *Running cost of general hospitals*

Källa: Redogörelse B i lasarettens årsberättelser.

Kontobeteckning <i>Item</i>	Under- visnings- lasarett <i>Teaching hospitals</i>	Övr delade lasarett <i>Other specialized general hospitals</i>	Special- lasarett <i>Single clinic hospitals</i>		Odelade lasarett <i>Non-spe- cialized general hospitals</i>	Summa <i>Total</i>	
		Städens utom landsting ^a	Landstings exkl ^a				
Hela utgiften, 1 000-tal kronor <i>Total cost, 1 000 kr</i>							
Löner o arvoden o avgifter till sjuk- o yrkesskadeförsäkring <i>Salaries, insurance contributions</i>	548 639	157 669	1 173 957	157 040	28 215	46 253	2 111 773
Läkemedel <i>Drugs</i>	36 821	12 341	74 492	9 547	1 104	2 339	136 644
Sjukvårdsartiklar <i>Dressings</i>	39 211	9 615	72 064	5 599	1 023	2 059	129 571
Förbrukningsartiklar o råvaror <i>Articles of consumption and raw materials</i>	45 458	16 848	122 605	17 657	2 310	5 396	210 274
Administration o div <i>Office expenses</i>	12 942	1 361	22 324	2 810	347	997	40 781
Främmande tjänster <i>Outside services</i>	47 052	16 662	65 069	10 373	3 693	3 214	146 063
Vårdavg o bidrag, skatter, försäkringsavgifter m m <i>Care by others, insurance, taxes, etc</i>	1 781	115	2 882	522	131	73	5 504
Interna poster och avskrivningar <i>Internal items and depreciations</i>	52 131	15 567	201 409	24 551	2 926	7 283	303 867
Pensionskostnader <i>Superannuation</i>	51 948	35 182	152 334	23 192	3 270	6 199	272 125
Summa kostnader <i>Total</i>	835 983	265 360	1 887 136	251 291	43 019	73 813	3 356 602
Summa kostnader exkl pensionskostnader, interna poster o avskrivningar	731 904	214 611	1 533 393	203 548	36 823	60 331	2 780 610
Per vård dag, kronor <i>Per patient-day, kr</i>							
Löner och arvoden o avgifter till sjuk- o yrkesskadeförsäkring	192,24	146,26	126,59	90,72	162,16	90,34	135,17
Läkemedel	12,90	11,45	8,03	5,52	6,34	4,57	8,75
Sjukvårdsartiklar	13,74	8,92	7,77	3,23	5,88	4,02	8,29
Förbrukningsartiklar o råvaror	15,93	15,63	13,22	10,20	13,28	10,54	13,46
Administration och diverse	4,53	1,26	2,41	1,62	1,99	1,95	2,61
Främmande tjänster	16,48	15,46	7,02	5,99	21,22	6,28	9,35
Vårdavg o bidrag, skatter, försäkringsavgifter m m	0,62	0,11	0,31	0,30	0,75	0,14	0,35
Interna poster o avskrivningar	18,27	14,44	21,72	14,18	16,82	14,22	19,45
Pensionskostnader	18,20	32,64	16,43	13,40	18,79	12,11	17,42
Summa kostnader	292,91	246,17	203,50	145,16	247,23	144,17	214,85
Summa kostnader exkl pensionskostnader, interna poster o avskrivningar	256,44	199,09	165,35	117,58	211,62	117,84	177,98
Procentuell fördelning <i>Percentages</i>							
Löner och arvoden och avgifter till sjuk- och yrkesskadeförsäkring	65,7	59,4	62,2	62,6	65,5	62,7	62,9
Läkemedel	4,4	4,7	3,9	3,8	2,6	3,2	4,1
Sjukvårdsartiklar	4,7	3,6	3,8	2,2	2,4	2,8	3,9
Förbrukningsartiklar och råvaror	5,4	6,3	6,5	7,0	5,4	7,3	6,3
Administration och diverse	1,6	0,5	1,2	1,1	0,8	1,3	1,2
Främmande tjänster	5,6	6,3	3,4	4,1	8,6	4,3	4,3
Vårdavg o bidrag, skatter, försäkringsavgifter m m	0,2	0,0	0,2	0,2	0,3	0,1	0,2
Interna poster och avskrivningar	6,2	5,9	10,7	9,8	6,8	9,9	9,0
Pensionskostnader	6,2	13,3	8,1	9,2	7,6	8,4	8,1
Summa kostnader	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Vårdplatser (fastställt antal) den 31/12 <i>Beds</i>	10 859	4 157	33 990	5 410	739	1 787	56 942
Vård dagar, 1 000-tal <i>Patient-days</i>	2 854	1 078	9 274	1 731	174	512	15 623

¹ Lasarett för lungsjukvård och infektionssjukvård ingår ej. — ² Inkl S:t Eriks sjukhus avdelning för mentalsjukvård.² Lasarett vari f d mentalsjukhus ingår (Örebro, Bollnäs, Härnösands och Sundsvalls lasarett).

KAP. D

SJKDOMAR, FÖRLOSSNINGAR M. M.

a. Infektionssjukdomar

Epidemiska sjukdomar. De redovisade uppgifterna om antalet sjukdomsfall i epidemiska sjukdomar grundas, där intet annat anges, på uppgifter insamlade av länsläkarna och de med dem jämställda förste stadsläkarna.

Länsläkarnas och förste stadsläkarnas rapporter grundas i sin tur på *anmälningar* från de läkare, som är verksamma inom deras län eller stad, dvs från dem underställda tjänsteläkare (provinsiälläkare, stadsdistriktsläkare) jämte alla andra läkare både vid sjukhus och i öppen vård, som iakttagit fall av hithörande sjukdomar.

De sjukdomar, som skall anmälas av den behandlande läkaren eller den läkare, som eljest har anmälningsskyldighet, kan indelas i två huvudgrupper. Sådana som fordrar individuell anmälan (med uppgift om den sjukes namn, ålder m m) och sådana, som anmäles summariskt i form av en sifferuppgift om antalet, sedan föregående anmälan observerade nya fall. Sjukdomar med individuell anmälningsplikt uppräknas i tabell D 1. En historisk översikt av vissa bland dessa från år 1875 finns i tabell D 2.

Antalet rapporterade fall av epidemisk sjukdom var 13 944. Siffran är något högre än genomsnittet för hela senaste 10-årsperioden, främst beroende på en ökning av scharlakansfeber och gulsot.

Antalet fall av tyfoidfeber uppgick under 1968 till 18.

Antalet rapporterade fall av paratyfoid var något högre än 1967, 77 kliniska fall och 7 smittbärare. Av salmonellaenteriter rapporterades 1 170 kliniska fall och 645 smittbärare, vilka tal är lägre än 1967. De humanbakteriologiska laboratorierna rapporterade inga fall av *Salmonella paratyphi* A, 95 fall av *Salmonella paratyphi* B och 2 304 fall av salmonellaenteriter (sjukdomsfall och bärare). Liksom för 1967 föreligger sålunda en underrapportering av salmonellaenteritfallen.

Av undulantfeber rapporterades 3 fall.

Bacillär dysenteri rapporterades i 109 fall och amöbadysenteri i 10 fall.

Scharlakansfeber rapporterades i 9 764 fall, en ökning mot föregående år med 3 700 fall.

Meningokockinfektioner förekom i 118 fall.

Av polio rapporterades inte något fall.

Epidemisk gulsot visar alltså relativt höga siffror, 1 803 fall. Dessutom har rapporterats 450 fall bedömda som inokulationsgulsot.

Sammanlagt konstaterades 47 fall av papegojsjuka.

Primär meningoencephalit av infektiös typ rapporterades i 712 fall, vilket utgör en minskning från 1967 med 300 fall.

Viruslaboratorierna rapporterade 336 fall av coxsackievirusinfektioner, därav 227 fall av typ B 5. ECHO-virus påvisades i 361 fall, varav ECHO 6 i 162 av fallen, ECHO 30 i 72 fall och ECHO 11 i 63 fall. Adenovirus typ 1—7 rapporterades i 224 fall.

Sjukdomar för vilka summarisk anmälan föreskrivits är kikhosta, mässling och epidemisk influensa. Uppgifterna rörande dessa sjukdomar är osäkra, då de kan antagas vara underrapporterade. Nedan angivna fall har anmälts vissa år 1950—1968.

	Kikhosta	Mässling	Influensa		Kikhosta	Mässling	Influensa
1950	14 400	6 400	40 000	1965	5 000	30 000	58 000
1955	12 700	42 200	17 400	1967	3 000	8 000	21 000
1960	9 000	11 000	136 000	1968	1 600	22 000	35 000

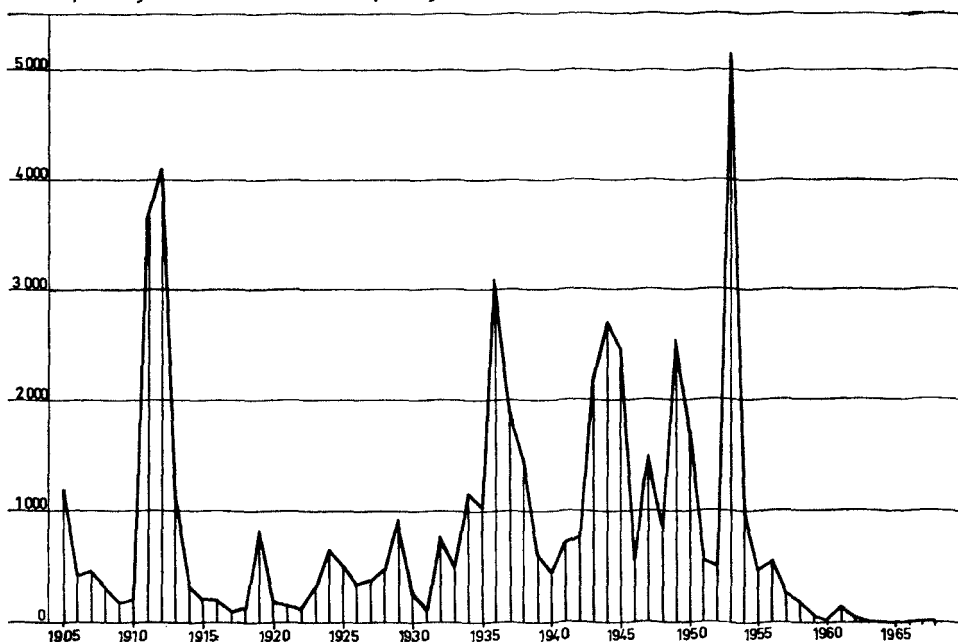
Veneriska sjukdomar. Uppgifterna om dessa sjukdomar inkluderar i princip även militärpatienter, men redovisningen av dessa till länsläkarna — vilka i sin tur redovisar till socialstyrelsen — torde vara ofullständig.

Trots detta torde den föreliggande statistiken i stort sett ge en riktig bild åtminstone av utvecklingstendenserna i tiden och förhållandet mellan olika åldrar och kön.

Sålunda står det utom tvivel, att gonorrén stigit från 1950 i minst den grad, som anges av den officiella serien. Denna sjukdom hade år 1944 drygt 20 000 fall. Därefter sjönk frekvensen t o m år 1949 (9 700 fall) men steg sedan återigen, som framgår av tabell D 6 1967 till 25 974 fall. Antalet steg ytterligare till 30 214 fall under 1968.

Frekvensen av rapporterade fall av syfilis visar en stegring från 1958, då antalet var 75, till 495 fall 1964, varefter en årlig nedgång har noterats. År 1965 rapporterades 491 fall, år 1966 434 fall, 1967 338 fall och 1968 278 fall.

Akut polio 1905-1968. Antal fall (med och utan förlamning) i hela riket
Acute poliomyelitis with and without paralysis

Tab D 1. Insjuknade i epidemiska sjukdomar med individuell anmälningsplikt åren 1955—1968 (kliniska fall) (nummer enligt internationell klassifikation)

Cases of notifiable epidemic diseases (clinical cases) reported (numbering according to international classification)

Källa: Halvmånadsrapporter insända av länsläkare och med dem jämförda förste stadsläkare.

Nr i den internationella klassifikationen	Diagnosens benämning <i>Diagnosis</i>	1955	1960	1962	1963	1964	1965	1967	1968
040	Nervfeber (tyfoidfeber) <i>Typhoid fever</i>	18	14	38	19	13	5	18	18
041	Paratyfoidfeber <i>Paratyphoid fever</i>								
042	Annan salmonella infektion <i>Other salmonella infections</i>	685	628	1 075	897	1 003	67 1 156	51 1 324	77 1 170
043	Kolera <i>Cholera</i>	—	—	—	—	—	—	—	—
044	Undulantfeber <i>Brucellosis</i>	3	2	2	3	—	1	1	3
045	Rödsot (dysenteri) <i>Bacillary dysentery</i>	484	123	147	58	48	92	65	109
046	Amöbadysenteri <i>Amoebic dysentery</i>	—	9	12	5	5	5	14	10
050	Scharlakansfeber <i>Scarlet fever</i>	7 581	11 827	4 124	3 580	4 983	4 006	6 046	9 764
055	Difteri <i>Diphtheria</i>	4	2	1	—	—	—	—	—
057	Epidemisk hjärnhinneinflammation (meningokockmeningit) <i>Meningococcal meningitis</i>	65	64	180	138	148	229	106	118
058	Pest <i>Plague</i>	—	—	—	—	—	—	—	—
059	Tularemia <i>Tularemia</i>	1	229	119	17	47	1	2 739	15
060	Spetälska <i>Leprosy</i>	—	—	—	—	—	—	—	—
062	Mjältbrand <i>Anthrax</i>	—	—	—	—	1	—	1	—
064.2	Rots <i>Glanders</i>	—	—	—	—	—	—	—	—
064.4	Listerios <i>Listeriosis</i>	—	5	11	6	6	3	—	2
071	Återfallsfeber <i>Relapsing fever</i>	—	—	—	1	—	—	—	—
072.0	Weills sjukdom <i>Weil's disease</i>	5	—	—	—	—	1	—	—
080.0—080.1	Akut barnförlamning (polio) (med förlamning) <i>Acute polio (paralytic)</i>	325	15	6	—	—	—	—	—
080.2	Akut barnförlamning (utan förlamning) <i>Acute polio (non paralytic)</i>	161	3	8	—	1	1	—	—
082	Sömnssjuka <i>Acute infectious encephalitis</i>	—	—	—	—	—	—	—	—
084	Smittkoppor <i>Smallpox</i>	—	—	—	27	—	—	—	—
091	Gula febern <i>Yellow fever</i>	—	—	—	—	—	—	—	—
092	Epidemisk gulsot <i>Infectious hepatitis</i>	1 038	873	709	708	987	1 236	1 294	1 803
096.2	Papegojsjuka <i>Psittacosis</i>	—	5	9	9	6	14	36	47
096.9	Primär meningoencefalit av infektiös typ <i>Meningoencephalitis</i>	240	427	429	430	601	627	1 005	712
100	Fläckfeber <i>Louse-borne epidemic typhus</i>	—	—	—	—	—	—	1	—
116	Malaria <i>Malaria</i>	5	10	14	11	15	13	17	24
571.0, 764.0	Elakartad gastroenterit hos barn under 2 år <i>Malignant gastro-enteritis in children under 2 years</i>	2	47	7	22	44	55	93	72
	Summa Total	10 617	14 283	6 891	5 931	7 908	7 512	12 811	13 944

Kommentar, se sidan 103.

Tab D 2. Vissa epidemiska sjukdomar 1875—1968. Sjukdomar och nummer enligt internationell statistisk klassifikation

Epidemic diseases 1875—1968. Numbering according to the international statistical classification

Källa: Rapporter insända av länsläkare och med dem jämförda förste stadsläkare.

År Year	040-042 Salmonella-infektioner <i>Salmonella infections</i>	045 Dysenteri <i>Bacillary dysentery</i>	050 ¹ Scharlakansfeber <i>Scarlet fever</i>	055 Difteri <i>Diphtheria</i>	057.0 Meningo-kockmeningit <i>Meningococcal meningitis</i>	080 Polio <i>Polio</i>	År Year	Salmonella-infektioner	Dysenteri	Scharlakansfeber ¹	Difteri	Meningo-kockmeningit	Polio ²
1875	7 153	812	4 117	2 733	37	..	1920	1 266	71	9 750	26 448	102	181
1876	5 995	405	9 684	4 043	39	..	1921	1 123	125	9 264	15 133	120	141
1877	5 002	443	16 682	4 116	30	..	1922	896	63	10 718	6 610	79	112
1878	8 282	587	15 655	5 492	47	..	1923	808	37	10 829	4 840	85	309
1879	5 178	245	10 060	5 801	27	..	1924	1 401	82	10 882	4 240	115	656
1880	6 271	1 014	8 461	7 258	21	..	1925	1 458	108	10 613	3 820	136	517
1881	4 398	814	6 195	7 732	32	..	1926	816	59	8 513	3 561	147	341
1882	6 288	4 211	6 066	8 020	40	..	1927	417	77	5 289	3 776	127	375
1883	5 898	512	13 661	8 581	400	..	1928	440	60	6 017	2 820	131	482
1884	6 304	357	14 327	6 901	83	..	1929	456	97	8 533	2 630	112	950
1885	4 510	179	14 443	5 386	77	..	1930	541	128	8 046	4 178	67	304
1886	6 045	694	12 900	5 025	94	..	1931	337	626	5 922	2 576	62	98
1887	4 698	254	9 698	6 284	112	..	1932	597	1 385	5 241	1 933	58	777
1888	3 736	139	6 084	4 798	117	..	1933	294	1 437	7 425	1 708	56	506
1889	6 866	226	6 991	4 878	196	..	1934	382	1 557	10 912	935	48	1 173
1890	4 263	175	12 975	6 848	605	..	1935	429	776	8 081	916	45	1 049
1891	4 010	697	8 994	5 853	227	..	1936	511	464	7 567	781	51	3 112 ²
1892	4 194	236	9 628	6 776	102	..	1937	545	328	14 572	299	51	1 888 ²
1893	3 949	739	12 046	10 086	111	..	1938	447	522	26 113	107	53	1 450 ²
1894	3 826	327	9 818	10 196	122	..	1939	479	228	40 505	181	31	615 ²
1895	3 547	330	7 345	8 675	96	..	1940	456	166	24 373	290	32	450 ²
1896	3 438	692	7 586	8 061	165	..	1941	643	652	12 953	280	104	720 ²
1897	2 751	518	6 487	8 837	118	..	1942	270	1 458	20 684	1 284	110	750 ²
1898	2 351	332	5 745	11 219	89	..	1943	444	1 669	29 812	2 457	77	2 198 ²
1899	2 698	957	9 159	20 446	283	..	1944	258	1 786	29 537	3 868	118	2 716 ²
1900	2 200	865	9 428	21 004	255	..	1945	359	661	15 931	2 620	90	2 446 ²
1901	3 573	873	11 147	21 435	167	..	1946	677	480	12 087	932	130	558 ²
1902	1 440	277	9 180	14 993	99	..	1947	1 206	442	11 111	357	86	1 481 ²
1903	1 550	292	7 081	13 933	91	..	1948	362	123	7 744	206	67	818 ²
1904	1 717	395	8 312	14 994	102	..	1949	292	168	23 960	73	60	2 560 ²
1905	2 313	303	11 473	18 996	113	1 199	1950	311	180	34 527	71	45	1 704 ²
1906	1 823	225	8 122	15 298	82	429	1951	160	102	13 661	30	46	551 ²
1907	1 732	112	4 918	11 460	81	467	1952	147	94	7 816	30	30	492 ²
1908	1 916	321	5 750	8 856	66	316	1953	8 770	432	5 413	13	30	5 090 ²
1909	1 130	94	7 617	9 602	52	172	1954	812	128	5 545	1	51	1 009
1910	1 866	136	9 614	10 460	611	186	1955	703	484	7 581	4	65	486
1911	1 916	113	12 000	12 027	40	3 646	1956	481	67	9 027	—	72	549
1912	1 214	57	9 043	10 294	68	4 112	1957	1 035	70	6 422	11	118	250
1913	1 513	72	10 228	11 927	127	1 220	1958	562	40	10 389	1	79	192
1914	1 940	60	10 204	12 030	70	325	1959	650	66	18 256	—	91	56
1915	1 301	68	13 086	11 471	910	214	1960	642	123	11 827	2	64	18
1916	1 495	179	10 482	12 385	557	207	1961	572	93	5 962	2	112	124
1917	1 836	576	9 490	14 674	224	99	1962	1 113	147	4 124	1	180	14
1918	2 941	89	7 769	27 645	118	122	1963	916	58	3 580	—	138	—
1919	3 827	53	9 310	40 514	116	820	1964	1 016	48	4 983	—	148	1
							1965	1 228	92	4 006	—	229	1
							1966	1 470	86	5 742	—	164	4
							1967	1 393	65	6 046	—	106	—
							1968	1 265	109	9 764	—	118	—

¹ Även puerperal scarlatina (stat. klass. 681). — ² Inkl fall utan förklaring, vilka enligt uppgifter, som finns för vart och ett av åren 1936—1953 utgjorde respektive 517, 246, 163, 70, 56, 170, 121, 258, 265, 610, 133, 416, 182, 717, 540, 212, 129 och 2 061. För åren efter 1953 hänvisas till tab D 1. För åren före 1936 är antalet okänt.

Tab D 3. Insjuknade i epidemiska sjukdomar med individuell anmälningsplikt månadsvis år 1968

Cases of notifiable epidemic diseases reported

Källa: Se tabell D 1

Månad Month	040 Tyfoid- feber Ty- phoid- fever	041 Para- tyfoid- feber Para- typhoid fever	042 Annan salmo- nella inf. (rödsot) Other salmonella-dysentery inf.	045 Dysen- teri (rödsot) Bacillary dysentery	050 Schar- lakana- feber Scarlet fever	057.0 Meningo- kok- meningit (epid. hjärnhin- neinfl.) Meningo- coccal- meningi- tis	080.0— Akut meningit polio (epid. hjärnhin- neinfl.) Acute polio	092 Epidemisk gulsot Infec- tious hepa- titis	096.9 Menin- goence- falit Menin- goence- phalitis	Övriga epidemiska sjukdomar Other notifi- able epid. diseases	Summa Total
Januari	—	—	56	2	678	16	—	156	22	15	945
Februari	—	—	121	2	653	11	—	147	19	14	967
Mars	—	1	81	—	537	9	—	160	24	10	822
April	1	9	62	—	471	11	—	160	21	28	763
Maj	1	36	59	5	493	18	—	166	21	12	811
Juni	1	9	66	5	247	7	—	115	26	23	499
Juli	2	4	138	15	171	10	—	197	74	15	626
Augusti	6	4	188	17	254	5	—	182	109	11	776
September	—	5	150	15	594	9	—	142	203	11	1 129
Oktober	4	4	119	24	1 762	8	—	122	111	11	2 165
November	2	5	80	7	2 049	11	—	151	43	14	2 362
December	1	—	50	17	1 855	3	—	105	39	9	2 079
Summa Total 1968 ¹	18	77	*1 170	109	9 764	118	—	11 803	712	*173	13 944

¹ Se texten kap D angående materialet. — ² Se texten angående bacillbärare m m. *Mainly enteritis salmonellosis. see table in English Summary.* — ³ Specificerade i tabell D 1. *For specification, see table in Summary.*

Tabell D 1

Epidemiska sjukdomar med individuell anmälningsplikt är enligt kungl kungörelse år 1953 (SFS 431) med ändring år 1954 (SFS 732) och 1963 (SFS 351) samt medicinalstyrelsens cirkulär 1960 (MF

73) de i förspalten uppräknade. Vissa andra epidemiska sjukdomar anmäles summariskt, som framgår av texten ovan.

Tabell D 2.

Vid bedömning av siffrorna måste hänsyn tagas till att de diagnostiska metoderna undergått betydande förändringar under tiden från 1875. Med bakteriologins utveckling har allt större möjligheter öppnats för en specifik diagnos, som vid t ex paratyfoidfeber kommit att omfatta ett mycket stort antal bakteriearter, flertalet framkallande en annan sjukdomsbild (akuta Salmonella-gastro-enteriter) än den, som var karaktäristisk för sjukdomen under periodens tidigare skede. Den väsentliga effekten av diagnostikens

utveckling torde på denna punkt ha blivit en ökning av antalet rapporterade fall. För barnförslamning infördes anmälningsplikt först år 1905. Siffrorna för denna sjukdom påverkas av att fall utan förslamningar till en början anmäldes i mindre omfattning än senare.

I difteri har sedan 1894 även strypsjuka inkluderats i de till socialstyrelsen inkomna rapporterna. Före nämnda år redovisades strypsjuka särskilt. För att uppnå bättre jämförbarhet har denna sjukdom tillagts difterin även för perioden 1875—1893.

Tab D 4. Insjuknade i epidemiska sjukdomar med individuell anmälningsplikt, länsvis år 1968

Cases of notifiable epidemic diseases reported during the year in each county (county borough)

Källa: Se tabell D 1.

Län, vissa städer <i>Counties, county boroughs</i>	040 Tyfoid- feber <i>Typhoid fever</i>	041 Para- tyfoid- feber <i>Para- typhoid fever</i>	042 Annan salmo- nella inf <i>Other salmo- nellainf</i>	045 Dysen- teri (rödsot) <i>Bacillary dysentery</i>	050 Schar- lakans- feber <i>Scarlet fever</i>	057.0 Menin- gokock- menin- git (epid- hjärnhin- neinfl.) <i>Meningo- coccal menin- gitis</i>	080.0— 080.2 Akut polio <i>Acute polio</i>	092 Epidemisk gulsot <i>Infectious hepatitis</i>	096.9 Menin- goence- falit <i>Menin- goence- phalitis</i>	Övriga epidemi- ska sjuk- domar <i>Other notifiable epid. diseases</i>	Summa <i>Total</i>
Stockholms stad	8	20	270	15	399	17	—	374	118	32 ¹	1 253
Stockholms län	1	6	130	16	413	10	—	167	53	13 ²	1 809
Uppsala län	—	3	22	3	169	1	—	40	—	—	238
Södermanlands län	—	1	63	2	253	3	—	89	44	13 ³	468
Östergötlands län	—	2	71	3	382	1	—	82	48	—	589
Jönköpings län	—	—	45	16	399	2	—	53	50	8 ⁴	573
Kronobergs län	1	2	14	—	121	1	—	26	18	—	183
Kalmar läns norra	—	—	9	—	144	—	—	12	—	—	165
Kalmar läns södra	—	3	21	3	450	1	—	16	—	—	494
Gotlands län	—	—	17	3	21	—	—	3	23	—	67
Blekinge län	2	—	15	3	162	3	—	10	48	—	243
Kristianstads län	—	—	32	1	425	6	—	40	25	5 ⁵	534
Malmö stad	—	1	36	3	203	6	—	102	10	18 ⁶	379
Malmöhus län i övr.	—	4	61	12	628	5	—	76	35	9 ⁷	830
Hallands län	1	—	19	4	175	2	—	16	38	—	255
Göteborgs stad	2	6	96	5	369	8	—	251	5	10 ⁸	752
Göteb. o Bohus län i övrigt	—	11	26	3	79	5	—	32	20	6 ⁹	182
Älvsborgs län	1	2	25	—	256	10	—	69	18	1 ¹⁰	382
Skaraborgs län	—	1	14	2	862	6	—	24	31	14 ¹¹	954
Värmlands län	1	—	23	1	229	4	—	27	32	3 ¹²	320
Örebro län	—	—	15	3	470	7	—	51	9	18 ¹³	573
Västmanlands län	—	4	12	2	318	7	—	25	41	—	409
Kopparbergs län	—	6	26	1	341	1	—	26	1	1 ¹⁴	403
Gävleborgs län	—	1	34	3	642	—	—	84	1	4 ¹⁵	769
Västernorrlands län	—	1	15	—	234	8	—	30	18	3 ¹⁶	309
Jämtlands län	—	2	7	4	141	2	—	16	10	1 ¹⁷	183
Västerbottens län	—	1	32	1	246	—	—	36	9	7 ¹⁸	332
Norrbottnens län	1	—	20	—	233	2	—	26	7	7 ¹⁹	296
Hela riket <i>Total</i>	18	77	1 170	109	9 764	118	—	1 803	712	173	13 944

¹ 15 fall av elakartad gastroenterit hos barn under 2 år, 6 fall av malaria, 5 fall av amöbadysenteri, 6 fall av psittakos. — ² 11 fall av elakartad gastroenterit hos barn under 2 år, 2 fall av psittakos. — ³ 11 fall av elakartad gastroenterit hos barn under 2 år, 2 fall av psittakos. — ⁴ 1 fall av elakartad gastroenterit hos barn under 2 år, 4 fall av malaria, 3 fall av psittakos. — ⁵ 5 fall av psittakos. — ⁶ 11 fall av elakartad gastroenterit hos barn under 2 år, 3 fall av malaria, 3 fall av amöbadysenteri, 1 fall av undulantfeber. — ⁷ 1 fall av elakartad gastroenterit hos barn under 2 år, 8 fall av psittakos. — ⁸ 4 fall av malaria, 2 fall av amöbadysenteri, 1 fall av psittakos, 2 fall av listerier, 1 fall av undulantfeber. — ⁹ 2 fall av elakartad gastroenterit hos barn under 2 år, 4 fall av psittakos. — ¹⁰ 1 fall av undulantfeber. — ¹¹ 1 fall av malaria, 13 fall av psittakos. — ¹² 2 fall av elakartad gastroenterit hos barn under 2 år, 1 fall av malaria. — ¹³ 15 fall av elakartad gastroenterit hos barn under 2 år, 3 fall av psittakos. — ¹⁴ 1 fall av tularemi. — ¹⁵ 3 fall av tularemi, 1 fall av malaria. — ¹⁶ 1 fall av tularemi, 1 fall av elakartad gastroenterit hos barn under 2 år, 1 fall av psittakos. — ¹⁷ 1 fall av psittakos. — ¹⁸ 3 fall av tularemi, 2 fall av elakartad gastroenterit hos barn under 2 år, 2 fall av malaria. — ¹⁹ 7 fall av tularemi.

Tab D 5. Fall av venerisk sjukdom år 1968 fördelade dels efter bostadsort, dels efter smittningssort *Cases of venereal diseases according to domicile and place of infection*

Källa: Länsläkarnas årsberättelser.

Län, vissa städer <i>Counties, county boroughs</i>	Ärvt syfilis <i>Congenital syphilis</i>		Förvärvat syfilis <i>Acquired syphilis</i>			Gonorré <i>Gonorrhoea</i>		Ulcer molle <i>Chancroid</i>			Summa <i>Total</i>	På 1 000 av folk- mängden <i>Per 1 000 inhabitants</i>
	M	Kv	M	Kv	Summa	M	Kv	Summa	M	Kv	Summa	
	M	F	M	F	Total	M	F	Total	M	F	Total	
Bostadsort Patients' domicile												
Stockholms stad	—	—	67	29	96	3 907	2 899	6 806	1	—	1	6 903 9,1
Stockholms län	—	—	16	6	22	1 760	1 344	3 104	—	—	—	3 126 4,6
Uppsala län	—	—	2	—	2	497	551	1 048	—	—	—	1 050 5,4
Södermanlands län	—	—	—	—	—	399	314	713	—	—	—	713 2,9
Östergötlands län	—	—	4	4	8	699	562	1 261	—	—	—	1 269 3,4
Jönköpings län	—	—	5	—	5	322	250	572	—	—	—	577 1,9
Kronobergs län	—	—	3	1	4	161	108	269	—	—	—	273 1,7
Kalmar län	—	—	3	—	3	241	159	400	1	—	1	404 1,7
Gotlands län	—	—	—	1	1	117	61	178	—	—	—	179 3,3
Blekinge län	—	—	3	2	5	192	132	324	—	—	—	329 2,2
Kristianstads län	—	—	8	1	9	233	193	426	—	—	—	435 1,6
Malmö stad	—	—	11	2	13	1 087	784	1 871	—	—	—	1 884 7,4
Malmöhus län i övr	—	—	7	2	9	730	485	1 215	—	—	—	1 224 2,8
Hallands län	—	—	8	2	10	210	196	3 461	—	—	—	356 1,9
Göteborgs stad	—	—	30	7	37	2 017	1 393	3 410	2	—	2	3 447 7,8
Göteb. o Bohus län i övr	—	—	1	—	1	271	161	432	—	—	—	433 1,8
Älvsborgs län	—	—	2	1	3	548	457	1 005	—	—	—	1 008 2,6
Skaraborgs län	—	—	4	—	4	295	226	521	—	—	—	525 2,1
Värmlands län	—	—	2	2	4	429	280	709	1	—	1	714 2,5
Örebro län	—	—	—	3	3	450	391	841	—	—	—	844 3,1
Västmanlands län	—	—	4	1	5	416	389	805	—	—	—	810 3,2
Kopparbergs län	—	—	2	—	2	448	341	789	1	—	1	792 2,8
Gävleborgs län	—	—	7	4	11	532	401	933	—	—	—	944 3,2
Västernorrlands län	—	—	4	3	7	479	330	809	—	—	—	816 3,0
Jämtlands län	—	—	—	—	—	278	196	474	—	—	—	474 3,7
Västerbottens län	—	—	1	2	3	195	159	354	—	—	—	357 1,5
Norrbottnens län	—	—	5	6	11	378	221	599	—	—	—	610 2,4
Summa Total 1968	—	—	199	79	278	17 291	12 923	30 214	6	—	6	30 498 3,8
Smittningssort för ovanstående fall Place of infection												
Städer utom landsting	—	—	44	32	76	6 600	55 215	11 815	—	—	—	11 815 ..
Sverige i övrigt	—	—	29	33	62	7 886	6 888	14 774	1	—	1	14 837 ..
Danmark	—	—	3	—	3	430	50	480	—	—	—	483 ..
Finland	—	—	2	—	2	150	45	195	—	—	—	197 ..
Norge	—	—	3	—	3	166	32	198	—	—	—	201 ..
Övriga utlandet	—	—	103	9	112	1 683	329	2 012	5	—	5	2 129 ..
Okänd ort	—	—	15	5	20	376	364	740	—	—	—	760 ..
Summa Total 1967	3	1	215	119	334	14 950	11 024	25 974	5	—	5	26 317 3,3
» » 1966	—	5	299	130	429	14 542	10 460	25 002	5	—	5	25 441 3,2
» » 1965	4	3	328	156	484	14 393	9 707	24 100	10	1	11	24 602 3,2
» » 1964	1	1	353	142	495	14 018	8 918	22 936	10	—	10	23 443 3,0
» » 1963	1	2	214	98	312	12 886	8 251	21 137	11	—	11	21 463 2,8
» » 1962	—	2	173	73	246	13 484	8 106	21 590	10	—	10	21 848 2,9
» » 1961	1	—	95	25	119	12 421	7 291	17 912	12	—	12	19 844 2,6
» » 1960	1	—	66	23	89	11 501	6 972	18 473	6	—	6	18 569 2,5
» » 1959	2	1	69	26	95	9 568	5 853	15 421	14	—	14	15 533 2,1
» » 1958	2	1	55	20	75	8 289	4 749	13 038	10	—	10	13 126 1,8
» » 1955	6	3	105	63	168	9 027	4 825	13 852	16	—	16	14 045 1,9
» » 1950	8	12	358	250	608	7 005	3 207	10 212	40	3	43	10 883 1,5

Tab D 6. Gonorré 1950—1968

Gonorrhoea

Källa: Länsläkarnas årsberättelser.

	Rapporterade fall Reported cases					Fall per 100 000 invånare Cases per 100 000 inhabitants							
	Ålder, år Age, years					Summa Total	Ålder, år Age, years					Summa Total	
	0—9	10—14	15—19	20—24	25—		0—9	10—14	15—19	20—24	25—		
Män Male													
1950	7	5	872	2 353	3 768	7 005	..	2,2	411,5	1 009,4	170,1	200,4	
1953	6	8	1 027	3 001	5 219	9 261	..	3,1	478,0	1 357,7	230,5	259,2	
1954	3	31	1 147	2 930	4 792	8 903	..	11,3	519,5	1 348,0	210,4	247,7	
1955	—	6	1 142	2 989	4 890	9 027	..	2,1	502,2	1 387,3	213,4	249,4	
1956	1	3	1 234	2 881	4 794	8 913	..	1,0	528,2	1 335,5	207,8	244,4	
1957	1	4	1 163	2 766	4 194	8 128	..	1,2	478,1	1 270,8	180,8	221,2	
1958	—	6	1 333	2 880	4 070	8 289	..	1,8	517,3	1 300,5	174,6	224,1	
1959	1	6	1 859	3 422	4 280	9 568	..	1,8	676,8	1 507,5	182,9	257,3	
1960	2	16	2 441	4 348	4 694	11 501	..	5,0	832,3	1 868,4	200,1	308,0	
1961	—	21	3 091	4 550	4 759	12 421	..	6,8	992,8	1 901,9	202,2	331,1	
1962	1	14	3 414	5 231	4 824	13 484	..	4,8	1 044,4	2 052,8	203,6	356,6	
1963	3	11	3 237	5 286	4 349	12 886	..	3,8	986,1	1 938,1	182,9	338,7	
1964	4	14	3 572	5 745	4 683	14 018	..	5,0	1 105,0	1 963,0	195,5	365,1	
1965	2	10	3 099	6 228	5 054	14 393	..	3,6	980,4	1 968,4	209,3	370,7	
1966	1	10	2 810	6 327	5 394	14 542	..	3,6	919,4	1 893,6	221,5	371,0	
1967	3	9	2 675	6 526	5 763	14 976	..	3,3	902,5	1 918,9	234,7	379,9	
1968	1	6	2 885	7 551	6 828	17 291	..	2,2	997,8	2 225,3	275,5	436,7	
Kvinnor Female													
1950	15	8	759	959	1 466	3 207	..	3,7	368,0	415,8	64,2	91,1	
1953	16	26	1 122	1 554	2 073	4 791	..	10,6	537,6	698,6	88,7	133,1	
1954	13	48	1 299	1 395	2 059	4 814	..	18,3	605,6	639,5	87,6	133,0	
1955	8	31	1 316	1 413	2 057	4 825	..	11,1	595,7	656,3	87,0	132,4	
1956	11	34	1 382	1 419	2 051	4 897	..	11,5	609,5	662,9	86,1	133,5	
1957	5	52	1 409	1 311	1 825	4 602	..	16,9	598,2	610,3	76,2	124,6	
1958	6	94	1 655	1 294	1 700	4 749	..	30,2	664,7	594,4	70,6	127,8	
1959	8	94	2 530	1 459	1 762	5 853	..	30,4	956,6	655,7	72,9	156,7	
1960	15	134	3 317	1 675	1 831	6 972	..	44,4	1 178,8	736,4	75,5	185,9	
1961	12	198	3 565	1 747	1 769	7 291	..	67,7	1 194,4	748,2	72,7	193,4	
1962	9	179	4 185	1 946	1 787	8 106	..	64,3	1 334,5	781,7	72,9	213,3	
1963	6	187	4 428	2 022	1 608	8 251	..	69,1	1 409,8	771,2	65,2	215,9	
1964	13	215	4 734	2 204	1 752	8 918	..	81,6	1 523,8	786,2	70,6	231,3	
1965	10	181	4 618	2 866	2 032	9 707	..	69,4	1 526,9	959,7	81,3	249,5	
1966	10	137	4 587	3 355	2 371	10 460	..	52,7	1 567,4	1 064,4	94,2	266,6	
1967	6	152	4 410	3 831	2 599	10 998	..	58,6	1 554,8	1 185,1	102,4	278,4	
1968	7	136	5 203	4 393	3 184	12 923	..	52,8	1 886,4	1 348,9	124,2	325,3	
Båda könen Both sexes													
1950	22	13	1 631	3 312	5 234	10 212	..	2,9	390,1	714,2	116,3	145,6	
1953	22	34	2 149	4 555	7 292	14 052	..	6,8	507,4	1 025,2	158,5	195,9	
1954	16	79	2 446	4 325	6 851	13 717	..	14,8	562,0	993,1	148,0	190,2	
1955	8	37	2 458	4 402	6 947	13 852	..	6,5	548,3	1 021,9	149,1	190,7	
1956	12	37	2 616	4 300	6 845	13 810	..	6,1	568,2	1 000,5	146,0	188,8	
1957	6	56	2 572	4 077	6 019	12 730	..	8,9	537,1	942,7	127,6	172,8	
1958	6	100	2 988	4 174	5 770	13 038	..	15,7	589,7	950,4	121,8	175,8	
1959	9	100	4 389	4 881	6 042	15 421	..	15,8	814,0	1 085,9	127,0	206,9	
1960	17	150	5 758	6 023	6 525	18 473	..	24,2	1 002,0	1 308,9	136,7	246,8	
1961	12	219	6 656	6 297	6 528	19 712	..	36,5	1 091,5	1 332,1	136,3	262,1	
1962	10	193	7 599	7 177	6 611	21 590	..	33,8	1 186,4	1 424,7	137,1	284,8	
1963	9	198	7 665	7 308	5 957	21 137	..	35,6	1 193,3	1 366,2	123,0	277,1	
1964	17	229	8 306	7 949	6 435	22 936	..	42,2	1 310,2	1 387,3	132,0	298,1	
1965	12	191	7 717	9 094	7 086	24 100	..	35,6	1 247,6	1 478,6	144,2	310,1	
1966	11	147	7 397	9 682	7 765	25 002	..	27,4	1 236,4	1 491,1	156,8	318,8	
1967	9	161	7 085	10 357	8 362	25 974	..	30,2	1 221,5	1 561,3	167,4	329,1	
1968	8	142	8 088	11 964	10 012	30 214	..	26,8	1 431,6	1 796,7	198,5	380,9	

1 Inkl. okänd ålder. Incl. unknown age

Tab D 7. Fall av venerisk sjukdom år 1968 efter ålder och kön

Cases of venereal diseases by age and sex

Källa: Länsläkarnas årsberättelser.

Sjukdom <i>Disease</i>	Summa <i>Total</i>	Den smittades ålder <i>Age of the infected</i>											
		under 1 år <i>under 1 year</i>	1—9 år <i>years</i>	10—14 år <i>years</i>	15—19 år <i>years</i>	20—24 år <i>years</i>	25—29 år <i>years</i>	30—39 år <i>years</i>	40—49 år <i>years</i>	50—59 år <i>years</i>	60 år och däröver <i>60 years and more</i>	okänd ålder <i>unknown age</i>	
Syfilis ¹ <i>Syphilis</i>	{M M Kv F	199 79	— —	— —	21 20	69 22	46 14	35 12	18 4	7 4	3 2	— 1	
Summa <i>Total</i>		278	—	—	41	91	60	47	22	11	5	1	
Gonorré <i>Gonorrhoea</i>	{M M Kv F	17 291 12 923	— 2	1 5	6 136	2 885 5 203	7 571 4 393	3 722 1 615	2 134 1 033	633 359	214 83	38 11	87 83
Summa <i>Total</i>		30 214	2	6	142	8 088	11 964	5 337	3 167	992	297	49	170
Ulcus molle <i>Chancroid</i>	{M M Kv F	6 —	— —	— —	1 —	4 —	1 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Summa <i>Total</i>		6	—	—	1	4	1	—	—	—	—	—	—

¹ Här ingår samtliga fall av syfilis, såväl medfödd som förvärvad. *Congenital and acquired.*

Tab D 8. Socialstyrelsens skärmbildsundersökningar 1946—1968. Antal vid länsundersökningarna undersökta personer.

Massradiofluorography of the National Board of Health and Welfare concerning civilians (except in mental hospitals etc.)

Källa: Rapport från socialstyrelsens skärmbildscentral.

Län, städer <i>Counties, county boroughs</i>	1946—1955 Undersökta personer <i>Individuals examined</i>	1956—1965 Undersökta personer <i>Individuals examined</i>	1966 Undersökta personer <i>Individuals examined</i>	1967 Undersökta personer <i>Individuals examined</i>	1968 Undersökta personer <i>Individuals examined</i>
Stockholms stad	521 941	502 950	—	—	—
Stockholms län	491 686	270 144	—	—	—
Uppsala län	96 541	25 615	—	—	—
Södermanlands län	346 223	—	—	—	—
Norrköpings stad	61 380	65 928	—	—	—
Östergötlands län i övr.	205 509	225 482	—	—	—
Jönköpings län	259 668	278 487	29 646	—	—
Kronobergs län	129 419	117 930	—	—	—
Kalmar län	180 227	183 763	—	34 240	90 908
Gotlands län	—	43 271	—	—	—
Blekinge län	102 154	101 550	—	—	—
Kristianstads län	—	195 077	3 867	—	—
Malmöhus län	53 592	251 199	—	—	—
Hallands län	125 090	—	—	—	60 096
Göteborgs stad	259 847	—	—	—	—
Göteborgs o Bohus län i övrigt	150 661	—	—	22 824	42 981
Älvsborgs län	273 539	236 281	16 901	—	—
Skaraborgs län	183 984	178 376	—	—	—
Värmlands län	246 703	158 055	42 915	1 324	—
Örebro län	—	—	—	—	—
Västmanlands län	164 043	—	—	—	64 974
Kopparbergs län	206 570	215 573	—	—	—
Gävleborgs län	252 015	191 798	72 014	37 099	36 055
Västernorrlands län	221 886	50 472	92 123	48 644	—
Jämtlands län	—	106 392	—	—	—
Västerbottens län	81 535	82 297	—	—	—
Norrbottnens län	6 402	172 553	—	—	—
Summa Total	4 620 615	3 653 193	257 466	144 131	295 014

Specifisering av gjorda fynd vid 1968 års skärmbildsundersökningar:

	Länsunder- sökningarna	Lasarett för psykiatrisk vård	Företag/ Skolor	Försvars- makten
Antal undersökningar	295 014	8 985	31 854	75 646
Därav				
Negativa	264 787	7 849	29 672	.. ¹
Tbc, läkt	1 755	51	106	25
Tbc, ej säkert läkt	2 464	97	173	50
Tbc, pågående (aktiv)	14	2	1	3
Övriga lungförändringar	1 941	103	149	164
Hjärt-, kärlfynd	380	20	20	10
Övriga extra pulmonärt	474	14	17	7
Anomali, deformitet	16	1	—	—
Ej säkert patologiskt	461	8	45	47
Betydelselösa fynd	22 709	834	1 669	.. ¹
Personen olämplig för skärmbild	13	6	2	1

¹ Antal negativa fynd och betydelselösa fynd var tillsammans 75 339

Tab D 9. Tuberkulossjukligheten och -dödligheten år 1968 *Tuberculosis morbidity and mortality*

Källa: Centraldispensärernas årsberättelser (bearbetade inom Nationalföreningen mot hjärt- och lungsjukdomar), utom beträffande avlidna, vilka citerats ur publikationen »Dödsorsaker» (SOS) av statistiska centralbyrån.

Län, städer <i>Counties, county boroughs</i>	Tbc-fall kvarstående i centraldispensärregister den 31/12 <i>Persons with TB registered at Central dispensaries</i>					Nyupptäckta tbc-fall införda i centraldispensärregister <i>New findings of TB entered into registers of Central dispensaries</i>					Avlidna i tbc (alla slag) enligt statistiska centralbyråns material <i>Deaths from TB (all forms)</i>			
	Hela antalet <i>All cases</i>	På 1 000 inv. <i>Per 1 000 inh.</i>	Därav lungtbc <i>TB of the lung</i>			Hela antalet <i>All cases</i>	På 1 000 inv. <i>Per 1 000 inh.</i>	Därav lungtbc <i>TB of the lung</i>			Hela antalet <i>All cases</i>	På 1 000 inv. <i>Per 1 000 inh.</i>	Antal <i>Number</i>	På 1 000 inv. <i>Per 1 000 inh.</i>
			Hela antalet <i>All cases</i>	Öppen tbc <i>Contagious</i>				Hela antalet <i>All cases</i>	Öppen tbc <i>Contagious</i>					
				Antal <i>Number</i>	På 1 000 inv. <i>Per 1 000 inh.</i>				Antal <i>Number</i>	På 1 000 inv. <i>Per 1 000 inh.</i>				
Stockholms stad	3 393	4,5	3 125	348	0,5	368	0,5	317	175	0,2	69	0,09		
Stockholms län	2 295	3,5	2 012	45	0,1	178	0,3	156	35	0,1	14	0,02		
Uppsala län	351	1,8	314	17	0,1	49	0,3	41	13	0,1	7	0,04		
Södermanlands län	893	3,7	746	40	0,2	56	0,2	37	3	0,0	6	0,02		
Östergötlands län	1 261	3,4	1 111	42	0,1	74	0,2	65	11	0,0	16	0,04		
Jönköpings län	566	1,9	441	28	0,1	47	0,2	27	13	0,0	11	0,04		
Kronobergs län	539	3,2	480	37	0,2	26	0,2	22	15	0,1	5	0,03		
Kalmar län	1 050	4,5	943	34	0,1	84	0,4	64	10	0,0	23	0,10		
Gotlands län	318	5,9	263	22	0,4	31	0,6	24	6	0,1	3	0,06		
Blekinge län	351	2,3	292	20	0,1	36	0,2	25	11	0,1	3	0,02		
Kristianstads län	1 198	4,5	1 072	28	0,1	27	0,1	11	5	0,0	9	0,03		
Malmö stad	1 086	4,3	913	17	0,1	70	0,3	61	8	0,0	26	0,04		
Malmöhus län i övrigt	1 338	3,1	1 161	73	0,2	71	0,2	58	27	0,1				
Hallands län	561	3,0	474	32	0,2	70	0,4	59	24	0,1	9	0,05		
Göteborgs stad	1 473	3,3	1 250	47	0,1	118	0,3	97	56	0,1	37	0,05		
Göteborgs ö Bohus län i övrigt	981	4,0	815	46	0,2	127	0,5	104	35	0,1				
Älvsborgs län	963	2,5	823	54	0,1	67	0,2	45	22	0,1	12	0,03		
Skaraborgs län	448	1,8	369	3	0,0	54	0,2	42	22	0,1	9	0,04		
Värmlands län	1 154	4,0	1 007	23	0,1	97	0,3	86	21	0,1	7	0,02		
Örebro län	609	2,2	530	19	0,1	64	0,2	48	15	0,1	13	0,05		
Västmanlands län	788	3,1	644	45	0,2	84	0,3	60	12	0,1	13	0,05		
Kopparbergs län	917	3,3	745	59	0,2	104	0,4	75	44	0,2	7	0,03		
Gävleborgs län	499	1,7	411	19	0,1	82	0,3	61	14	0,1	13	0,04		
Västernorrlands län	1 468	5,3	1 225	56	0,2	69	0,3	49	21	0,1	17	0,06		
Jämtlands län	412	3,2	299	11	0,1	47	0,4	37	30	0,2	9	0,07		
Västerbottens län	1 409	6,0	1 130	41	0,2	106	0,5	74	30	0,1	14	0,06		
Norrbottnens län	1 820	7,0	1 379	52	0,2	115	0,4	68	18	0,1	12	0,05		
Summa Total 1968	28 141	3,6	23 974	1 258	0,2	2 321	0,3	1 813	696	0,1	364	0,05		
» » 1967	30 912	3,9	26 262	1 485	0,2	2 399	0,3	1 823	688	0,1	352	0,05		
» » 1965	36 153	4,7	30 339	1 904	0,3	2 847	0,4	2 136	840	0,1	355	0,05		
» » 1960	53 981	7,2	45 015	3 171	0,4	4 194	0,6	2 887	1 026	0,1	598	0,08		
» » 1950	82 542	11,8	59 320	7 905	1,1	10 550	1,5	6 588	1 655	0,2	1 553	0,22		

Tabell D 9

Antalet i centraldispensärernas register kvarstående fall av tuberkulos och av nyupptäckta fall återspeglar sjukdomens utbredning resp insjukningsrisken. Att fastställa, om en tuberkulos är »öppen», dvs i smittsamt stadium kan i många

fall vara vanskligt, varför uppgifterna härom är mindre säkra än övriga. Vad angår den geografiska variationen, måste man dessutom räkna med att det kan finnas lokala olikheter i den intensitet, varmed man uppspårar och anmäler tuberkulosfall.

b. Maligna tumörer 1965 enligt anmälningar till cancerregistret

Från och med år 1958 registreras nyupptäckta cancerfall i Sverige vid det till socialstyrelsen knutna cancerregistret. Uppgiftsskyldighet föreligger för läkare vid sjukhus beträffande patienter inom såväl sluten som öppen vård samt för patologer, cytologer och rättsmedicinare. De senare anmäler av dem på biopsi-, utstryks- eller obduktionsmaterial sätta diagnoser, oavsett att fallen även anmäles från klinik. Endast ett fåtal fall torde falla utanför rapporteringen. De tumörformer, som anmälts till registret är förutom klart maligna processer samtliga intrakraniella tumörer samt svulster med endokrin aktivitet. Undantagna från anmälan är således de flesta benigna tumörer.

Förutom persondata angående patienten, såsom födelsedatum, kön, hemort och civilstånd innehåller canceranmälan en detaljerad diagnos med uppgift om huruvida denna grundats på klinisk eller patologisk-anatomisk undersökning etc. I anmälan finnes dessutom uppgifter som möjliggör ytterligare efterforskningar, såsom namnet på sjukhuset där den sjuke vårdats, dennes journalnummer och inskrivningsdatum. Uppgifterna stansas på hålkort, som sedermera konverteras till magnetisk tape. Kodsättningen av tumörernas läge och histologiska utseende sker i enlighet med en av WHO utarbetad rekommendation till cancerregister.

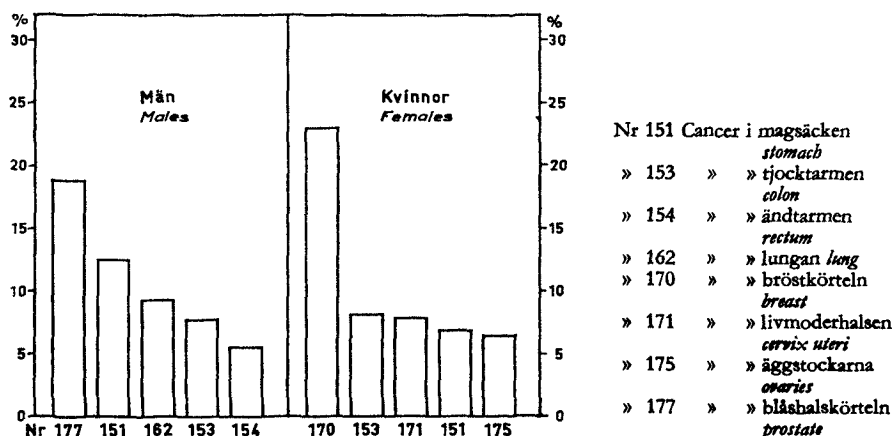
Cancerregistrets huvuduppgift är att producera en tillförlitlig morbiditetsstatistik för cancer och besläktade sjukdomar. Registret kan även tjäna som underlag för forskning, då i registreringen ingår en specifikation av tumörernas lokalisation och morfologiska typ med uppgifter för varje fall om sjukhus, journalnummer etc.

Den åttonde årsredogörelsen från registret avser verksamhetsåret 1965. Den är avfattad på engelska under titeln »Cancer Incidence in Sweden 1965», National Board of Health and Welfare. Då den ej ingår i serien Sveriges officiella statistik vill socialstyrelsen lämna en kort sammanfattning i föreliggande publikation.

(Forts. på sidan 112)

De fem vanligaste cancerformerna i % av samtliga cancerfall

Five most common sites of cancer in per cent of all cases

Tab D 10. Antal nya cancerfall diagnosticerade 1965 fördelade efter primärtumörens läge *No. of new cases of cancer diagnosed in 1965 by primary site. (Cancer registry)*

Källa: Socialstyrelsens cancerregister.

Statistisk klassifikation <i>Statistical classification</i>		Primärt läge <i>Primary site</i>	Antal fall <i>No. of cases</i>			Fall per 1 milj inv <i>Per 1 million ind.</i>	
A-listan <i>A-list</i>	Detalnummer <i>Detailed list</i>		Samtliga <i>Total</i>	Män <i>M</i>	Kvinnor <i>F</i>	Män <i>M</i>	Kvinnor <i>F</i>
A 44	140—48	Malign tumör i munhåla och svalg <i>Malignant neoplasm of oral cavity and pharynx</i>	597	403	194	105	50
A 45	150	Malign tumör i matsstrupen <i>Malignant neoplasm of oesophagus</i>	259	172	87	45	22
A 46	151	Malign tumör i magsäcken <i>Malignant neoplasm of stomach</i>	2 390	1 522	868	394	224
A 47	152, 153	Malign tumör i tarmen utom ändtarmen <i>Malignant neoplasm of intestine except rectum</i>	2 064	983	1 081	254	279
A 48	154	Malign tumör i ändtarmen <i>Malignant neoplasm of rectum</i>	1 142	665	477	172	123
A 49	161	Malign tumör i struphuvudet <i>Malignant neoplasm of larynx</i>	159	140	19	36	5
A 50	162, 163	Malign tumör i luftstrupe, luftrör, lunga och lungsäck, icke angiven som metastatisk <i>Malignant neoplasm of trachea, and of bronchus and lung not specified as secondary</i>	1 511	1 179	332	306	85
A 51	170	Malign tumör i bröstkörteln <i>Malignant neoplasm of breast</i>	2 907	17	2 890	4	746
A 52	171	Malign tumör i livmoderhalsen <i>Malignant neoplasm of cervix uteri</i>	976	—	976	—	252
A 53	172—174	Malign tumör i annan ej ospecificerad del av livmodern <i>Malignant neoplasm of other and unspecified parts of uterus</i>	850	—	850	—	219
A 54	177	Malign tumör i prostata <i>Malignant neoplasm of prostate</i>	2 299	2 299	—	595	—
A 55	190, 191	Malign tumör i huden <i>Malignant neoplasm of skin</i>	1 017	592	425	154	110
A 56	196, 197	Malign tumör i ben och bindväv <i>Malignant neoplasm of bone and connective tissue</i>	209	123	86	32	22
—	193	Tumör i hjärnan och i övriga nervsystemet <i>Neoplasm of brain and other parts of nervous system</i>	853	404	449	105	116
A 58	204	Leukemi <i>Leukaemia and aleukaemia</i>	772	443	329	115	85
A 59	200—203, 205	Malign tumör primär i lymfatisk och blodbildande vävnad <i>Lymphosarcoma and other neoplasms of lymphatic and haematopoietic system</i>	1 046	594	452	153	117
—	155, 157, 158, 160, 164, 175, 176, 178—181, 192, 194, 195	Övriga maligna tumörer <i>Other malignant neoplasms</i>	5 037	2 344	2 693	607	695
—	156, 159, 199	Maligna tumörer med otillräckligt specificerat läge <i>Malignant neoplasms of unspecified site</i>	687	318	369	82	95
Summa <i>Total</i>			24 775	12 198	12 577	3 159	3 245

Tab D 11. Antal nya cancerfall diagnosticerade 1965 fördelade efter primärtumörens läge och patientens hemort

No. of new cases of cancer diagnosed in 1965 by primary site and domicile. (Cancer registry)

Källa: Socialstyrelsens cancerregister.

Statistisk klassifikation Statistical classification		Samtliga fall <i>Total</i>	Hemort <i>Domicile</i>						
A-listan <i>A-list</i>	Detaljnnummer <i>Detailed list</i>		Stockholm	Göteborg	Malmö	S:a stor- städer <i>Total big towns</i>	Övriga städer <i>Other towns</i>	Samtliga städer <i>All towns</i>	Landsbygd <i>Rural areas</i>
A 44	140—148	597	64	38	23	125	222	347	250
A 45	150	259	46	12	9	67	90	157	102
A 46	151	2 390	226	127	62	415	764	1 179	1 211
A 47	152, 153	2 064	305	145	106	556	715	1 271	793
A 48	154	1 142	149	60	45	254	371	625	517
A 49	161	159	27	10	7	44	73	117	42
A 50	162, 163	1 511	322	118	61	501	528	1 029	482
A 51	170	2 907	419	210	123	752	1 090	1 842	1 065
A 52	171	976	191	57	39	287	392	679	297
A 53	172—174	850	93	55	29	177	317	494	356
A 54	177	2 299	281	145	150	516	691	1 267	1 032
A 55	190, 191	1 017	85	62	39	186	366	552	465
A 56	196, 197	209	21	17	10	48	82	130	79
—	193	853	113	66	40	219	320	539	314
A 58	204	772	108	29	30	167	277	444	328
A 59	200—203, 205	1 046	135	44	32	211	370	581	465
—	155, 157, 158, 160, 164, 175, 176, 178,—181 192, 194, 195, — 156, 159, 199	5 037	725	380	265	1 370	1 687	3 057	1 980
—		687	60	30	10	100	271	371	316
Summa Total 1965		24 775	3 370	1 605	1 080	6 055	8 626	14 681	10 094
»	» 1964	24 189	3 396	1 487	1 073	5 956	8 203	14 159	10 030
»	» 1963	22 587	3 187	1 386	1 078	5 651	7 556	13 207	9 380
»	» 1962	22 199	3 117	1 463	1 007	5 587	7 269	12 856	9 343
»	» 1961	20 670	3 006	1 280	859	5 145	6 677	11 822	8 848
»	» 1960	20 006	2 827	1 267	869	4 963	6 529	11 492	8 514

(Forts. från sidan 110)

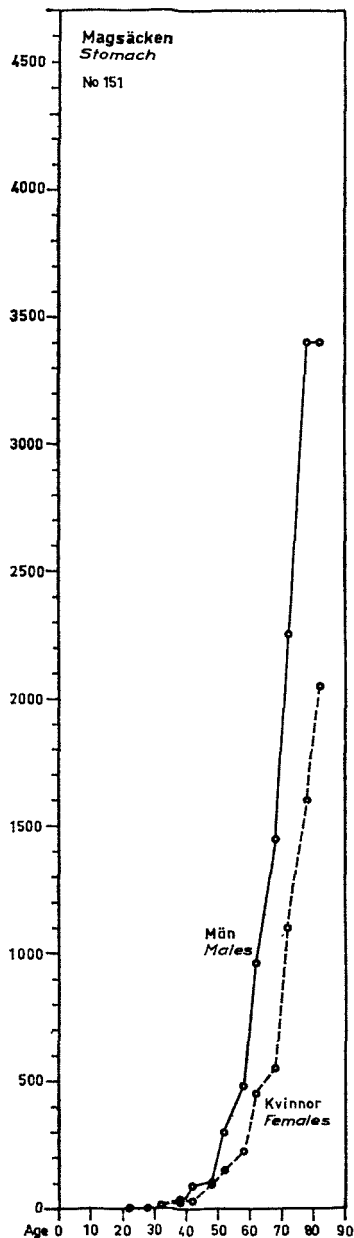
Tabell D 10 visar hur samtliga anmälda fall (24 775) fördelar sig på män, kvinnor och grupper av diagnoser. Diagrammet på sidan 110 visar de vanligaste tumörformerna för respektive kön och det på sidan 113 åldersfördelningen av de insjuknade i vissa av dem.

Inom de flesta tumörformerna föreligger en övervikt för stadsbefolkningen, oftast mest markerad i de tre största städerna, Stockholm, Göteborg och Malmö. Som exempel på detta förhållande kan anföras lungcancer. För denna tumörform var antalet fall av manligt kön i hela landet 294 per 1 miljon invånare. Motsvarande siffra för enbart Stockholm var 690, för de tre stora städerna sammanslagna 561, för övriga städer i landet 316 och för landsbygden 178. Beträffande lungcancer förelåg även en klar övervikt för män (könskvoten män/kvinnor för hela landet 3,8—1). Dessa uppgifter rörande lungcancers frekvens i Sverige överensstämmer i stort sett med motsvarande erfarenheter från andra länder.

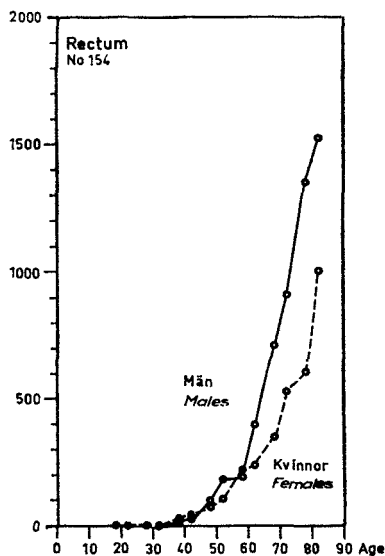
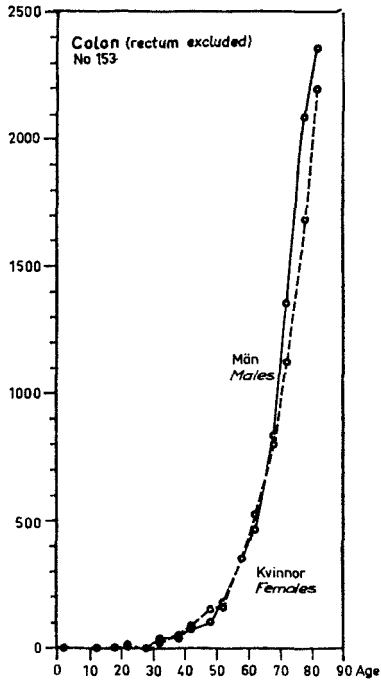
Antal fall bland 1 miljon män resp. kvinnor i olika åldrar av cancer i magsäck, grov- och änd-tarm år 1965

Age-specific incidence rates per 1 million: stomach, colon and rectum

/Million

/Million

c. Karies hos sjuåringar

Tab D 12. Aktuell kariesprocent för permanenta tänder hos i folktandvården undersökta sjuåriga skolbarn 1941—1968

Teeth with untreated caries in per cent of total number of permanent teeth in seven year old children

Källa: Kalenderårsrapporter från tandvårdsinspektörerna.

Landstingsområde, städer	1941	1945	1950	1955	1960	1965	1966	1967	1968
Stockholms stad	—	—	—	24,1	23,4	20,3	19,8	19,5	18,4
Stockholms län	27,5	20,9	25,3	24,0	23,7	19,0	19,4	18,0	19,3
Uppsala län	—	16,2	19,0	21,2	19,9	16,1	16,7	15,6	17,1
Södermanlands län	22,7	16,1	14,7	19,9	16,1	16,3	14,9	16,4	17,1
Norrköpings stad	—	—	—	28,3	26,6	29,0	25,3	23,2	21,4
Ostergötlands län i övr.	37,9	35,5	34,3	34,1	29,4	21,0	21,6		
Jönköpings län	33,3	22,0	28,5	29,0	27,7	23,3	22,3	21,0	18,8
Kronobergs län	29,8	25,4	34,5	31,5	23,9	25,9	26,2	28,3	23,4
Kalmar läns norra	24,9	25,5	19,6	19,8	16,6	16,1	13,2	20,2	20,8
Kalmar läns södra	—	29,4	26,0	30,7	26,1	21,6	21,5	20,9	17,7
Gotlands län	—	16,7	25,7	21,3	34,5	29,9	35,0	24,0	23,4
Blekinge län	—	13,9	29,9	35,3	36,2	32,4	30,4	32,4	29,4
Kristianstads län	27,7	25,3	32,0	29,8	30,8	24,3	23,9	22,1	22,2
Malmö stad	—	—	..	36,9	36,9	30,0	29,5	28,8	29,3
Hälsingborgs stad	—	—	35,8	40,0	34,1	27,0	24,6	22,3	18,4
Malmöhus län i övrigt	22,7	30,5	29,0	32,6	31,1				
Hallands län	51,3	26,6	33,2	34,9	29,4	20,5	18,8	18,5	17,3
Göteborgs stad	—	—	33,7	30,4	34,8	24,9	23,8	21,0	20,1
Göteborgs län i övr.	28,4	27,8	31,7	30,7	27,2	23,0	22,3	22,6	23,8
Älvsborgs län	31,5	27,2	35,5	35,9	30,4	25,6	22,9	22,4	21,8
Skaraborgs län	30,7	32,8	31,3	22,2	21,5	22,3	21,5	21,6	21,7
Värmlands län	38,6	33,6	33,1	33,8	31,7	26,0	30,0	25,6	25,8
Örebro län	33,9	25,6	37,4	34,8	30,6	26,7	23,5	23,7	21,1
Västmanlands län	15,8	15,9	17,8	21,5	25,9	21,7	21,0	18,8	17,2
Kopparbergs län	—	—	23,0	20,8	20,2	15,2	15,3	15,5	14,1
Gävle stad	20,8	19,4	31,7	25,7	21,5	21,8	22,2	18,3	20,3
Gävleborgs län i övr.	16,0	24,6	24,2	21,5	19,7				
Västernorrlands län	—	..	31,7	27,6	26,0	22,2	20,9	18,7	21,3
Jämtlands län	—	34,7	32,1	28,1	24,6	21,4	21,3	20,9	17,7
Västerbottens län	33,2	27,3	27,2	21,2	22,6	25,6	22,8	21,3	23,1
Norrbottnens län	44,3	28,1	29,0	32,0	30,3	24,8	24,2	19,4	23,5
Hela riket (medeltal)	29,1	24,1	29,3	28,3	27,1	22,9	22,1	21,0	20,6

Tabell D 12

Med aktuell kariesprocent menas antalet permanenta tänder angripna av karies men ej behandlade satta i relation till hela antalet frambrottna, permanenta tänder.

Före 1949 räknades som sjuåringar barnen i folkskolans första klass, men fr o m nämnda år har man gått direkt efter åldern.

Procenttalens växlingar från år till år inom sam-

ma län kan tänkas delvis sammanhånga med brister i det statistiska materialet.

Det är troligt, att nedgången i riksmedeltalet efter 1950 delvis men icke helt sammanhänger med den alltmer ökade vården av sexåringarnas tänder (jfr 1954 års årgång av denna publikation).

Den aktuella kariesprocenten för sexåringar var vart och ett av åren 1960, 1965, 1967 och 1968 resp 22,7, 21,6, 20,8 och 19,4.

d. Förlossningar

Definitionen på *levande född* har fr o m 1960 ändrats till överensstämmelse med den internationella, av WHO rekommenderade (MF 1959:83). Tidigare räknades endast andning som tecken på liv. Nu skall även hänsyn tagas till andra tecken, såsom hjärtslag, pulsationer i navelsträngen och tydliga, spontana rörelser av skelettmuskulaturen. Jämför fotnoter till tabell D 13.

Fr o m år 1952 har definitionen på begreppet fullgången nyfödd ändrats till överensstämmelse med internationell konvention. Tidigare räknades barn, som var minst 47 cm långt eller vägde minst 2 700 g som fullgången, varvid längden vid skiljaktigt utslag fick avgöra. Nu går gränsen så, att den som väger mer än 2 500 g räknas som fullgången. Efter denna ändring väntar man att finna en minskad frekvens ofullgångna nyfödda enligt årsberättelserna, men så är icke fallet. Tvärt om inträffade på det hela taget en höjning efter 1951. Förklaringen härtill synes ligga i att man tidigare huvudsakligen gått efter längden vid barnens klassificering och att längd- och viktnormerna icke helt motsvarade varandra. (Se denna publikation årgång 1952). En specificerad fördelning av ofullgångnas vikter ges i tabell D 15.

Ett sammandrag av sjukvårdsorganens rapporter om förlösta mödrar och födda barn återges i tabell D 13.

Av kommentar till tabell D 13 framgår vidare, att 6 mödrar avlidit i samband med förlossningen, vilket gör 5 dödsfall på 100 000. En översikt av motsvarande tal för varje år 1947—1959 lämnades i årgång 1959 av denna publikation.

Tab. D 13. Förlossningar och födda barn år 1968 fördelade efter sjukvårdsområde

Deliveries and newborn according to region

Källa: Sjukhusens och länsläkarnas årsberättelser.

Sjukvårdsområden Counties, county boroughs	Antal barna- föderskor	Antal födda barn ¹								Summa födda Total No. of newborn
	No. of mothers	No. of newborn children								
		Levande födda ² Live births				Dödfödda Stillbirths				
		Hela antalet Total	Hela antalet Total	Ofull- gångna Premature ³	Avlidna ⁴ Deceased	Hela antalet Total	Ofull- gångna Premature ³	Döda före intagningen Dead before admission	Ofull- gångna Premature	
					Hela antalet Total	Ofull- gångna Premature		Hela antalet Total	Ofull- gångna Premature	
Stockholms stad	9 666	9 635	426	81	54	83	45	50	26	9 718
Stockholms län	8 495	8 501	416	67	45	71	46	52	31	8 572
Uppsala län	4 184	4 219	189	32	24	38	26	32	25	4 257
Södermanlands län	3 401	3 404	172	29	21	25	15	18	12	3 429
Östergötlands län	5 128	5 125	253	39	28	49	24	34	15	5 174
Jönköpings län	4 531	4 524	184	30	24	53	27	29	19	4 577
Kronobergs län	2 519	2 519	127	29	23	29	14	20	10	2 548
Kalmar läns norra	1 063	1 067	11	1	—	6	3	2	2	1 073
Kalmar läns södra	2 060	2 053	103	31	20	20	9	8	4	2 073
Gotlands län	755	748	30	6	3	11	5	10	5	759
Blekinge län	2 183	2 185	101	27	15	23	5	11	3	2 208
Kristianstads län	4 077	4 066	219	47	33	47	17	37	17	4 113
Malmö stad	3 523	3 518	183	25	18	21	15	14	8	3 539
Malmöhus län	6 024	6 028	306	71	53	57	41	36	30	6 085
Hallands län	2 553	2 561	130	28	19	28	15	22	12	2 589
Göteborgs stad	6 552	6 620	320	55	43	40	21	31	17	6 660
Göteborgs o Bohus län	4 089	4 086	164	33	25	35	18	23	16	4 121
Älvsborgs län	5 367	5 363	222	51	39	45	26	33	19	5 408
Skaraborgs län	3 591	3 595	189	26	21	27	12	19	10	3 622
Värmlands län	3 899	3 887	152	36	28	43	17	24	9	3 930
Örebro län	3 596	3 585	147	35	20	37	16	25	16	3 622
Västmanlands län	4 012	4 033	155	21	17	17	8	15	7	4 050
Kopparbergs län	3 695	3 727	145	19	12	36	14	20	8	3 763
Gävleborgs län	3 773	3 801	164	19	16	37	16	22	6	3 838
Västernorrlands län	3 640	3 689	160	39	28	40	16	27	12	3 729
Jämtlands län	1 478	1 488	70	7	5	19	11	11	7	1 507
Västerbottens län	3 415	3 407	168	38	26	32	13	23	11	3 439
Norrbottnens län	4 004	3 985	206	36	22	49	24	25	14	4 034
SUMMA Total	111 273	111 419	5 112	958	682	1 018	519	673	371	112 437
Därav öppen vård	67	64	8	2	2	3	3	3	3	67

¹ Barn = levande födda och sådana dödfödda, som avlidit efter 28:e havandeskapsveckan (eller vid ovisshet om tiden mäter minst 35 cm i längd). *Child = all liveborn and stillborn, after 28th week of gestation.* — ² Levande född = nyfödd, som andats eller givit annat livstecken. *Foetus who has breathed or shown other evidence of life (= international definition).* —

³ Förestrets vikt högst 2 500 g. *Weight of foetus 2 500 g or less.* — ⁴ Beträffande på anstalt födda inom 7 dagar från födelsen och beträffande övriga 10 dagar. *Within 7 days from delivery (10 days as regards children not born in maternity institution).*

Öppen vård = utom förlossningsanstalt under barnmorskas vård. *Not in maternity institution but under the care of a midwife.*

Tabell D 13

Tabellen omfattar förlossningar på anstalt (sluten vård) och utom anstalt, när barnmorska biträdd (öppen vård). Icke redovisat är det lilla antal förlossningar, som skett utom anstalt och utan biträde av barnmorska. Dessutom saknas redovisning av antalet förlossningar från några mindre förlossningshem. Som jämförelse med totalsummorna för barnaföderskor och födda barn meddelas, att statistiska centralbyrån, som er-

håller sina uppgifter genom folkbokföringens organ, samma år redovisade 113 083 barnaföderskor samt 113 033 levande födda och 1026 dödfödda eller tillhopa 114 059 födda barn. Tidigare år har uppgifter om fall då modern avlidit under barnsängstiden lämnats i tabellen. Dessa sammanfaller nära med dem som avlidit av förlossningskomplikationer enligt statistiska centralbyråns statistik över dödsorsaker. Detta antal var 6 år 1968.

Tab D 14. Förlossningar på anstalt år 1968 fördelade efter barnaföderskans ålder, civilstånd och bördens ordningsnummer. Relativtal per 100 000 barnaföderskor

Births per 100 000 according to marital status, age and birth order (g = married; og = not married)

Källa: Sjukhusens årsberättelser

Börd- nummer <i>Birth order No.</i>	Under 20 år		20—24 år		25—29 år		30—34 år		35—39 år		40 år och däröver		Summa
	g	og	g	og	g	og	g	og	g	og	g	og	
1	2 657	5 422	15 500	4 670	10 643	933	2 658	227	760	90	211	48	43 819
2	664	269	10 496	857	13 249	390	5 744	166	1 616	67	382	16	33 916
3	36	12	2 043	190	4 848	172	4 423	93	1 962	57	414	17	14 267
4		1	238	13	1 174	55	1 770	49	1 278	48	375	22	5 023
5		1	31	4	298	20	516	35	532	22	260	6	1 725
6			4		73	16	173	13	201	13	161	7	661
7 och högre					36	1	119	10	235	10	163	15	589
Summa	3 357	5 705	28 312	5 734	30 321	1 587	15 403	593	6 584	307	1 966	131	100 000

Tabell D 14

Talen visar hur många kvinnor per 100 000 barnaföderskor som förlösts första, andra, tredje o s v gången under redovisningsåret. Endast anmälningspliktiga bördor har därvid räknats, d v s levande födda och dödfödda, som avlidit efter 28:e havandeskapsveckan (eller vid ovisshet om tiden, mäter minst 35 cm i längd). Om barn fötts inom eller utom äktenskap har ingen betydelse för ordningsnumret i detta fall. Bland ogifta har inräknats änkor och fränskilda.

Ett sammandrag för 1952 (det första år för vilket uppgifter föreligger), 1967 och 1968 följer från de sjukhus, som lämnat uppgifter om bördens ordningsnummer.

Det kan nämnas, att statistiska centralbyrån i publikationen Befolkningsförändringar, SOS, redovisar födda barn fördelade efter moderns födelseår och civilstånd samt barnets ordningsnummer.

	År 1952	1967	1968
Antal bördor med uppgift <i>Cases with in- formation on birth order</i>	96 433	75 624	68 808
Därav i % börd- nummer: <i>Thereof (%) birth No.:</i>			
1	39,7	43,4	43,8
2	31,1	33,6	33,9
3	15,9	14,4	14,3
4	7,1	5,2	5,0
5	3,1	2,0	1,7
6	1,4	0,7	0,7
7 eller högre	1,7	0,7	0,6
Summa Total	100,0	100,0	100,0

Tab D 15. Antal födda barn år 1968 med fördelning på viktklasser*Newborn according to weight*

Källa: Sjukhusens årsberättelser

Viktklass <i>Weight</i>	Levande födda <i>Live births</i>		Dödfödda <i>Stillbirths</i>		Summa födda <i>Total No. of newborn</i>
	Hela antalet <i>Total</i>	Därav avlidna inom 7 dagar efter fötelsen ¹	Hela antalet <i>Total</i>	Därav döda före intagningen ²	
1. Över 2 500 g	63 980	196	337	196	64 317
2. 2 001—2 500 g	1 970	78	101	74	2 071
3. 1 501—2 000 g	638	108	94	69	732
4. 1 001—1 500 g	301	129	79	58	380
5. Högst 1 000 g	171	154	49	35	220
Summa <i>Total</i>	67 060	665	660	432	67 720

¹ *Deceased within 7 days from delivery.* — ² *Dead before admission.**Tabell D 15*

Tabellen omfattar barn födda på anstalt (sluten vård). Av de 112 437 födda barnen (enligt tabell D 13) har uppgift om viktklasser lämnats för 67 720.

e. Legala aborter, steriliseringar, kastreringar

Abort enligt lagen om avbrytande av havandeskap den 17 juni 1938 (nr 318) med ändring den 17 maj 1946 och 5 juni 1963 kan erhållas efter tillstånd antingen av socialstyrelsen eller, då fråga icke är om abort på eugeniska indikationer eller icke är om ökad risk för foster-skada eller icke gäller rättsinkapabel kvinnor, av två läkare (på s k tvåläkarutlåtande). Med rättsinkapabel menas i detta fall, att kvinnan på grund av rubbad själsverksamhet anses sakna förmåga att själv lämna giltigt samtycke till ingreppet. Dessutom kan avbrytande av havandeskap i vissa fall ske utan sådant tillstånd, om tiden icke medger dess inhämtande (s k nödfall). Lagändringen år 1946 innebar, att förutsättningarna för avbrytande av havandeskap i viss mån utökades, samtidigt som medicinalstyrelsen erhöll större befogenhet att lämna tillstånd. Lagändringen år 1963 innebar att abort enligt denna lag även må erhållas när med skäl kan antagas att det väntade barnet på grund av skada under fosterstadiet kommer att lida av svårartad sjukdom eller lyte. Denna indikation har år 1968 tillämpats i 79 fall, varav 78 på grund av uppgift från modern om rubeolaexposition.

Eugeniska indikationer gäller fall, då abort beviljats emedan det väntade barnet befarats komma att lida av kroppslig eller psykisk sjukdom, bli psykiskt utvecklingsstört eller missbildat. De medicinska eller socialmedicinska indikationerna avser ofta fall då kvinnan på grund av sjukdom eller svaghet icke ansetts böra föda barnet eller då dess framfödande och uppfostran förutsetts komma att bli henne övermäktigt. De sjukdomar det här är fråga om är i regel depressioner eller andra psykiska rubbningar, men även kroppssjukdomar förekommer. Den humanitära indikationen tillämpas vanligen då fråga är om brottsligt hävdande, dvs att kvinnan vid graviditetens början ej fyllt 15 år (127 fall 1968, varav 20 fall sedermera uppnått 15 års ålder vid ansöknings-tillfället) eller att hon utsatts för våldtäkt (3 fall 1968).

Ansökan om abort kan inges av kvinnan själv eller — då hon är rättsinkapabel — av den som har vårdnaden om henne.

Det statistiska material, som här redovisas, består av uppgifter om antalet ansökningar till socialstyrelsen om abort, antalet bifallna sådana ansökningar och antalet av dem som verkställes, vidare av uppgifter om aborter som verkställts på tvåläkarutlåtande och vid nödfall. Från 1968 redovisas även graviditetens längd vid abortoperationen. Se tabell D 16 och D 17. Antalet *ansökningar* om abort, som ställts till *socialstyrelsen* vissa år framgår av följande tabell, vari även de bifallna anges.

År Year	1950	1955	1960	1965	1967	1968
Antal ansökningar <i>Applications for abortion to the National Board of Health and Welfare</i>	6 351	5 694	4 085	6 669	7 365	7 554
Därav bifallna <i>Thereof granted, No.</i>	5 149	4 060	2 552	5 745	6 747	7 072
Bifallna % <i>Granted in per cent</i>	81	71	62	86	92	94

Avbrytande av havandeskap på annan grund än sjukdom eller kroppsfel hos kvinnan må ej företagas efter havandeskapets tjugonde vecka. Socialstyrelsen må dock när

(Forts på sidan 123)

Tab D 16. Legal aborter 1968 efter tillstånd av socialstyrelsen

Abortions induced for medical or legal indications granted by the National Board of Health and Welfare

Källa: Till socialstyrelsen under redovisningsåret inkomna abortansökningar och motsvarande operationsrapporter.

	Antal ansökningar till social- styrelsen <i>No. of applications¹</i>	Antal ansökningar beviljade av social- styrelsen <i>Granted</i>	Dikrav verkställda på <i>No. operated</i>						
			Eugenisk indikation <i>Eugenic indication</i>	Medicinsk o social- medicinsk indikation <i>Medical and socio- medical indication</i>			Risk för fösterskada <i>Risk of fetal injury</i>	Humanitär indikation <i>Humanitary indication</i>	Summa verkställda <i>No. operated</i>
				Sjukdom <i>Disease</i>	Svaghet <i>Weakness</i>	Förutsedd svaghet <i>Anticipated weakness</i>			
Antal <i>Number</i>	7 554	7 072	4	158	3 406	2 784	76	71	6 499
Civilstånd <i>Marital status</i>									
Ogift <i>Single</i>	3 421	3 145	—	62	1 156	1 596	32	70	2 916
Gift <i>Married</i>	3 312	3 141	4	80	1 825	912	44	1	2 866
Förut gifta <i>Widowed or divorced</i>	821	786	—	16	425	276	—	—	717
Ålder <i>Age</i>									
— 14 år <i>years</i>	49	49	—	—	1	—	—	46	47
15—19 »	1 730	1 583	—	12	539	880	20	25	1 476
20—24 »	1 780	1 617	—	32	639	807	26	—	1 504
25—29 »	1 274	1 191	1	27	572	460	23	—	1 083
30—34 »	1 078	1 022	1	24	600	310	3	—	938
35—39 »	1 040	1 014	2	41	671	214	4	—	932
40—44 »	549	544	—	21	357	97	—	—	475
45— »	54	52	—	1	27	16	—	—	44
Antal föregående förlös- ningar (exkl aborter) <i>No. of earlier deliveries</i>									
0	2 787	2 521	—	51	847	1 326	40	71	2 335
1	1 181	1 096	—	25	475	484	18	—	1 002
2	1 475	1 393	—	41	756	474	11	—	1 282
3	1 112	1 074	2	24	633	323	3	—	985
4	572	566	2	10	385	114	2	—	513
5	238	234	—	3	160	44	2	—	209
6	110	109	—	3	84	12	—	—	99
7	47	47	—	1	42	3	—	—	46
8	24	24	—	—	17	4	—	—	21
9 och fler	8	8	—	—	7	—	—	—	7
Graviditetens längd vid verk- ställigheten <i>Pregnancy length at the operation</i>									
— 12 veckor <i>weeks</i>	.	.	3	41	1 058	818	20	23	1 963
13—19 »	.	.	1	96	2 154	1 882	49	35	4 217
20— »	.	.	—	21	194	84	7	13	319

¹ to the National Board of Health and Welfare

Tabell D 16

Uppgifterna om verkställda aborter hänförs sig före 1959 till rapporter som inkommit till socialstyrelsen under resp år, men 1959 infördes den ändringen beträffande operationer med social-

styrelsens tillstånd, att talen gäller verkställda aborter av de under redovisningsåret bifallna ansökningarna, vare sig de verkställdes under året eller senare.

Antal dödsfall i samband med abort var ett.

Tab D 17. Legala aborter 1968 efter tillstånd av två läkare (s k tvåläkarutlåtande) och totala antalet aborter

Abortions induced for medical or legal indications with authorization of two physicians and total operated

Källa: Till socialstyrelsen under redovisningsåret inkomna rapporter om operationer på tvåläkarutlåtande

	Verkställda aborter på <i>No. operated</i>				Summa <i>Total</i>	Samtliga verkställda aborter ² <i>Total operated</i>
	Medicinsk o socialmedicinsk indikation <i>Medical and socio-medical indication</i>			Humanitär indikation <i>Humanitary indication</i>		
	Sjukdom <i>Disease</i>	Svaghet <i>Weakness</i>	Förutsedd svaghet <i>Anticipated weakness</i>			
Antal <i>Number</i>	867	1 780	1 737	57	4 441	10 940
Civilstånd <i>Marital status</i>						
Ogift <i>Single</i>	290	715	936	57	1 998	4 914
Gift <i>Married</i>	487 ²	856 ¹	614	—	1 957	4 823
Förut gifta <i>Widowed or divorced</i>	90	209	187	—	486	1 203
Ålder <i>Age</i>						
—14 år <i>years</i>	—	9	2	49	60	107
15—19 »	90	345	503	7	945	2 421
20—24 »	171	383	451	—	1 005	2 509
25—29 »	180	315	285	1	781	1 864
30—34 »	158	275	220	—	653	1 591
35—39 »	154 ²	264 ¹	143	—	561	1 493
40—44 »	102	167	118	—	387	862
45— »	12	22	15	—	49	93
Antal föregående förlossningar (exkl aborter) <i>No. of earlier deliveries</i>						
0	261	547	730	57	1 595	3 930
1	141	284	307	—	732	1 734
2	226 ²	428	301	—	955	2 237
3	149	277 ¹	199	—	625	1 610
4	58	161	130	—	349	862
5	20	55	49	—	124	333
6	8	14	16	—	38	137
7	3	9	3	—	15	61
8	—	3	2	—	5	26
9 och fler	1	2	—	—	3	10
Graviditetens längd vid verkställigheten <i>Pregnancy length at the operation</i>						
—12 veckor <i>weeks</i>	567 ²	1 121 ¹	1 019	32	2 739	4 702
13—19 »	271	641	699	24	1 635	5 852
20— »	29	18	19	1	67	386

¹ varav 1 nödfall. — ² varav 1 nödfall. — ³ Av socialstyrelsen beviljade + 2-läkarutlåtande.

Tab D 18. Legala steriliseringar år 1968 *Sterilizations*

Källa: Av socialstyrelsen under redovisningsåret beviljade ansökningar och motsvarande operationsrapporter; under året inkomna rapporter om operationer på tvålåkarutlåtande.

	Antal ansök- ningar till social- styrelsen <i>No. of applica- tions¹</i>	Antal därav beviljade <i>Granted</i>	Därav verkställda på <i>No. operated</i>						Verkställda på 2-läk ut- låtande ² Medicinsk indikation		Total- summa <i>Total steriliza- tions</i>	därav män <i>Males</i>
			Eugenisk indikation <i>Eugenic indication</i>		Social indikation <i>Social indication</i>		Medi- cinsk indika- tion, kvinnor <i>Medical indication, females</i>	Summa <i>Total</i>		Medikal indikation Kvinnor <i>Females</i>		
			M <i>M</i>	Kv <i>F</i>	M <i>M</i>	Kv <i>F</i>		Hela antalet <i>Total</i>	Män <i>Males</i>			
Antal <i>Number</i>	1 681	1 616	2	11	3	16	1 402	1 434	5	144 ³	1 578	5
Civilstånd <i>Marital status</i>												
Ogift <i>Single</i>	113	101	—	1	—	7	77	85	—	10	95	—
Gift <i>Married</i>	1 374	1 330	2	10	3	6	1 165	1 186	5	124 ³	1 310	5
Förut gifta <i>Widowed or divorced</i>	194	185	—	—	—	3	160	163	—	10	173	—
Ålder <i>Age</i>												
—14 år <i>years</i>	1	1	—	—	—	—	1	1	—	—	1	—
15—19 »	5	4	—	—	—	—	1	1	—	1	2	—
20—24 »	51	40	—	—	—	4	29	33	—	4	37	—
25—29 »	189	163	—	2	1	4	140	147	1	14	161	1
30—34 »	405	385	1	3	—	2	339	345	1	41	386	1
35—39 »	626	621	1	6	—	5	540	552	1	57 ³	609	1
40—44 »	373	371	—	—	1	1	327	329	1	27	356	1
45— »	31	31	—	—	1	—	25	26	1	—	26	1
Antal föregående för- lossningar (exkl aborter) <i>No. of earlier deliveries</i>												
0	60	56	.	1	.	5	43	49	.	8	57	.
1	95	86	.	3	.	2	67	72	.	14	86	.
2	306	289	.	1	.	1	246	248	.	36	284	.
3	422	402	.	3	.	3	352	358	.	43	401	.
4	371	361	.	3	.	2	322	327	.	22 ³	349	.
5	210	206	.	—	.	3	183	186	.	11	197	.
6	123	122	.	—	.	—	110	110	.	5	115	.
7	42	42	.	—	.	—	40	40	.	2	42	.
8	27	27	.	—	.	—	24	24	.	1	25	.
9 och fler	18	18	.	—	.	—	15	15	.	2	17	.
Graviditetens längd vid verkställigheten <i>Pregnancy length at the operation</i>												
—12 veckor <i>weeks</i>	.	.	.	5	.	1	236	242	.	34	276	.
13—19 »	.	.	.	2	.	6	631	639	.	24	663	.
20— »	.	.	.	—	.	1	35	36	.	5	41	.

¹ to the National Board of Health and Welfare. — ² Operated with authorization of two physicians. — ³ Inkluderar ett fall, som verkställdes på social indikation

(Forts från sidan 119)

synnerliga skäl är därtill medgiva ingreppets utförande jämväl därefter intill utgången av tjugofjärde veckan (lag av den 17 maj 1946). I 247 fall har socialstyrelsen lämnat sådant medgivande.

För 576 av de 7 072 kvinnor, som av socialstyrelsen år 1968 beviljats legal abort har sådan ej ägt rum med följande motiveringar: Sökanden har fullföljt graviditeten i 122 fall; spontanabort i 112 fall; verkställt i utlandet 1 fall; ej gravid i 7 fall; okänd anledning i 334 fall.

Det är vanligt att ansökan om abort åtföljs av ansökan om sterilisering. År 1968 uppgick antalet dubbelansökningar till 1 126. Av dessa beviljades i 1 073 fall både abort- och steriliseringsansökan. Socialstyrelsen kan ställa sterilisering av kvinnan som villkor för abort, i fall där eugenisk indikation föreligger. Denna procedur har emellertid icke behövt tillämpas sedan år 1964.

Steriliseringar. Förhållandena på hithörande område regleras genom lagen den 23 maj 1941 (nr 282) om sterilisering. Liksom i fråga om aborter kan ingreppet utföras antingen efter tillstånd av socialstyrelsen eller, i vissa fall, på utlåtande av två läkare och dessutom i s k nödfall av en läkare. Ansökan om sterilisering kan inges av vederbörande själv eller — om denne är rättsinkapabel — av den som har vårdnaden om honom eller henne. Sterilisering kan föreskrivas av socialstyrelsen utan särskild ansökan, då den ställs som villkor för abort och i samband med dispens för äktenskap, där endera eller bägge makarna lider av ärftlig, psykisk rubbning.

	1950	1955	1960	1965	1967	1968
Antal ansökningar till socialstyrelsen om sterilisering. <i>Applications for sterilization to the National Board of Health and Welfare</i>	2 168	1 848	2 065	1 731	1 738	1 681
Därav bifallna <i>Granted</i>	2 015	1 668	1 895	1 616	1 665	1 616
Bifallna i % <i>Granted in per cent</i>	93	90	92	93	96	96

De beviljade ansökningarna fördelade sig på kön och indikationer m m som framgår av tabell D 18. Där anges också hela antalet verkställda steriliseringar.

Kastreringar. Förhållandena på hithörande område regleras genom lagen den 24 mars 1944 (nr 133) om kastrering. Ingreppet kan verkställas antingen med tillstånd av socialstyrelsen eller, i vissa fall, på utlåtande av två läkare.

Under år 1968 inkom till socialstyrelsen 5 ansökningar om kastrering, vilka alla bifölls. Antalet under år 1968 inkomna berättelser om verkställda kastreringar var 3, samtliga avsåg män.

Här följer en sammanställning av under senare år av socialstyrelsen beviljade kastreringar med uppgift om indikationen.

År	1960	1965	1966	1967	1968
Indikation:					
Kriminalpolitisk	10	1	2	1	1
Humanitär	2	5	3	1	—
Kriminalpolitisk + humanitär	1	3	2	4	4
Summa	13	9	7	6	5

Tab D 19. Utskrivningar vid landstingens och storstädernas lasarett för psykiatri
Discharges (mental hospitals and psychiatric clinics at general hospitals) according to diagnoses
 Källa: Socialstyrelsens patientstatistik.

Nr i WHO's statistiska klassifikation <i>No. in international classification</i>	Diagnos <i>Diagnosis</i>	Utskrivningar år 1968 <i>Discharges</i>				
		Lasarett för psykiatrik vård <i>Mental hospitals</i>				
		Män <i>Males</i>	Kvinnor <i>Females</i>	Summa <i>Total</i>	Dåra v 1:a gångsfall ¹ <i>Thereof 1st admissions</i>	Döda M+Kv <i>Deaths</i>
025, 026 083	Dementia paralytica Psychosis postencephalitica, Alterationes personae postencephaliticae	20	6	26	7	11
300	Schizophrenia (dementia praecox)	17	20	37	5	5
301	Psychosis mani-depressiva	4 192	4 200	8 392	943	464
302	Melancholia involutionis	2 003	3 303	5 306	849	95
303	Paranoia et status paranoicus	56	176	232	75	7
304	Psychosis senilis	450	548	998	344	27
305	Psychosis praesenilis	1 415	1 767	3 182	2 106	1 737
306	Psychosis cum arteriosclerosi cerebri	334	416	750	226	78
307	Psychosis alcoholica	429	654	1 083	749	551
308	Psychosis ex alia causa indicabili	1 074	106	1 180	388	26
309	Psychosis aliae s. non definitae	632	430	1 062	283	87
310	Reactio angoris	586	827	1 413	422	43
311	Reactio hysterica	226	335	561	138	1
312	Reactio phobica	60	217	277	60	3
313	Reactio obsessiva-compulsiva	35	61	96	28	—
314	Reactio neurotico-depressiva	93	163	256	49	1
315	Psychoneurosis cum symptomatibus systematis circulationis	4 017	4 835	8 852	3 272	48
316	systematis digestionis	32	29	61	22	—
317	organorum aliorum	35	46	81	34	—
318	Casus psychoneurotici	52	55	107	41	1
320	Persona pathologica	529	806	1 335	430	7
321	Persona immatura	1 933	604	2 537	372	13
322	Alcoholismus	343	234	577	142	2
323	Abusus alii	9 257	649	9 906	2 375	19
324	Habitus abnormis infantum	1 121	466	1 587	493	2
325	Defectus mentales	15	18	33	8	—
326	Alii casus characteris, habitus etc	512	390	902	215	27
334	Arteriosclerosis cerebri etc	92	66	158	56	—
353	Epilepsia	52	49	101	68	42
355	Atrophia cerebri etc	75	45	120	35	3
688	Psychosis puerperarum	19	21	40	11	8
781	Encephalopathia traumatica	—	31	31	11	—
—	Diverse <i>Sundry</i> (observationsfall m m utan psykiatrisk huvuddiagnos) (diagnosnr: 223, 230, 232, 330, 331, 332, 333, 345, 793 m fl)	33	5	38	13	—
	Summa <i>Total</i>	1 074	795	1 869	799	153
		30 813	22 373	53 186	15 069	3 461

¹ Med förstagångsfall menas sådana patienter som utskrivits efter första intagningen i sitt liv, alltså icke

trisk vård samt vid psykiatriska kliniker vid lasarett år 1968 fördelade efter diagnos

Psykiatriska kliniker (vuxna) <i>Psychiatric clinics (adult)</i>					Baropsykiatriska kliniker <i>Child and adolescent psychiatry</i>				
Män <i>Males</i>	Kvinnor <i>Females</i>	Summa <i>Total</i>	Därav 1:a gångsfall ¹ <i>Thereof 1:st admissions</i>	Döda M+Kv <i>Deaths</i>	Män <i>Males</i>	Kvinnor <i>Females</i>	Summa <i>Total</i>	Därav 1:a gångsfall ¹ <i>Thereof 1:st admissions</i>	Döda M+Kv <i>Deaths</i>
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	2	4	3	—	—	1	1	1	—
411	488	899	222	1	55	34	89	28	—
744	1 235	1 979	627	2	32	41	73	38	—
32	96	128	70	—	1	2	3	1	—
191	264	455	214	1	8	—	8	—	—
109	180	289	170	3	—	—	—	—	—
118	108	226	118	—	—	—	—	—	—
36	46	82	52	—	—	—	—	—	—
229	38	267	131	—	—	1	1	—	—
94	121	215	118	—	8	8	16	12	—
182	291	473	221	1	78	71	149	48	—
249	553	802	333	1	76	69	145	99	—
87	318	405	209	—	9	81	90	50	—
73	134	207	89	—	22	30	52	36	—
50	122	172	61	—	38	27	65	33	—
2 420	4 044	6 464	3 079	11	142	179	321	184	—
19	19	38	22	—	—	1	1	1	—
23	47	70	41	—	9	8	17	14	—
32	50	82	42	—	2	8	10	7	—
739	938	1 677	809	—	189	172	361	213	—
215	138	353	135	—	60	43	103	48	—
182	242	424	192	—	108	75	183	122	—
2 017	303	2 320	843	1	13	10	23	19	—
221	217	438	194	—	20	23	43	29	—
7	5	12	7	—	862	466	1 328	894	—
72	53	125	59	—	151	108	259	172	—
46	61	107	58	—	41	29	70	51	—
8	17	25	21	—	—	—	—	—	—
28	23	51	26	—	25	19	44	27	—
31	17	48	22	—	2	2	4	4	—
—	40	40	22	—	—	1	1	1	—
34	12	46	23	—	92	24	116	78	—
387	459	846	508	2	270	170	440	355	—
9 088	10 681	19 769	8 741	23	2 313	1 703	4 016	2 565	—

efter första intagningen för året.

f. Psykiska sjukdomar

Befintliga patienter, vårdformer. I genomsnitt per dag befann sig under år 1968 omkring 30 100 patienter på sjukhus för psykiatrisk vård (tabell A 3) därav 76% på lasarett för psykiatrisk vård och 24% på sjukhem. I dessa tal har försöksutskrivna icke medräknats. Psykiatriska kliniker på lasarett för både somatisk och psykiatrisk vård är ej medräknade.

I bilaga 2 lämnas bl. a. en översikt av det befintliga (= på sjukhus inskrivna) klientelet vid slutet av år 1968 enligt sjukhusens årsberättelser.

Samtliga psykiatriska kliniker, även de som ingår i lasarett för huvudsakligen somatisk vård, insänder från den 1 januari 1962 till socialstyrelsen individuella uppgifter om utskrivna patienter. Fr o m 1967 ingår även barnpsykiatriska kliniker. Därvid användes de liggarkort, som sjukhusen har skyldighet att föra. Dessutom göres vid varje årsskifte en inventering av patientbeståndet.

Liggarkort upplägges för varje patient och vårdtillfälle och innehåller uppgifter om diagnoser, födelsetid, kön, allmän försäkringskassa, in- och utskrivningsdata m m (dock icke patients namn).

Med de samlade inhämtade uppgifterna avser socialstyrelsen att få till stånd en förbättrad statistik för mentalsjukvården. För redovisningen av diagnoserna har använts WHO's internationella klassifikation i något förenklat skick. Statistiken bygger i huvudsak på vårdtillfällen och icke på personer. Om en och samma patient vårdas t ex fyra gånger under ett år, blir han också redovisad fyra gånger. Som utskriven patient betraktas jämväl försöksutskriven.

Socialstyrelsen bearbetar uppgifterna med hjälp av automatisk databehandling. De sammanställningar som framställes visar t ex frekvensen av olika diagnoser, vårdtidens längd, åldrar och kön m m inom olika geografiska områden. Den första publikationen av resultaten utkom från tryckeriet under år 1968 under rubriken »Sluten psykiatrisk lasarettsvård 1962—1964».¹

En sammanfattning av huvuddiagnoserna för utskrivna patienter (vårdtillfällen) ges i tabell D 19. För utskrivna anges även förstagångsfallen, dvs sådana patienter, som utskrivits efter första intagningen på psykiatrisk klinik i sitt liv. Förstagångsfallen är intressanta bl a ur den synpunkten, att det här är fråga om personer och icke vårdtillfällen. I denna tabell är sådana patienter, som förflyttats från ett sjukhus till ett annat medräknade bland de utskrivna. Socialstyrelsen har vid granskningen av materialet i stort sett godtagit sjukhusens diagnoser i fråga om huvud- och bidiagnos, men om en psykos (klassifikationsnummer 300—309 osv) satts som bidiagnos har den likväl räknats som huvuddiagnos i statistiken. En del somatiska sjukdomar, t ex med klassifikationsnummer 334, 353, 355 och 781 har godtagits som huvuddiagnoser, medan andra sammanslagits till en grupp, »observationsfall».

¹ Motsvarande resultat för åren 1965-1966 har utkommit från tryckeriet under år 1970.

BILAGOR

Bilaga 1 Annex 1

Vårdplatserna inom den slutna kroppssjukvården fördelade efter vårdform, med

Beds in somatic hospitals according to type of care, with individual data for the specialized general hospitals

Vårdform
Type of care

Summa
kroppssjukhus
Total
somatic
hospitals

Total-
summa
läsarett
Total
(general
hospitals)

1. Undervisningsläsarett

Summa grupp 1

Karolinska sjukhuset, Stockholm¹

Kronprinsessan Lovisas barnsjukhus Stockholm

Huvudman

Sjukhusets kodnummer Code number of hospital

Kategori Responsible authority

Länsbokstav County, county borough

11 001

10 002

S

F

—

A

Kliniker med egen specialläkare Departements with a specialist
doctor of its own

56 346

51 651

10 801

1 733

158

1 Invärtes medicin Internal medicine

10 485

10 383

1 499

113(+)

—

2 Medicinsk barnsjukvård Pediatrics (non-surgical)

2 512

2 512

732

102(+)

68

3 Medicinsk lungsjukvård Non-surgical pulmonary diseases

2 854

1 536

425

120(+)

—

4 Epidemivård Epidemic care and similar

2 788

2 088

388

—

—

5 Reumatologi Rheumatology

1 183

373

265

73 +

—

6 Hud- och könssjukdomar Dermato-venereology

760

760

404

132(+)

—

7 Neurologi Neurology

463

463

281

84(+)

—

8 Allergologi Allergy

120

120

29

—

—

9 Geriatrik och kliniker för långvarigt kroppssjuka Geriatrics
and care of chronic sick

6 947

5 941

431

—

—

10 Psykiatri (vuxen) Psychiatry (adult)

1 742

1 710

530

88 +

—

11 F d mentalsjukhus

2 360

2 360

—

—

—

12 Barn- och ungdomspsykiatri Child and adolescent psychiatry

495

495

138

12(+)

20

13 Kirurgi Surgery

10 415

10 289

1 333

151(+)

—

14 Barnkirurgi Child surgery

299

299

277

67(+)

70

15 Ortopedi Orthopedics

2 399

1 798

503

—

—

16 Neurokirurgi Neurosurgery

319

319

249

74(+)

—

17 Thoraxkirurgi Thoracic surgery

323

323

284

64(+)

—

18 Plastikkirurgi Plastic surgery

344

344

253

50 +

—

19 Urologi Urology

412

412

242

44 +

—

20 Obstetrik Obstetrics

2 622

2 622

511

80(+)

—

21 Gynekologi Gynecology

2 471

2 471

446

74(+)

—

22 Ögonsjukdomar Ophthalmology

953

953

262

57(+)

—

23 Öron-, näs- och halssjukdomar Oto-rhino-laryngology

1 503

1 503

370

80(+)

—

24 Rehabilitering Rehabilitation

246

246

40

12 +

—

25 Radiologi Radiology

809

809

562

147(+)

—

26 Övriga kliniker Other departments

522

522

347

109(+)⁷

—

Annan slutna vård Other departments without a specialist
doctor of its own

26 409

4 904

58

—

—

27 Lasarettsvård och liknande General hospital care and similar

3 899

1 675

58

—

—

28 Lungtuberkulos Care of pulmonary TB

71

—

—

—

—

29 Epidemivård Epidemic care

166

166

—

—

—

30 Förlösningsvård Maternity care

898

715

—

—

—

31 Vård av långvarigt kroppssjuka Care of chronic sick

21 114

2 337

—

—

—

32 Vård av lättskötta psykiskt sjuka Light mental cases

261

11

—

—

—

Summa Total

82 755

56 555

10 859

1 733

158

+ Rikspatser. — (+) Rikspatser ingår. — ¹ Avser den 30/6. — ² Riksförsäkringsverkets avdelning för reumatiskt (för urogenital tuberkulos) 67 vårdplatser. — ³ Disponeras av Kronprinsessan Lovisas barnsjukhus. — ⁴ Inkluderat alkoholklinik på 60 vårdplatser och kardiologisk-thoraxklinik på 16 vårdplatser. — ⁵ Medicinsk njurklinik, 50 på 30 vårdplatser. — ⁶ Extremitetskirurgisk klinik. — ⁷ Barnavdelningar på kvinnokliniker (30 vårdplatser). —

individuella uppgifter för de delade lasaretten den 31/12 1968

on 31st December 1968

Källa: Sjukhusens årsberättelser.

Teaching hospitals

2. Övriga delade lasarett i städer utom landsting (exkl speciallasarett) Other specialized general hospitals in county boroughs

Serafinerlasarettet, Stockholm ¹	Akademiiska sjuk- huset, Uppsala ¹	Lunda lasarett	Allmänna sjuk- huset, Malmö	Göteborgs barn- sjukhus	Sahlgrenska sjuk- huset, Göteborg	Umeå lasarett	Summa grupp 2	Sabbatsbergs sjuk- hus, Stockholm	S:t Erik's sjukhus, Stockholm	S:t Görans sjukhus, Stockholm	Södersjukhuset, Stockholm
10 001 S —	12 001 S C	41 001 L M	30 001 U MM	50 021 U OG	50 001 U OG	64 001 L AC		10 010 U A	10 012 U A	10 011 U A	10 013 U A
349	1 378	1 667	1 849	254	2 161	1 252	3 720	639	539	982	1 560
200(+)	182	116	243	—	495	150	1 077	201	292	227	357
—	113	135	120	119	—	75	98	—	—	—	98
—	77	66	93	—	—	69	108	—	—	108	—
—	74	90	185	—	—	39	—	—	—	—	—
—	—	132 ^{†a}	—	—	—	60 ^{†a}	—	—	—	—	—
—	42	40	58	—	106	26	120	—	—	54	66
—	50	72	—	—	51	24	68	—	—	—	68
—	—	—	—	—	29	—	91	—	—	91 ^a	—
—	—	—	202	—	—	229	323	—	—	113	210
—	87	93	109	—	107	46	165	—	—	81	84
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	35	32	10	17	—	12	—	—	—	—	—
149(+)	144	140	201	—	428 ^a	120	720	180	103	164	273
—	22	—	—	118	—	—	22	—	—	—	22 ^a
—	50	136(+) ^a	156	—	101	60	170	—	—	108	62
—	27	63	—	—	60	25	37	—	—	—	37
—	42	56	50	—	72	—	—	—	—	—	—
—	69	—	39	—	65	30	36	—	—	36	—
—	—	58	62	—	48	30	43	—	43	—	—
—	94	67	95	—	125	50	235	96	30	—	109
—	76	79	75	—	103	39	210	69	71	—	70
—	46	49	30	—	50	30	46	27	—	—	19
—	60	60	40	—	70	60	123	66	—	—	57
—	—	10	—	—	18	—	—	—	—	—	—
—	88	98	31	—	120	78	28	—	—	—	28
—	—	75 ^a	50 ^a	—	113 ¹⁰	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	30 ¹¹	28	37	15 ¹²	—	—	22
—	—	—	—	—	30	28	25	15	—	—	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	12	—	—	—	12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
349	1 378	1 667	1 849	254	2 191	1 280	3 757	654	539	982	1 582

och nervöst sjuka. — ^a Medicinsk klinik med företräde för allergologiska fall. — ⁴ Inkluderar Rävlanda sjukhus
 rar Riksförsäkringsverkets avdelning, 24 vårdplatser. — ⁷ Inkluderar endokrinologisk klinik på 33 vårdplatser,
 vårdplatser; kardiologisk klinik, 25 vårdplatser. — ⁹ Handkirurgisk klinik på 20 vårdplatser och alkoholklinik
¹² Prematuravdelning på kvinnoklinik.

Vårdform

3. Övriga delade lasarett i landstingsområden *Other specialized general hospitals*

	Summa grupp 3	Danderyds sjukhus	Löwenströmska sjukhuset	Nacka sjukhus	Norrstjele sjukhus	Södertälje sjukhus	Enköpings lasarett	Bäkilarna lasarett	Kullbergskas sjukh Karinholm
Huvudman									
Sjukhusets kodnummer		11 010	11 013	11 014	11 012	11 011	12 010	13 010	13 012
Kategori		L	L	L	L	L	L	L	L
Länsbokstav		B	B	B	B	B	C	D	D
Kliniker med egen specialläkare	36 411	816	341	190	196	590	247	974	373
1 Invärtes medicin	7 807	93	78	87	56	106	67	134	88
2 Medicinsk barnsjukvård	1 557	34	—	—	—	—	—	65	—
3 Medicinsk lungsjukvård	1 003	—	—	—	—	—	—	60	—
4 Epidemivård (infektionskliniker)	1 700	132	—	—	—	—	—	131	—
5 Reumatologi	108	—	—	—	—	—	—	—	—
6 Hud- och könssjukdomar	236	—	—	—	—	—	—	—	—
7 Neurologi	114	—	—	—	—	—	—	—	—
8 Allergologi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9 Geriatrik och kliniker för långvarigt kroppssjuka	5 187	44	113	—	70	210	112	185	154
10 Psykiatri (vuxen)	1 015	75	—	—	—	—	—	38	—
11 F d mentalsjukhus	2 315	—	—	—	—	—	—	—	—
12 Barn- och ungdomspsykiatri	357	22	—	—	—	—	—	20	—
13 Kirurgi	8 135	118	78	87	70	136	68	120	90
14 Barnkirurgi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15 Ortopedi	1 125	41	—	—	—	—	—	44	—
16 Neurokirurgi	33	—	—	—	—	—	—	—	—
17 Thoraxkirurgi	39	—	—	—	—	—	—	—	—
18 Plastikkirurgi	55	—	—	—	—	—	—	—	—
19 Urologi	127	40	—	—	—	—	—	—	—
20 Obstetrik	1 600	82	36	—	—	57	—	51	24
21 Gynekologi	1 598	63	36	—	—	59	—	49	17
22 Ögonsjukdomar	645	—	—	—	—	—	—	22	—
23 Öron-, näs- och halssjukdomar	1 010	24	—	—	—	22	—	30	—
24 Rehabilitering	206	48	—	—	—	—	—	16	—
25 Radiologi	219	—	—	—	—	—	—	9	—
26 Övriga kliniker	220	—	—	16 ¹	—	—	—	—	—
Annan sluten vård	3 002	21	—	144	13	—	18	—	—
27 Lasarettsvård och liknande	540	21	—	—	—	—	—	—	—
28 Lungtuberkulos	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29 Epidemivård	154	—	—	—	—	—	—	—	—
30 Förlösningssvård	602	—	—	—	13	—	18	—	—
31 Vård av långvarigt kroppssjuka	1 695	—	—	144	—	—	—	—	—
32 Vård av lättskötta psykiskt sjuka	11	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	39 413	837	341	334	209	590	265	974	373

¹ Anestesiavdelning

in county councils' districts

[illegible]

	Simrishamn lasarett	Ängelholms	Hälsingborgs	Landstuna	Trelleborgs	Ystad	Hälsnads	Varbergs	Kungälv	Mölnåls	Uddevalle	Alingsås
Huvudman												
Sjukhusets kodnummer	28013	28011	41012	41010	41011	41013	42010	42011	51012	51011	51010	52012
Kategori	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L
Länsbokstav	L	L	M	M	M	M	N	N	O	O	O	P
Kliniker med egen specialläkare	160	397	565	185	140	139	742	139	213	478	725	331
1 Invärtes medicin	64	130	148	60	63	65	122	63	92	117	120	90
2 Medicinsk barnsjukvård	—	29	48	26	—	—	49	—	—	29	50	—
3 Medicinsk lungsjukvård	—	—	—	—	—	—	44	—	—	—	—	—
4 Epidemivård (infektionskliniker)	—	—	119	—	—	—	44	—	—	—	50	—
5 Reumatologi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6 Hud- och könssjukdomar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29	—
7 Neurologi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8 Allergologi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9 Geriatrik och kliniker för långvarigt kroppssjuka	—	—	—	—	—	—	163	—	30	108	118	133
10 Psykiatri (vuxen)	—	—	—	—	—	—	29	—	—	—	34	—
11 F d mentalsjukhus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12 Barn- och ungdomspsykiatri	—	—	—	—	—	—	13	—	—	—	9	—
13 Kirurgi	96	150	145	99	77	74	137	76	91	96	120	90
14 Barnkirurgi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15 Ortopedi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	60	—
16 Neurokirurgi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17 Thoraxkirurgi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18 Plastikkirurgi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19 Urologi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20 Obstetrik	—	34	39	—	—	—	28	—	—	58	38	—
21 Gynekologi	—	30	40	—	—	—	45	—	—	42	37	—
22 Ögonsjukdomar	—	—	—	—	—	—	21	—	—	—	30	—
23 Öron-, näs- och halssjukdomar	—	24	26	—	—	—	28	—	—	28	30	—
24 Rehabilitering	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25 Radiologi	—	—	—	—	—	—	12	—	—	—	—	—
26 Övriga kliniker	—	—	—	—	—	—	7 ¹	—	—	—	—	18 ¹
Annan sluten vård	68	56	42	98	106	74	—	15	19	—	11	46
27 Lasarettsvård och liknande	—	—	—	16	—	—	—	—	—	—	—	28
28 Lungtuberkulos	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29 Epidemivård	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
30 Förlösningssvård	12	—	—	26	16	14	—	15	19	—	—	18
31 Vård av långvarigt kroppssjuka	56	56	42	56	90	60	—	—	—	—	—	—
32 Vård av lättskötta psykiskt sjuka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	—
Summa	228	453	607	283	246	213	742	154	232	478	736	377

¹ Anestesiavdelning

	Lasarett										
	Åresta	Falu	Ludvika	Mora	Bollnäs	Gävle	Hudiksvalla	Sandviken	Söderhamns	Härnösands	
Huvudman											
Sjukhusets kodnummer	57 013	57 010	57 012	57 011	61 011	61 010	61 012	61 013	61 014	62 012	
Kategori	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L	
Länsbokstav	W	W	W	W	X	X	X	X	X	Y	
Kliniker med egen specialläkare	194	1 040	172	170	987	783	429	145	138	418	
1 Invärtes medicin	100	150	96	60	75	135	83	66	63	90	
2 Medicinsk barnsjukvård	—	49	—	—	—	52	47	—	—	—	
3 Medicinsk lungsjukvård	—	149	—	—	—	54	—	—	—	—	
4 Epidemivård (infektionskliniker)	—	91	—	—	—	61	—	—	—	—	
5 Reumatologi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
6 Hud- och könssjukdomar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
7 Neurologi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
8 Allergologi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
9 Geriatrik och kliniker för långvarigt kroppssjuka	—	121	—	—	119	74	104	—	—	—	
10 Psykiatri (vuxen)	—	70	—	—	—	60	—	—	—	—	
11 F d mentalsjukhus	—	—	—	—	705	—	—	—	—	238	
12 Barn- och ungdomspsykiatri	—	22	—	—	—	25	—	—	—	—	
13 Kirurgi	94	126	76	90	88	124	91	79	75	90	
14 Barnkirurgi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
15 Ortopedi	—	69	—	—	—	30	—	—	—	—	
16 Neurokirurgi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
17 Thoraxkirurgi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
18 Plastikkirurgi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
19 Urologi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
20 Obstetrik	—	55	—	—	—	33	25	—	—	—	
21 Gynekologi	—	37	—	—	—	52	26	—	—	—	
22 Ögonsjukdomar	—	51	—	—	—	26	23	—	—	—	
23 Öron-, näs- och halssjukdomar	—	50	—	20	—	31	17	—	—	—	
24 Rehabilitering	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
25 Radiologi	—	—	—	—	—	26	—	—	—	—	
26 Övriga kliniker	—	—	—	—	—	—	13 ⁵	—	—	—	
Annan sluten vård	118	21	47	16	64	—	—	12	54	96	
27 Lasarettsvård och liknande	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
28 Lungtuberkulos	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
29 Epidemivård	—	—	—	—	40	—	—	—	—	—	
30 Förlösningssvård	18	—	16	16	24	—	—	12	14	18	
31 Vård av långvarigt kroppssjuka	100	21	31	—	—	—	—	—	40	78	
32 Vård av lättskötta psykiskt sjuka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Summa	312	1 061	219	186	1 051	783	429	157	192	514	

† Rikspatser. — ¹ Barnsjukhuset Samariten. — ² Riksförsäkringsverkets avdelning för reumatiskt och nervöst obstetrik resp 92, 73, 28 och 83 och för gynekologi resp 54, 60, 29 och 74. — ⁵ Anestesiavdelning. — ⁶ Prematur-

hospitals in county councils' districts

hospitals in county councils' districts

4. Special-
lasarett
Single
clinic
hospitals

5. Odelade
lasarett
Now
specialized
general
hospitals

Sollefteå	Sandvalla	Örnköldavika	Östersunda	Lyckeå	Skellefteå	Bodens	Gällivare	Kalix	Kiruna	Luleå	Piteå		
62 013	62 010	62 011	63 010	64 011	64 010	65 010	65 012	65 014	65 015	65 011	65 013		
L	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L		L
Y	Y	Y	Z	AC	AC	BD	BD	BD	BD	BD	BD		
282	1 603	525	858	120	545	794	281	120	127	354	320	719	—
90	152	100	145	60	120	91	67	60	63	89	84	—	—
28	50	23	43	—	30	58	31	—	—	—	—	125 ¹	—
—	76	68	62	—	—	90	—	—	—	—	—	—	—
—	91	—	76	—	—	24	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	48†*	—	—	—	—	—	—	—
—	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	113	60	166	—	193	126	61	—	—	135	100	—	—
—	—	52	42	—	—	43	—	—	—	—	—	—	—
—	758	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	10	—	—	—	—	12	—	—	—	—	—	—	—
92	182	140	158	60	110	85	68	60	64	75	88	101 ³	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	57	—	—	51	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	30	—	—	—	—	—	—	—
25	48	28	33	—	35	20	22	—	—	25	20	276 ⁴	—
27	40	20	28	—	27	54	18	—	—	30	20	217 ⁴	—
—	26	14	20	—	6	25	14	—	—	—	8	—	—
20	41	20	28	—	24	33	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
48	52	46	—	12	38	6	—	62	95	12	—	20	1 787
48	52	—	—	—	—	—	—	—	—	12	—	20 ⁶	1 032
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	46	—	—	38	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	12	—	6	—	12	20	—	—	—	113
—	—	—	—	—	—	—	—	50	75	—	—	—	642
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
330	1 655	571	858	132	583	800	281	182	222	366	320	739	1 787

sjuka. — * Ekmanska sjukhuset. — ⁴ Allmänna b b, Södra b b, Motala b b, Östra sjukhuset med vårdplatser för avdelning på Östra sjukhuset.

Vårdform

6. Andra sjukhus av lasarettskaraktär

Other hospitals of general hospital character

	Summa grupp 6	Reumatikersjukhus <i>Hospital for rheumatists</i>	Anslutet för vasföra <i>Hospital for the crippled</i>	Kustsanatorium <i>Coast sanatoria</i>	Riksföreläsningsverksamhetens sjukhus <i> Hosp of National Insurance Board</i>	Summa visat enskilda sjukhus	Visa enskilda sjukhus	
							Barnlästiftelsen sjukhus	Ersta sjukhus
Huvudman								
Sjukhusets kodnummer								
Kategori	F	F,L	F	S	P	10 480 P A	10 481 P A	
Länsbokstav	—	—	—	—	—	—	—	—
Kliniker med egen specialläkare	1 671	221	351	250	589	260	—	184
1 Invärtes medicin	102	—	—	—	—	102	—	66
2 Medicinsk barnsjukvård	—	—	—	—	—	—	—	—
3 Medicinsk lungsjukvård	—	—	—	—	—	—	—	—
4 Epidemivård (infektionskliniker)	—	—	—	—	—	—	—	—
5 Reumatologi	810	221† ¹	—	—	589† ²	—	—	—
6 Hud- och könssjukdomar	—	—	—	—	—	—	—	—
7 Neurologi	—	—	—	—	—	—	—	—
8 Allergologi	—	—	—	—	—	—	—	—
9 Geriatrik och kliniker för långvarigt kroppssjuka	—	—	—	—	—	—	—	—
10 Psykiatri (vuxen)	32	—	—	—	—	32	—	32
11 F d mentalsjukhus	—	—	—	—	—	—	—	—
12 Barn- och ungdomspsykiatri	—	—	—	—	—	—	—	—
13 Kirurgi	126	—	—	—	—	126	—	86
14 Barnkirurgi	—	—	—	—	—	—	—	—
15 Ortopedi	601	—	351(†) ⁴	250† ⁵	—	—	—	—
16 Neurokirurgi	—	—	—	—	—	—	—	—
17 Thoraxkirurgi	—	—	—	—	—	—	—	—
18 Plastikkirurgi	—	—	—	—	—	—	—	—
19 Urologi	—	—	—	—	—	—	—	—
20 Obstetrik	—	—	—	—	—	—	—	—
21 Gynekologi	—	—	—	—	—	—	—	—
22 Ögonsjukdomar	—	—	—	—	—	—	—	—
23 Öron-, näs- och halssjukdomar	—	—	—	—	—	—	—	—
24 Rehabilitering	—	—	—	—	—	—	—	—
25 Radiologi	—	—	—	—	—	—	—	—
26 Övriga kliniker	—	—	—	—	—	—	—	—
Annan sluten vård	333	—	—	—	—	333	58	—
27 Lasarettsvård och liknande	318	—	—	—	—	318	58	—
28 Lungtuberkulos	—	—	—	—	—	—	—	—
29 Epidemivård	—	—	—	—	—	—	—	—
30 Förlossningsvård	—	—	—	—	—	—	—	—
31 Vård av långvarigt kroppssjuka	15	—	—	—	—	15	—	—
32 Vård av lättskötta psykiskt sjuka	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	2 004	221	351	250	589	593	58	184
† Rikspatser.								
(†) Rikspatser ingår.								
¹ Strängnäs	97							
² Spenshult	124							
³ Nynäshamn	250							
⁴ Tranås	195							
⁵ Åre	144							
⁶ Vasa sjukhus.								
⁴ Eugeniahemmet, sjuk- avdelning	49							
Norrbackainstitutet, sjukavdelning	131							
Sköldenborgsinstitutets ortop. avd.								
Hälsingborg	65							
Vanförelanst. ortop. klin. Härnösand	106							
⁶ Äpeltvikens kust- sanatorium	250							
⁶ Tuberkulossjukstugan Tjärnan.								

					7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.
<i>Private hospitals</i>					<i>Sjukstugor Cottage hospitals</i>	<i>Frirelande förlossningshem Maternity homes</i>	<i>Friskande anstalter för lungsjukvård Sanatoria for TB of the lungs</i>	<i>Lasarett för infektionssjukvård Epidemic hospitals</i>	<i>Sjukhus och sjukhem för långvarigt kroniskt sjuka Homes for chronic sick</i>	<i>Övriga enskilda sjukhem Private nursing homes</i>	<i>Sjukhem för lästvärld Small nursing centres</i>
Röda korsets sjukhus	Sophsjukhusets sjukhus	Blörnbo sjukhus	Samariterierns sjukhus	Carlanderka sjukhemmet							
P	P	P	P	P	L	L,K	L,U,F	L	L,U,P	P	L
A	A	B	C	OG							
10 482	10 483	11 480	12 480	50 480							
—	—	—	76	—	—	—	1 318	700	1 006	—	—
—	—	—	36	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	1 318	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	700	—	—	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 006 ^a	—	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11
—	—	—	40	—	—	—	—	—	—	—	12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26
86	96	36	8	49	2 002	15	806	—	17 612	663	74
86	81	36	8	49	806	4	108	—	263	651	74
—	—	—	—	—	—	—	71 ^b	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	164	11	—	—	8	—	—
—	15	—	—	—	1 032	—	627	—	17 091	12	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	250	—	—
86	96	36	84	49	2 002	15	2 124 ^c	700	18 618	663	74

^a Lasarett för lungsjukvård

Söderby	285
Uttran	132
Kolmårdssjukhuset	186
Målilla	203
Follingbo	106

Fur	155
Broby	173
Örupssjukhuset	243
Renströmska	160
Svenshögen	124

Sjö-Gunnarsbo	122
Stora Ekeberg	64
Österåsens sjukhus	100

Bilaga 2.

Annex 2.

Specifikation av landstingens och storstädernas lasarett för psykiatrisk vård år 1968¹

		Summa landstingens och storstädernas lasarett för psykiatrisk vård <i>Total</i>	Summa landstingens lasarett för psykiatrisk vård <i>Total mental hospitals of the county councils</i>	Ullekerås sjukhus <i>Uppsala</i>	S:ta Annas sjukhus <i>Nyköping</i>	Sundby sjukhus <i>Strängnäs</i>	Karsuddens sjukhus <i>Karlskrona</i>
1	Antal vårdplatser den 31/12 <i>Beds</i>	26 315	20 549	1 327	206	895	245
2	Antal intagningar <i>Admissions</i>	M M 31 370	23 307	2 449	219	940	146
3		Kv F 22 727	16 953	1 631	216	566	—
4	Summa <i>Total</i>	54 097	40 260	4 080	435	1 506	146
	därav <i>thereof</i>						
5	enl sjukvårdslagen <i>voluntary</i>	32 492	24 317	2 351	220	1 109	13
6	tvångsintagningar <i>compulsive</i>	15 617	11 470	1 346	166	313	72
7	återintagning efter försöksutskrivning <i>re-admitted after discharge on probation</i>	5 988	4 473	383	49	84	61
8	Antal utskrivningar <i>Discharges</i>	M M 31 703	23 604	2 493	232	920	120
9		Kv F 23 109	17 285	1 621	197	570	—
10	Summa <i>Total</i>	54 812	40 889	4 114	429	1 490	120
	därav <i>thereof</i>						
11	förflyttning till annan psykiatrisk klinik <i>transferred to other psychiatric hospitals</i>	626	412	28	2	15	19
12	försöksutskrivningar <i>probationary discharged</i>	11 610	8 480	776	101	147	75
13	Den 31/12 befintliga <i>Hospital population</i>	M M 12 807	10 416	757	102	442	109
14		Kv F 11 872	9 059	683	97	369	—
15	Summa <i>Total</i>	24 679	19 475	1 440	199	811	109
	därav <i>thereof</i>						
16	i kontrollerad familjevård <i>thereof in foster homes</i>	850	826	256	4	3	—
17	avvikna <i>absconded</i>	77	70	9	1	4	16
18	Exspektanter <i>Expectants</i>	805	342	38	—	10	—
19	Befattningar Läkare <i>Posts: Physicians</i>	554	412	45	4	13	7
20	Vårdpersonal <i>Nursing personnel</i>	(13 541)	10 510	761	112	342	184
21	Förvaltningspersonal ¹ <i>Adm. personnel</i>	(523)	364	53	1	22	8
22	Ekonomipersonal ¹ <i>Domestic staff</i>	(2 366)	1 801	160	27	102	23
	Utgifter för driften ¹						
23	Totalutgift, 1 000 kr <i>Running cost 1 000 kr</i>	(730 057)	542 443	48 610	6 711	22 771	6 742
24	Per vård dag, kr <i>Running cost per bed-day</i>	(88,3)	75,4	108,0	88,3	74,0	79,3

¹ Inkl psykiatriska kliniker vid 4 lasarett för somatisk och psykiatrisk vård (f d mentalsjukhus). Ingår med vårdplatser tingsens sjukhus.

Detailed information on the mental hospitals of the counties and the three largest cities.

Birgittas sjukhus Vadstena Ryhovs sjukhus Jönköping S:t Sigfrids sjukhus Västerås Norra sjukhuset Västervik S:t Olofs sjukhus Vimby Gullbergs sjukhus Karlskrona S:t Lars sjukhus Lund S:t Maria sjukhus Hälsingborg S:t Jörgens sjukhus Lillköping Renada sjukhus Vänersborg Källbogens sjukhus Vänersborg (ekundärjukhus) Falbygden sjukhus Falköping												
1 127	1 043	881	945	256	773	1 274	1 330	771	1 152	450	782	1
757	1 101	1 112	747	371	813	1 010	2 550	1 051	1 086	238	1 614	2
758	946	614	696	324	654	836	1 472	865	695	228	1 334	3
1 515	2 047	1 726	1 443	695	1 467	1 846	4 022	1 916	1 781	466	2 948	4
754	1 343	1 153	798	526	779	871	2 823	1 521	753	353	2 194	5
516	594	381	516	125	591	711	950	352	791	98	546	6
245	110	192	129	44	97	264	249	43	237	15	208	7
762	1 078	1 139	750	383	829	1 033	2 561	1 063	1 069	248	1 600	8
778	906	655	699	331	664	818	1 528	866	686	231	1 351	9
1 540	1 984	1 794	1 449	714	1 493	1 851	4 089	1 929	1 755	479	2 951	10
15	24	33	36	3	14	31	10	23	18	6	2	11
429	243	336	286	97	314	517	622	118	571	39	332	12
502	573	451	484	111	331	692	662	378	615	218	346	13
510	568	344	340	139	388	604	568	282	536	180	351	14
1 012	1 141	795	824	250	719	1 296	1 230	660	1 151	398	697	15
5	233	—	5	22	—	66	—	—	6	—	—	16
1	1	5	2	—	—	9	5	2	1	—	—	17
—	—	2	—	—	—	46	—	18	29	9	—	18
14	18	20	15	5	12	37	19	26	18	8	18	19
588	534	524	449	127	388	742	613	381	582	324	303	20
13	10	12	16	9	9	25	36	16	24	14	4	21
93	110	74	93	33	68	145	123	93	87	76	59	22
27 565	28 853	29 999	27 412	7 810	22 463	50 133	33 311	26 530	25 564	18 762	22 614	23
70,4	84,3	97,8	86,2	80,4	83,2	101,5	71,2	100,0	61,0	74,8	87,3	24

även i bilaga 1. — * De i not 1 nämnda klinikerna ingår ej. — * Innefattar familjevård och hjälpverksamhet vid lands-

		Mariebergssjukhus Kristinehamn	Örebro sjukhus psyk klin Örebro (f d Melringe)	Säters sjukhus Säter	Bollnäs sjukhus psyk klin Bollnäs (f d Hålsinge)	Sundsvalls sjukhus psyk klin Sundsvall (f d Sidsjöna)	Härnösands sjuk- hus psyk klin Härnösand (f d Gäddede)
1	Antal vårdplatser den 31/12	972	659	1 362	705	758	238
2	Antal intagningar	M M 935	875	850	948	946	248
3		K v F 573	633	672	791	653	243
4	Summa Total	1 508	1 508	1 522	1 739	1 599	491
	därav						
5	enl sjukvårdslagen	1 129	1 087	566	818	925	365
6	tvångsintagningar	225	327	621	599	468	70
7	återintagning efter försöksutskrivning	154	94	335	322	206	56
8	Antal utskrivningar	M M 973	875	1 024	892	959	261
9		K v F 571	629	831	764	648	253
10	Summa Total	1 544	1 504	1 855	1 656	1 607	514
	därav						
11	förflyttning till annan psykiatrisk klinik	2	1	17	7	24	2
12	försöksutskrivningar	255	185	707	484	350	87
13	Den 31/12 befintliga	M M 526	286	569	341	413	129
14		K v F 454	338	485	331	320	110
15	Summa Total	980	624	1 054	672	733	239
	därav						
16	i kontrollerad familjevård	15	—	27	29	—	20
17	avvikna	—	—	1	2	7	—
18	Exspektanter	—	52	—	104	—	3
19	Befattningar Läkare	12	17	23	16	17	5
20	Vårdpersonal	481	477	614	402	392	..
21	Förvaltningspersonal	12	..	27	..	..	..
22	Ekonomipersonal	82	..	143	..	..	..
	Utgifter för driften						
23	Totalutgift, 1 000 kr	27 070	..	34 296	..	..	..
24	Per vård dag, kr	75,0	..	70,0	..	..	..

¹ Personal vid S:t Eriks sjukhus redovisas i tabeller för kroppssjukvård. — ² Inkl Norrulls sjukhus.

Frösö sjukhus Frösön	Umeåläns sjukhus Umeåalen	Furudalens sjukhus Piteå	S:a storsåderernas lasarett för psykiatrisk vård <i>Total, large clinic</i>	Beckombergs sjuk- hus, Stockholm	Långbro sjukhus Stockholm	S:t Erik's sjukhus menaklinik Stockholm	Rålamborvs sjukhus Stockholm	Malinö östra sjuk- hus Malinö	Lillhagens sjukhus Göteborg	
699	927	772	5 766	1 511	1 320	704	223	708	1 300	1
734	467	1 100	8 063	1 763	1 387	25	301	582	4 005	2
460	488	605	5 774	1 523	1 179	105	240	429	2 298	3
1 194	955	1 705	13 837	3 286	2 566	130	541	1 011	6 303	4
637	562	667	8 175	1 485	1 030	26	243	446	4 945	5
349	305	438	4 147	1 335	1 120	104	251	453	884	6
208	88	600	1 515	466	416	—	47	112	474	7
758	482	1 100	8 099	1 727	1 343	74	318	599	4 038	8
556	519	613	5 824	1 527	1 150	136	262	419	2 330	9
1 314	1 001	1 713	13 923	3 254	2 493	210	580	1 018	6 368	10
14	58	8	214	69	5	114	14	5	7	11
346	173	890	3 130	803	889	3	175	405	855	12
386	591	402	2 391	684	461	115	69	335	727	13
285	510	267	2 813	695	549	427	68	444	630	14
671	1 101	669	5 204	1 379	1 010	542	137	779	1 357	15
6	129	—	24	2	15	1	1	—	5	16
—	3	1	7	2	3	—	2	—	—	17
—	31	—	463	44	114	—	—	—	305	18
14	15	14	142	38	34	8	12	11	39	19
318	477	395	3 031	800	699	185	137	470	740	20
20	15	18	159	56	45	8 ¹	6	7	37	21
71	81	58	565	147	118	17 ^{1/2} , ¹	28 ^{1/2} , ²	95	159	22
24 250	28 031	22 946	(187 614)	53 010	41 845	..	8 169	28 675	49 998	23
94,6	77,9	91,2	(96,9)	103,6	111,8	..	85,8	101,4	100,0	24

Kommentar till bilaga 2

Intagningar i slutna psykiatrisk vård sker från och med 1967 antingen med stöd av sjukvårdslagen (frivillig vård) eller med stöd av lag om beredande av slutna psykiatrisk vård i vissa fall vilken lag får tillämpas endast då vissa klart definierade indikationer kan påvisas. Denna senare lag och lag om ändring i sjukvårdslagen trädde i kraft den 1/1 1967. Alltjämt gäller beträffande *intagningar* av psykiskt sjuka att däri också inräknas patienter, som återintagits efter försöksutskrivning och beträffande *utskrivningar* av psykiskt sjuka att däri inräknas försöksutskrivning. Observeras bör att försöksutskrivning endast kan gälla sådana som intagits med stöd av lag om beredande av slutna psykiatrisk vård i vissa fall. Ehuru hela antalet in- och utskrivningar starkt ökats efter de nya lagarnas tillkomst, har försöksutskrivningarnas antal minskats.

Utgifter för driften omfattar både den egentliga sjukhusdriften och familjevård och hjälpverksamhet vad gäller landstingens sjukhus. Kostnader för utbildning av personal ingår ej i annan mån än löner åt elever, som praktiserar på sjukhusen som ett led i utbildningen. *Familjevård och hjälpverksamhet*. Se texten sidan 56 och 57. *Sjukhusen*. I uppgifter-

na för Källshagens sjukhus ingår personal och ekonomi för avdelningen för psykiskt utvecklingsstörda. Det har inte varit möjligt att fränksilja dessa. Norrtulls sjukhus ingår fr o m år 1961 som avdelning på Sankt Eriks sjukhus.

Sekundäravdelningar fanns på: Sundby sjukhus (120 platser belägna i Ribbingelund, Årla och 120 platser i Rosöga, Härads); Ryhovs sjukhus (23 platser vid Korsberga centralhem); S:t Jörgens sjukhus (107 platser i Österängen); Sätters sjukhus (148 platser i Pärilby, Grangärde, och 144 i Olofsfors, Avesta); Bollnäs sjukhus (45 platser i Järvsö). Somatiska vårdavdelningar har inrättats på ett flertal sjukhus.

Rättspsykiatrisk undersökning i brottmål efter beslut i domstol utföres vid rättspsykiatriska kliniker vid vissa fängvårdsanstalter och vid statens rättspsykiatriska stationer. De senare är förlagda dels vid följande lasarett för psykiatrisk vård: Rålambshovs, Ulleråkers, Ryhovs, S:t Lars, S:t Jörgens, Sidsjöns och Umedalens sjukhus, dels vid Norrköpings lasarett och Stortorget 18, Örebro. Jfr lagen om rättspsykiatrisk undersökning i brottmål den 16/6 1966 (MF 124) och medicinalstyrelsens kungörelse den 1/12 1966 (MF 126) angående upptagningsområden för statens rättspsykiatriska stationer.

Bilaga 3.

Annex 3.

Läkartjänster vid undervisningssjukhus, lasarett, sanatorier, epidemisjukhus och specialistsjukhus för psykiskt utvecklingsstörda vid slutet av år 1968¹

Posts for doctors at certain hospitals

I = undervisningsavdelning

II = annan avdelning

Kliniker eller andra självständiga sjukhusavdelningar		Över- läkare	Bitr. över- läkare	Under- läkare	Extra läkare	Förest., laborator e d	Poli- klinik- läkare	Summa tjänster
A. Kroppssjukvård	Summa I	237	416	819	30	8	22	1 532
	II	844	803	1 458	64	7	14	3 190
	Total S:a	1 081	1 219	2 277	94	15	36	4 722
Odelade lasarett	II	13	10	31	1	—	—	55
Anestesiavdelningar	I	11	27	48	2	—	—	88
	II	86	62	71	3	—	—	222
Audiologiska avdelningar	I	2	—	1	—	—	1	4
	II	4	—	2	—	—	—	6
D:o för barn	I	1	—	—	—	—	—	1
Barnkliniker:								
medicinska barnkliniker	I	7	24	38	3	—	2	74
	II	40	37	71	7	—	—	155
kirurgiska barnkliniker	I	4	6	17	—	—	1	28
Foniatrisk avdelning	I	1	—	—	—	—	—	1
	II	3	—	—	—	—	—	3
Hudklinik	I	6	9	22	—	—	1	38
	II	14	9	14	1	—	7	45
Kliniker för invärtes sjukdomar:								
medicinska kliniker	I	17	48	100	5	—	6	176
	II	96	113	309	16	1	2	537
somatiska avdelningar								
på sjukhus för psykiskt sjuka eller								
utvecklingsstörda	II	28	2	4	—	—	—	34
allergologiska kliniker	I	2	2	3	—	—	1	8
	II	—	—	—	—	—	1	1
endokrinologiska kliniker	I	3	3	6	—	1	—	13
infektionskliniker och epidemisjukhus	I	7	10	25	1	—	—	43
	II	25	15	41	1	—	—	82
kardiologisk avdelning	I	2	1	3	1	—	—	7
	II	2	1	2	—	—	—	5
lungkliniker och sanatorier	I	6	7	16	1	—	—	30
	II	28	28	41	2	—	—	99
medicinsk njurklinik	I	1	1	4	1	—	—	7
	II	2	1	4	1	—	—	8
reumatologiska kliniker	I	3	2	7	—	—	—	12
	II	3	3	4	—	—	—	10
yrkesmedicinska kliniker	I	2	2	2	—	—	—	6
	II	2	—	2	—	—	—	4
yrkesdermatologisk klinik	I	2	—	—	—	—	—	2
Kliniker för långvarigt kroppssjuka	I	3	3	10	—	—	—	16
	II	46	35	49	2	—	—	132
Kliniker för kirurgiska sjukdomar:								
kirurgiska kliniker	I	11	37	77	1	—	2	128
	II	90	113	314	10	—	1	528

¹ I tabellen har medtagits även vissa större enskilda sjukvårdsanstalter av lasarettskaraktär.

Kliniker eller andra självständiga sjukhusavdelningar		Över- läkare	Bitr. över- läkare	Under- läkare	Extra läkare	Förest., laborator- e d	Poli- klinik- läkare	Summa tjänster
extremitetkirurgisk klinik	I	1	3	4	1	—	—	9
handkirurgisk klinik	I	1	1	2	—	—	—	4
neurokirurgiska kliniker	I	7	12	16	—	—	—	35
	II	2	3	5	—	—	—	10
neurotraumatologisk klinik	I	1	—	1	—	—	—	2
ortopediska, ortopedkirurgiska och orto- pedisk-skelettkirurgiska kliniker	I	5	11	21	1	—	—	38
	II	36	29	65	1	—	—	131
plastikkirurgiska kliniker	I	5	7	12	1	—	—	25
	II	3	4	4	—	—	—	11
thoraxkirurgiska kliniker	I	6	10	23	—	—	—	39
	II	1	1	2	—	—	—	4
urologiska kliniker	I	5	6	8	1	—	—	20
	II	5	2	7	—	—	—	14
Kliniska laboratorier:								
blodgivarcentraler	I	6	1	4	—	—	—	11
	II	1	—	3	—	—	—	4
bakteriologiska laboratorier	I	7	8	12	—	—	—	27
	II	8	5	4	—	3	—	20
fysiologiska laboratorier	I	9	8	19	1	1	—	38
	II	8	3	2	—	—	—	13
kemiska laboratorier	I	8	13	14	—	—	—	35
	II	34	20	14	1	1	—	70
neurofysiologiska laboratorier	I	5	4	6	1	—	—	16
	II	3	—	3	—	—	—	6
virologiska laboratorier	I	2	—	1	—	—	—	3
	II	2	2	1	—	1	—	6
hormonlaboratorium	I	—	—	—	—	1	—	1
cytologiskt och cytodiagnostiskt labo- ratorium	I	3	1	2	—	—	—	6
	II	1	—	1	—	—	—	2
mykologisk avdelning	II	—	—	—	—	1	—	1
Kvinnokliniker	I	8	29	54	2	—	1	94
	II	46	59	119	7	—	—	231
Neurologiska kliniker	I	6	13	28	2	—	3	52
	II	4	5	8	—	—	2	19
Patologavdelningar	I	6	3	12	1	3	—	25
	II	15	15	12	—	—	—	42
Radiopatologisk avdelning	I	1	—	2	—	—	—	3
Fysikalisk medicin	I	2	5	3	1	1	—	12
Radiologiska avdelningar:								
röntgen- och röntgendiagnostiska avdelningar	I	18	39	88	—	—	—	145
	II	99	140	150	4	—	—	393
Di: thorax	I	1	1	3	—	—	—	5
radioterapeutiska kliniker, allmänna	I	7	13	28	—	—	—	48
	II	8	8	4	—	—	—	20
radioterapeutiska kliniker, gyneko- logiska	I	7	7	12	—	—	—	26
	II	2	2	1	—	—	—	5
Rehabiliteringskliniker (inkl sjuk- gymnastikavdelningar)	I	4	6	5	11	1	—	17
	II	8	6	12	—	—	—	26
Di: neurologiska	I	2	1	2	—	—	—	5
	II	1	—	1	—	—	—	2
Socialmedicinsk avdelning	I	1	—	1	—	—	—	2
	II	3	1	3	—	—	—	7
Ögonkliniker	I	6	12	25	1	—	1	45
	II	33	31	26	5	—	1	96
Öron-, näs- och halskliniker	I	6	20	32	1	—	3	62
	II	39	38	52	2	—	—	131

Kliniker eller andra självständiga sjukhusavdelningar		Över- läkare	Bitr över- läkare	1:e läkare	Under- läkare	Extra läkare	Förest., laborator- e d	Poli- klinik- läkare	Summa tjänster
B. Psykiatrisk vård									
	Summa I	23	39	—	97	1	—	3	163
	II	168	153	2	377	10	1	3	714
	Total S:a	191	192	2	474	11	1	6	877 ¹
Psykiatriska kliniker	I	15	30	—	78	1	—	—	124
	II	112	115	1	321	9	1	3	562
Klinik för alkoholsjukdomar	I	1	1	—	4	—	—	—	6
	II	4	3	—	7	—	—	—	14
Barn- och ungdomspsykiatriska kliniker	I	6	8	—	15	—	—	—	29
	II	25	27	—	44	1	—	—	97
Annan psykiatrisk avdelning på kroppssjukhus	I	1	—	—	—	—	—	3	4
Avdelning för hjälpverksamhet och familjevård eller annan öppen vård	II	25	7	1	5	—	—	—	38
Specialavdelning	II	2	1	—	—	—	—	—	3
C. Vård av psykiskt utvecklingsstörda									
	Total S:a II	6	3	1	9	—	—	—	19
Summa A—C	Grand Total	1 278	1 414	3	2 760	105	16	42	5 618

¹ Fr o m 1966 har ur kategorin »Psykiatrisk vård» utbrutits *dels* läkare vid specialsjukhus för psykiskt utvecklingsstörda (se under C), *dels ock* läkare vid statens rättspsykiatriska stationer (9 överläkare, 2 bitr överläkare, 4 förste läkare, 4 underläkare eller summa 19 läkare).

Bilaga 4

Annex 4

Läkare och tandläkare med specialistbehörighet

1. Antalet läkare med specialistbehörighet 31/12 1967 och 1968

Number of physicians with specialist qualifications

Källa: Register hos socialstyrelsens nämnd för vidareutbildning.

Specialiteter <i>Specialities</i>	1967	1968	Netto- skillnad
A) I kungörelsen angivna specialiteter <i>According to official decree</i>			
1. Anestesiologi <i>Anesthesiology</i>	70	78	+ 8
2. Bakteriologi och skyddssympningar <i>Bacteriology and inoculations</i>	39	38	- 1
3. Barnålderns invärtes sjukdomar <i>Pediatrics</i>	342	358	+ 16
4. Barnålderns kirurgiska sjukdomar <i>Child surgery</i>	17	19	+ 2
5. Barnålderns psykiska och nervösa sjukdomar <i>Child psychiatry</i>	54	58	+ 4
6. Hjärtsjukdomar <i>Cardiovascular diseases</i>	356	369	+ 13
7. Hud- och könssjukdomar <i>Dermato-Venereology</i>	96	100	+ 4
8. Invärtes sjukdomar <i>Internal medicine</i>	1 170	1 232	+ 62
9. Kirurgiska sjukdomar <i>Surgery</i>	645	684	+ 39
10. Klinisk epidemiologi och akuta infektionssjukdomar <i>Clinical epidemiology and infectious diseases</i>	45	47	+ 2
11. Klinisk fysiologi <i>Clinical physiology</i>	21	21	0
12. Klinisk kemi <i>Clinical chemistry</i>	34	36	+ 2
13. Kvinnosjukdomar och förlossningar <i>Obstetrics and gynecology</i>	346	359	+ 13
14. Lungsjukdomar <i>Pulmonary diseases</i>	231	233	+ 2
15. Matsmältningsorganens sjukdomar <i>Gastro-intestinal diseases</i>	76	78	+ 2
16. Nervsjukdomar <i>Neurology</i>	97	102	+ 5
17. Neurokirurgi <i>Neuro-surgery</i>	19	21	+ 2
18. Ortopedi <i>Orthopedics</i>	112	119	+ 7
19. Plastikkirurgi <i>Plastic surgery</i>	19	21	+ 2
20. Psykiska och nervösa sjukdomar <i>Mental and nervous diseases</i>	279	290	+ 11
21. Radiumbehandling <i>Radiotherapy</i>	48	52	+ 4
22. Röntgenbehandling <i>X-ray therapy</i>	163	171	+ 8
23. Röntgenundersökning <i>X-ray diagnostics</i>	282	296	+ 14
24. Röst- och talrubbningar <i>Phoniatrics</i>	8	8	0
25. Tandernas sjukdomar <i>Stomatology</i>	34	34	0
26. Ämnesomsättningens sjukdomar <i>Metabolic diseases</i>	97	99	+ 2
27. Ögonsjukdomar <i>Ophthalmology</i>	171	177	+ 6
28. Öron-, näs- och halssjukdomar <i>Oto-rhino-laryngology</i>	259	274	+ 15
B) Enligt övergångsbestämmelserna medgivna specialiteter <i>Transitionaly licensed</i>			
29. a Massage och sjukgymnastik <i>Physiotherapy</i>	5	5	0
b Radiumbehandling, endast hudsjukdomar <i>Dermato radiotherapy</i>	1	1	0
c Radiumbehandling, endast kvinnosjukdomar <i>Gynecological radiotherapy</i>	9	9	0
d Rättsspsykiatri <i>Forensic psychiatry</i>	14	14	0
e Röntgenbehandling, endast hudsjukdomar <i>Dermato X-ray therapy</i>	1	1	0
f Röntgenbehandling, endast kvinnosjukdomar <i>Gynecological X-ray therapy</i>	9	9	0
g Röntgenundersökning, endast lungsjukdomar <i>Pulmonary X-ray diagnostics</i>	13	13	0
h Röntgenundersökning, endast ortopedi <i>Orthopedic X-ray diagnostics</i>	7	7	0
Summa <i>Total</i>	5 189	5 433	+244

2. Antalet tandläkare med specialistbehörighet 1964—1968

Number of dental surgeons with specialist qualifications

Källa: Register hos socialstyrelsens nämnd för specialistbehörighet.

Specialiteter <i>Specialities</i>	1964	1965	1966	1967	1968
1 Barntandvård <i>Pedodontics</i>	24	27	30	35	38
2 Tandreglering <i>Orthodontics</i>	58	71	78	84	101
3 Tandlossningssjukdomar <i>Periodontics</i>	1	5	11	15	17
4 Tandsystemets kirurgiska sjukdomar <i>Oral surgery</i>	30	33	38	39	45
5 Rotbehandling <i>Endodontics</i>	3	4	5	7	9
Summa <i>Total</i>	116	140	162	180	210

Bilaga 4. Annex 4

Från och med år 1961 har läkares rätt att beteckna sig som specialist blivit föremål för författningsreglering; se 2 § o f kungörelsen den 25 november 1960 (SFS 1960:653) med tillämpningsföreskrifter till lagen om behörighet att utöva läkaryrket.

Specialistbehörighet meddelas av en särskild för ändamålet inrättad nämnd inom socialstyrelsen, kallad *nämnden för läkares vidareutbildning*.

Tidigare hade inom Sveriges läkarförbund funnits en motsvarande reglering för dess medlemmar. Enligt kungörelsen skall de, som före 1961 års ingång av läkarförbundet erhållit rätt att beteckna sig som specialister, bibehållas vid denna rätt, även sedan den nya ordningen trätt i kraft.

Antalet meddelade behörigheter som specialist är icke liktydigt med det totala antalet läkare med specialistbehörighet. Det är nämligen vanligt, att en och samma läkare förvärfvar behörighet i flera

specialiteter. Här redovisas antalet meddelade specialistbehörigheter vid utgången av år 1967 och 1968. Dessa fördelar sig på 3 760 resp 3 920 läkare. De anförda siffrorna innebär, att antalet specialiteter per läkare vid utgången av år 1968 uppgick till 1,39

Från och med år 1964 kan tandläkare förvärva bevis om specialistkompetens. I medicinalstyrelsens anvisningar till kungl kungörelse och cirkulär den 26 februari 1965 (MF nr 24 och 25) har vissa riktlinjer meddelats rörande fullgörande av utbildning för att uppnå specialistbehörighet.

Ärenden angående specialistkompetens handlägges av en särskild nämnd inom socialstyrelsen, kallad *nämnden för tandläkares specialistbehörighet*. Legitimerad tandläkare, som före 1964 års ingång erhållit tillstånd av Sveriges tandläkarförbund att tillkännage viss specialitet har rätt att beteckna sig som specialist även efter den nya ordningens ikraftträdande.

Bilaga 5

Annex 5

Befolkningsstatistik *Vital statistics*Folk mängd år 1968 *Population 1968*

Källa: SCB Demopak (den 31/12 1968)

Sjukvårdsområden <i>Counties, county boroughs</i>	Rikets folk mängd <i>No. inhabitants</i>	
	den 31/12 <i>on 31st Dec.</i>	medelfolk- mängd <i>mean population</i>
Stockholms stad	759 946	763 776
Stockholms län	676 831	665 749
Uppsala län	195 400	194 183
Södermanlands län	244 447	243 770
Östergötlands län	371 642	370 295
Jönköpings län	301 563	300 550
Kronobergs län	163 418	165 241
Kalmar läns norra	87 585	84 739
Kalmar läns södra	153 646	153 972
Gotlands län	53 947	53 943
Blekinge län	150 771	150 938
Kristianstads län	264 233	264 124
Malmö stad	254 788	254 563
Malmöhus län i övrigt	440 444	436 227
Hallands län	188 976	187 357
Göteborgs stad	443 678	444 543
Göteborgs län i övrigt	246 050	242 790
Älvsborgs län	394 694	393 059
Skaraborgs län	254 453	254 097
Värmlands län	285 029	285 844
Örebro län	272 819	272 684
Västmanlands län	257 119	256 396
Kopparbergs län	279 125	279 651
Gävleborgs län	293 550	293 872
Västernorrlands län	275 946	276 652
Jämtlands län	127 921	128 528
Västerbottens län	234 309	234 725
Norrbottnens län	259 329	259 948
Summa Total	7 931 659	7 912 216
Summa Total 1967	7 892 774	7 867 931
» » 1966	7 843 088	7 807 797
» » 1965	7 772 506	7 733 853
» » 1960	7 497 967	7 480 395
» » 1955	7 290 112	7 262 388
» » 1950	7 041 829	7 014 005

Folk mängden efter kön och ålder den 31/12
1968 *Population according to sex and age*

Källa: SCB Demopak (den 31/12 1968)

Alder <i>Age</i>	Män <i>Males</i>	Kvinnor <i>Females</i>	Summa <i>Total</i>
0	56 818	54 019	110 837
1	61 812	58 369	120 181
2	62 622	59 044	121 666
3	62 723	59 394	122 117
4	62 522	59 671	122 193
0—4	306 497	290 497	596 994
5—9	272 866	258 300	531 166
10—14	272 352	257 731	530 083
15—19	289 130	275 823	564 953
20—24	340 221	325 668	665 889
25—29	286 134	266 367	552 501
30—34	234 891	223 221	458 112
35—39	227 408	223 481	450 889
40—44	245 408	243 507	488 915
45—49	275 325	272 275	547 600
50—54	253 655	253 653	507 308
55—59	256 393	257 819	514 212
60—64	223 747	237 466	461 213
65—69	180 522	204 146	384 668
70—74	134 085	162 365	296 450
75—79	86 914	114 915	201 829
80—84	49 508	68 613	118 121
85—	24 341	36 415	60 756
Summa Total	3 959 397	3 972 262	7 931 659

På 1 000 av medel- folkmängden <i>Per 1 000 of mean population</i>	Vigda par <i>Marri- ages</i>	Levande födda <i>Live births</i>	Döda (utom död- födda) <i>Crude death rate</i>	Späd- barns- dödlig- het ¹ <i>Infant morta- lity¹</i>
Sverige				
1901/05	5,90	26,12	15,48	91,0
1921/25	6,34	19,14	12,06	59,9
1931/35	7,31	14,10	11,64	50,1
1941/45	9,64	18,75	10,64	31,0
1950	7,73	16,45	10,02	21,0
1955	7,19	14,78	9,45	17,4
1960	6,70	13,66	10,04	16,6
1961	6,97	13,89	9,78	15,8
1962	7,13	14,19	10,16	15,3
1963	7,03	14,85	10,05	15,0
1964	7,63	16,01	10,01	14,2
1965	7,75	15,88	10,11	13,3
1966	7,83	15,80	10,05	12,6
1967	7,19	15,42	10,14	12,9
1968	6,63	14,28	10,42	13,0
Danmark (1967)	8,6	16,8 ^a	9,9	15,8
Finland (1967)	8,8	16,5	9,4	14,2
Island (1967)	7,9 ^a	22,4	7,0	13,3
Norge (1967)	7,7	18,0	9,2	14,8
Nederländerna (1967)	9,1	18,9	7,9	13,4
Frankrike (1967)	6,9	16,8	10,8	20,6
Schweiz (1967)	7,5	17,7	9,0	17,8
Storbritannien (1967)	8,0	17,5	11,2	18,8
Västtyskland (1967)	8,0	17,3	11,2	22,8
U S A (1967)	9,7	17,9	9,4	22,1
Japan (1967)	9,5	19,5	6,7	15,0
Nya Zeeland (1967)	8,6	22,4	8,4	18,0

Sveriges folkmängd framgår av tabellerna sidan 148. Uppgifterna i dessa liksom nedanstående uppgifter för år 1968 är definitiva. Under år 1968 föddes 114 017 barn, varav 113 033 levande, avled 82 482 personer, varav 1 472 i första levnadsåret, ingicks 52 534 äktenskap och noterades en total folkökning, inklusive invandringsöverskott, på 47 857 personer. Vissa relationstal, som kan beräknas på dylika tal, ställer sig för Sverige och en del utländska stater som framgår av tablån ovan, som i huvudsak hämtats ur »Statistisk årsbok».

Av de levande födda (år 1968) var 15,8 % födda utom äktenskap. Spädbarnsdödligheten (döda i första levnadsåret) var ca 19,0 av 1 000 levande födda bland utomäktenskapliga barn år 1967.

Den återstående medellivslängden vid födelsen var i Sverige för män resp kvinnor under perioden (1751/90) 33,72 och 36,64, (1901/10) 54,53 och 56,98 och (1963/67) 71,72 och 76,13 år.

Sistnämnda tal hävdar sig väl vid jämförelse med dem i andra länder, även om man väljer de högsta, vilket antyder av följande uppgifter för män resp kvinnor:

Danmark (1964/65) 70,2 och 74,7, Finland (1961/65) 65,43 och 72,57, Norge (1961/65) 71,03 och 75,97, England och Wales (1963/65) 68,3 och 74,4, Nederländerna (1961/65) 71,1 och 75,9, Västtyskland (1964/65) 67,59 och 73,45, USA (1965) 66,8 och 73,7, Japan (1965) 67,73 och 72,95 och Nya Zeeland (1960/62) 68,44 och 73,75 år.

Dödsorsakerna enligt publikationen »Dödsorsaker» (statistiska centralbyrån) framgår av tablå på nästa sida, som visar dödligheten på 100 000 invånare.

¹ Döda i första levnadsåret av 1 000 levande födda.
Dead during first year of life per 1 000 live births. —

² 1966

Antal döda per 100 000 invånare *Annual number of deaths per 100 000 inhabitants*

Dödsorsaker (huvudgrupper enligt internationell klassifikation) <i>Causes of death (International Classification)</i>	Årligen 1936/40	Årligen 1941/45	Årligen 1946/50	Årligen 1951/55	Årligen 1956/60	År 1965	År 1967	År 1968
Tuberkulos <i>Tuberculosis</i>	81	69	39	16	8	5	4	5
Andra infektionssjukdomar; parasitära sjukdomar <i>Other Infectious and Parasitic Diseases</i>	26	19	10	5	4	4	3	3
Tumörer <i>Neoplasms</i>	156	160	164	169	182	195	199	202
Allergiska sjukdomar, endokrina systemets sjukdomar, ämnesomsättningssjukdomar, nutritionssjukdomar <i>Allergic, Endocrine System, Metabolic and Nutritional Diseases</i>	15	11	10	17	17	24	25	26
Blodbildande organens och blodets sjukdomar <i>Diseases of the Blood and Blood-forming Organs</i>	6	6	6	4	4	4	3	4
Mentalsjukdomar, mentala defekter m m <i>Mental, Psychoneurotic and Personality Disorders</i>	3	3	3	4	4	3	4	4
Nervsystemets och sinnesorganens sjukdomar <i>Diseases of the Nervous System and Sense Organs</i>	125	121	128	147	148	130	126	125
Cirkulationsorganens sjukdomar <i>Diseases of the Circulatory System</i>	305	303	355	337	367	411	417	432
Respirationsorganens sjukdomar <i>Diseases of the Respiratory System</i>	114	75	53	52	58	68	67	77
Matsmältningsorganens sjukdomar <i>Diseases of the Digestive System</i>	51	43	37	40	38	42	43	44
Uro-genitalorganens sjukdomar <i>Diseases of the Genito-urinary System</i>	46	40	35	25	27	27	24	24
Havandeskapets, förlossningens och barnsängstidens sjukdomar <i>Deliveries and Complications of Pregnancy, Childbirth and the Puerperium</i>	4	3	1	1	1	0	0	0
Hudens och underhudens sjukdomar <i>Diseases of the Skin and Cellular Tissue</i>	1	1	1	1	1	1	1	1
Skelettets och rörelseorganens sjukdomar <i>Diseases of the Bones and Organs of Movement</i>	4	4	4	5	3	3	3	3
Medfödda missbildningar <i>Congenital Malformations</i>	5	8	9	7	7	7	6	7
Sjukdomar hos nyfödda och spädbarn <i>Certain Diseases of Early Infancy</i>	32	30	24	18	15	13	13	11
Senilitet. Ofullständigt preciserade fall <i>Symptoms, Senility and Ill-defined Conditions</i>	137	109	91	58	29	10	10	8
Skador genom yttre våld och förgiftning (utom självmord) <i>Accidents, Poisoning and Violence (except suicide)</i>	42	44	38	40	42	45	43	46
Självmord <i>Suicide</i>	16	15	15	17	19	19	23	21
Summa <i>Total</i>	1 169	1 064	1 023	963	974	1 011	1 014	1 043

STATISTISKT CENTRALBUREÅN

-7 JUL 1971

Dokument

TABELLER

Tab. A 1.	Översikt av den slutna vården år 1968
Tab. A 2.	Översikt av sjukhus och vårdplatser för slutna sjukvård den ³¹ / ₁₂ 1968 fördelade efter huvudmannakategori
Tab. A 3.	Sjukhusen år 1968, deras vårdplatser, intagningar, vård dagar och beläggning
Tab. A 4.	Översikt av de fastställda vårdplatserna den ³¹ / ₁₂ 1968 fördelade efter sjukvårdsområde, sjukhustyp och vårdform
Tab. A 5.	Översikt av den slutna vårdens utveckling åren 1920—1968
Tab. A 6.	Vårdplatsantalets förändringar vid samtliga sjukhus åren 1950—1968
Tab. A 7.	Patienter i öppen vård och röntgenarbeten i öppen och slutna kroppssjukvård år 1968
Tab. A 8.	Personalen vid sjukhus för somatisk och psykiatrisk vård år 1968
Tab. A 9.	Tjänster för personal vid kroppssjukhus och sjukhus för psykiatrisk vård 1968
Tab. A 10.	Vakanser bland personalen vid kroppssjukhus och sjukhus för psykiatrisk vård 1968
Tab. A 11.	Länsläkar-, stadsläkar-, stadsdistriktsläkar- och provinsialläkartjänster vid slutet av år 1968
Tab. A 12.	Distriktsköterskornas verksamhet
Tab. A 13.	Specifikation av tab A 12 för år 1968
Tab. A 14.	Hälsovårdsorgan inom den förebyggande mödra- och barnavården år 1968
Tab. A 15.	Den förebyggande mödra- och barnavården år 1968
Tab. A 16.	Barnavård 1964—1968. Antal ympade barn i åldern 0—7 år
Tab. A 17.	Barnavård 1964—1968. Uppfödning av barn, synprovade och hörselprovade barn
Tab. A 18.	Barnmorskornas verksamhet inom mödravården åren 1964—1968
Tab. A 19.	Verksamheten vid centralsköterskorna år 1968
Tab. A 20.	Folktandvård. Verksamheten år 1968
Tab. A 21.	Folktandvårdens utgifter och inkomster för driften år 1968
Tab. A 22.	Antal apotek, dessas försäljningsbelopp och personal år 1968
Tab. A 23.	Anmälningar om läkemedelsbiverkningar år 1968
Tab. B 1.	Den yrkesverksamma personalen i hälso- och sjukvård i slutet av åren 1950—1968
Tab. B 2.	Legitimerade läkare fördelade efter kön och tjänstgöringsområde den 30 november 1968
Tab. B 3.	Läkarkårens utveckling 1930—1968 (prel. tal för 1969)
Tab. B 4.	Sjuksköterskekårens utveckling 1930—1968
Tab. B 5.	Vissa sjukskötersketjänster och barnmorsketjänster år 1968

Tab. C 1.	Statens, allmänna försäkringskassornas, landstingens, städers utom lands ting och övriga primärkommuners nettokostnader (drift- och anläggningskostnader) för hälso- och sjukvården åren 1960—1968 (1960/61—1968/69 för staten), milj kr.
Tab. C 2.	Försäkringskassornas utgifter för sjukvård år 1968
Tab. C 3.	Det allmännas nettokostnader för nyanläggning och investering (nybyggnader och nyuppsättning av inventarier) åren 1960—1968(1960/61—1968/69 för staten) milj kr.
Tab. C 4.	Driftkostnader (brutto) avseende sjukhus för somatisk och (eller) psykiatrisk vård
Tab. C 5.	Driftkostnad per vård dag resp per intagen 1950—1968
Tab. C 6.	Lasarettens driftkonton år 1968
Tab. D 1.	Insjuknade i epidemiska sjukdomar med individuell anmälningsplikt åren 1955—1968 (kliniska fall) (nummer enligt internationell klassifikation)
Tab. D 2.	Vissa epidemiska sjukdomar 1875—1968. Sjukdomar och nummer enligt internationell statistisk klassifikation
Tab. D 3.	Insjuknade i epidemiska sjukdomar med individuell anmälningsplikt månadsvis år 1968
Tab. D 4.	Insjuknade i epidemiska sjukdomar med individuell anmälningsplikt, länsvis år 1968
Tab. D 5.	Fall av venerisk sjukdom åt 1968 fördelade dels efter bostadsort, dels efter smittningsort
Tab. D 6.	Gonorré 1950-1968
Tab. D 7.	Fall av venerisk sjukdom år 1968 efter ålder och kön
Tab. D 8.	Socialstyrelsens skärmbildsundersökningar 1946—1968. Antal vid länsundersökningarna undersökta personer
Tab. D 9.	Tuberkulossjukligheten och -dödligheten år 1968
Tab. D 10.	Antal nya cancerfall diagnosticerade 1965 fördelade efter primärtumörens läge
Tab. D 11.	Antal nya cancerfall diagnosticerade 1965 fördelade efter primärtumörens läge och patientens hemort
Tab. D 12.	Aktuell kariesprocent för permanenta tänder hos i folktandvården undersökta sjuåriga skolbarn 1941—1968
Tab. D 13.	Förlossningar och födda barn år 1968 fördelade efter sjukvårdsområde
Tab. D 14.	Förlossningar på anstalt år 1968 fördelade efter barnaföderskans ålder, civilstånd och bördens ordningsnummer. Relativtal per 100000 barnaföderskor
Tab. D 15.	Antal födda barn år 1968 med fördelning på viktklasser
Tab. D 16.	Legala aborter 1968 efter tillstånd av socialstyrelsen
Tab. D 17.	Legala aborter 1968 efter tillstånd av två läkare (s k tvåläkarutlåtande) och totala antalet aborter

Tab. D 18. Legala steriliseringar år 1968

Tab. D 19. Utskrivningar vid landstingens och storstädernas lasarett för
psykiatrisk vård samt vid psykiatriska kliniker vid lasarett år 1968
fördelade efter diagnos